ΚΩΝΣΜΑΡΚ

ΑΙΜΟΣ

ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ
ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΝ ΛΕΥΚΩΜΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΝ

ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΚΗΝ ΠΕΡΙΛΗΨΙΝ ΤΩΝ 4 ΣΥΜΜΑΧΩΝ ΚΡΑΤΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ, ΣΕΡΒΙΑΣ, ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ καὶ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΝ ΠΡΟΣΕΤΙ

ΤΟΥ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ,
ΔΙΑΦΟΡΟΥΣ ΣΟΒΑΡΑΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΣ,
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑΣ ΜΕΛΕΤΑΣ,
ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΣ ΜΑΧΩΝ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΕΜΠΟΛΕΜΩΝ

ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΛΙΑΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ

Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πολέμου ὑπὸ τῶν Μαυροβουνίων
μέχρι τῆς πτώσεως τῶν ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ καὶ τῆς λοιπῆς Ἠπείρου,
ΤΗΝ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΝ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Α΄
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΚΗΡΥΞΙΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΙΒ΄

Ἀπὸ 25 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1912 — 12 ΜΑΡΤΙΟΥ 1913

ΕΙΚΟΝΕΣ: *Τῆς Α. Α. Μ. τοῦ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ, τῶν 4 Συμμάχων ΒΑΣΙΛΕΩΝ. τῶν 4 Διαδόχων, Πρωθυπουργῶν (τοῦ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ εἰς δύο ἡλικίας), Ὑπουργῶν, Στραταρχῶν, Ἐπιτελαρχῶν, Στρατηγῶν, Φρουράρχων, Ναυάρχων, Κυβερνητῶν, τοῦ Ἀεροπλάνου Μουτούση, τῶν 4 Ἑλληνίδων Πριγκηπισσῶν, Διαφόρων πόλεων καὶ Μαχῶν, τῶν Θωρηκτῶν «ΑΒΕΡΩΦ» καὶ «ΧΑΜΗΔΙΕ», τοῦ Δολοφόνου Σχοινᾶ καὶ πλεῖσται ἄλλαι.*

ΕΝ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΙ ΓΡ. 6 | ΕΝ ΤΑΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΙΣ 6 ½ | ΕΝ ΤΩι ΕΞΩΤΕΡΙΚΩι ΦΡ. 1 ½

ΠΩΛΕΙΤΑΙ εἰς ὅλα τὰ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ
τῆς Πρωτευούσης καὶ τῶν Ἐπαρχιῶν.
1912-1913

ΟΡΘΟΠΕΔΩΣΕΙΣ ΟΔΟΝΤΩΝ

Πρὸ τῆς θεραπείας.

Μετὰ τὴν θεραπείαν.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Διδάκτωρ-Ὀδοντοϊατρός.

D. M. D. D. D. S. D. E. D. P.

ΠΟΛΥΚΛΙΝΙΚΗ ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΙΚΗ

Ἐν Πέραν, Πλατεῖα Ἀγγλικῆς Πρεσβείας;.

Διπλωματοῦχος τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βοστώνης, τῆς Ἰατροχειρουργικῆς Σχολῆς Φιλαδελφείας, ὡς καὶ τῆς Ὀδοντοϊατρικῆς Σχολῆς Παρισίων.

Καθηγητὴς τοῦ τεχνητοῦ Τμήματος ὡς καὶ τῆς ὀρθοπεδώσεως ὀδόντων καὶ σιαγόνων ἐν τῇ Κλινικῇ τοῦ Αὐτοκρ. Πανεπιστημίου Κωνσταντινουπόλεως.

Εἰδικότης εἰς τεχνητοὺς ὀδόντας, ἀνωτέρας τέχνης, πολυτελείας καὶ ἐξαιρέτου ἀκριβείας, ἤτοι γεφυρωτοὶ ὀδόντες, κινητοὶ καὶ ἀκίνητοι, καλύμματα ἐξ ἰριδοειδοῦς πλατίνης, πλατίνης, χρυσοῦ μετὰ πλατίνης, καὶ χρυσοῦ. Βουλώματα ἐκ χρυσοῦ τοῦ νέου Ἀμερικανικοῦ συστήματος «GOLD INLAY» ἤτοι ἐκ τεμαχίων χρυσοῦ μηδόλως φθειρομένων ὡς καὶ ἐκ πορσελάνης. Καλύμματα ἐπίσης ἐκ πορσελάνης διὰ τοὺς ἀτροφικοὺς ὀδόντας ὡς καὶ διεφθαρμένους τοιούτους. Ὀρθοπέδωσις τῶν σιαγόνων καὶ τῶν ὀδόντων πάσης φύσεως.

Κατασκευὴ καὶ ἀντικατάστασις (restauration) ἐλλειπῶν ρινῶν οὐρανίσκων καὶ σιαγόνων.

Ἰδιαίτερον τμῆμα ὀδοντοστοιχιῶν ἐκ χρυσοῦ καὶ καουτσούκ ἐπιστημονικῶς κατασκευασμένων, εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀντικαθιστῶσι τοὺς φυσικοὺς πρὸς τελείαν μάσησιν τῆς τροφῆς.

Ἐμφύτευσις ριζῶν τεχνητῶν ἐκ χρυσοῦ, ἐφ' ὧν προσαρμόζονται λευκοὶ φυσικοὶ ὀδόντες ὅμοιοι μὲ τοὺς πραγματικούς.

Πλεῖστα προνόμια ἐφευρέσεων, Χρυσᾶ Μετάλλια καὶ Διπλώματα Τιμῆς.

Πλήρης ἠλεκτρικὴ ἐγκατάστασις.

5501

ΚΩΝΣΜΑΡΚ

ΑΙΜΟΣ

(ΒΑΛΚΑΝ)

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

ΕΛΛΑΣ, ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ
ΣΕΡΒΙΑ, ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ

ΑΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΗΣ ΙΛΛΥΡΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

ΗΤΟΙ Η ΝΕΑ ΕΒΔΟΜΗ ΜΕΓΑΛΗ ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΜΕΡΟΣ Α

Ἡ γένεσις, ὁ βίος καὶ ἡ δρᾶσις τῶν τεσσάρων Ἐθνῶν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ

μετὰ γεωγραφικῆς καὶ χωρογραφικῆς περιλήψεως.

ΜΕΡΟΣ Β

ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ.- ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ.—ΠΟΛΕΜΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὀκτώβριος, Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος 1912.

ΕΝ ΟΔΗΣΣΩ

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου «Ο ΗΛΙΟΣ»

ΚΑΡΑΜΑΝ

Μεγάλη Ὁδός, **ΠΕΡΑ**

ΤΑ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΩΝ

Καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολήν.

Διαρκὴς Ἔκθεσις καὶ εἰς τὰς 4 ἐποχὰς τοῦ ἔτους.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ

ΙΣΟΓΑΙΟΝ

Ὑφάσματα παντὸς εἴδους γυναικεῖα, Μερσερὶ τέλειον. (Μεταξωτά, Φόδρες, Δαντέλλες, Πασμαντερῆ, Κορδέλες κτλ.), Ὀμβρέλλες, Γάντια, Κάλτσες, Φανέλλες, Κὰς Κορσέ, Μανδήλια, Ἐσώφουστες, Γουναρικά, Φισοὺ, Ἐσάρπες, Γραβάται, Ἐμπροσθέλλαι, Μαροκινερί, Μπιζουτερὶ κτλ.

1ον ΠΑΤΩΜΑ. Κοστούμι Ταγιέρ, Μαντώ, Φουστάνια, Πρενσέζ, Ἐπανωφόρια, Παλτὰ ἀπὸ γοῦναν, Πενιουάρ, Ζούπ, Ρόμπ δὲ σάμπρ, Βλοῦζες, Φοῦστες, Ζακέτες πλεκτὲς κτλ. κτλ.

2ον ΠΑΤΩΜΑ. Φορέματα διὰ παιδία, Φουστανάκια, Κουστουμάκια, Ζακέτες, Ἀσπρόρρουχα γυναικεῖα καὶ ἀνδρικά, Λευκὰ εἴδη, Μπερτέδες, Σκεπάσματα, Κουβέρτες, Μεγάλη Συλλογὴ Κορσέδων καὶ Στηθοδέσμων.

3ον ΠΑΤΩΜΑ. Καπέλλα διὰ Κυρίας καὶ παιδία ἕτοιμα καὶ ἐπὶ παραγγελία. Ὑλικὰ καπέλλων, ἐπιδιορθώσεις, φόρμες, πτερά, ἄνθη κτλ. κτλ.

4ον ΠΑΤΩΜΑ. Κοστούμ Ταγιὲρ, ἐπανωφόρια καὶ φουστάνια ἐπὶ παραγγελίᾳ ὑπὸ Παρισινοῦ κόπτου. *Διαρκὴς ἔκθεσις Μοδέλων Παρισίων.* Θαυμάσια Κοστούμ Ταγιέρ, τιμώμενα λ. Τ.5 1/2 μὲ φόδραν μεταξωτὴ *ἕτοιμα* καὶ ἐπὶ *παραγγελίᾳ*.

5ον ΠΑΤΩΜΑ. *Αἴθουσα Ζαχαροπλαστείου* (PATISSERIE). Κυλικεῖον πρώτης τάξεως εὐθηνότατον ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας. Μουσικὴ ἀπὸ τὰς 3—7 μ. μ.

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑ. — ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΣ ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡ

Γ. Π. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗΣ

ΜΕΓΑΛΑ ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΣΥΡΜΟΣ

Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν, Ἀριθ. 264

ΔΙΟΔΟΣ ΑΖΝΑΒΟΥΡ *(Πλατεῖα τοῦ Γαλατᾶ Σεραΐου)*

Διαμέρισμα Ἀριθ. 1.

Τὰ Καταστήματα τοῦ κ. ΓΕΩΡΓ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ μετακομισθέντα ἐσχάτως εἰς τὴν ἄνωθι Κεντρικὴν διεύθυνσιν, πρὸς εὐκολίαν τῆς πολυαρίθμου πελατείας, ἀνακαινισθέντα δὲ ριζικῶς ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παρομοίων Παρισινῶν ἐμπορορραπτρείων, ἐπλουτίσθησαν διὰ μεγάλης ποικιλίας *ἐκλεκτῶν ὑφασμάτων* πρώτης ποιότητος τῶν σπουδαιοτέρων ἐργοστασίων Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας, μὲ καλαισθησίαν προκαλοῦσαν ἀληθῶς ἔκπληξιν. Ἀλλ' ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐμποιεῖ περισσοτέραν ἐντύπωσιν εἶναι ἡ ὀλιγάρκεια τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ αἱ εἰλικρινεῖς τιμαὶ εἰς ἃς προσφέρει τὰ περίφημα ὑφάσματα μὲ τὴν ἀπαράμιλλον κοπτικήν του, ἀναγνωρισθεῖσαν καὶ ὑπὸ τῶν πλέον ἀπαιτητικῶν καὶ δυστρόπων θιασωτῶν τοῦ *καλῶς ἐνδύεσθαι.*

Ἡ κοπτικὴ τέχνη τοῦ κ. ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ εἶνε πασίγνωστος, διὰ τοῦτο ὁ ἅπαξ δοκιμάζων τὴν ἐργασίαν του γίνεται ἀχώριστος αὐτοῦ πελάτης.

Prix Fixe Τιμαὶ ὡρισμέναι

ΜΕΓΑ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΚΑΙ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ ΑΠΟΙΚΙΑΚΩΝ

ΑΒΔΟΥΛ ΛΑΤΙΦ ΕΦΕΝΔΗ

ΕΝ ΧΑΛΚΗΔΟΝΙ, ὁδὸς Γενὶ Ἰσκελὲ Δξαδεσῆ.

ΠΡΩΤΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ὅλων τῶν εἰδῶν.

ΤΙΜΑΙ μὴ ἐπιδεχόμεναι συναγωνισμόν.

Μεγάλη ποικιλία ἐδωδίμων Εὐρωπαϊκῶν καὶ ἐγχωρίων.

Οἶνοι, Κονιάκ, Δούζικα, Μαστίχα, Σαμπάνιαι, Λικὲρ τῶν καλλιτέρων Ἐργοστασίων τῆς Εὐρώπης.

ΒΟΥΤΥΡΑ νωπὰ καὶ ΒΟΥΤΥΡΑ μαγειρικῆς.
ΤΥΡΙΑ πάσης προελεύσεως. ΓΑΛΑ Ρωσίας ἐν φιάλαις.
ΟΠΩΡΙΚΑ νωπὰ καὶ ἀποκρυσταλλωμένα. ΚΟΝΣΕΡΒΑΙ

Μεγάλη Συλλογὴ Μυροποιΐας τῆς Ἑταιρίας Ραλὲ καὶ Σας τῆς Μόσχας.

Τὰ Καταστήματα ΑΒΔΟΥΛ ΛΑΤΙΦ ΕΦΕΝΔΗ, διωργανωμένα κατὰ τὸ Εὐρωπαϊκὸν σύστημα καὶ παρέχοντα ὑπηρεσίαν ταχεῖαν καὶ ἐπιμεμελημένην, ἀναλαμβάνουσι πρὸς εὐκολίαν τῆς ἀξιοτίμου πελατείας των, τὴν κατ' οἶκον ἀποστολὴν πάσης ἀγορᾶς διὰ τῶν ἐπὶ τούτῳ ἁμαξῶν τῶν Καταστημάτων.

Ἁπλῆ ἐπίσκεψις καὶ τοῦ πλέον ἰδιοτρόπου καὶ ἀπαιτητικοῦ πελάτου ἀρκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ἀνωτέρω.

ΚΟΝΙΑΚ ΜΕΤΑΞΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ἐφιστᾶται ἡ προσοχὴ τῆς ἀξιοτίμου πελατείας μας ἐπὶ τῶν κάτωθι:

ΤΟ "ΓΝΗΣΙΟΝ ΚΟΝΙΑΚ" τοῦ ἐργοστασίου μας φέρει τὴν παλαιὰν καὶ γνωστὴν εἰς τοὺς κ. κ. καταναλωτὰς Ἐτικέτταν μας, πρὸς δὲ περιλαίμιον ταινίαν μὲ τὴν σφραγῖδα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἔχουσαν οὕτω:

Ἀριθ. 25255. **Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

«Πιστοποιεῖ ὥδε, ὅτι Ἐργοστάσιον κατασκευῆς κονιὰκ ὑπὸ τὸν τίτλον ἰδιοκτησίας **Σ. & Η. & Α. ΜΕΤΑΞΑ** *ὑπάρχει Ἓν μόνον ἐν Πειραιεῖ.*

Ὁ Ὑπουργὸς Γ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ»

Προσέτι κάθετον ταινίαν μὲ πιστοποίησιν καὶ σφραγῖδα τοῦ ἐπισήμου χημικοῦ τῆς Α. Λ. Μ. τοῦ Σουλτάνου κ. Συγγροῦ, ἔχουσαν οὕτω:

Ἀριθ. 6000.

«Πιστοποιῶ τὴν γνησιότητα τοῦ Κονιὰκ τοῦ ἐν Πειραιεῖ Ἐργοστασίου **Σ. & Η. & Α. ΜΕΤΑΞΑ** *κατόπιν ἐπιστατένης ἀκριβοῦς ἀναλύσεως.* *Κ. ΣΥΓΓΡΟΣ»*

Τ' ἀνωτέρω πρὸς πλήρη ἐξασφάλισιν τοῦ ἀξιοτίμου Κοινοῦ ἀπὸ τὰς παραποιήσεις καὶ πρὸς διάκρισιν *παντὸς ἄλλου Κονιάκ*, ὅπερ ἤθελε φέρει τὸ ὄνομα ΜΕΤΑΞΑ, καθόσον ταῦτα *ΔΕΝ* εἶνε τὰ *γνήσια Κονιὰκ* τοῦ Ἐργοστασίου μας καὶ δέον οἱ κ. κ. Καταναλωταὶ νὰ ζητοῦν ἐπὶ τῶν φιαλῶν ὅλας τὰς σημειωθείσας ἐγγυήσεις πρὸς ἀποφυγὴν ΑΠΑΤΗΣ.

Σ. & Η. & Α. ΜΕΤΑΞΑΣ

Γενικὸν Γραφεῖον δι' ὅλην τὴν Τουρκίαν ἐν *Γαλατᾷ:*
Γαλατᾶ-Χάν, ἀρ. 9, ὁδὸς Μουμχανέ.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΣΑΓΙΑΝΝΗΣ
Γενικὸς πληρεξούσιος καὶ ἀντιπρόσωπος

ΣΗΜ.—Οἱ κ. κ. Πελάται δέον νὰ *ἔχωσιν ὑπ' ὄψει ὅτι* τὸ Ἐργοστάσιόν μας οὐδεμίαν ἐμπορικὴν ἢ ἄλλην σχέσιν ἔχει μὲ κανὲν ἕτερον Ἐργοστάσιον.

Οἱ Ἐργοστασιάρχαι
Σ. & Η. & Α. ΜΕΤΑΞΑ

Ἡ Α. Α. Μ. ὁ Σουλτᾶνος

ΜΕΧΜΕΤ ΡΕΣΑΤ ὁ Ε'

Ἡ Α. Υ. ὁ Μέγας Βεζύρης

ΚΙΑΜΗΛ ΠΑΣΑΣ

ΟΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΣΥΜΜΑΧΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄ ὁ ἐκ δεξιῶν, ΠΕΤΡΟΣ Α΄ ὁ ἐξ ἀριστερῶν, ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α΄ πλησίον τοῦ Πέτρ
καὶ ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ὁ Α΄ πλησίον τοῦ Γεωργίου).

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ο ΑΙΜΟΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΟΥ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ο ΑΙΜΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Ἴσως δὲν θὰ εἶνε περιττὸν νὰ καθορίσωμεν τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα ἐν τῇ παρούσῃ αὐτοῦ καταστάσει, καθότι φαίνεται ὅτι ἡ δημοσία γνώμη καὶ ὁ τύπος, καὶ αὐτὴ δὲ ἀκόμη ἡ διπλωματία, κατὰ τὰς κρισίμους ταύτας ἡμέρας, καθ' ἃς ἀρχίζει ὁ πόλεμος, ὑφίστανται μίαν τελείαν σύγχυσιν. Περὶ τίνος πράγματι πρόκειται; Περὶ μεταρρυθμίσεων ἆρά γε ἐν τῷ τουρκικῷ κράτει; Ἀλλ' αὐταὶ θὰ εἶνε πολὺ μικρὸν πρᾶγμα δι' ἕνα γενικὸν ἐξοπλισμόν. Περὶ αὐτῆς ἆρά γε τῆς Κωνσταντινουπόλεως; Ἀλλ' αὐτὸ εἶνε ἓν μέγα πρᾶγμα, καὶ τὸ μεγαλείτερον ζήτημα, ἐξ ὅσων ἐτέθησαν ἐπὶ τοῦ τάπητος ἀπ' αἰώνων. Πῶς δὲ ταξινομοῦνται αἱ Δυνάμεις; Ἐξακολουθοῦσιν ἆρά γε αἱ ὑφιστάμεναι συμμαχίαι; Δὲν ὑπάρχει ἆρά γε καμμία μετατόπισις εἰς τὸ παιγνίδιον τῶν διπλωματικῶν συνδυασμῶν, μὲ τοὺς ὁποίους ἔχομεν συνηθίσῃ ἀπὸ μιᾶς δεκάδος ἐτῶν; Ὑπὲρ τίνος ἆρά γε νὰ εὐχηθῶμεν τὴν νίκην; Ὑπὲρ τῶν Τούρκων ἢ ὑπὲρ τῶν Βαλκανίων; Ποῦ ἔγκειται τὸ συμφέρον; Ποῦ ὀφείλομεν τὰς συμπαθείας ἡμῶν;

Ὅλα αὐτὰ εἶνε μυστήριον ταράσσον ἡμᾶς, διότι ἐννοοῦμεν ὅτι ἐγκυμονοῦσι τρομερὰς περιπλοκάς.

Φυσικὴ ἀμηχανία: Δὲν ὑπάρχει μωσαϊκὸν πρὸς συναρμογὴν τόσον δύσκολον, ὅσον τὰ στοιχεῖα τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος. Πράγματι τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα δὲν εἶνε ἕν, εἶνε πολλά, εἶνε μία δέσμη ζητημάτων Ἀνατολικῶν. Καὶ οὐδὲν ἐξ αὐτῶν δύναταί τις εἰπεῖν δύναται νὰ μὴ ἔχῃ τὰς πλέον ἐκτεταμένας ἀνταναλαστικὰς συνεπείας κατ' ἰσχυρότερον δὲ τοῦτο λόγον, ὅταν ὅλα αὐτὰ ἐπισωρεύονται εἰς μίαν μόνην στιγμὴν τῆς ἱστορίας. Ρίπτετε μίαν πέτραν εἰς τὸ ὕδωρ. Κάμνει κύκλους μέχρι τῶν ἄκρων τῆς λεκάνης. Ἐδῶ ἡ πέτρα ἔχει τὰς διαστάσεις τοὐλάχιστον ἑνὸς λιθοστρώτου.

Τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα.

Τὸ κέντρον τοῦ φαινομένου εἶνε ἡ Μακεδονία. Αὐτὴ εἶνε τὸ πρῶτον τῶν Ἀνατολικῶν ζητημάτων, ἐκεῖνο ὅπερ ἐγέννησεν ὅλα τὰ ἄλλα. Ἄλλοτε ἦτο τὸ πεδίον τῶν διαπληκτισμῶν τῶν φυλῶν, Ἑλληνικῆς, Σερβικῆς, Βουλγαρικῆς, Ρουμανικῆς καὶ Μαυροβουνιώτικης, χωρὶς νὰ λογαριάσωμεν τοὺς Τούρκους, χωρὶς νὰ λογαριάσωμεν τὴν Θεσσαλονίκην, ἡ ὁποία κατὰ μέγα μέρος κατοικεῖται ὑπὸ Ἰουδαίων προερχομένων ἐκ Πορτογαλλίας καὶ ὁμιλούντων τὴν Γαλλικὴν καὶ Ἑλληνικήν. Σήμερον τὸ ζήτημα ἀλλάσσει μορφήν, καθότι ἡ Μακεδονία καθίσταται τὸ σημεῖον τῆς συγκεντρώσεως τῶν στρατῶν, ἑλληνικοῦ, σερβικοῦ, βουλγαρικοῦ, καὶ Μαυροβουνιωτικοῦ, κατὰ τῶν Τούρκων. Ἐγένετο λόγος περὶ μεταρρυθμίσεων ἐν Μακεδονίᾳ. Ἐγένοντο μεταρρυθμίσεις ὑπὸ τὴν προστασίαν διεθνοῦς χωροφυλακῆς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν Ἰταλοῦ στρατηγοῦ. Διεκόπησαν αἱ μεταρρυθμίσεις. Ἐπανέρχονται τώρα εἰς αὐτάς. Ἡ Εὐρώπη ἰσχυρίζεται ὅτι μεριμνᾷ περὶ αὐτῶν. Γίνεται λόγος περὶ αὐτονομίας τῆς Μακεδονίας. Ἀλλὰ θὰ ἦτο δυσχερέστατον πράγματι ζήτημα νὰ ἐμποδίσῃ κανεὶς τὴν αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας μετὰ ἢ ἄνευ τῶν Τούρκων.

Ἀλλ' ἡ αὐτόνομος Μακεδονία σημαίνει περίπου συνθήκην τοῦ Ἁγίου Στεφάνου· σημαίνει μίαν ἄλλην Βουλγαρίαν· σημαίνει Τουρκίαν χωρισμένην ἀπὸ τῆς Ἀλβανίας· σημαίνει Τουρκίαν διαμελισμένην. Ἀλλὰ τί γενήσεται τότε ἡ Ἀλβανία; Τὸ ζήτημα ὅμως τῆς Ἀλβανίας θὰ τὸ πραγματευθῶμεν ἄλλοτε, διότι δὲν δύναταί τις νὰ τὰ εἴπῃ ὅλα συγχρόνως. Σημαίνει ἐπίσης Κωνσταντινούπολιν ἀπομεμονωμένην. Εἰς ποῖον θ' ἀνήκῃ ἡ Κωνσταντινούπολις; Τὸ ἁπλούστερον θὰ ἦτο ἴσως νὰ ἀφεθῶσιν εἰς αὐτὴν οἱ Τοῦρκοι. Ἀλλὰ τὰ Ἀνατολικὰ ζητήματα δὲν ἐπιδέχονται ἁπλᾶς λύσεις. Εἰς αὐτὰ αἱ περιπλοκώτεραι λύσεις ἔχουσι τὰς μεγαλειτέρας ἐλπίδας πραγματοποιήσεως. Ἡ Κωνσταντινούπολις λοιπὸν θὰ δοθῇ εἰς τὴν Βουλγαρίαν; Ἀναμφιβόλως ὁ Τσάρος Φερδινάνδος θὰ τὴν εὕρισκε τῆς ὀρέξεώς του. Ἀλλ' ὁ Πέτρος; Ἀλλ' ὁ Γεώργιος; Ἀλλ' ὁ Νικήτας; Ἀλλ' ὁ Κάρολος; Ἀλλ' ἡ Ρωσία, ἡ Αὐστρία, ἡ Ἀγγλία; Ἰδοὺ ὅμως ὅτι περιεπλέξαμεν ἤδη τὰ ζητήματα. Πρέπει νὰ προβῶμεν κατὰ τάξιν, ὑπενθυμίζοντες ἐν ἀρχῇ τὸ λόγιον τοῦ Ναπολέοντος, εἰπόντος: «Ἡ Κωνσταντινούπολις! Ὅστις θὰ ἔχῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν, θὰ εἶνε ὁ κύριος τοῦ κόσμου!»

Αἷμος ἢ Βαλκάνια.

Περὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὴν Θεσσαλονίκην ὑπάρχει ὁ Αἷμος. Εἶνε περίεργος νεωτερισμὸς ἡ Βαλκανικὴ αὐτὴ Ὁμοσπονδία. Χθὲς τὴν ἐθεωροῦμεν ἀδύνατον καὶ ἰδοὺ σήμερον αὕτη ζῶσα καὶ φιλοπόλεμος, ἔχουσα συνείδησιν τῶν δικαίων της, καὶ ἀρκετὴν ἴσως ἰσχὺν διὰ νὰ τὰ ἐπιβάλῃ. Αὐτὸ δὲ εἶνε τὸ μόνον ἐπὶ τοῦ παρόντος καταφανὲς πρᾶγμα,

ἀπροσδόκητον ἐπὶ τοσοῦτον, καθ' ὅσον δὲν ἔχομεν ἀκόμη συνειθίσῃ μὲ αὐτό, δὲν κατωρθώσαμεν ἀκόμη νὰ τὸ πραγματευθῶμεν, καίτοι ἀξίζει τὸν κόπον.

Αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ Ὁμοσπονδία αὕτη περιποιεῖ μεγάλην τιμὴν εἰς ἐκεῖνον, ὅστις τὴν συνετέλεσεν, ὅστις δήποτε καὶ ἂν εἶνε οὗτος ἐκ τῶν βασιλέων τῶν Βαλκανίων, ὅστις δήποτε καὶ ἂν εἶνε ἐκ τῶν ὑπουργῶν των. Εἰς τὸ πρᾶγμα τοῦτο, αὐτὸ καθ' ἑαυτό, ἐνυπάρχει γεγονὸς μεγίστης σημασίας καὶ ἀνυπολογίστων ἤδη συνεπειῶν. Μήπως ἄρά γε πρέπει νὰ ἐπινοήσωμεν μίαν νέαν λέξιν: τὴν Βαλκανίαν; Μήπως ἄρά γε ὁ ὅρος ***Βαλκανία,*** μετὰ τὸν ὅρον Ἰταλία, Γαλλία, Ἀγγλία κλπ. θὰ σημαίνῃ ἄλλο τι ἀπὸ μίαν γεωγραφικὴν ἔκφρασιν; Μήπως εἶναι νέος τις ἀστὴρ ἐν τῷ ἀστερισμῷ τῆς Εὐρώπης; Ἀλλ' ἡ διπλωματία δὲν προσήρμοσεν ἀκόμη τὰ τηλεσκόπιά της εἰς αὐτὸν τὸν ἀστέρα.

Οἱ λαοὶ οὗτοι δὲν εἶνε νέοι. Ἔχουσιν ἔνδοξον καὶ παλαιὰν ἱστορίαν, διὰ τὴν ὁποίαν εἶνε ὑπερήφανοι καὶ ἥτις τοὺς ὠθεῖ εἰς δεδοξασμένας πράξεις. Ὑπάρχει μία Μεγάλη Ρουμανία, ἡ Μεγάλη Σερβία τοῦ Δουσάν, ἡ Μεγάλη Σερβία τοῦ Συμεών, ἡ γενναία Ἀλβανία τοῦ Σκενδέρμπεη κτλ. κτλ. Ποῖος ὀργανισμὸς θὰ δοθῇ εἰς τὴν νεογέννητον αὐτὴν Βαλκανίαν; Θὰ ζήσῃ; Καὶ ποῖος θὰ εἶνε ὁ πυρὴν τῆς ἀποκρυσταλλώσεώς της; Διὰ τὴν Ἰταλίαν ὑπῆρξεν ἡ Ρώμη, ἀλλ' ἡ Ρώμη εἶνε κέντρον. Ἐνῷ ἡ Κωνσταντινούπολις εἶνε μία ὁδός, μία συνάντησις ὁδῶν, διὰ δὲ τὰ δημητριακὰ τῆς Μαύρης Θαλάσσης καὶ διὰ τὰ πετρέλαια τοῦ Καυκάσου, διὰ τὸν σιδηρόδρομον Βαγδάτης, ἡ Κωνσταντινούπολις ἔχει πολὺ μεγαλειτέραν σημασίαν παρὰ ἡ Ρώμη εἰς τὸν σημερινὸν ἡμῶν πολιτικὸν καὶ οἰκονομικὸν κόσμον.

Ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ρωσία.

Πέριξ τῶν Βαλκανίων ὑπάρχουσιν ἄμεσοι γείτονες, ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ρωσία. Ἡ Αὐστρία ἀπὸ τῶν συνθηκῶν τῆς Βετσφαλίας, αἱ ὁποῖαι κατέστρεψαν τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς Γερμανίας, κατέρχεται τὸν Δούναβιν, ταχύτερον δὲ ἀπὸ τῆς Σάδοβας. Ἡ Ρωσία, ἀφ' ἧς ἐποχῆς εἰς Τσάρος συνεξεύχθη τὴν κληρονόμον τῶν Ἑλλήνων αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀποβλέπει πρὸς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν, διὰ νὰ στήσῃ ἐπ' αὐτῆς τὸν ἑλληνικὸν σταυρόν. Αὕτη εὑρίσκεται εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ Κάτω Δουνάβεως. Ἰδοὺ δύο παράλληλοι γραμμαί, ἡ μία πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην, ἡ ἄλλη πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Εἰς τὴν πολιτικὴν ὅμως ὑπάρχουσι παράλληλοι, αἵτινες συναντῶνται, ἢ ἐκτείνονται τόσον πλησίον ἀλλήλων, ὥστε γίνεται προστριβὴ αὐτῶν.

Ἡ Ρωσία εἶνε Σλαυικὴ καὶ Ὀρθόδοξος. Ἡ Αὐστρία γίνεται Σλαυική, ἀφότου ἥκιστα εἶναι γερμανική, πρὸ πάντων ἀφότου κατέλαβε τὴν Βοσνίαν καὶ Ἑρζεγοβίνην. Διεκδικοῦσι τὰς καρδίας τῶν Σλαύων. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ἡ Ρωσία ἔχει τὴν καλλιτέραν θέσιν. Ἡ Ρωσία χρειάζεται τὰ Δαρδανέλλια, ἢ τοὐλάχιστον τὴν ἐλευθέραν διέλευσιν τῶν Δαρδανελλίων. Ἔχει συμφέρον νὰ μὴ ἦνε πλέον φυλακισμένη εἰς τὸν Εὔξεινον καὶ ἴσως θὰ ἔμενεν εὐχαριστημένη μὲ τὴν ἐλευθερίαν αὐτήν, ἡ ὁποία ἔσεται ἀναμφιβόλως μία τῶν βάσεων τοῦ αὐριανοῦ συμβιβασμοῦ.

Ἡ Αὐστρία ἰσχυρίζεται ὅτι χρειάζεται τὴν ἀνοικτὴν πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην ὁδὸν καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ Σανδζάκιον.

Ἡ ἀνάγκη της αὕτη δὲν εἶνε προφανής. Ἔχει εὐρεῖαν ἔξοδον πρὸς τὴν Ἀδριατικήν, πρὸς τὸν ἄλλοτε ἰσχυρὸν λιμένα τῆς Ραγούσης, πρὸς τὴν Τεργέστην. Ἀλλὰ θὰ ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ Σανδζακίου, τοῦ περιφήμου σανδζακίου τοῦ Νόβι Παζάρ, περὶ οὗ ὁμιλεῖ ὅλος ὁ κόσμος,

καὶ τὸ ὁποῖον ἔγινεν ἐφιάλτης διὰ τὴν διπλωματίαν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἔχομεν πρὸς τοῦτο ὀλίγον καιρόν. Ἡ Αὐστρία, φαίνεται ὅτι ἐπέτρεψε κατ' αὐτὰς νὰ διέλθουν ἐκεῖθεν οἱ στρατοὶ τῶν ἐμπολέμων, ἀρκεῖ νὰ μὴ διαρκέσῃ τοῦτο.

Ὁπωσδήποτε εἶνε λίαν πιθανόν, ἢ βέβαιον ὅτι οὔτε ἡ Ρωσσία, οὔτε ἡ Αὐστρία θὰ κυριαρχήσωσιν ἐπὶ τῶν Βαλκανίων, διότι ὑπάρχει ἡ Βαλκανία, ὅτι τὰ Βαλκάνια θὰ ἀνήκωσιν εἰς τοὺς Βαλκανικοὺς λαούς, κατὰ νόμον τῆς ἱστορίας, κατὰ τὸ δίκαιον τῶν ἐφήβων ἐθνοτήτων. Καὶ ὁ νόμιος οὗτος ἀποτελεῖ μέγαν λόγον εἰρήνης.

Ἡ Γερμανία.

Ἀλλ' ἐπὶ τέλους πέριξ τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ρωσσίας ὑπάρχει ἡ λοιπὴ Εὐρώπη.

Ὑπάρχει ἡ Γερμανία. Ὁ Βίσμαρκ ἔλεγε: «Ὅλον τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα δὲν ἀξίζει τὰ ὀστᾶ ἑνὸς Πομερανοῦ γρεναδιέρου». Δὲν πρέπει ὅμως νὰ πιστεύωμεν εἰς ὅλα ὅσα ἔλεγεν ὁ Βίσμαρκ, ὡς εἰς λόγια τοῦ Εὐαγγελίου.

Καθ' ὃν χρόνον ὡμίλει οὗτος, ὤθει τὴν Αὐστρίαν πρὸς τὰ Βαλκάνια, διὰ νὰ μὴ ἐπανέλθῃ αὕτη πρὸς τὴν Γερμανίαν καὶ διὰ ν' ἀνοίξῃ κατὰ μῆκος τοῦ Δουνάβεως τὴν ὁδὸν εἰς τὰ Γερμανικὰ προϊόντα. Ἐν τῇ παρούσῃ καταστάσει τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Γερμανίας, ἔχει αὕτη ἀνάγκην μιᾶς Βαλκανίας ὡς ἀγορᾶς καὶ ὡς διόδου.

Στερηθεῖσα τοῦ Μαρόκου, μετὰ τὴν Κίναν, ὡς πεδίου ἐπεκτάσεως, ἔχει ἀνάγκην διεξόδων πρὸς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν.

Διὰ τοῦ Ἀρχαίου κόσμου ἀπὸ Ἀμβούργου εἰς Βασσόραν καὶ εἰς Ἰνδίας, διὰ Βερολίνου, Βιέννης, Βουδαπέστης, Κωνσταντινουπόλεως, ὑπάρχει μία εὐρεῖα λωρίς, ἥτις ἀποδεικνύει τὴν διεύθυνσιν τοῦ Γερμανικοῦ ρεύματος ὄχι πλέον πρὸς ἀνατολάς, ἀλλ' ἀκριβέστερον νοτιανατολικῶς πρὸς τὰς πλουσίας χώρας τοῦ Ἡλίου.

Ἡ Ἰταλία καὶ Γαλλία.

Ὑπάρχει ἡ Ἰταλία, ἥτις αἰσίως ἀπηλλάγη ἀπὸ τῆς διαφορᾶς της μετὰ τῆς Τουρκίας. Μᾶλλον ἐλευθέρα διὰ τῆς σύνθήκης τῆς Λωζάνης, τίνα χρῆσιν θὰ κάμῃ ἄραγε τῆς ἐλευθερίας της αὐτῆς; Ἰδοὺ ἡ Ἰταλία γενομένη μία τῶν Μεγάλων Δυνάμεων τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου, ὡς ἡ Ἀγγλία.

Πόσον θὰ βαρύνῃ καὶ εἰς ποῖον μέρος τοῦ ζυγοῦ; Τοῦτο εἶνε τὸ σκοτεινότερον μυστήριον εἰς τὰ μυστήρια τῶν Ἀνατολικῶν ζητημάτων.

Ὑπάρχει ἡ Γαλλία. Εἶνε αὕτη φίλη τῶν Χριστιανῶν Σλαύων, οὖσα τὸ Ἔθνος τῶν Σταυροφοριῶν, τὸ Ἔθνος τῆς χειραφετησάσης ὅλους τοὺς καταδυναστευομένους λαοὺς ἐπαναστάσεως. Εἶνε ἡ φίλη τῶν Τούρκων ἀπὸ τῶν διομολογήσεων Φραγκίσκου Α΄ καὶ Λουδοβίκου ΙΔ΄ καὶ κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον. Ὑπεστήριξε τοὺς Ἕλληνας κατὰ τῶν Τούρκων, τοὺς Τούρκους κατὰ τῶν Ρώσων. Ἔχει ἱστορικὰ προηγούμενα διὰ πᾶσαν δυνατὴν πολιτικήν.

Αὐτὰ εἶνε ἡ εὐκολία της ἢ ἡ ἀμηχανία της. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι εἶνε ἡ σύμμαχος τῆς Ρωσίας. Αὐτὸς εἶνε ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ νόμος της.

Καὶ ἡ Ἀγγλία;

Ἀλλ' ἡ συμμαχία ἄραγε αὕτη θὰ συμβιβασθῇ μετὰ τῆς Ἀγγλικῆς συνεννοήσεως; Διότι ὑπάρχει ὡσαύτως καὶ ἡ Ἀγγλία, τῆς ὁποίας ἡ σημερινὴ πολιτικὴ εἶνε ἄλλο ἐρωτηματικὸν σημεῖον ἀρκετὰ σοβαρῶν διαστάσεων. Εὑρίσκεται εἰς τὰ ἄκρα τῆς ἠπείρου· ἀλλ' εἶνε ἐπίσης καὶ εἰς τὰς ἄκρας τῆς λεκάνης, ἐν τῇ ὁποίᾳ κινεῖται ὁ Βαλκανικὸς θόρυβος.

Ἔχει νὰ μεριμνήσῃ διὰ τὰς τύχας τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ τόπου αὐτοῦ τῶν μεγάλων ἄλλοτε Κρατῶν, τοῦ τόπου τῶν

ὁδῶν τῆς αὔριον. Ἐπίσης καὶ ἡμεῖς ἔχομεν ἱστορικὰ δικαιώματα καὶ συμφέροντα ἐν Συρίᾳ. Ἔχομεν τὴν ἀπ' αἰώνων προστασίαν τῶν καθολικῶν τῆς Ἀνατολῆς. Δύναται ἄρά γε νὰ χρησιμεύσῃ αὕτη ἀκόμη;

Ὁ ἐπίλογος.

Διὰ σήμερον μένομεν ἐνταῦθα. Ὁ κύκλος τῶν ἀντανακλαστικῶν κυμάτων τοῦ Ἀνατολικοῦ ζητήματος σταματᾷ, προσωρινῶς τοὐλάχιστον, εἰς τὰ ὅρια τῆς Εὐρώπης καὶ εἰς τὰς δυτικὰς ἀκτὰς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἀρκετὴ ὕλη διὰ φιλόφρονας διαλέξεις καὶ διὰ αἱματηρὰς συγκρούσεις. Ποία τιμὴ εἰς τοὺς σημερινοὺς διπλωμάτας, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι νὰ γράψωσι μίαν τόσον μεγάλην ἱστορίαν! Ἐκ τοῦ βάθους τῆς Ἀνατολῆς, ἐκ τῶν χωρῶν τοῦ Νείλου καὶ τοῦ Εὐφράτου, ἑξήκοντα τοὐλάχιστον αἰῶνες προσβλέπουσι πρὸς αὐτούς. Ἀλλ' εἶνε καὶ εὐχάριστον νὰ ἵσταταί τις εἰς τὴν παραλίαν καὶ νὰ θεᾶται τὴν τρικυμίαν, μὲ ὀλίγον τινὰ φόβον, μήπως θὰ παρασυρθῇ ὑπ' αὐτῆς, ὅσος ἀκριβῶς ἀπαιτεῖται διὰ νὰ μὴ δύναταί τις νὰ μείνῃ ἀδιάφορος.

ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ ΔΡΙΩΛ

Καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας

Ἐκ τῆς Π. Ἀρ. 1237 τῇ 17/30 Ὀκτωβρίου 1912.

(Σημ. Κ.) Ὁ διάσημος ἱστοριογράφος τῶν ἡμερῶν μας, ὁ σοφὸς γάλλος Ἐδουάρδος Δριώλ, εἶνε ὁ μόνος ἀνεγνωρισμένος ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου ὡς βαθύτατα μελετήσας τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα.

ΜΕΡΟΣ Α'

ΑΙΜΟΣ

Ὁ Αἷμος εἶνε ἐκτεταμένη σειρὰ ὀρέων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, λεγομένη κατ' ἄλλους Σκάρδος σήμερον δὲ ***Βαλκάν.*** Τὸ ὄνομα Αἷμος, ὡς νὰ εἶχε ρίζαν του τὸ αἷμα, μὲ τὸ ὁποῖον ἐποτίσθη ἐπὶ τόσους αἰῶνας, ἔρχεται σήμερον διὰ τῆς νέας αἱματοχυσίας ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἡ γῆ του διψᾷ καὶ θέλει πάλιν τὸ συνώνυμόν του αἷμα ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην γῆν τῆς ὑφηλίου.

Κατὰ τὴν μυθολογίαν, Αἷμος ὁ υἱὸς τοῦ Βορέως, βασιλέως τῆς Θράκης, καὶ Ροδόπη ἡ σύζυγος αὐτοῦ, μετεμορφώθησαν ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς τὰ φερώνυμα ὄρη, διότι ἐκαυχῶντο λέγοντες ἑαυτοὺς τέκνα τοῦ ὑπάτου τῶν Θεῶν. Ὁ Αἷμος ἐνομίζετο πατρὶς τοῦ Ὀρφέως καὶ τοῦ Λίνου, καὶ κατοικία τοῦ Ἀριστaίου, υἱοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὴν σκιὰν καὶ τὴν δρόσον τῶν δασῶν τοῦ ὄρους τούτου ἔψαλεν ὁ ἡδύμολπος Βιργίλιος.

Τὰ Βαλκάνια ὄρη ἑνοῦνται πρὸς Δυσμὰς μετὰ τῶν Ἄλπεων διὰ τῶν Διναρικῶν ὀρέων, ἐκτείνονται μέχρι τῆς Μαύρης θαλάσσης, χωρίζουσι τὴν Βουλγαρίαν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας Θράκης καὶ σχηματίζουσιν οὕτω φυσικόν τι προτείχισμα τῆς Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸ μέρος τῆς Ρωσίας. Ἡ ὅλη ἔκτασις τοῦ Αἵμου εἶναι 775 περίπου χιλιόμετρα. Ἐξακολουθῶν δὲ τὴν σειρὰν τῶν Ἄλπεων, ὁ Αἷμος, διαπερᾷ τὸ Β. τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, καὶ φθάνει μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου ***Ἐμινὲ Δάγ,*** ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς Εὐρώπης παρὰ τὴν

Μαύρην θάλασσαν, διαχωρίζων τὴν Σιλίστριαν, τὸ Βιδίνιον καὶ τὴν Νύσσαν. Μία μόνη μεγάλη ὁδός, ἡ ***Πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ,*** ἢ Σουλοὺ Δερβέν, ἀπὸ Σοφίας εἰς Φιλιππούπολιν, ἢ ἀπὸ Βιέννης εἰς Κωνσταντινούπολιν, διαπερᾷ τὸν Αἷμον· ἄλλοι δὲ ὀλιγώτερον εὐδιάβατοι δρόμοι εἶνε ὁ ἐκ τῆς Σούμλας εἰς Ἀδριανούπολιν καὶ Κωνσταντινούπολιν, ἀπὸ Κεστεντηλίου εἰς Φιλιππούπολιν, ἀπὸ Γαβρόβου εἰς Καζανλήκ, ἀπὸ Σταρέκας εἰς Σέλιμνον (ἡ Σιδηρᾶ καλουμένη Πύλη) καὶ ἀπὸ Βάρνης εἰς Πύργον.

Ἐπὶ τῶν Βαλκανίων ὀρέων ἁπαντῶνται κορυφαὶ ἔχουσαι δύο καὶ τριῶν χιλιάδων μέτρων ὕψος ἄνω τῆς θαλασσίου ἐπιφανείας. Ἡ ὑψηλοτέρα τούτων εἶνε τὸ Ἐρὶ-Σοῦ (3,000 μέτρων). Πρὸς τὰ Ν. τοῦ Αἵμου τερπνοτάτη εἶνε ἡ θέα τῶν ἐλαιῶν καὶ ροδωνιῶν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ ὄρους, καὶ ἡ τῶν ἀμπέλων ἐπὶ τῆς πλησιοχώρου παραλίας. Ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν ὀρέων τοῦ Αἵμου ἀποσπῶνται διακλαδώσεις πρὸς Ν. διευθυνόμεναι καὶ διαπερῶσαι τὴν Ἑλλάδα ὅλην, ὡς ἡ Ροδόπη (Δεσποτόβουνον), τὸ Ἀργένταρον (ὁ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ὄρβηλος), ὁ Πίνδος κλπ. κλπ.

ΕΛΛΑΣ

Τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην μετὰ τοῦ τῆς Ἰταλίας, διότι ἀμφότερα τὰ ὀνόματα ταῦτα περιῆλθον ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὴν χερσόνησον, ἐφ' ἧς ὕστερον καθ' ὁλοκληρίαν ἐφηρμόσθησαν.

Μικρόν τι μέρος τῆς Ἠπείρου ὠνομάσθη κατὰ πρῶτον Ἑλλάς, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἡ λέξις ἐκυρίευσε τῶν πέριξ χωρῶν καὶ ἐξετάθη ἐπὶ τῆς Θεσσαλίας, τῶν πρὸς νότον τῶν Θερμοπυλῶν χωρῶν καὶ τῆς Πελοποννήσου, ὕστερον δὲ συμπεριέ-

λαβε τὴν Ἤπειρον, τὴν Ἰλλυρίαν μέχρι τῆς Ἐπιδάμνου καὶ τέλος τὴν Μακεδονίαν.

Χωρογραφία τῆς Ἀρχαίας Ἑλλάδος. — Ἡ Ἑλλὰς ἀποτελεῖ τὴν νοτιανατολικὴν ἄκραν ἢ τὴν προτομήν, ὡς εἰπεῖν, τῆς μεγάλης Ἑλληνοσλαυϊκῆς χερσονήσου, ἥτις ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ ὄρους Σκάρδου (Αἵμου), ἕως τῶν ἀκρωτηρίων Ταινάρου καὶ Σουνίου· ὁρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Ὀλύμπου, τῶν Καμβουνίων καὶ τῶν Ἀκροκεραυνίων ὀρέων, ἐκ τῆς Μακεδονίας καὶ Ἰλλυρίας, καὶ περικλύζεται ἀπὸ Ἀνατολῶν καὶ Νότου καὶ Δυσμῶν ὑπὸ τριῶν πελάγων, τοῦ Αἰγαίου, τῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Ἰονίου. Ὁ ἀναγινώσκων μὲν τὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἀγνοῶν δὲ τὴν ἔκτασιν τῆς χώρας, ἐφ' ἧς διεδραματίσθησαν τοσαῦτα μεγάλα γεγονότα, ἤθελεν ἴσως φαντασθῇ αὐτὴν ὡς εὐρεῖάν τινα χώραν, ἐνῷ πράγματι εἶνε ὁ μικρότατος τῆς Εὐρώπης τόπος, διότι ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν νήσων εἶνε πολλῷ ἐλάσσων τῆς ἐπιφανείας τῆς Πορτογαλίας· ἀλλὰ τὰ παράλια αὐτῆς εἶνε τοσούτῳ πολύγωνα καὶ πολυσχιδῆ, ὥστε ὑπερβαίνουσι κατὰ τὴν ἔκτασιν ὅλην τῆς Ἰβηρικῆς χερσονήσου τὴν παραλίαν. Ἡ συνένωσις τῆς ξηρᾶς καὶ τῶν ὑδάτων, ἥτις ἐν τῇ φύσει ἀπαρτίζει τὸ τέλειον καλὸν καὶ συντελεῖ μεγάλως εἰς κοινωνικὴν ἀνάπτυξιν καὶ εὐημερίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἁπανταχοῦ μάλιστα ἐν Ἑλλάδι. Οὐδαμοῦ τῆς γῆς ὑπάρχει χώρα φέρουσα ἐπὶ ἴσης ἐπιφανείας τοσαύτας νήσους, κόλπους, χερσονήσους καὶ λιμένας.

Ὁ μέγιστος τοῦ κόσμου ζωγράφος, ὁ Ραφαὴλος, θέλων νὰ ζωγραφήσῃ συμβολικῶς τὴν Ἑλλάδα, ἐξελέξατο καὶ ἐπετύπωσεν ἐπὶ τῆς ὀθώνης τὸν αἰῶνα τοῦ Περικλέους, συνθέσας τὸν πολυθρύλητον ἐκεῖνον πίνακα, ὅστις καλεῖται ***«Σχολὴ τῶν Ἀθηνῶν».*** Ἐν τῷ πίνακι τούτῳ βλέπει τις ἐνταῦθα μὲν τὸν Σωκράτην ὑπὸ τὰ προπύλαια, ἄτινα ἐκαλλιτέχνησεν ἡ χεὶρ τοῦ Ἰκτίνου ἢ τοῦ Φειδίου, καταβάλλοντα

δογματικῶς τὰ θεμέλια τῆς ἀνθρωπίνης ἠθικῆς· ἐκεῖ δὲ τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀριστοτέλην ἀνοίγοντας τὰς δύο μεγάλας ὁδοὺς τῆς φιλοσοφίας, καὶ ἀλλαχοῦ τὸν Πυθαγόραν ἀποκαλύπτοντα τὰς τῶν ἀριθμῶν ἰδιότητας, τὸν Ἀρχιμήδην ἐφαρμόζοντα αὐτὰς καὶ τὸ περὶ τοὺς διδασκάλους περίδοξον ἐκεῖνο πλῆθος τῶν μαθητῶν, οἵτινες ἀκροῶνται τῶν λόγων, ὅπως μεταδώσωσιν αὐτοὺς τῇ ἐν τῷ σκότει διατελούσῃ Εὐρώπῃ.

Ἡ ἐπίδρασις τῆς κλασικῆς φιλολογίας καὶ τέχνης ἐπὶ πᾶσαν τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν ὑπῆρξε μεγίστη. Ὁ Πλάτων καὶ ὁ Ἀριστοτέλης διεῖπον ἐπὶ μακρὸν τὸν διανοητικὸν κόσμον τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας. Ὁ Ὅμηρος καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐνέπνεον ἐν Γαλλίᾳ τοὺς Σενιέρους μετὰ μακροὺς αἰῶνας. Πανταχοῦ δὲ τῆς Εὐρώπης ἐν ἀρχῇ πάσης ἐνδόξου περιόδου τῶν γραμμάτων ἢ τῆς τέχνης φαίνεται ὁ σπινθὴρ τῆς ἑλληνικῆς μεγαλοφυΐας. Ἡ λατινικὴ ποίησις θεωρεῖ ὡς ἄριστον πρότυπον τὴν Ἑλληνικήν. Οἱ διασημότεροι πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ τῆς ὑφηλίου ἄνδρες, ἰδίᾳ δὲ τῆς Ἀγγλίας, μελετῶσι τὸν Θουκιδίδην καὶ μεταφράζουσι τὸν Ὅμηρον, οἱ Ἀμυότοι τῆς Γαλλίας μεθερμηνεύουσι τὸν Πλούταρχον, ὃν ὁ λέων τῆς Κορσικῆς φέρει μεθ' ἑαυτοῦ ἐγκόλπιον, ὁ Ρακίνας ἀντιγράφει τὸν Εὐριπίδην, ὁ Λαφονταὶν ἀπομιμεῖται τὸν Αἴσωπον, οἱ Μιχαὴλ Ἄγγελοι, οἱ Ραφαῆλοι, οἱ Δαυΐδ, οἱ Κανόβαι, οἱ Θουρουάλσδεν μορφοῦνται ἐν τῇ μελέτῃ τῶν ἀρχαίων ἀριστουργημάτων, ἐν τοῖς Εὐρωπαϊκοῖς μουσείοις. Οἱ γλύπται τῆς Ἀλβιῶνος ἔκπληκτοι πρὸ τῶν ὑπὸ τοῦ Ἐλγίνου συληθέντων καλλιτεχνημάτων ὁμολογοῦσιν ἑαυτοὺς μαθητὰς εἰσέτι ἐν τῇ τέχνῃ τοῦ διδόναι ζωὴν τῷ μαρμάρῳ· οἱ Σαιξπῆροι ἀναγινώσκουσι τὸν Πλούταρχον, οἱ Βύρωνες ψάλλουσι τὰ δεινὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ θαυμασταὶ τοῦ ἀρχαίου αὐτῆς μεγαλείου ἔρχονται νὰ χύσωσιν ὑπὲρ αὐτῆς τὸ αἷμα. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἐνδόξων σελίδων τῆς ἀρχαίας ἱστορίας τῆς

Ἑλλάδος, ἡ θέα τῶν λειψάνων τῆς τέχνης αὐτῆς, ἡ μελέτη τῶν ἔργων της, κινοῦσι τὸν κάλαμον καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν σοβαρῶν καὶ σπουδαίων ἐγκεφάλων τῆς Οἰκουμένης καὶ οὕτω τεθαμμένης οὔσης τῆς Ἑλλάδος ἐκείνης, συνδαυλίζεται ἡ ὑπὲρ αὐτῆς συμπάθεια τῶν πεπολιτισμένων λαῶν. Τὴν Ἑλλάδα σώζουσιν ἀπὸ τῆς λήθης αἱ ἠθικαὶ κατακτήσεις αὐτῆς. Καὶ ἂν αἱ ἱστορίαι τοῦ Ἡροδότου καὶ τοῦ Θουκυδίδου ἦσαν αὐτόχρημα μυθιστορίαι, καὶ ἂν αὐτὰ τὰ πλήρη ἀφελείας καὶ βαθύτητος χρονικὰ ἦσαν μεμολυσμένα ὑπὸ μεροληπτικοῦ πνεύματος, πάλιν ἡ νίκη τοῦ ἑλληνικοῦ ἤθους, ἡ εἰκὼν τῆς ἀνθρωπότητος κατὰ τὴν λαμπρὰν αὐτῆς νεότητα, θὰ ὑφίστατο ἰσχυρῶς διαγεγραμμένη καὶ μετὰ τῶν λεπτοτέρων αὐτῆς ἀποχρώσεων· θὰ ἐγινώσκομεν περὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων πλέον ἢ ὅ,τι ἔπραξαν, θὰ ἐμανθάνομεν ὅ,τι ἠβουλήθησαν, ὅ,τι ἐπειράθησαν, ὅ,τι ἤλπισαν περί τε τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ τοῦ σύμπαντος.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν γενικαῖς γραμμαῖς περὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἱστορικῶς. Ἤδη εἴπωμεν περὶ τῆς νέας Ἑλλάδος τὰ κυριώτερα ἱστοριογεωγραφικῶς, θέντες ἐπὶ κεφαλῆς ὡς ἱστορικὸν διακεκριμένον γεγονὸς τὴν αἰφνιδίαν ἐμφάνισιν τοῦ ἐκ Κρήτης μεγάλου πολιτικοῦ ἀνδρὸς ***Ἐλευθερίου*** τοῦ ***Βενιζέλου,*** σωτῆρος αὐτῆς, ὅστις εἶνε πεπροικισμένος ἐκ φύσεως μὲ ὅλας τὰς χάριτας τοῦ ἀρχαίου Ἕλληνος.

ΝΕΑ ΕΛΛΑΣ

Συνταγματικὸς Βασιλεὺς **ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄,**
μὲ Πρωθυπουργὸν τὸν **ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΝ ΒΕΝΙΖΕΛΟΝ**

Ὅρια, θέσις καὶ ἔκτασις. — Τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος ἢ ἡ «***Ἐλευθέρα Ἑλλὰς***» ὁρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ γραμμῆς ἀρχομένης ἄνωθεν τοῦ Πτελέου λιμένος ἐν τῷ Παγασητικῷ κόλπῳ καὶ τεινούσης δυτικῶς δι' ὅλης τῆς σειρᾶς τοῦ ὄρους

Ὄρθρυος μέχρι τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου, παρὰ τὸν αὐτόθι λιμένα τῆς Κοπρίνης, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἰονίου πελάγους, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογείου καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Αἰγαίου πελάγους.

Κεῖται ἐν τῷ θερμοτάτῳ μέρει τῆς βορείου εὐκράτου ζώνης, μεταξὺ τῆς 38° 20′—44° 8′ Α μήκους καὶ τῆς 36° 10′—39° 34 Β. πλάτους καὶ συνίσταται ἐκ τριῶν διακεκριμένων τμημάτων, τῆς «***Στερεᾶς Ἑλλάδος***», διηρημένης εἰς «Ἀνατολικὴν καὶ δυτικήν», τῆς «***Πελοποννήσου***» καὶ τῶν «***Νήσων***» (τῶν Κυκλάδων, τῶν Σποράδων καὶ τῶν Ἰονίων). Μῆκος ἀπὸ Β. πρὸς Ν. περὶ τὰ 45 μίλια· πλάτος ἀπὸ Δ. πρὸς Α. 36′ ἐπιφάνεια περὶ τὰ 949 τετραγ. μίλια μετὰ τῶν Ἰονίων νήσων, ὧν 395 ἀνήκουσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, 369 εἰς τὴν Στερεάν, 134 εἰς τὰς Κυκλάδας καὶ Σποράδας καὶ 52 εἰς τὰς Ἰονίους νήσους. Ὅπως περιέλθῃ τις, ὁδεύων πάντοτε παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τὴν Πελοπόννησον, ἀπαιτοῦνται 370 ὧραι καὶ δι' ἀτμοπλοίου 98, διὰ δὲ τὴν περιοδείαν τῆς Στερεᾶς 160 καὶ δι' ἀτμοπλοίου 40. Ὅπως διέλθῃ τις τὴν Πελοπόννησον κατὰ τὸ μέγιστον μῆκος αὐτῆς, ἀπὸ τοῦ Ρίου Ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ Ταινάρου, δαπανᾷ 50 ὥρας, καὶ 26 σχεδὸν ὅπως διανύσῃ τὸ ἐλάχιστον αὐτῆς πλάτος ἀπὸ τοῦ Κυπαρισσιακοῦ μέχρι τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου.

Γεώργιος Α′

Κόλποι καὶ ἀκρωτήρια. — Γινομένης ἀρχῆς ἀπὸ Δ. πρὸς Ν. ὁ «Ἀμβρακικός», καθ' οὗ τὴν εἴσοδον ὑψοῦται τὸ «Ἄκτιον» ἀκρωτήριον, ὁ «Κορινθιακὸς» μεταξὺ Ἀχαΐας, Κορινθίας, Φθιώτιδος καὶ Αἰτωλίας, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ

Ἀράξου ἀκρωτηρίου καὶ ἔχων πρὸς τὰ δεξιὰ ἐπὶ τῆς ἀχαϊκῆς παραλίας τὸ ἀκρωτήριον «Ρίον» καὶ πρὸς τ' ἀριστερὰ ἐπὶ τῆς αἰτωλικῆς τὸ «Ἀντίρριον»· ὁ «Χελωνάτας» ἀπέναντι τῆς Ζακύνθου· ὁ «Κυπαρισσιακός», πρὸς Δ. τῆς ὁμωνύμου ἐπαρχίας· ὁ «Μεσσηνιακός», μεταξὺ Λακωνίας καὶ Μεσσηνίας· ὁ «Λακωνικός», ἔχων πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Μαλέα καὶ πρὸς τ' ἀριστερὰ τὸ τοῦ Ταινάρου· ὁ «Ἀργολικός», μεταξὺ Ἀργολίδος καὶ Κυνουρίας· ὁ «Σαρωνικὸς» ἔχων δεξιόθεν μὲν τὸ «Σούνιον» ἀριστερόθεν δὲ τὸ «Σκύλλαιον»· ὁ «Ὀπούντιος» μεταξὺ Εὐβοίας καὶ Λοκρίδος, ἔχων κατὰ τὴν εἴσοδον αὐτοῦ τὸ ἀκρωτήριον Ποσείδιον· ὁ «Παγασητικός», ὁ «Ἀμβρακικός», οὗ μικρὸν μέρος ἀνήκει εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ἑλλάδος.

Ποταμοὶ καὶ λίμναι.—Ἐν Πελοποννήσῳ ὁ «***Ἀλφειός***», ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς χερσονήσου, πηγάζων ἀπὸ τοῦ ὄρους Μαινάλου (ὀροπέδιον τῆς Μεγαλοπόλεως), δεχόμενος ἀριστερόθεν τὸν Καρνίωνα, δεξιόθεν τὸν Γορτύνιον (ποτάμιον τῆς Δημητσάνας), τὸν Λάδωνα (Ρουφιᾶν), τὸν Ἐρύμανθον (Δογάνα), διαρρέων τὴν Ἦλιδα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Κυπαρισσιακὸν κόλπον· ὁ «***Πηνειός***», (ποτάμιον τῆς Γαστούνης), πηγάζων ἐκ τῆς Φολόης κατὰ τὴν νότιον ὑπώρειαν τοῦ Ὠλένου, ἀρκτικώτερον τοῦ Ἀλφειοῦ, δεχόμενος ἀριστερόθεν τὰ ὕδατα τοῦ Λάδωνος καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Χελωνάταν. Ὁ «Σῦς», ὁ «Κρᾶθις», ὁ «Βουραϊκός», ὁ «Σελινούς», ὁ «Πεῖρος», ὁ «Πάμισος», ὁ «Εὐρώτας», ὁ «Ἐρασῖνος», ὁ «Κηφισσός», ὁ «Σπερχειός», ὁ «Εὔηνος», ὁ «Ἀχελῶος» (Ἄσπρος ἢ Ἀσπροπόταμον), ὅστις πηγάζων ἐκ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου (ἀπὸ τοῦ Πίνδου) καὶ διερχόμενος τὴν Ἀκαρνανικὴν πεδιάδα πρὸς Ν. ἐκβάλλει εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον, ***εἶναι ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Ἑλλάδος,*** καὶ δέχεται δεξιόθεν μὲν τὰ ὕδατα τῆς «Ὀζηροῦ» λίμνης, ἀριστερόθεν δὲ τὰ τῆς Λισιμαχίας (λίμνης τοῦ Ἀγγε-

λοκάστρου), ἥτις συνδέεται μετὰ τῆς πρὸς Α. κειμένης «Τριχωνίδος» λίμνης (λίμνης τοῦ Βραχωρίου)· ἀμφότεραι δὲ αἱ λίμναι αὗται κεῖνται ἐπὶ τῆς Αἰτωλικῆς πεδιάδος· τῶν δὲ νήσων οἱ ποταμοὶ εἶναι μικροῦ λόγου ἄξιοι. ***Λίμναι*** δὲ ἐπισημότεραι ἐν μὲν τῇ Πελοποννήσῳ εἶναι ἡ «Στυμφαλὶς» καὶ ἡ «Φενεός», δυτικώτερον τῆς ἀνωτέρω, ἐν τῇ Κορινθίᾳ, καὶ ἡ «Λέρνη» κατὰ τὴν Ἀργολίδα· ἐν δὲ τῇ στερεᾷ ἡ «Κωπαὶς» καὶ ἡ «Ὑλικὴ» ἀρκτικώτερον τῶν Θηβῶν, ἡ «Ἀμβρακία», ἡ «Τριχωνίς», ἡ «Ὑρία», ἡ «Κυνία» καὶ ἡ «Μελίτη» ἐν Ἀκαρνανίᾳ.

Ὄρη καὶ πεδιάδες. — Ἐν τῇ στερεᾷ Ἑλλάδι διακρίνονται πέντε σειραὶ ὀρέων, αἵτινες δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς κλῶνοι τῆς σειρᾶς τοῦ Πίνδου, καὶ αἱ μὲν τέσσαρες ἔχουσιν ὡς ἔγγιστα τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, ἡ δὲ πέμπτη διάφορον τῶν ἄλλων. Ἡ πρώτη εἶνε ἡ σειρὰ τῆς Ὄρθρυος, διευθυνομένη ὑπὸ τοῦ Παγασητικοῦ κόλπου κατὰ τὴν ὀροθετικὴν γραμμὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας, καὶ ἀπολήγουσα εἰς τὸ ἀκρωτήριον Ποσείδιον. Ἡ δευτέρα σειρὰ νοτιώτερον καὶ ἀντικρὺ τῆς προηγουμένης, τῆς Οἴτης λεγομένη, διευθύνεται ἐπίσης ἀπὸ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς, καὶ σχηματίζει κατὰ τὸν Μαλιακὸν κόλπον μετὰ τῆς θαλάσσης τὴν δίοδον τῶν Θερμοπυλῶν, ἀκολουθοῦσα δὲ τὴν παραλίαν τοῦ Ὀπουντίου πόρου βαίνει πέραν τοῦ Εὐρίπου, καὶ ἔχει δύο ἀξίας λόγου κορυφὰς τὴν Οἴτην, (Ὀξιᾶς) καὶ τὸν «Ἀετόν».

Μεταξὺ δὲ τῶν ρηθεισῶν δύο σειρῶν ἐκτείνεται ἡ ἐπιμήκης καὶ στενὴ «Λαμιακὴ πεδιὰς» ἀπολήγουσα πρὸς Α. εἰς τὸν Μαλιακὸν κόλπον. Ἡ τρίτη σειρὰ ἡ τοῦ Παρνασσοῦ, ἄρχεται ἀπὸ τῆς Δυτικῆς ἄκρας τῆς Ὄρθρυος καὶ τῆς Οἴτης καὶ διὰ μέσου τῆς Ἑλλάδος ἐκτείνεται μέχρι τοῦ Σουνίου. Ταύτης ἄξιαι λόγου κορυφαὶ εἶνε «ὁ Τυμφρηστὸς» (Βελοῦχι) μεταξὺ Εὐρυτανίας καὶ Φθιώτιδος, ὁ «Κόραξ» (Βερδούσια) ἐν Δωρίδι, ὁ «Παρνασσὸς» (Λιάκουρα) ἐν Φωκίδι, ὁ «Ἐλι-

κών» ἐν Βοιωτίᾳ, ὁ «Κιθαιρὼν», ἐν τοῖς μεθορίοις τῆς Βοιωτίας, ὁ «Πάρνης» ἡ «Πεντέλη» ὁ «Ὑμηττὸς» καὶ τὸ «Λαύριον» Πρὸς Δ. τῆς σειρᾶς τοῦ Παρνασσοῦ ὑπάρχει ἄλλη σειρὰ ὀρέων, ἡ τετάρτη, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου καὶ τελευτῶσα πλησίον τοῦ «Ναυπακτικοῦ» πεδίου. ***Πεδιάδες*** ἡ «Λεβαδικὴ» ἡ «Πλαταϊκὴ» καὶ ἡ «Θηβαϊκή». Αἱ τρεῖς αὗται πεδιάδες εἶνε ὑψηλαί. Πρὸς ἀνατολὰς ἡ «Ἀκαρνανικὴ» πεδιάς. Ἐν δὲ τῇ Πελοποννήσῳ διακρίνονται τέσσαρες σειραὶ ὀρέων, ἡ βόρειος, ἡ ἀνατολική, ἡ μέση καὶ ἡ δυτική, μὲ πολλὰ ὀροπέδια καὶ πεδιάδας. ***Ὄρη*** δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν νήσων σημειοῦμεν τὴν «Δίρφην» (Δέλφι) τὴν «Ὄχην» καὶ τὸ «Τελέθριον» ἐν Εὐβοίᾳ, τὸ «Πέταλον» ἐν Ἄνδρῳ, τὸν «Ἅγιον Ἠλίαν» ἐν Σίφνῳ, τὸν «Αἶνον» ἐν Κεφαλληνίᾳ. Ἐκ τῶν ἀκρωτηρίων τῶν νήσων, ἀξιολογώτερα εἶνε τὰ τῆς Εὐβοίας ὁ «Καφηρεὺς» ἀπέναντι τῆς Ἄνδρου (Κάβο δόρο), ὁ «Γεραιστὸς» καὶ τὸ «Κήναιον» (Λιθάδα) πρὸς Β. ἀντικρὺ τοῦ Μαλιακοῦ κόλπου.

Κλῖμα καὶ προϊόντα, ἐμπόριον καὶ ναυτιλία. — Ἡ κυρίως Ἑλλὰς καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ νῆσοι πλεονεκτοῦσι τοῦ βορείου μέρους τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου οὐ μόνον διὰ τῆς νοτιωτέρας θέσεως αὐτῶν ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς μείζονος ἐπιροῆς τῆς θαλάσσης ἐπὶ τοῦ κλίματος· ἐπειδὴ δὲ ὀλίγαι ἑλληνικαὶ χῶραι ἀποκλείονται τοῦ πελάγους, ὀλίγαι ἑπομένως στεροῦνται τοῦ αἰθρίου ἐκείνου καὶ καθαροῦ οὐρανοῦ, οὗ τὸ ὡραῖον κυανοῦν χρῶμα διαλάμπει μάλιστα ἐν τῷ Αἰγαίῳ Πελάγει· ἀλλ᾽ ἡ κατάστασις τῆς ἀτμοσφαίρας δὲν εἶνε πάντοτε ἡαὐτή.

Ἐκ τῶν προϊόντων τὰ κυριώτερα εἶνε: ἡ κορινθιακὴ σταφίς, ἥτις τελεσφοροῦσα πολλαχοῦ τῆς Πελοποννήσου καὶ ἐν Ἑπτανήσῳ ἀποτελεῖ λίαν προσοδοφόρον κλάδον τοῦ ἑλληνικοῦ ἐμπορίου· γεννήματα, ἔλαιον, μέταξα, μαλλία, βαλανίδια, οἶνοι γενναῖοι καὶ εὔοσμοι, ὡς τῆς Κεφαλληνίας καὶ

ἄλλων μερῶν, μέλι, κηρίον, τυρός, σῦκα, ἐρυθρόδανος (ριζάριον), καπνός, σήσαμον, ἀλόη, ὄρυζα, σῖτος, κριθή, ἀραβόσιτος, κρόκος, τραγάκανθα, παντοῖαι ὀπῶραι εὔχυμοι καὶ ἐξαιρέτου μεγέθους.

Ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην βιομηχανίαν ἀκμάζει καλπάζουσα ἡ ἐμπορικὴ ναυτιλία, ἥτις ἐκτείνει τοὺς πλοκάμους αὐτῆς εἰς πάντας τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Οἰκουμένης καὶ φέρει τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν εἰς τὰς ἀπωτάτας τῶν θαλασσῶν. Ἐκ τῶν εἰς τὰς τέχνας χρησίμων ὀρυκτῶν γαιῶν σημειοῦμεν τὴν σμυρίδα, τὸ σηπίον, τὴν κιμωλίαν καὶ τὴν σμύριδα. Κέκτηται ἡ Ἑλλὰς μαρμαρωρυχεῖα κάλλιστα καὶ ἀνεξάντλητα, ἀμιάντους λίθους, γαιανθρακωρυχεῖα, ἀργυρομόλυβδον Λαυρίου. Κατὰ τὰ παράλια τῆς Πελοποννήσου ὑπάρχουσι πολλαὶ ἅλυκαί, παρέχουσαι μεγάλην ποσότητα καθαροῦ θαλασσίου ἅλατος.

Βιομηχανικὰ καταστήματα εἶναι ἐν Ἀθήναις, Πειραιεῖ, Πάτραις, Σύρῳ καὶ Καλάμαις πάμπολλα. Ὁ Πειραιεὺς εἶνε ἓν μικρὸν Λονδῖνον μὲ τὰς ἀπειραρίθμους καπνοδόχας τῶν πολυποικίλων ἐργοστασίων του.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Συνταγματικὸς Βασιλεὺς **ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ Α'**

μὲ πρωθυπουργὸν τὸν **ΓΚΕΣΩΦ**

Ἡ Βουλγαρία ἢ ***Κάτω Μυσία*** εἶνε τὸ νῦν ἐλεύθερον Βασίλειον ἐπὶ τοῦ Αἵμου, ὁριζόμενον πρὸς Β ὑπὸ τοῦ Δουνάβεως, ὅστις χωρίζει τὴν Βουλγαρίαν ἀπὸ τῆς Βλαχίας, πρὸς Δ ὑπὸ τοῦ Τιμόκ, χωρίζοντος αὐτὴν ἀπὸ τῆς Σερβίας πρὸς Ν ὑπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας καὶ πρὸς Α ὑπὸ τῆς Μαύρης Θαλάσσης. Ἐπιφάνεια 99,276 τετρ. χιλιόμ. Πληθυσμὸς

4.600.000 ὧν τὰ 3.000.000 ὀρθόδοξοι (Βούλγαροι, Ἕλληνες καὶ Σλαῦοι) οἱ δὲ λοιποὶ Μουσουλμάνοι, Ἰουδαῖοι, Ἀρμένιοι, Ἀθίγγανοι, Κιρκάσιοι καὶ Ἀλβανοί. Ἡ μεγαλειτέρα ποικιλία τῶν Ἐθνοτήτων παρατηρεῖται ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ρωμυλίᾳ, τὴν ὁποίαν οἱ Βούλγαροι τῇ 6/18 Σεπτεμβρίου 1885, καταπατοῦντες τὰ διεθνῆ συμβόλαια, ἐκήρυξαν διὰ πραξικοπήματος, ἐνωθεῖσαν μετὰ τῆς Βουλγαρίας, ἀποβαλόντες τὸν τότε διοικητήν.

Φερδινάνδος Α'.

Τὸ ***κλῖμα*** τῆς Βουλγαρίας εἶνε ὑγιεινόν. Ὁ τόπος παράγει ἐκλεκτὸν γένος ἵππων καὶ ὡραῖα κτήνη. Βομβυκοτροφία ἐν μεγάλῃ γραμμῇ. Γῆ ὀρεινή, ἀρδευομένη ὑπὸ τοῦ Ἰσκὲρ καὶ τοῦ Νισαύα· μεγάλα δάση. Ἄφθονα σιτηρά.

Οἱ Βούλγαροι εἶνε λαὸς μέγα διαδραματίσας πρόσωπον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ὀθωμ. Αὐτοκρατορίας, κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα, καὶ ὅστις ἐπὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων εἶνε ἄξιος μελέτης, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ εἰς τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος ἀναφερόμενα ζητήματα. Οὐδὲν σαφὲς γινώσκομεν περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν Βουλγάρων. Ὁ Ἰωσὴφ Βὲν Γορίων, ὅστις πιθανῶς ἔζη κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα, λέγει ὅτι κατάγονται ἐκ τῆς αὐτῆς μετὰ τῶν Χοζάρων καὶ Τούρκων οἰκογενείας, προστίθησι δὲ ὅτι κατεσκήνωσαν παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Βόλγα καὶ τότε εἰκάζει ὅτι ἐπωνομάσθησαν ἐκ τοῦ Βόλγα, Βούλγαροι. Ἄλλοι δὲ ἠθέλησαν ν' ἀναγάγωσι τὴν καταγωγὴν αὐτῶν εἰς τοὺς Σλαύους, ἀλλὰ τὴν τοιαύτην γνώμην καθίστησιν ἀπίθανον ἡ ἀένναος αὐτῶν πάλη κατὰ τῶν Σλαύων. Βαναρὸς γεωγράφος τοῦ Θ' αἰῶνος λέγει ὅτι ἡ

χώρα τῶν Βουλγάρων ἦτο ἀπέραντος καὶ πολυάνθρωπος, ἀλλ' εἶχε μόνον πέντε πόλεις, διότι τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ἔθνους κατῴκει ἐν ὑπαίθρῳ. Ἡ κυριωτέρα τῶν πόλεων τούτων ἔφερε τὸ ὄνομα ***Βουλγάρ***· προστίθησι δὲ ὅτι ἦσαν κύριοι τῶν Μερεανὶ (Μορανῶν), οἵτινες κατεῖχον 30 πόλεις· κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἦσαν ἐγκατεστημένοι ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως καὶ κατεῖχον τὴν καλουμένην Δοβρούζαν, μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ τούτου καὶ τῆς θαλάσσης. Ἦτο δὲ λαὸς βιομήχανος, γεωργικός, ἐπιδεδομένος εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν. Ὁ Βακουὴ λέγει ὅτι εἶχον πλοῖα, ἄλλοι δὲ συγγραφεῖς περιγράφουσιν ἡμῖν τὰς μεγάλας λέμβους αὐτῶν διαυλακιζούσας τὸν Βόλγαν καὶ τοὺς παραποτάμους αὐτοῦ. Ἐν καιρῷ σιτοδείας, ἀπέστελλον πολλάκις σημαντικὰ φορτία σίτου εἰς τὰς ἀνατολικὰς ἐπαρχίας τῆς Ρωσίας, καὶ διετήρουν ἐμπορικὰς σχέσεις διὰ τῆς Κασπίας θαλάσσης μετὰ τῆς Περσίας, τῆς Βουχαρίας ἴσως δὲ καὶ τῆς Ἰνδικῆς. Κατὰ τὸν Ι΄ αἰῶνα, ἂν πρέπῃ νὰ πιστεύσωμεν τὸν Νέστορα, Βλαδίμηρος ὁ Μέγας ἠθέλησε νὰ ὑποτάξῃ αὐτούς, καὶ ἐκστρατεύσας ἠχμαλώτευσέ τινας αὐτῶν, ἀλλὰ μαθὼν ὅτι πάντες ἔφερον ὑποδήματα, εἶπε: «Δὲν θὰ θελήσουν ποτὲ νὰ πληρώσουν φόρους· ἂς ζητήσωμεν ἄλλους λαοὺς φέροντας ***λαπτὶ*** (πέδιλα ἐκ φλοιοῦ φιλύρας)» καὶ συνωμολόγησεν εἰρήνην μετὰ τῶν Βουλγάρων (985).

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦσαν Μωαμεθανοὶ καὶ ἐπειράθησαν μάλιστα ὅπως προσηλυτήσωσι τὸν Βλαδίμηρον. Μέχρι τοῦ ΙΑ΄ αἰῶνος ὁ λαὸς οὗτος ηὔξανεν ὁλονὲν ἐπὶ βλάβῃ τῶν Σλάβων τῆς Ρωσίας, ἡ δὲ χώρα αὐτοῦ ἐξετείνετο μέχρι τῶν ἡγεμονιῶν τοῦ Σουδζάλ καὶ τῆς Ροστόβης. Τῷ 1016, οἱ Βούλγαροι, ἐπειδὴ παρηνώχλουν ἀκαταπαύστως τοὺς Ρώσους, κατεπολεμήθησαν καὶ διωχθέντες ἐκ τῆς χώρας, ἣν κατεῖχον, κατέφυγον τινὲς αὐτῶν πρὸς τὰ δυτικὰ τῆς Εὐρώπης.

Ἀπὸ τοῦ 560 μέχρι τοῦ 637, οἱ Βούλγαροι ἠναγκάσθησαν νὰ ὑπομείνωσι τὸν ζυγὸν τῶν Αὐάρων. Τῷ 667 διενείμαντο τὸ κράτος οἱ πέντε υἱοὶ τοῦ βασιλέως αὐτῶν Κουβρὰτ. Εἷς τούτων, ὁ Ἀσπαρούχ, διαβὰς τὸν Δνείπερον καὶ Δνείστερον ἐγκατέστη ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Προύθου. Ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ 500 μ. Χ. λαοὶ Βούλγαροι καλούμενοι ἀναφαίνονται ἐν Μοισίᾳ. Τῷ δὲ 502, οἱ λαοὶ οὗτοι ἐκυρίευσαν τὸ Σίρμιον καὶ ἠπείλησαν τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐξ οὗ ἠναγκάσθη ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀναστάσιος νὰ κτίσῃ τὸ φερώνυμον αὐτοῦ τεῖχος, ὅπως ἐμποδίσῃ τὰς ἐπιδρομὰς αὐτῶν. Ἀπὸ τούτου, μέρος τῶν Βουλγάρων ἠσπάσατο τὸν χριστιανισμόν· ἦσαν μάλιστα καὶ θερμοὶ καθολικοί, διότι, περὶ τὸ 508 ἢ 509, ἔλαβον τὰ ὅπλα, ἐπειδὴ ὁ Πατριάρχης Τιμόθεος, τῷ Αὐτοκράτορι χαριζόμενος, ἀφοῦ παρεδέξατο τὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συγκροτηθείσης συνόδου, μετέβαλε διαγωγήν. Ἀγόμενοι δὲ ὑφ' ἑνὸς ὁμοεθνοῦς αὐτῶν, ὀνόματι Βιταλιανοῦ, κατέλαβον τὴν Μοισίαν, τὴν Θρᾴκην καὶ μέρος τῆς Ἰλλυρίας, ἐβάδισαν κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐπέβαλον τὴν εἰρήνην τῷ Ἀναστασίῳ ὑποχρεωθέντι ὅπως ἀναθέσῃ τὴν πατριαρχείαν τῷ Μακεδονίῳ. Τῷ 712, ὥρμησαν ἐκ νέου κατὰ τῆς Θρᾴκης ὅπως τιμωρήσωσι τὸν αὐτοκράτορα Βαρδάνην ἢ Φιλιππικὸν διὰ τοὺς ἐναντίον τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν διωγμοὺς αὐτοῦ. Μεθ' ὅλα ταῦτα, βραδύτερον βλέπομεν τοὺς Βουλγάρους κυβερνωμένους ὑπὸ βασιλέων εἰδωλολατρῶν, ἰδίως δὲ ὑπὸ τοῦ Βόγορι, ὅστις ἐπί τινος μεγάλου λιμοῦ, ἔταξε, λέγουσι, ν' ἀσπασθῇ τὸν Χριστιανισμόν, ἂν ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν κατέπαυε τὴν μάστιγα. Ἡ δέησις αὐτοῦ εἰσηκούσθη, ἐδέξατο τὸ βάπτισμα καὶ μετὰ μεγάλας διενέξεις μεταξὺ τῶν ἀπεσταλμένων τοῦ Πάπα καὶ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκηρύχθη ὑπὲρ τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος, ὅπερ ἀπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου οὐκ ἐπαύσαντο πρεσβεύοντες οἱ Βούλγαροι.

Τὸ βασίλειον τοῦ Βόγορι περιελάμβανεν οὐ μόνον τὴν Βουλγαρίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἄνω Μοισίαν· ἐξετείνετο δὲ μέχρι τοῦ Θείσση ἐν Οὐγγαρίᾳ. Αἱ κατακτήσεις τοῦ Σβιατοσλαύου, μεγάλου δουκὸς τῆς Ρωσίας, ἔθεντο προσωρινῶς πέρας εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῆς φοβερᾶς ταύτης δυνάμεως, ἥτις ἐνεποίει τρόμον τῇ ἀνατολικῇ αὐτοκρατορίᾳ καὶ ταῖς πλησιοχώροις ἐπικρατείαις. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 976, ὁ Βούλγαρος βασιλεὺς Σαμουὴλ ἐξέτεινε τὰς κατακτήσεις αὐτοῦ μέχρι τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης, καὶ οὕτως ἔμεινε κύριος τῆς Σερβίας, τῆς Βοσνίας, τῆς Ἄνω Μοισίας, τοῦ Μαυροβουνίου, κλπ.

Τὴν εὐπραγίαν ταύτην διεδέξαντο φοβεραὶ καταστροφαί. Τῷ 996, Βασίλειος Β΄ ὁ «Βουλγαροκτόνος» εἰσχωρεῖ παρ' αὐτοῖς, τοὺς νικᾷ ἐν πλείσταις συμπλοκαῖς καὶ τοὺς ἐξαναγκάζει ὅπως ἀναγνωρίσωσι τὴν ἰσχὺν τῶν αὐτοκρατόρων, αἰχμαλωτεύσας 150,000 ἐξ αὐτῶν, οὓς διαιρέσας εἰς τάξεις ἀνὰ 100, ἐξορύσσει τοὺς δύο ὀφθαλμοὺς τῶν 99 ἀνδρῶν ἐξ ἑκάστης γραμμῆς καὶ ἀφίνει ἑνὶ μόνον αὐτῶν τὸν ἕνα ὀφθαλμὸν ὅπως ὁδηγήσει τοὺς τῆς τάξεως αὐτοῦ οἴκαδε εἰς τὴν πατρίδα. Τῷ 1025, αἱ τῶν Οὔγγρων κατακτήσεις νέον κατήνεγκον κατὰ τῶν Βουλγάρων τραῦμα. Τῷ 1186, δύο Βλάχοι, Πέτρος καὶ Ὄζὰν ἐθεμελίωσαν τὸ Βλαχοκουμανικὸν ἢ Βλαχοβουλγαρικὸν βασίλειον, ὅπερ ἕνεκα τῶν ἐμφυλίων σπαραγμῶν τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας ἀνεδείχθη μικρόν, καὶ τῇ 15 Ἀπριλίου 1205 (ν. ἡμ.) οἱ Βούλγαροι κατετρόπωσαν τὰ στρατεύματα τῶν Λατίνων, ἐν τῇ περιφήμῳ μάχῃ τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἐν ᾗ ᾐχμαλωτεύθη ὁ Αὐτοκράτωρ Βωδουίνος. Ἀλλ' οὐχ ἧττον οἱ Βούλγαροι οὐδέποτε ἀνεκτήσαντο τὴν ἐντελῆ αὐτῶν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀφοῦ ὑπετάγησαν εἰς τοὺς ἡγεμόνας τῆς Σερβίας, περιέπεσαν εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Ὀθωμανῶν μετὰ τὴν ἐν Κοσσόβῳ μάχην (1389).

Ἀφ' ὅτου οἱ Βούλγαροι ἤρξαντο ἐξασθενοῦντες, ἡ χώρα αὐτῶν ἐξετέθη εἰς τὰς ἐπιδρομὰς τῶν σλαβικῶν φυλῶν· ἐκ δὲ

τῆς μετὰ τούτων ἀναμίξεως οἱ Βούλγαροι ἀπώλεσαν καὶ τὸν διακριτικὸν τύπον τῆς φυλῆς αὐτῶν καὶ τὴν ἀρχέγονον γλῶσσαν, ἣν ἀντικατέστησεν ἡ Σλαβική. Ὡς ἐκ τούτου δὲ ὑπελείφθησαν Σλάβοι τὴν καταγωγήν.

Ὅτε οἱ Μανιχαῖοι ἐξεδιώχθησαν τῆς Ἀνατολικῆς Αὐτοκρατορίας, ἀπεσύρθησαν εἰς Βουλγαρίαν καὶ ἕνεκα τούτου ἀπαντῶνται παρὰ τοῖς Βουλγάροις ὀπαδοὶ διαφόρων αἱρέσεων, οἷον Μανιχαῖοι, Παταρῖνοι, Καθαροί, Ἀλβιγαῖοι, κλπ. Οἱ αἱρετικοὶ οὗτοι εἶχον μάλιστα καὶ ποντίφηκα, ᾧ ἀπένειμαν τὸν τίτλον πάπα, καὶ ὅστις ἵδρευεν ἐν Βουλγαρίᾳ. Τὸ δὲ ὄνομα Βούλγαρος προσέλαβε τότε περιφρονητικὴν σημασίαν, καὶ ἐκ τῆς λέξεως ταύτης, ἥτις, κατὰ παραφθοράν, ἐγράφετο Bugari, Bugeri καὶ γαλλιστὶ Bougares, Bouguers, καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος τῆς Βουλγαρίας (Bulgarie) μετατραπέντος εἰς Boulgrie, Bougrie καὶ Bougrerie παρήχθη ἡ ὑβριστικὴ λέξις Bougre, ἧς οἱ Γάλλοι ποιοῦνται χρῆσιν.

Οἱ Βούλγαροι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας ἤρχισαν ν' ἀναπτύσσωνται λίαν βραδέως· ἀγνοοῦντες πρὸ ἑβδομήκοντα πέντε ἐτῶν ἂν ὑφίσταντο ὡς ἔθνος, περιέπεσαν ἅμα τῇ συναισθήσει τῆς ἐθνικότητος αὐτῶν, εἰς τὴν ἀντίθετον ὑπερβολήν. Φίλεργοι, καρτερικοί, ἔχοντες πάντα τὰ πλεονεκτήματα τῆς σλαβικῆς φυλῆς, μεθ' ἧς τοσοῦτον συνεχρωτίσθησαν, κέκτηνται συγχρόνως καὶ τὸ μέγα ἐλάττωμα τῆς φυλῆς ταύτης, τὸ ὑπεροχικὸν καὶ ἀπορροφητικὸν πνεῦμα καὶ τὴν ἐκ τούτου προερχομένην μὴ ἀνοχὴν παρ' ἑαυτοῖς ἐθνῶν ἐναμίλλων ἢ καὶ μᾶλλον προκεχωρημένων αὐτῶν. Ἐν γένει ὁ Βουλγαρικὸς λαὸς εἶνε ἁπλοϊκός, ἀφελής, εὐπειθής, ἀλλὰ λίαν εὐαπάτητος καὶ εὔπιστος εἰς τοὺς τιθέντας πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὸ πρίσμα τοῦ πανσλαβισμοῦ. Θρῆσκος μέχρι φανατισμοῦ, ὁ Βούλγαρος ἔχει ἀπεριόριστον σέβας εἰς τὸν ὁμόφυλον καὶ ὁμόθρησκον ἐκεῖνον μονάρχην, ὅστις παρέστη πάντοτε εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ ὡς προστάτης τῆς ὀρθο-

δοξίας καὶ τοῦ βουλγαρισμοῦ, καὶ ἀπεχθάνεται μέχρις ὑπερβολῆς τὸν δυτικὸν πολιτισμόν. Τὰ τέκνα αὐτοῦ μεταβαίνουσι συνήθως ὅπως σπουδάσωσιν εἰς Μόσχαν, εἰς Πετρούπολιν, εἰς τὰς σλαβικὰς χώρας τῆς Αὐστρίας, σπανιώτατα δ' εἰς Παρισίους ἢ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης. Καρτερικὸς καὶ ἀνδρεῖος ὁ Βούλγαρος εἶναι καλὸς στρατιώτης, ἀλλὰ σπανίζει μεταξὺ τῶν Βουλγάρων ἡ ἰδιάζουσα ἐκείνη νοημοσύνη, ἥτις ἀναδεικνύει τοὺς μεγάλους στρατηγούς. Πιστὸς εἰς τὸ σύνθημα αὐτοῦ καὶ ἐπιτήδειος εἰς τὸ ἐκτελεῖν τὰς διαταγὰς τῶν ἀνωτέρων δύναται νὰ ἐξυπηρετήσῃ τελεσφόρως ὡς κυβερνητικὸς καὶ διοικητικὸς ὑπάλληλος· ἔχει ἐπίσης πολλὴν ἱκανότητα διὰ τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν. Ἀλλ' ὡς ἐν τῷ στρατιωτικῷ, οὕτω καὶ ἐν τῷ πολιτικῷ σταδίῳ ἐστερεῖτο μέχρις ἐσχάτων τῆς διανοίας ἐκείνης, ἥτις ἀπαιτεῖται διὰ τὰς ἀνωτέρας ὑπηρεσίας. Σήμερον ἐξέχουσαι φυσιογνωμίαι εἶνε τρεῖς ἐν Βουλγαρίᾳ. Ὁ Τσάρος Φερδινάνδος ὁ Α΄ καὶ ὁ πρωθυπουργὸς Γκέσωφ ὡς πολιτικοί, ὁ δὲ Σάββωφ ὡς στρατιωτικὴ ἰδιοφυΐα μεγάλης ἀξίας. Ἀλλὰ μετὰ τὸν Σάββωφ ἔρχονται ἀμέσως, ὡς ὑπέροχοι στρατιωτικοί, ὁ Δημήτριεφ καὶ ὁ Ἰβάνωφ.

Τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν Βουλγάρων εἶνε κυρίως ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ γεωργία· ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας μετρία ἀνάπτυξις. Εἰς τὰς συναλλαγὰς αὐτῶν ἔχουσι πάντοτε τὴν πανουργίαν καὶ τὴν δυσπιστίαν ἐκείνην, ἥτις εἶνε ἀχώριστος ἀπὸ τῶν χωρικῶν, ἀλλὰ δὲν στεροῦνται τιμιότητος καὶ εὐθύτητος. Μεγάλαι χρηματικαὶ ἢ κτηματικαὶ καταστάσεις εἰς ἄτομα σπανίζουσι. Περὶ τῆς φιλολογίας τῶν Βουλγάρων δὲν ὁμιλοῦμεν, διότι φιλολογία εἰσέτι ἀξία λόγου δὲν ἐσχηματίσθη παρ' αὐτοῖς. Ἀπό τινων ὅμως ἐτῶν παρατηρεῖται πολὺς ζῆλος καὶ πρόοδος ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει πάντων τῶν κλάδων.

ΣΕΡΒΙΑ

Συνταγματικὸς Βασιλεὺς **ΠΕΤΡΟΣ Α΄**
μὲ Πρωθυπουργὸν τὸν **ΠΑΣΙΤΣ**

Συνταγματικὸν Βασίλειον ἀπὸ τοῦ 1882. Κράτος τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης, τέως ὑποτελὲς τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ κατὰ τὰ αὐτοκρατορικὰ χάτια τῷ 1830 καὶ 1836, ἐπικυρωθέντα ὑπὸ τῆς συνθήκης τῶν Παρισίων τοῦ 1856, ἀνεξάρτητον δὲ ἀπὸ τοῦ τελευταίου ρωσοτουρκικοῦ πολέμου. Ὁ νῦν συνταγματικὸς βασιλεὺς τῆς Σερβίας εἶνε ***Πέτρος ὁ Α΄***.

Πέτρος Α΄

Ἡ Σερβία, κειμένη ἐπὶ τῆς χερσονήσου τοῦ Αἵμου, ἔχει ὅρια φυσικά, σαφῶς διαγεγραμμένα, παρέχοντα αὐτῇ ἱκανὴν ἀσφάλειαν. Πρὸς Β. ὁ Σαῦος καὶ ὁ Δούναβις χωρίζουσιν αὐτὴν ἀπὸ τῶν στρατιωτικῶν αὐστριακῶν συνόρων τῆς Σλαυωνίας καὶ τοῦ Βανάτου καὶ ἀπὸ τῆς Μικρᾶς Βλαχίας, πρὸς Α. ὁ ποταμὸς Τιμὸκ καὶ τὰ πυκνὰ ὄρη τῆς Στάρρας, ἀρκτικαὶ διακλαδώσεις τοῦ Αἵμου χωρίζουσιν αὐτὴν ἀπὸ τῆς Βουλγαρίας, πρὸς Ν. ὄρη ἀπότομα καὶ ὑψηλὰ ἀπομονοῦσιν αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας τῆς Νύσης, πρὸς Δ. δὲ ὁ Δρίνας ἀποτελεῖ τὸ πρὸς τὴν Βοσνίαν ὅριον αὐτῆς. Τὸ μέγιστον αὐτῆς κατὰ διαγώνιον μῆκος ἀπὸ τοῦ ΒΔ. πρὸς τὸ ΝΑ. εἶνε 399 χιλιόμετρα, τὸ μέγιστον δὲ πλάτος 248 καὶ ἡ ἐπιφάνεια 48,586 τετραγ. χιλιάμετρα. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς, οἵτινες τῷ 1834 ἦσαν 700,000, τῷ 1866 δὲ 1,205,576, κατὰ τὴν στα-

τιστικὴν τοῦ 1887 ἀνῆλθον εἰς 2,013,619, σήμερον εἶνε ὡς ἔγγιστα 3,000,000, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων Σέρβοι ὀρθόδοξοι, ὀλίγοι Ἕλληνες καὶ Τοῦρκοι, ὀλιγώτεροι δὲ ἐκ τῶν ἄλλων ἐθνῶν. Περὶ τὰς 200,000 ἐκ τῶν κατοίκων λαλοῦσι τὴν ρουμανικὴν γλῶσσαν καὶ 35,000 περίπου τὴν βουλγαρικήν. Πρωτεύουσα τῆς Σερβίας εἶνε τὸ Βελιγράδιον (κάτ. 62,000) μὲ σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν Θεσσαλονίκης καὶ Κωνσταντινουπόλεως. Ἄξιαι λόγου πόλεις εἶνε ἡ Νίσσα (21 χιλ. κατ.) πατρὶς τοῦ Μεγ. Κωνσταντίνου, τὸ Λέσκοβατς (15 χιλ. κατ.), Ποζάρεβατς (14,930), Σαμπὰτς (14,214), Κραγιούγεβατς (13,258), Βράνια (11,840) παρὰ τὰ τουρκικὰ σύνορα ὁπόθεν διέρχεται ὁ ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Βιέννην σιδηρόδρομος, Πιρὸτ (11,220), Σμεδερέβον (8,326), Σεμένδρια (6911), Οὐζίτσα (7,360), Παρατσὶν (7,140), Κρούσεβατς (6195), Ἀλεξινὰτς (6,472) κλπ. — Ἐν τῇ βορείῳ Σερβίᾳ κατὰ μῆκος τοῦ Σαύου, τοῦ Δουνάβεως καὶ τοῦ Μοράβα ὑπάρχουσι μεγάλαι πεδιάδες, φαινόμεναι γονιμώταται, ἀλλὰ πανταχοῦ τῆς λοιπῆς χώρας τὸ ἔδαφος εἶνε ὀρεινόν, ἀνώμαλον, κεκαλυμμένον ὑπὸ δασῶν, περιέχον βαθείας μὲν καὶ γονίμους κοιλάδας, ἀλλ' ὀλίγον καλλιεργουμένας. Τὸ ἔδαφος ἐν γένει γονιμώτατον, παράγει σῖτον, κριθήν, βρώμην, ἀραβόσιτον, κάνναβιν, λῖνον, καπνόν, δαμάσκηνα, εἴς τινας δὲ εὐθέτους κοιλάδας καὶ σταφυλάς. Εὐρεῖαι καὶ καλαὶ βοσκαὶ τρέφουσι μετρίου γένους ζῶα, πολυάριθμοι δὲ εἶνε οἱ χοῖροι ἐν τοῖς δάσεσιν, ἅτινα παρέχουσιν ἐνιαχοῦ ναυπηγήσιμον ξυλείαν. Τοιαύτης οὔσης τῆς γεωργίας ἐν Σερβίᾳ, ἡ βιομηχανία αὐτῆς εὑρίσκεται εἰς κατωτέραν θέσιν. Τὸ ἐμπόριον αὐτῆς, στερούμενον προσφόρου συστήματος ὁδῶν συγκοινωνίας ἀναλόγως τῆς δυνατῆς παραγωγῆς, εἶνε ὀλίγον ζωηρόν, περιοριζόμενον εἰς τὴν ἐξαγωγὴν γεωργικῶν προϊόντων, οἷον δημητριακῶν, ξυλείας οἰκοδομησίμου, κτηνῶν, χοίρων, αἰγείων δερμάτων, ἐρίων, λίπους, οἰνοπνεύματος ἐκ δαμασκήνων κλπ.

Νομισματικὴ μονὰς τῆς Σερβίας εἶνε τὸ ***δηνάριον***, ἀνταποκρινόμενον καθ' ὅλα πρὸς τὸ γαλλικὸν φράγκον.

Ἡ ἐκπαίδευσις εἶνε ἀρκούντως διαδεδομένη ἐν Σερβίᾳ.

Ἀρχομένου τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ χώρα αὕτη ἦτο ἁπλῆ κληροχυσία ὀλίγων τινῶν προσώπων, αὐτὸς δὲ ὁ τότε ἡγεμὼν Μιλὸχ ἠγνόει κυριολεκτικῶς ν' ἀναγνώσῃ, διὰ τοῦτο δυνάμεθα νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἐποιήσατο ἀξιολόγους προόδους. Ἡ πρωτοβάθμιος ἐκπαίδευσις παρέχεται δωρεάν. Τὸ Βελιγράδιον κέκτηται Ἀκαδημίαν μετὰ νομικῆς σχολῆς, σχολῆς ἐπιστημῶν καὶ φιλοσοφικῆς σχολῆς ὡς καὶ στρατιωτικὴν Ἀκαδημίαν, εἰς πλείστας δὲ πόλεις λειτουργοῦσι πρακτικὰ γυμνάσια καὶ λοιπαὶ κατώτεραι σχολαί. Ἡ Σερβικὴ φιλολογία διαιρεῖται εἰς τρεῖς περιόδους σαφῶς ἀπ' ἀλλήλων διακρινομένας, ἤτοι 1η) ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Σερβίᾳ μέχρι τοῦ τέλους τοῦ ΙΔ΄. αἰῶνος, ὅτε ἐπῆλθεν ἡ πτῶσις τοῦ σερβικοῦ κράτους, 2α) ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ΙΕ΄. αἰῶνος μέχρι τῶν μέσων τοῦ ΙΖ΄. καὶ ἡ 3η) ἀπὸ τοῦ 1750 μέχρι τῆς σήμερον. Τὰ δημώδη σερβικὰ ποιήματα καταλέγονται ἐν τοῖς ἀρίστοις τῶν μετὰ τὴν ἀναγέννησιν τῶν γραμμάτων παραχθέντων τοιούτων.

Περὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν ἀποφαίνεται ὧδε ὁ **Laboulaye**: «Παρὰ τοῖς Σέρβοις ἡ ἱστορία καὶ ἡ ποίησις εἶνε οὕτω στενῶς συνδεδεμέναι, ὥστε ἀρκεῖ ν' ἀναγνώσῃ τις τὰ ἐθνικὰ σερβικὰ ᾄσματα, ἵνα μάθῃ πᾶν ὅ,τι οἱ Σέρβοι ἐμίσησαν, πᾶν ὅ,τι ὑπέστησαν. Τὰ χρονικὰ αὐτῶν εἶνε ᾠδαί. Τὸ ᾄδειν εἰς αὐτοὺς εἶνε ἀνάγκη, εἶνε ἡ μόνη ἔκφρασις τῶν ἐλπίδων, τῶν φόβων, τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν. Ἡμεῖς πρὸς διάχυσιν ἔχομεν τὰς ἐπιστολάς, τὰ βιβλία, τὰς ἐφημερίδας, ὁ Σέρβος ἔχει μόνον ᾄσματα.

Ἡ Σερβία ἐπὶ Βυζαντινῶν. — Ἡ Σερβία ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τῶν Σέρβων, τῶν λεγομένων καὶ Σερβίων καὶ Σεράβων, λαοῦ σλαβικῆς φυλῆς, κατοικοῦντος κατ' ἀρχὰς πε-

ρὶ τὰ Καρπάθια, ἀνήκοντος δὲ πιθανῶς εἰς τὴν τῶν Θρακῶν καὶ Σαρματῶν φυλήν. Ἀφ' ὅτου ὁ Αὐτοκράτωρ Κωνσταντινουπόλεως Ἡράκλειος περὶ τὰ 630 ἐπέτρεψεν αὐτοῖς νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως, κατέλαβον τὴν ἐνεστῶσαν Σερβίαν, τὴν Βοσνίαν καὶ Ἐρζεγοβίνην, τὴν Τρεβονίαν, τὴν Πριμορίαν, καὶ τινὰς τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀδριατικῆς μεταξὺ Κατάρου καὶ Δυρραχίου. Χρόνον τινα πρότερον οἱ Κροάται, λαὸς τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς Σέρβους καταγωγῆς, εἶχον καταλάβει μέρος τῆς Δαλματίας, ὑπηγμένης ἔκτοτε ὑπὸ ζουπάνους, διατελοῦντας ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἕλληνος Αὐτοκράτορος. Βραδύτερον οἱ Κροάται καὶ οἱ Σέρβοι ἠνώθησαν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν ἑνὸς μεγάλου ζουπάνου (βελίκι ζουπάν). Ἡ εἰς τὸν χριστιανισμὸν προσέλευσις αὐτῶν ἐγένετο ἐπὶ τῆς ὑπεροχῆς καὶ τῇ ἐνεργείᾳ τῶν Ἑλλήνων Αὐτοκρατόρων, πρὸς τοὺς ὁποίους οἱ Σέρβοι ἦσαν μέν ὑποτελεῖς ἐκέκτηντο δὲ τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγωσι ὁμοεθνεῖς αὐτῶν διοικητὰς διατηρήσαντες οὕτω τὸ ἐκλογικὸν σύστημα, τὴν βάσιν πάσης ἐλευθέρας κυβερνήσεως. Μέχρι τοῦ 923 ἡ Σερβία ἀπετέλει μικρὸν κράτος ὑπὸ ἰδίους ὡς εἴπομεν, ἡγεμόνας· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ κυβέρνησις τοῦ Βυζαντίου ἠθέλησε ν' ἀφομοιώσῃ πρὸς τὸ λοιπὸν κράτος καὶ τὴν διοίκησιν τῆς Σερβίας. Ἡ ἀπόπειρα ἐγένετο, προκαλέσασα τὴν ἔκρηξιν γενικῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ ἀρχηγίαν τοῦ Σέρβου Βοϊσλαύου. Οὗτος κατώρθωσε νὰ καταλάβῃ βυζαντιακὰ τινα πλοῖα, πλούσιον φέροντα φορτίον καὶ συνεμάχησε μετὰ τῶν πρὸς τὸ Βυζάντιον δυσηρεστημένων τῆς Ἰταλίας, ὅτε δὲ Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος ἔσπευσε ν' ἀποστείλῃ κατ' αὐτῶν στρατόν, οἱ Σέρβοι ἀναμείναντες τοὺς πολεμίους εἰς τὰ ὄρη αὐτῶν, ἀπέκλεισαν αὐτῶν τὴν ἀποχώρησιν καὶ μεγάλην ἐπήνεγκον τοῖς Βυζαντίοις φθοράν. Ἡ νίκη αὕτη ἔφερε τὴν κραταίωσιν τῆς ἰσχύος τῶν μεγάλων ζουπάνων, οἵτινες, δεξιῶς τὴν νέαν αὐτῶν θέσιν ὡς πολεμίων τοῦ Βυζαντίου

ἐκμεταλλευόμενοι, ὁτὲ μὲν ἀπεκρίνοντο ὅτι θέλουσι ν' ἀσπασθῶσι τὸ λατινικὸν δόγμα, ἵνα προσκτήσωνται τὴν ὑποστήριξιν τῶν δυτικῶν δυνάμεων, ὁτὲ δὲ ἔστρεφον τὰ νῶτα πρὸς τοὺς νέους αὐτῶν συμμάχους, ὁσάκις δὲν εἶχον ἀνάγκην προστασίας.

Χριστιανισμός. Λήγοντος τοῦ Θ΄ αἰῶνος ἐπῆλθε τὸ σχίσμα τῶν Ἐκκλησιῶν, τότε δὲ οἱ Σέρβοι, κατάπληκτοι πρὸ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Ἀράβων, ὧν οἱ πειραταὶ εἶχον δηώσει τὰς ἀκτὰς τῆς Δαλματίας, παρῃτήσαντο ὁριστικῶς τὴν εἰδωλολατρίαν καὶ ἐπεκαλέσαντο τὴν προστασίαν τοῦ Ἕλληνος Αὐτοκράτορος Βασιλείου, ὃς ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς ἱερεῖς, οἵτινες ἐβάπτισαν καὶ ἐδίδαξαν αὐτούς. Ὁ Νεμανίας ἢ Νέμαν καὶ ἐν τοῖς ἡγεμόσι τῆς Ρασκίας καταλεγόμενος, προέβη εἰς τὴν ἵδρυσιν πολλῶν ὀρθοδόξων μοναστηρίων καὶ ἐκκλησιῶν, οὗτος δὲ ἵδρυσε καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ Ἄθω μονὴν τοῦ Χιλινδαρίου, τῆς μεγίστου ἀπολαυούσης σεβασμοῦ παρὰ τοῖς Νοτιοσλάβοις, καὶ περιβληθεὶς τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἀπέθανεν ἐν αὐτῇ. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἅγιος Σάββας ἐξηκολούθησε τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς ἐπὶ ἐθνικῆς βάσεως· τοῦ πατριαρχείου δὲ Κωνσταντινουπόλεως ἐπιτρέψαντος τοῖς Σέρβοις τὴν ἐκλογὴν αὐτόχθονος ἀρχιεπισκόπου, ἐξελέγη οὗτος πρῶτος Σέρβος ἀρχιεπίσκοπος, καταστήσας τὴν ἕδραν αὐτοῦ ἐν Οὐσίτσῃ, διὰ τοῦ ἱεροῦ δὲ αὐτοῦ χαρακτῆρος ἐνισχύσας τὸ κῦρος αὐτοῦ ὡς πολιτικοῦ ἄρχοντος. Τότε ἀνεβίβασεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἔστεψεν αὐτὸν κατὰ τὸ ἑλληνικὸν δόγμα.

Ὅτε ἀνῆλθεν ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὁ Καντακουζηνός, οἱ Σέρβοι ἀπετέλουν ἤδη λαὸν πολυάριθμον καὶ ἰσχυρὸν μὲ βασιλέα τῆς Σερβίας τὸν Στέφανον Δουχάν. Ὁ νέος αὐτοκράτωρ Καντακουζηνός, βλέπων κλονουμένην τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, ἔξωθεν δὲ ἀναμένων σπουδαίαν ὑποστήριξιν, ἀπηυθύνθη πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Σερβίας Δουχάν, παρ' ᾧ μετέβη εἰς Πριστίναν. Τότε οἱ δύο ἡγεμόνες συνεφώνησαν

περὶ κοινῆς ἐνεργείας ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι ἕκαστος θὰ εἰργάζετο δι' ἴδιον λογαριασμόν, οὐδετέρου ἐγείροντος ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν κατακτήσεων τοῦ ἑτέρου, ὅτι δὲ εἰς τὰς πόλεις, αἵτινες θὰ κατελαμβάνοντο, θὰ ἐπετρέπετο νὰ ἐκλέξωσιν ἐλευθέρως ὡς κύριον αὐτῶν τὸν Ἕλληνα αὐτοκράτορα ἢ τὸν βασιλέα τῶν Σέρβων. Τότε 24 Σέρβοι βοεβόδαι συνώδευσαν τὸν Καντακουζηνόν, ὅπως ὑποστηρίξωσιν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου. Ἀλλὰ μετὰ ταῦτα, διαφωνίας ἐπελθούσης περὶ τῶν κατακτηθεισῶν πόλεων καὶ τοῦ Δουχὰν καταλαβόντος τὴν Ἔδεσσαν καὶ ἄλλας τινὰς πόλεις, ὑποκυψάσας ὑπὸ τὰ ὅπλα τοῦ Καντακουζηνοῦ, ὁ Καντακουζηνὸς συνειργάσθη τοῖς Τούρκοις. Ἀλλ' ἐνῷ ἦγε τοὺς νικηφόρους αὐτοῦ στρατοὺς διὰ τῆς Θράκης, ὁ Σέρβος βασιλεὺς κατελάμβανε τὴν Μακεδονίαν μετὰ τῶν Σερρῶν καὶ ἄλλων τινῶν πόλεων. Τὸ κράτος αὐτοῦ ὁ Δουχὰν ἐπεξέτεινε πέραν τῶν ὁρίων τοῦ ζουπάνου Νεμανία, ἐν αὐτῷ δὲ περιέλαβε τὸ ἄνω μέρος τοῦ ποταμοῦ Ράσκα, ἐξ οὗ ὠνομάσθη ἡ Ρασκία, μέχρι τοῦ Σαύου. Ἀπειλούμενος ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ τῆς Οὐγγαρίας, ἐπῆλθε κατ' αὐτοῦ καὶ ἠνάγκασεν αὐτὸν εἰς ὑποχώρησιν. Ἔπειτα κατέλαβε τὸ Βελιγράδιον, ἀπήλασε τὸν Βάνον τῆς Βοσνίας καὶ παρεχώρησεν ἀνεξάρτητον κυβέρνησιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην· τῷ 1447 δὲ κατέλαβε καὶ τὴν Ραγούζαν. Οἱ Ἀλβανοὶ ἐμάχοντο ὑπὸ τὴν σημαίαν αὐτοῦ, ἡ Ἄρτα καὶ τὰ Ἰωάννινα ἀνεγνώρισαν τὴν κυριαρχίαν του, κύριος δὲ οὕτω σπουδαίων θέσεων, ἐξέπεμψε τοὺς στρατηγοὺς αὐτοῦ εἰς Ρωμυλίαν. Οἱ Βούλγαροι τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σέρβου τούτου βασιλέως Δουχὰν ἀναγνωρίσαντες, ἐφαίνοντο διανοίγοντες αὐτῷ τὴν πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἄγουσαν. Τότε ὁ Δουχὰν προσέλαβε τὸν τίτλον τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωμυλίας καὶ Τσάρου τῆς Μακεδονίας, ἡ σφραγὶς δὲ τοῦ κράτους παρίστανεν αὐτὸν κρατοῦντα σφαῖραν, ἐφ' ἧς ὑπῆρχε σταυρός. Ἐξελέξατο καὶ Σέρβον πατριάρχην. Οὕτω δὲ ὁ Δουχὰν θερμὸς τῆς ὀρ-

θοδοξίας ὀπαδὸς κατεδίκαζεν εἰς καταναγκαστικὰ ἔργα πάντα περιρώμενον νὰ προσηλυτίσῃ τινὰ τῶν ὑπηκόων του εἰς τὸν καθολικισμόν. Ὁ Δουχὰν ἐφοβεῖτο νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τοῦ Βυζαντίου προβλέπων κοινὴν κατ' αὐτοῦ ἐπίθεσιν Ἑλλήνων καὶ Τούρκων. Ὁ Δουχὰν ἀπέθανεν ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας τῷ 1358· ὡς πάντες δὲ οἱ κατακτηταί, οἱ ἀποθνήσκοντες πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ ἔργου αὐτῶν, προεῖδε τὰς συμφοράς, ὑφ' ὧν ἡ Σερβία ἠπειλεῖτο· διὸ συγκαλέσας τοὺς βοεβόδας, ὥρκισεν αὐτοὺς νὰ μείνωσι πιστοὶ εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Οὐρός. Μετὰ τὸν Οὐρὸς ἐβασίλευσεν ὁ Λάζαρος, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ Λαζάρου ἐπῆλθεν ἡ παρακμὴ τῆς Σερβίας. Ἐπὶ βασιλείας τοῦ Γεωργίου Βράγκοβιτς ἡ Σερβία, κατεκτήθη ὑπὸ τῶν Τούρκων. Μωάμεθ ὁ Β΄ θελήσας νὰ πλήξῃ καιρίως τὸ Ἑλληνικὸν κράτος διὰ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μετὰ τὴν ἐπίτευξιν τούτου μετήνεγκεν εἰς τὴν Εὐρώπην τὴν πληθὺν τῶν δυνάμεων αὐτοῦ, σκοπῶν ἐφεξῆς διὰ τῆς Εὐρώπης νὰ κρατῇ τὴν Ἀσίαν. Ἡ Σερβία βουλεβάρτον τῆς Οὐγγαρίας, προσεβλήθη ζωηρῶς, ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ διχόνοια ἐσπάραξε τοὺς βοεβόδας αὐτῆς, πᾶσαι αἱ ὁπωσοῦν ἀξιόλογοι πόλεις περιῆλθον ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν πολεμίων. Κατόπιν οἱ Τοῦρκοι καίτοι ἀπέβησαν ὁριστικῶς κύριοι τῆς Σερβίας (1818) ὁ τίτλος τοῦ δεσπότου ἐν Σερβίᾳ διετηρήθη ἔτι παρὰ πολλοῖς τῶν μελῶν τῆς ἀρχαίας βασιλικῆς οἰκογενείας.

Τὰ μετὰ τὸν Ρωσοτουρκικὸν πόλεμον. — Κατὰ τὴν ἐν Ἁγίῳ Στεφάνῳ τῇ 3 Μαρτίου 1878 συνομολογηθεῖσαν συνθήκην ὑπὸ τῆς Ρωσσίας καὶ Τουρκίας ἡ Σερβία ἀνεγνωρίσθη ἀνεξάρτητος.

ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ

Συνταγματικὸς βασιλεὺς **ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α΄,**

μὲ Πρωθυπουργὸν τὸν **ΒΟΥΚΟΒΙΤΣ**

Τὸ ***Μαυροβούνιον,*** (ἰταλιστὶ Μοντενέγρο, τουρκ. Καρὰ-Δὰγ καὶ σλαβιστὶ (Κτσέρνα-Γόρά) εἶνε μικρὸν βασίλειον συνταγματικόν. Κεῖται δὲ μεταξὺ Ἀδριατικοῦ πελάγους (Δαλματίας), Αὐστρίας (Ἐρζεγοβίνης-Βοσνίας), Νόβι Παζάρ, Σερβίας καὶ Ἀλβανίας τοῦ νομοῦ Σκόδρας, καὶ ἐπὶ διαφόρων κλάδων τῶν Διναρικῶν ἢ Ἰλλυρικῶν Ἄλπεων πληρούμενον, ἀποτελεῖ τρόπον τινὰ τὸ προτείχισμα τῶν εἰρημένων ὁμόρων χωρῶν ἐν σχήματι καρδίας, ἧς οἱ δύο λοβοὶ χωρίζονται διὰ τῆς μόνης αὐτόθι κοιλάδος τοῦ Μοράτσα, ποταμοῦ ἐκβάλλοντος εἰς τὴν Λαβεάτιδα, ἤτοι λίμνην τῆς Σκόδρας, τὴν ἀποτελοῦσαν τὸ Ν. ὅριον, ὅπου ἡ Σλαυϊκὴ φυλὴ συναντᾶται μετὰ τῆς Ἀλβανικῆς. Ἡ χώρα εἶνε κατὰ τὸ πλεῖστον τραχεῖα καὶ ἄγονος· τὰ κυριώτερα αὐτῆς προϊόντα εἰσίν: ἀραβόσιτος, ζέα, βρόμος, γεώμηλα, καπνός, οἶνος, αἶγες, ἡμίονοι καὶ διάφορα ἀγρίμια. Ἕνεκα τῶν ὀλίγων καὶ τούτων λίαν δυσβάτων ὁδῶν συγκοινωνίας τὸ ἐμπόριόν του εἶνε λίαν περιωρισμένον ἡ δὲ βιομηχανία του μικρά. Οἱ κάτοικοι Μαυροβουνῖται (300,000 περίπου) ὑπάγονται εἰς τὴν Σλαυϊκὴν φυλὴν καὶ ἀναγνωρίζουσιν ἀνεξαιρέτως τὸ χριστιανικὸν ὀρθόδοξον τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας δόγμα· ἐν γένει ὑψηλοῦ ἀναστήματος, εὔμορφοι, ρωμαλέοι καὶ εἰς τὰς ταλαιπωρίας ἀντέχοντες διάγουσι προαιρετικῶς βίον πλάνητα ποιμένων καὶ θηρευτῶν, ὀλίγων μόνον ἀσχολουμένων ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν γεωργίαν· πᾶσα δὲ οἰκογένεια ζῇ ἐν μέσῳ τῆς ἰδιοκτησίας της πατριαρχικῶς. — Τὸ πολίτευμα τοῦ Μαυροβουνίου φέρει χαρακτῆρα πατριαρχικὸν μετ' ἀριστοκρατικῶν διατάξεων.

Ἀπὸ τοῦ 1787—1830 ἐχρημάτισε Βλαδίκας, ὁ Πέτρος

Πετροβὶτς Α΄, εἰς ὃν τὸ Μαυροβούνιον ὀφείλει τὸν πολιτισμὸν καὶ τὸν ὀργανισμόν του ὡς κράτος Εὐρωπαϊκόν. Μετὰ τοῦτον Πέτρος ὁ Β΄ κατώρθωσε νὰ καταργήσῃ ἐπιτυχῶς τὴν βάρβαρον συνήθειαν τῆς ἐκδικήσεως (vendetta) συνηθείσας τοὺς Μαυροβουνίους εἰς τὴν ἐνέργειαν τακτικῆς ἀστυνομίας, εἰσήγαγε φόρον τινα ἄμεσον, ἐσύστησε Γερουσίαν καὶ ἐμόρφωσε τὸ σῶμα τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, τὸ τῶν λεγομένων ***Περιανίκων.*** Τὴν 31 Ὀκτωβρίου 1851 διεδέχθη τὸν Πέτρον Β΄ ὁ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἐκπαιδευθεὶς Δανιέλος, ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τῆς Ρωσίας ὡς κοσμικὸς ἡγεμὼν μὲ ἀνεξάρτητον χώραν.

Νικόλαος Α΄

Τὴν 6 Μαΐου 1856 ἔπεμψεν εἰς τὰς αὐλὰς τῆς Ρωσίας τὸν Μιλορᾶδον Μιδακοβίκην, εἰς δὲ τὴν Γαλλίαν τὸν Βουκοβίκην ἐκθέτων τὰ δικαιώματα τοῦ Μαυροβουνίου. Τέλος τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1857 ἀπῆλθε καὶ αὐτὸς οὗτος εἰς Παρισίους ἐμφανισθεὶς πρὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ναπολέοντος, ὅστις ἀνέλαβε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συμπράξῃ μετὰ τῶν ἄλλων Δυνάμεων ὑπὲρ τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν ὁρίων μεταξὺ Μαυροβουνίου καὶ τῆς Τουρκίας. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος ἠναγκάσθη ἐναντίον τῆς ρητῆς ἀποτροπῆς τῆς Γαλλίας, νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Τουρκίας, νικήσας ἐν Γραχόβῳ καὶ ἐπιτυχὼν δυνάμει συμβάσεως τὴν προσάρτησιν τριῶν τμημάτων, ὧν ἡ κατοχὴ πρὸ 78 ἐτῶν διημφισβητεῖτο.

Τὸ Μαυροβούνιον ἐπὶ ἐπιφανείας 9100 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων ἀριθμεῖ ἐν ὅλῳ 228000 κατοίκων, ἐξ' ὧν 201000 ὀρθόδοξοι, 13000 καθολικοὶ καὶ 14000 μουσουλμάνοι. Πρὸς τούτοις 16000 περίπου Μαυροβούνιοι εἶνε ἐγκατεσπαρμένοι

ἐν Αὐστρίᾳ, Τουρκίᾳ, Σερβίᾳ καὶ Ρωσσίᾳ, ὑπάρχουσι δὲ καὶ δύο μικραὶ αὐτῶν ἀποικίαι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Ἁγίῳ Φραγκίσκῳ.

Ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία περιλαμβάνει ὅλους τοὺς ἀπὸ 15 μέχρι 50 ἐτῶν ἡλικίας, δυναμένους νὰ φέρωσι ὅπλα. Ἐξ αὐτῶν οἱ τῶν ἡλικιῶν 20—45 ἐτῶν ἀποτελοῦσι τὸν στρατὸν τῆς πρώτης γραμμῆς, οἱ τῶν 15—20 τῆς δευτέρας, οἱονεὶ ἰχτιάτ, καὶ οἱ τῶν 45—60 τῆς τρίτης, ἤτοι ἔφεδροι ἢ ἐθνοφρουροί.

Ἡ ἐξάσκησις διεξάγεται ἐν καιρῷ εἰρήνης εἰς δύο σχολὰς τοῦ πυροβολικοῦ. Εἰς ἑκάστην σχολὴν τοῦ πεζικοῦ ἐκγυμνάζονται ἀνὰ 400 ἄνδρες ἐπὶ 4 μῆνας, ἤτοι 1200 ἄνδρες κατ' ἔτος. Εἰς ἑκάστην δὲ σχολὴν τοῦ πυροβολικοῦ ἐξασκοῦνται ἀνὰ 80 ἄνδρες ἐπὶ 6 μῆνας, ἤτοι 160 ἄνδρες κατ' ἔτος. Καθ' ἑκάστην Κυριακὴν καὶ ἑορτὴν γίνονται γενικὰ γυμνάσια, εἰς τὰ ὁποῖα λαμβάνουν μέρος ὅλοι οἱ στρατεύσιμοι ἄνδρες. Ἐν ὅλῳ οἱ γυμνασμένοι ἄνδρες συμποσοῦνται εἰς 35000 τοῦ πεζικοῦ καὶ 900 τοῦ πυροβολικοῦ. Ἐν καιρῷ πολέμου ὁ στρατὸς περιέχει 9 ταξιαρχίας μὲ 58 τάγματα πεζικοῦ καὶ 1 ταξιαρχίαν πυροβολικοῦ μὲ 9 πυροβολαρχίας. Τὸ Μαυροβούνιον ἔχει εἰς τὰς ὁπλαποθήκας του περὶ τὰς 100 χιλ. τουφεκίων, ἐξ' ὧν τῷ ἔχει χαρίσει ἡ Ρωσσία 30000 τουφέκια Βερδὰν καὶ 30000 ἐπαναληπτικὰ Μοσκόβσκα μὲ 30 ἑκατομμύρια φυσιγγίων. Τὸ πυροβολικὸν ἀριθμεῖ 12 τηλεβόλα ἐκ χάλυβος, καὶ 6 ὀρειχάλκινα, συστήματος Κρούπ, 2 τηλεβόλα ῥωσσικοῦ συστήματος τῶν 12 λιτρῶν, 6 τηλεβόλα συστήματος Γκάτλινη, 2 τοπομαχικὰ καὶ 20 ὀρεινά. Τὸ Μαυροβούνιον διετήρησε διαρκῶς τὴν ἀνεξαρτησίαν του, χωρὶς νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὴν Τουρκίαν, ἐν μέσῳ ἀδιαλείπτων ἡρωϊκῶν ἀγώνων διεξαχθέντων ὑπὸ μιᾶς δρακὸς ἀνθρώπων ἐναντίον τοῦ κολοσσοῦ τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἡ ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1875 ἀρξαμένη ἐπανάστασις

ἐν Βοσνίᾳ καὶ Ἑρζεγοβίνῃ παρέσυρε καὶ τὸ Μαυροβούνιον, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὰς μὲν περιωρίσθη στέλλον ἐθελοντὰς εἰς τὰς μαχομένας ἀδελφὰς ἐπαρχίας, κατὰ δὲ Ἰούνιον τοῦ ἑπομένου ἔτους 1876 ἀπεδύθη εἰς πόλεμον ἀπ' εὐθείας μετὰ τῆς Τουρκίας, ὅστις διήρκεσε μέχρι τοῦ πέρατος τοῦ Ρωσσοτουρκικοῦ πολέμου τῷ 1877—78 καὶ κατέληξεν εἰς τὴν σημερινὴν θέσιν τοῦ Μαυροβουνίου. Ἰδοὺ τὸ κείμενον τῆς κηρύξεως τοῦ πολέμου ὅπερ ἀπηύθυνε τότε ὁ ἡγεμὼν Νικήτας πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην, μὴ διαφέρον κατὰ τὰς βάσεις ἀπὸ τὸ σημερινόν:

«Ἀπέναντι τῶν αὐξανόντων κινδύνων, οἵτινες διὰ τῆς ἰσχύος τῶν πραγμάτων ἀπειλοῦσι τὴν χώραν μου, ἀπέναντι ἀτελεσφορήτου πολέμου ἐρημοῦντος τὰς ἐπὶ τῆς συνδρομῆς μου δικαιουμένας ἐλπίσαι ἐπαρχίας, ἀπολύτως ἀναγκάζομαι ν' ἀποφασίσω ὁριστικῶς καὶ ἄνευ ἀναβολῆς».

Τὸ Μαυροβούνιον κατώρθωσε τότε νὰ παρασκευάσῃ πρὸς πόλεμον 20000 ἀνδρῶν καὶ ἔλαβεν ἐπιθετικὴν στάσιν πρὸς νότον μὲν κατὰ τῆς Ποδγορίτσης, πρὸς βορρᾶν δὲ κατὰ τῆς Μοστάρ, πρωτευούσης τῆς Ἑρζεγοβίνης. Οἱ Τοῦρκοι καταβληθέντες κατ' ἀρχὰς ἀπώθησαν εὐθαρσῶς τὰς κατὰ τοῦ ἐδάφους αὐτῶν ἐπιθέσεις τῶν Μαυροβουνίων, ἡ δὲ πάλη περιωρίσθη μεταξὺ τῶν φρουρίων Ποδγορίτσης, Μεδοὺν καὶ Νίξιτς. Ὡς ἐξῆς περιγράφει πολεμικὸς ἀνταποκριτὴς τὸν ἀγῶνα τοῦτον. «Ἔφοδοι ἀποκρουόμεναι, στρατηγήματα ἀποτυγχάνοντα, συγκρούσεις ἐν παρόδοις, τυφεκοβολισμοὶ ἀπὸ βράχου εἰς βράχον, πάλη σώματος πρὸς σῶμα ἐν τῷ βάθει τῶν φαράγγων, κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθιμον, πεδία μάχης εἰκοσάκις διαφιλονεικούμενα, τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ πόλεμος οὗτος, οὗτινος τὸ μὲν θέατρον ἔμενε πάντοτε περιωρισμένον, ἀλλ' ἡ ἱστορία, ὡς ἔχει, ἀδύνατον νὰ γραφῇ. Οἱ Μαυροβούνιοι ὑπῆρξαν σχεδὸν πάντοτε νικηταί, καίτοι οὐχὶ τοσοῦτο κερδαίνοντες ἐκ τῶν θριάμβων αὐτῶν. Οἱ Τοῦρκοι δὲν ἠδύναντο

μὲν νὰ εἰσβάλωσιν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ οὗτοι ἠδυνάτουν νὰ διασπάσωσι τὰς τουρκικὰς γραμμάς. Τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἡ δρὰξ αὕτη τῶν ἀνδρῶν μακρὰν τῶν ὀρέων αὐτῶν, ὧν ἡ εὐχερὴς ὑπεράσπισις ἀνεπλήρου τὸ εὐάριθμον τοῦ στρατοῦ των; Ἡ σημαντικωτέρα μάχη τῆς ἐκστρατείας ταύτης ὑπῆρξεν ἡ τοῦ Κοῦτσι, λαβοῦσα χώραν τὴν 1ην Αὐγούστου, καθ' ἣν 5000 Μαυροβούνιοι ἐπιπεσόντες ξιφήρεις ἐναντίον 18 ταγμάτων τακτικοῦ στρατοῦ, 3000 ζεϊβέκων καὶ καὶ 5000 βασιβοζούκων κατέσφαξαν ἐξ αὐτῶν 4700. Τὴν 19 Ὀκτωβρίου ἐπεμβάσει τῆς Ρωσσίας ἐγένετο δίμηνος ἀνακωχή, παραταθεῖσα μέχρι Μαρτίου τοῦ 1877. Περὶ τὰς ἀρχὰς δὲ τοῦ Ἀπριλίου ἐκηρύχθη ὁ Ρωσσοτουρκικὸς πόλεμος.

Εἰς τὰ Μαυροβουνιωτικὰ σύνορα συνεκεντρώθη τότε τρομερὰ στρατιωτικὴ δύναμις, ἐξ 115 ταγμάτων, ἤτοι 75 χιλ. ἀνδρῶν. Οἱ Τοῦρκοι εἶχον ἀποφασίσει νὰ καταστρέψωσι τὴν φωλεὰν ταύτην τῶν ἀνδρείων, ἥτις ἦτο διαρκὴς πληγὴ εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ Κράτους, ὡς ἔλεγεν ὁ Ἐδχὲμ πασᾶς. Τρεῖς ἐκ τῶν ἀρίστων τότε τούρκων στρατηγῶν, οἱ Σουλεϋμάν, Μεχμὲτ-Ἀλῆ καὶ Ἀλῆ-Σαΐπ πασσάδες, ἦσαν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐκστρατείας ταύτης, ἐκ τριῶν δ' ὁρμώμενοι σημείων ἔμελλον νὰ συναντηθῶσι εἰς τὸ κέντρον τῆς ἡγεμονίας καὶ νὰ βαδίσωσι κατὰ τῆς Κετίγνης. Ἐναντίον των παρετάσσοντο 28000 Μαυροβούνιοι καὶ Ἐρζεγοβίνιοι, διαιρεθέντες καὶ αὐτοὶ εἰς τρία σώματα, ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἡγεμόνος Νικήτα.

Εἶνε ὁλόκληρος ἐποποιΐα ἡ περιγραφὴ τῆς ἐκστρατείας ταύτης, ἥτις διήρκεσεν ἐπὶ δύο περίπου μῆνας, προϋξένησεν ἀρκετὴν φθορὰν εἰς τοὺς Μαυροβουνίους, ἀλλὰ καὶ σοβαρὰς ἀπωλείας εἰς τὸν τουρκικὸν στρατόν, ὅστις ἔχασεν 8 χιλ. ἀνδρῶν καὶ ἠναγκάσθη ἐν τέλει νὰ ἐκκενώσῃ τὰ Μέλανα ἐκεῖνα ὄρη, τὰ ὁποῖα ἐπεχείρησε μάτην νὰ ὑποτάξῃ. Εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἔλαβον μέρος μετὰ τῶν Τούρκων καὶ οἱ Μαλισσόροι, διότι τοὺς ἠπείλησαν ὅτι θὰ πυροπολήσωσι τὰς οἰκίας καὶ τὰ σπαρτά των, ἐξ αὐτῶν δ' ἐφονεύθη εἷς καὶ ἐπληγώθησαν τέσσαρες μπαϊρακτάρηδες καὶ ἀπεδεκατίσθησαν αἱ φυλαὶ Σκρέλι, Καστράτι καὶ Χόττι.

Τὰ ἄρθρα 26—33 τῆς Βερολινείου συνθήκης ὁρίζουσι τὴν πλήρη ἀνεξαρτησίαν καὶ τὰ σημερινὰ ὅρια τοῦ Μαυροβουνίου. Εἰς τὴν ἡγεμονίαν προσετέθησαν χῶραι ἐκτάσεως 4700 χιλιομέτρων, μὲ 50000 κατοίκους. Ὁ ἡγεμὼν τοῦ Μαυροβουνίου ὡς γνωστόν, πρὸ δύο ἐτῶν ἀνεκηρύχθη Βασιλεύς, οὕτω δὲ καὶ ἡ ἡγεμονία ἐγένετο Βασίλειον.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

Τὸ παρελθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον.—Τὰ κυριώτερα γεγονότα.—Τί λέγομεν ἡμεῖς ἀλλὰ πρὸ παντὸς τί λέγουσιν οἱ ἄλλοι περὶ ἡμῶν.

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ — ΠΟΛΕΜΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

ΔΙΑΤΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ;

«Ὁ πόλεμος εἶνε ἱερός. Ἡ ἐγκαθίδρυσίς του ἐπὶ τῆς Γῆς ἀνάγεται εἰς τὸν Θεόν. Ὁ πόλεμος εἶνε ἐκεῖνος ποῦ διδάσκει εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὅλα τὰ μεγάλα, ὅλα τὰ εὐγενῆ ἰδανικά, μεταξὺ δὲ τῶν πρώτων εἶνε ἡ ἀφιλοκέρδεια καὶ ἡ περιφρόνησις πρὸς τὸν θάνατον».

Μὲ αὐτὰ τὰ λόγια χαρακτηρίζει τὰς ἐνόπλους συρράξεις ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλειτέρους διδασκάλους τῆς πολεμικῆς τέχνης, ὁ στρατηγὸς Μόλτκε. Καὶ δὲν ἔχει ἄδικον ἀποδίδων εἰς τοὺς πολέμους θείαν προέλευσιν. Ὁλόκληρος σχεδὸν ἡ Παλαιὰ Διαθήκη εἰς τίποτε ἄλλο δὲν ἀσχολεῖται παρὰ μὲ τοιούτου εἴδους προσταγάς, διδομένας ἀπὸ τὸν Ἰεχωβᾶ πρὸς τὸν περιούσιον λαόν του. Ἄλλοτε ὁ Κύριος ἀποστέλλει τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ νὰ κατασφάξουν τὸν ἐχθρόν, ὅπως ἀναφέρουν οἱ Κριταὶ διὰ κάποιαν ἐκστρατείαν τοῦ Γεδεών:

«Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος Κυρίου· Κύριος ἔσται μετὰ σοῦ καὶ πατάξεις τὴν Μαδιὰμ ὡσεὶ ἄνδρα ἕνα».

Συχνάκις ὁ Κύριος διὰ νὰ ἐπιφέρῃ τελείαν τὴν καταστροφὴν τῶν ἐχθρῶν, δὲν ὀκνεῖ νὰ ἐπέμβῃ καὶ ὁ ἴδιος καθὼς βλέπομεν εἰς τὸν Ἰησοῦν τοῦ Ναυῆ:

«Ἐν δὲ τῷ φεύγειν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπὶ τῆς καταβάσεως Ὡρηνίν, καὶ Κύριος ἀπέρριψεν αὐτοῖς λίθους χαλάζης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ».

Ἡ ὀργὴ τοῦ Ἐλωαὶ εἶνε μεγάλη κατὰ τῶν Ἑβραίων, ὅταν αὐτοὶ δείκνυνται ἐπιεικεῖς εἰς τοὺς ἐχθρούς των. Τότε τοὺς τιμωρεῖ, διότι, καθ' ἃ μᾶς βεβαιώνουν οἱ Ψαλμοί:

«Οὐκ ἐξωλόθρευσαν ἔθνη ἃ εἶπε Κύριος αὐτοῖς».

Χάριν τῆς ὁλοσχεροῦς ἥττης τοῦ ἐχθροῦ δὲν διστάζει ὁ Ἰαβὲ νὰ θέσῃ χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης, ἀνακόπτων τὴν πορείαν των. Καὶ τόση εἶνε ἡ ἐναντίον τῆς πολεμίας χώρας ἔχθρα του, ὥστε διὰ τοῦ Ἡσαΐου προφητεύει περὶ τῆς τύχης ἡ ὁποία ἀναμένει τὸ κραταιότερον τῶν τότε ἐν τῷ κόσμῳ κρατῶν, ἐπειδὴ ἔσυρε τὸν Ἰσραὴλ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, τὰ ἑξῆς:

«Καὶ θήσω τὴν Βαβυλωνίαν ἔρημον ὥστε κατοικεῖν ἐχίνους, καὶ ἔσται εἰς οὐδέν».

Τοιαύτη ἐπίσης εἶνε ἡ ἐπίθεσις τῶν Ἁγίων Γραφῶν, ὅτι οἱ πόλεμοι γίνονται σύμφωνα πρὸς τὰς βουλὰς τῆς Θείας Προνοίας ὥστε, ὅταν ἀκόμη καὶ αὐτὸς ὁ Ἰσραὴλ παρεκκλίνῃ τῆς εὐθείας καὶ παρουσιάζεται ἀνάγκη νὰ συνετισθῇ, πάλιν ὁ Κύριος φαίνεται ὁδηγῶν τοὺς ἐχθρούς, τιμωροὺς κατὰ τῶν ἐκλεκτῶν του, ὡς ἀναφέρουν τὰ Παραλειπόμενα:

«Καὶ ἐπήγειρε Κύριος ἐπὶ Ἰσραὴλ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ τοὺς Ἄραβας καὶ τοὺς ὁμόρους τῶν Αἰθιόπων».

Παρεθέσαμεν μερικὰ παραδείγματα ἐκ τῶν Ἁγίων Γραφῶν, ἐπειδὴ ἐπάνω εἰς αὐτὰς βασίζονται αἱ κυριώτεραι τῶν Χριστιανικῶν πεποιθήσεων. Ἀλλ' ἂν ἠθέλομεν ἀνατρέξει

καὶ εἰς τὴν ἱστορικὴν ἐξέλιξιν τῶν ἄλλων ἐθνῶν, ὅλων ἐν γένει τῶν ἐποχῶν, κατὰ τὰς ὁποίας νέοι φυλετικοὶ παράγοντες ἐνεφανίσθησαν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀνθρωπότητος, δὲν θὰ ἐδυσκολευόμεθα νὰ ὁμολογήσωμεν τὴν ὀρθότητα τῆς παρατηρήσεως τοῦ Πρώσου στρατηγοῦ. Ὅτι δηλαδὴ ἡ ἐσχάτη πάλη μεταξὺ δύο λαῶν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εὑρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὴν ἀκτῖνα ἑνὸς σοφοῦ σχεδίου, τὸ ὁποῖον διέπει τὴν ζωὴν ἐν τῷ κόσμῳ.

Βέβαια δὲν εἶνε ὀλίγοι ἐκεῖνοι, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ Θεία Πρόνοια μετέπεσεν εἰς λέξιν κενὴν σημασίας. Ἐν τούτοις ὅμως ἡ εἰκὼν ποῦ μᾶς δίδει ὁ Μποσουέτος, ὅταν μᾶς παριστᾷ τὸν δημιουργὸν κρατοῦντα εἰς τὰ δάκτυλα νήματα λεπτά, εἰς τὸ ἄκρον τῶν ὁποίων εἶνε δεμένα τὰ διάφορα ἔθνη, διαφοροτρόπως ὑπ' αὐτοῦ κινούμενα, θὰ περιβληθῇ ἀπὸ τὸ πλαίσιον τῆς πραγματικότητος ὅταν κανεὶς ἐμβαθύνῃ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Τότε θὰ παραδεχθῇ καὶ θὰ πιστεύσῃ, ὅτι ἀσφαλῶς βαίνομεν ἀπὸ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς. Ἀπὸ τῆς δουλείας εἰς τὴν ἐλευθερίαν. Ἀπὸ τῆς εὐτυχίας τῶν ὀλίγων εἰς τὴν εὐημερίαν τῶν πολλῶν. Ἀπὸ τῆς στασιμότητος τοῦ ὑλικοῦ καὶ πνευματικοῦ ἀνθρώπου εἰς μίαν ἀκατάσχετον κίνησιν.

Τότε ἐπίσης θὰ παραδεχθῇ καὶ θὰ πιστεύσῃ, ὅτι διὰ νὰ γείνῃ αὐτὴ ἡ μετάπτωσις, αὐτὸ τὸ εὐεργετικὸν ὀλίσθημα, θὰ εἶνε μέχρις ἑνὸς ἀορίστου χρονικοῦ διαστήματος ἀνάγκη ὅπως χύνεται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰς τὴν βάσιν τοῦ μετακινουμένου κολοσσοῦ τῶν παλαιῶν συμφερόντων, τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἀντιλήψεων ἀρκοῦσα ποσότης ἀπὸ τὸ πορφυροῦν ὑγρόν.

Θὰ παραδεχθῇ καὶ θὰ πιστεύσῃ, ὡς συμπληρώνει ὁ Μόλτκε, ὅτι ὁ πόλεμος «εἶνε στοιχεῖον ἁρμονίας ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεθέν. Διότι ἄνευ αὐτοῦ ὁ κόσμος θὰ περιέπιπτεν εἰς σῆψιν καὶ θὰ ἐχάνετο μέσα εἰς τὸν ὑλισμόν».

ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ὁ πολύγλωσσος φιλόσοφος τῆς Τουρκίας Ριζᾶ Τεφὴκ ἀναπτύσσει ὅτι ἂν καὶ ὡς ἀφορμὴ προβάλλεται ὁ Χριστιανισμός, τὸν νῦν πόλεμον διεξάγει ὁ Πανσλαβισμός, ἀνησυχεῖ δὲ ἡ Αὐστρία, ἡ ἔχουσα ἑκατομμύρια Σλάβων ὑπηκόων. Διὰ τοῦτο πρωτίστως, λέγει, πρέπει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψει ἡ θέσις τῆς Ἑλλάδος, ἀφοῦ ἐν τῷ Ὀθωμανικῷ κράτει τὸ τὰ πρῶτα φέρον καὶ λόγῳ ἀριθμοῦ καὶ λόγῳ σημασίας στοιχεῖον εἶνε οἱ Ἕλληνες (ρουμλάρ), τὸ δὲ Πατριαρχεῖον ὡς κέντρον τῆς ὀρθοδοξίας ἐξασκεῖ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν λοιπῶν χριστιανῶν.

Ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν πράξωμεν, οὐδέποτε θὰ εὐχαριστήσωμεν τὴν Βουλγαρίαν· ἀλλὰ καὶ ἡμῶν μέγα σφάλμα εἶνε νὰ θεωρῶμεν τοὺς Χριστιανοὺς ὡς ξένους, ὡς κτῆμα τῆς Βουλγαρίας καὶ Ἑλλάδος. Εἰς τὰ μέχρι τοῦδε τῇ Ὑ. Πύλῃ δοθέντα τακρίρια βλέπομεν μεταρρυθμίσεις καὶ αἰτήματα σχετικὰ πρὸς τὴν γλῶσσαν, τὴν Ἐκκλησίαν, τὰς διαθήκας καὶ κληρονομίας καὶ πρὸς τοὺς ἐκλογικοὺς νόμους. Ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς δικαίοις δὲν βλέπω τι, βλάπτον τὸν ὀθωμανισμόν. Τὸ πολὺ ὑπάρχει πλεονέκτημα βαθμιαίου ἐξελληνισμοῦ (ρουμλοὺκ) διὰ γλωσσικῆς μορφώσεως τοῦ θρησκευτικοῦ σεβασμιοῦ τῶν Ὀθωμανικῶν λαῶν, οἵτινες φυλετικῶς δὲν εἶνε Ἕλληνες (ρούμ). Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναλογικὴν ἀντιπροσώπευσιν, ἐγὼ εἶμαι θιασώτης αὐτῆς ὑπὲρ τοὺς Χριστιανούς. Ἄλλως τε κατὰ τῶν ἐκλογικῶν πάντες ἐγογγύζομεν καὶ οἱ Μωαμεθανοί, Ἄραβες, Ἀλβανοὶ καὶ λοιποί.

Αἱ μεταρρυθμίσεις καὶ ἰδίως ἡ αὐτονομία εἶναι πρόφασις πρὸς ἀπόσπασιν γαιῶν. Ἀλλ' ἐξ αὐτονομίας τῆς Μακεδονίας,

οὔτε οἱ Ἑλληνοθωμανοί, οὔτε οἱ τῆς Ἑλλάδος θὰ κερδίσωσιν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πλειότερον ἡμῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξασκοῦσιν ἐπιρροὴν τινὲς τῶν Μ. Δυνάμεων.

Διὰ τοῦτο προέβημεν παρά τισι τῶν πολιτικῶν μας ὑπὲρ τοῦ πόθου τῶν Ἑλληνοθωμανῶν. Ὁσονδήποτε ἀσήμαντοι καὶ ἂν εἶνε οἱ ἐχθροί μας, συμφέρον εἶνε ν' ἀποσπασθῇ εἷς ἐξ αὐτῶν. Ἰδίως ἂν ἅπαντες οἱ Ἑλληνοθωμανοὶ συγκροτήσωσι μέγα συλλαλητήριον καὶ διαμαρτυρηθῶσι κατὰ τῆς αὐτονομίας τῆς Μακεδονίας, βεβαίως παρὰ ταῖς εὐρωπαϊκαῖς Δυνάμεσι θὰ ἐθεωρεῖτο ἀξία προσοχῆς ἐκδήλωσις. Ἡ κυβέρνησις ἐνέκρινε τελείως τὰς σκέψεις μας, ἀλλ' οἱ παραφρόνως ἐνεργοῦντες Κρῆτες, καταστρέφοντες τὸν πρώτιστον ὅρον, ἀπέστειλαν τοὺς βουλευτάς των εἰς Ἀθήνας. Οὕτω ἔληξεν ἡ διπλωματικὴ δρᾶσις καὶ ἡ ἔκβασις τοῦ πολέμου θὰ σωφρονίσῃ τὴν Ἑλλάδα.

Ἐν τούτοις πάλιν μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων (ρουμλάρ) ὡς Ὀθωμανῶν καὶ τῶν Μωαμεθανῶν θὰ ἐνισχυθῶσιν αἱ ἀγαθαὶ σχέσεις ἐπιμελείᾳ τῆς «Ἐλευθερίας καὶ Συνεννοήσεως», ὡς ἐπιβάλλει καὶ τὸ πρόγραμμά της περὶ συνεννοήσεως τῶν φυλῶν. Διότι ὁ παρὼν πόλεμος δὲν εἶνε οὔτε δύναται νὰ εἶνε ἡ ἰδέα, ὅτι ἕνεκα ἡμῶν, ἐκρηγνυμένου εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, θὰ ὠφεληθῶμεν ἡμεῖς.

ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ

Ὁ Ἀλῆ Κεμὰλ ἐν Σαράντα Ἐκκλησίαις διαμένων ἐπέστειλεν ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ πρὸς τὴν «Ἰκδὰμ» τάδε:

Εἶνε ἀνάγκη νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἂν καὶ αἱ καταγγελίαι τῶν ἐχθρῶν μας περὶ καταπιέσεων τῶν Χριστιανῶν ἀποτελοῦν ἓν πρόσχημα μόνον, ἐν τούτοις αὗται εἶνε κατ' ἀρχὴν δίκαιαι.

Ἡμεῖς δὲν ἐμάθομέν ποτε νὰ κυβερνῶμεν τοὺς ὑπηκόους ἐκείνους, τοὺς ὁποίους ἐκαλοῦμεν **ραγιάδες** καὶ δὲν ἐθερμάναμεν αὐτοὺς πρὸς τὴν ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τοὺς κατεστήσαμεν στόχον τῶν βελῶν μας. Ἐὰν δὲν ἐπολιτευόμεθα οὕτω, ἴσως δὲν θὰ παρείχομεν ἀφορμὴν εἰς τὰ δυτικὰ κράτη νὰ διαπληκτίζωνται πρὸς ἡμᾶς. Καὶ ἂν ἔτι παρείχομεν τὴν ἀφορμὴν ταύτην, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ εἴχομεν μὲ τὸ μέρος μας τοὺς Ὀθωμανοὺς ὑπηκόους.

Τί ἀνάγκη νὰ τὸ ἀποκρύψωμεν τώρα; Οἱ πλέον ἐπιχειρηματικοὶ καὶ οἱ πλέον προοδευτικοὶ ὑπὸ ἔποψιν τέχνης καὶ παιδείας, δὲν εἶνε τὰ μὴ μουσουλμανικὰ στοιχεῖα; Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ στοιχεῖα ταῦτα δύνανται νὰ εὕρουν εἰς ἄλλην κοινωνίαν τὴν πρόοδον, τὰς ὠφελείας καὶ τὴν προτίμησιν, τὴν ὁποίαν εὑρίσκουν ἐν τῷ Ὀθωμανισμῷ; Βεβαίως δὲν δύνανται νὰ τὴν εὕρουν. Τὰς ἀληθείας ταύτας σήμερον τὰς ἀντιλαμβάνονται οἱ Χριστιανοὶ συμπολῖταί μας.

Ἡ κυβέρνησίς μας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Συντάγματος διέπραξε πολλὰ σφάλματα. Ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ἂν ὄχι ἀποστροφῆς, τοὐλάχιστον ὅμως καταπιέσεως ἴχνος ἀπὸ μέρους τῶν Μουσουλμάνων πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς δὲν ὑπελείφθη πλέον. Ὁ περὶ τούτου ἰσχυρισμὸς τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν εἶνε γελοῖος. Σήμερον οἱ βιαιοπραγοῦντες ἐν Μακεδονίᾳ δὲν εἶνε οἱ Μουσουλμάνοι, ἀλλ' ἴσως οἱ Χριστιανοί, ἰδίως οἱ Βούλγαροι.

ΤΙΣ Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Ἐν μεταγενεστέρῳ φύλλῳ τῆς «Ἰκδὰμ» ὁ Ριζᾶ Τεβφὴκ βέης ἀνέπτυξεν, ὅτι τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν πολὺ χειρότεροι εἶνε οἱ προσπαθοῦντες δι' ἐπιβούλου προπαγάνδας νὰ ταράξωσι τὰς σχέσεις τῶν διαφόρων ὀθωμανικῶν στοιχείων. Μετὰ παρέλευσιν τῆς καταιγίδος ἡμεῖς μόνοι θὰ κανονίσωμεν τὰ καθ'

ἡμᾶς. Σήμερον πρέπει νὰ καταβληθῇ φροντὶς πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἁρμονικῆς συμβιώσεως τῶν Μωαμεθανῶν καὶ Χριστιανῶν ἐν τῇ χώρᾳ μας. Ἂν ἐπιβουλή τις κατορθώσῃ νὰ διαταράξῃ τὴν ἁρμονίαν ταύτην, τότε ὁ πόλεμος θὰ καταστῇ γενικός. Ἄλλως ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ πολέμου οἱ Ὀθωμανοὶ θὰ ἐξέλθωμεν ἐντίμως καὶ δὲν θὰ ἐξαναγκάσωμεν τὰ εὐρωπαϊκὰ κράτη εἰς δαπάνας.

Ὁ ἀρθρογράφος κακίζει τοὺς προσδοκῶντας ὠφέλειαν διὰ τὸ ὀθωμανικὸν κράτος ἐκ γενικοῦ πολέμου καὶ φέρει εἰς ἀπόδειξιν τὴν πολιτικὴν τῶν ἀνταλλαγμάτων τὴν διαπιστωθεῖσαν ἐν Περσίᾳ καὶ ἐν Μαρόκῳ κατόπιν τοῦ ἐπεισοδίου τοῦ Ἀγαδίρ.

Η ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ Η ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΣΥΝΕΝΝΟΗΣΙΣ

(Ἄρθρον τοῦ Ριζᾶ Νούρ).

Σήμερον εὑρισκόμεθα ἐνώπιον τοῦ συνασπισμοῦ τῶν τεσσάρων αὐτῶν Κρατῶν. Ἡ συμφωνία ἂν καὶ προσωρινὴ ὑπάρχει ὅμως σήμερον. Ἀλλ' ἐκεῖνο ὅπερ ἐκπλήσσει ὅλους τοὺς ἐχέφρονας εἶνε ἡ ἀκατανόητος σύμπραξις τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Βουλγαρίας, τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῆς Σερβίας, αἵτινες ἐμφοροῦνται τῆς σλαυϊκῆς ψυχῆς. Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ συμπράττῃ ἡ Ἑλλὰς μετὰ τοῦ μεγαλειτέρου της ἐχθροῦ, τοῦ Σλαυϊσμοῦ; Εἶνε πασίγνωστον ὅτι ὁ ὀθωμανισμὸς καὶ ὁ ἑλληνισμὸς διατελοῦσιν ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τοῦ Σλαυϊσμοῦ, δηλαδὴ ὁ Σλαυϊσμὸς εἶνε ἐχθρὸς τῆς ὀθωμανικῆς καὶ τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς. Συνεπῶς τὰ δύο αὐτὰ κράτη ἔχουσιν ἕνα κοινὸν ἐχθρὸν καὶ συνδέονται διὰ κοινοῦ συμφέροντος. Προσέτι εἶνε πασίγνωστον ὅτι σήμερον ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος ἀποτελεῖ σινικὸν τεῖχος διὰ τὴν Ἑλλάδα κατὰ τῆς Βουλγαρίας. Ἡ Ἑλλὰς ὑποβοηθοῦσα τὸν ἐχθρόν της πρὸς κατακρήμνισιν τοῦ ἰδίου της ὀχυρώματος οὐδὲν ἄλλο πράττει παρὰ παραφροσύνην. Ποῖος ἀμφιβάλλει ὅτι κατακρημνιζομένου τοῦ ὀχυρώματος τούτου ἡ Βουλγαρία δὲν θὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τῆς Ἑλλάδος;

Τὴν μεγαλειτέραν ζημίαν ἐκ καταλήψεως μέρους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας θὰ ὑποστῇ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος. Μὲ ποίαν ὀλεθρίαν ἀκρισίαν ἐλησμόνησεν ἡ Ἑλλὰς ὅσα ἐσχάτως ἀκόμη ὑπέστη τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος ἐν Βουλγαρίᾳ; Ὁ Βούλγαρος εἰς τὸ μέρος τὸ ὁποῖον θὰ καταλάβῃ θὰ ἐκσλαυΐσῃ πρώτιστα ὄχι τὸν Μουσουλμάνον ἀλλὰ τὸν Ἕλληνα, διότι ὑπάρχει ἡ θρησκευτικὴ ἑνότης. Ὑπὸ τοιούτους ὅρους καὶ ὅταν λησμονῆται ἡ εὐμένεια μεγάλων μοναρχῶν ὁποῖος ὁ πορθητής, οὐϊλεμάδων ὁποῖος ὁ Ζεμπελὴ Ἀλῆ ἐφέντης διὰ τὴν θρησκείαν, τὴν γλῶσσαν καὶ τὸν ἐθνισμὸν τῶν Ἑλλήνων ἡ προσχώρησις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν συμμαχίαν ταύτην ἀποτελεῖ κωμῳδίαν κινοῦσαν τὸν γέλωτα ἢ τραγῳδίαν προκαλοῦσαν τὰ δάκρυα.

Καὶ πῶς ἀκόμη ἐλησμόνησεν ἡ Ἑλλὰς ὅτι κατὰ τὸν τελευταῖον ἑλληνοτουρκικὸν πόλεμον οἱ Βούλγαροι ἀπαρνηθέντες τὴν ὑπόσχεσιν περὶ κοινῆς ἐνεργείας ἐγκατέλειψαν τὴν Ἑλλάδα ἵνα συντριβῇ καὶ πιστεύει τώρα εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τοιούτου κράτους;

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ τονίσω μετὰ βαθείας λύπης εἶνε ὅτι διὰ τῆς συμμαχίας ταύτης ἐκμηδενίζονται αἱ προσπάθειαι ἡμῶν, αἵτινες ἐπὶ τέσσαρα ἔτη εἰργάσθημεν ἐδῶ ἵνα ἄρωμεν ὅλας τὰς μεταξὺ Μουσουλμάνων καὶ Ἑλλήνων δυσχερείας καὶ τὴν θεμελίωσιν ἀδελφότητος καὶ ὁμοφροσύνης μεταξὺ τῶν δύο σπουδαίων αὐτῶν στοιχείων. Κλαίομεν διότι μία τύφλωσις τῆς Ἑλλάδος ἐξεμηδένισεν ἢ θὰ ἐκμηδενίσῃ ὅλας αὐτὰς τὰς προσπαθείας πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ σπουδαίου τούτου γεγονότος. Ἔπρεπεν ἡ Ἑλλάς, ἂν εἶχε ζήτημα νὰ διαπραγματευθῇ ἰδιαιτέρως μεθ' ἡμῶν καὶ νὰ ἐξεύρῃ θεραπείαν. Δὲν ἔπρεπε νὰ κάμῃ αὐτὰ ἡ Ἑλλάς. Ἀλλὰ βλάπτει

περισσότερον ἑαυτὴν καὶ τοὺς ἀδελφούς της παρὰ ἡμᾶς. Ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ δοκιμάσῃ τεραστίας καὶ φρικαλέας ζημίας ἐκ τῆς συμμαχίας ταύτης. Εἶνε ἀκόμη καιρὸς ν' ἀποφύγῃ ἡ Ἑλλὰς τὴν ζημίαν ταύτην. Ἂς λυπηθῇ ἑαυτήν. Τὸ ὀθωμανικὸν ἔθνος ἔχει λάβει σήμερον ὑπ' ὄψει πᾶσαν ζημίαν. Θὰ συγκρουσθῇ πρὸς πάντα, ὅστις θὰ τὸ ἀντιμετωπίσῃ. Ὅταν ἀναπτύξωμεν τὴν μεγαλειτέραν δραστηριότητα θὰ ἴδῃ ὁ κόσμος τί εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ.

ΙΔΟΥ καὶ ἓν ἄρθρον τοῦ Παρισινοῦ ΧΡΟΝΟΥ.

ΤΙΣ ΠΤΑΙΕΙ;

Τὸ σφάλμα τῆς Τουρκίας ἀπέναντι τῆς Ἑλλάδος.

Σχολιάζων εἰς τὸ κύριόν του ἄρθρον ὁ παρισινὸς «Χρόνος» τὰς εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν τῆς «Δαίηλυ Μαίιλ» δηλώσεις τοῦ Κιαμὴλ πασσᾶ, ὅτι ἡ μεταξὺ Βουλγαρίας καὶ Ἑλλάδος συμμαχία εἶνε ἀσύνετος καὶ ἀνώμαλος, καθόσον τὸ συμφέρον τῆς Ἑλλάδος ἦτο νὰ συμπράξῃ μετὰ τῆς Τουρκίας, παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς:

«Ἐὰν ἡ Πύλη ἐνωρίτερον παρεδέχετο τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ἡ βαλκανικὴ συνεννόησις δὲν θὰ ἐγίνετο. Οἱ Ἕλληνες πρὸ δέκα μόλις ἐτῶν διέκειντο ἐχθρικώτερον πρὸς τοὺς Βουλγάρους, τοὺς Σέρβους, τοὺς Ρουμάνους, παρὰ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Τούρκους. Αἱ ἀναστατοῦσαι τότε τὴν Μακεδονίαν ἐσωτερικαὶ διαμάχαι ἐπέτρεπον εἰς τὴν Τουρκίαν νὰ διαιρῇ διὰ νὰ βασιλεύῃ.

Τῇ ἦτο εὔκολον καὶ δὴ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν νὰ συνάψῃ μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἑδραίαν συμφωνίαν. Τί ἔπραξε διὰ νὰ παρασκευάσῃ τὴν συμφωνίαν ταύτην; Τίποτε ἢ ἀκριβέστερον τὸ πᾶν διὰ νὰ καταστήσῃ ἀδύνατον ταύτην, δεικνύουσα πρὸς ὅλας τὰς ἀξιώσεις τῆς Ἑλλάδος καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς πλέον

δικαιολογουμένας ἐπίμονον κακοβουλίαν. Ἕνεκα τούτου ἀκριβῶς ἐξαλαρώθησαν αἱ μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν ἐχθροπάθειαι, προλειάνασαι τὴν βαλκανικὴν συνεννόησιν. Καὶ πάλιν ἐρωτῶμεν, ***τίς πταίει;***»

Ὡς λίαν ἐπικαίρους μεταφέρομεν ἐνταῦθα δύο ἐμμέτρους ἐπιστολὰς τοῦ κ. ΚΩΝΣΜΑΡΚ, δημοσιευθείσας πρὸ τεσσάρων ἐτῶν ἐν τῇ σατυρικῇ αὐτοῦ ἐφημερίδι «***Βεελζεβούλ***».

Στοὺς Νεοτούρκους συμβουλὴ τοῦ Νασραδὶν τοῦ Ὀσμανλῆ.

Τὴν ὡραία μας πατρίδα
τουρκιστὶ ποῦ λὲν ***Βατάν,***
ὅταν Φράγκοι τὴν ματιάζουν
νὰ τοὺς λέγετε —Βὰ-Τάν.
Ὅ ἐστὶ Ντὲφ ὅλ=γκρεμίσου
ἀπ' τὴν γῆν τοῦ παραδείσου,
γιατ' ἡ γῆ τοῦ Ὀσμανλῆ
διώχνει πειὰ καὶ καθαρίζει
ὅ,τι βρώμικο μυρίζει.
Καὶ σ' αὐτὴν τὴν χώραν πλέον
δὲν χωροῦν ἁμαρτωλοί.
Σεβασθῆτε, Νέοι Τοῦρκοι,
τοῦ Παληοῦ τὴν συμβουλή,
ποῦ ἐκ τῶν νεκρῶν σκιρτήσας,
εἶνε σύμφωνος μαζῆ σας.

Καὶ μὲ τοὺς Ρωμηούς μας φίλους
σφίξτε χέρι σοβαρό,
γιατὶ τούτους τοὺς συμφέρει
ὅταν σφίξετε τὸ χέρι
τίμιο κ' εἰλικρινές·
μέσ' στὸ Κράτος τ' ἀχανὲς
νάναι φίλοι ἰδικοί σας
καὶ ἑνώνοντες μαζῆ σας
τὰ δικά τους τὰ ρτερά,
νᾶν' μὲ σᾶς ἀδελφωμένοι
μὲ ἀγάπη ὡπλισμένοι,
νὰ τρομάξετε τὴ Δύσι
καὶ ὁ κόσμος νὰ σαστήσῃ
καὶ γιὰ σᾶς νὰ ὁμιλῇ . . .
Σεβασθῆτε, Νέοι Τοῦρκοι,
τοῦ Παληοῦ τὴ συμβουλὴ
ποῦ μακρόθεν καμαρόνει
τί ἐγέννησαν οἱ χρόνοι ! !

Διῶξτε ὅλα τὰ ἀγρίμια,
κ' οἱ Ρωμηοὶ σ' ὅ,τι σᾶς ἔποῦν
μὴ τοὺς κάμετε τσαλίμια,
γιατ' αὐτοὶ σᾶς ἀγαποῦν.
Λόγου χάρι τὸν Κοπάση,
ξεκαρφῶστε ἀπ' ἐκεῖ,
γιατ' αὐτὸς θὰ σᾶς ἐντροπιάσῃ
μὲ παληὰ πολιτική.

Μὴ χαλᾶτε τὸ χατῆρι
ὁλοκλήρου Μιλετιοῦ
καὶ γιαυτόνα τὸν κιαφίρη
τὴν γαλήνη τοῦ σπιτιοῦ.

Φέρτε καὶ στὰ λογικά τους
τὸν Φεχμῆ καὶ τὸν Χακῆ
πρὶν τοὺς πάρουν γι' ἀγραμμάτους
λογικὴ καὶ κριτική.

Τοὺς Ρωμηοὺς τοὺς ξεύρ' ἡ Δύσις
καὶ τὴν γλῶσσά των 'μιλεῖ
καὶ τὴν σέβεται ἐπίσης
καὶ τὴν ἐκτιμᾷ πολύ.

Ὅποιος ξεύρει ἱστορία
τὸν Ρωμηὸ τὸν ἐκτιμᾷ
κι' ὅποιος θέλ' Ἐλευθερία
στὸ πλευρό του πολεμᾷ.

Συμφωνήσατε ἀνδρίκια
νὰ σᾶς διῇ καὶ ὁ Θεός,
δὲν γνωρίζει μπαμπεσλήκια
ὁ Ρωμαΐϊκος λαός.

Εἴμαστ' ἀπὸ τὸ ἴδιο χῶμα
καὶ τὸ χῶμα τοὺς γνωρίζει.
Σᾶν γενῆτε ἕνα σῶμα
ἡ Πατρίς μας θὰ φιορίζῃ.
Καὶ γιὰ νὰ 'πιτύχῃ τοῦτο
τὰ 'δικά των σεβασθῆτε,
ἐὰν θέλετε μεγάλη
τὴν Πατρίδα μας νὰ διῆτε.

Σεβασθῆτε, Νέοι Τοῦρκοι,
τοῦ Παληοῦ τὴν συμβουλή,
ποῦ κινῶντας στὸν ἀέρα
συνταγματικὴ παντιέρα
ἀπ' τὸν τάφο σᾶς μιλεῖ.

(1/14 Ὀκτωβρίου 1908)

Ὁ Διογένης τῆς Τουρκίας Νασραδὶν Χότζας, ἀνταποκριτὴς ἐξ Ἄδου τῆς σατυρικῆς ἐφημερίδος τοῦ κ. Κώνσμαρκ, γράφει καὶ πάλιν μετὰ 4 ἡμέρας. Ἀποσπῶμεν ἐκ τῆς μακρᾶς ἐπιστολῆς του τὰ ἐπίκαιρα.

(5/18 Ὀκτωβρίου 1908)

Ὁ Νασραδὶν τὰ χάλια μας οἰκτείρει κι' ἀπὸ τὸν Ἄδη γράφει στὸν Βεζύρη.

Βεζύρη μου, Κιαμὴλ πασᾶ, πῶχεις μυαλὸ σωστὸ
μὲ τετρακόσια δράμια,
δέξου θερμὰ σελάμια
ἀπ' τὸν γνωστό σου Νασραδὶν ὑπήκοο πιστὸ
ποῦ ἀπ' τὴν ὥρα πῶπιασες τοῦ Κράτους τὸ τιμόνι
μὲ καρδιοχτῦπι ἀπὸ Σέ, τὸ μάτι δὲν σηκόνει.

Ἀλλὰ πικρὰ παράπονα, μὲ πνίγουν τὸ λαιμὸ
καὶ μέσ' ἀπὸ τὸν τάφο
ἐπιστολὴ Σοῦ γράφω

γιὰ νὰ ξεσπάσω δίκαιο τῆς πίκρας μου θυμό,
καὶ νὰ μοῦ 'πῇς Σύ, ὡς 'Αρχή, γι' αὐτὴν τὴν κωμῳδία
ποῦ παίζει ἡ πολιτικὴ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ . . .

Καὶ πρῶτον, 'Ακουστήκανε ὑπόκωφοι σεισμοὶ
καὶ εἴδαμ' ἐδωπέρα
νὰ γίν' ἡ νύχτα 'μέρα,
καὶ εἴπαμε τὸ αἴτιον θὰ ἦν' οἱ ἀσπασμοὶ
ποῦ δίνουν οἱ Νεότουρκοι σὲ κάθε συμπολίτη
κι' ὅλ' ἡ Τουρκία πῶγεινε σᾶν μιᾶς φαμίλιας σπίτι.

Θὰ ἦνε ἡ ἀληθινὴ ποῦ χύθηκε χαρὰ
κι' ἀδέλφωσις ἐσχάτως
εἰς ὅλον μας τὸ Κράτος
κι' αὐτὴ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς αὐτὴ διαπερᾷ
καὶ ἔχει τόση δύναμι 'ποῦ φθάνει ὡς τὸν Ἄδη
καὶ φέρνει τῆς πατρίδος μας εἰς ὅλους ἕνα χάδι . . .

'Αλλὰ τὸ χάδι σᾶν γροθιὰ μάς πέφτει κατ' αὐτὰς
κ' ἡ ἄδολη ἀγάπη
εἰς μῖσος μετετράπη
κ' εἶνε πολὺ περίεργος ὁ δρόμος ποῦ βαστᾷς,
ἀφοῦ ἀφίνεις γκιὸζ γκιορὲ νὰ σφίγκουν τῶνα χέρι
καὶ στἄλλο νὰ κρατοῦν κρυφὰ τὸ ἄνανδρο μαχαῖρι . . .

Εἰς τῆς Σαράντα 'Εκκλησιαῖς καὶ εἰς τὴν Ραιδεστὸ
καὶ σ' ἐπαρχίαις ἄλλαις
μικραῖς τε καὶ μεγάλαις
γι' αὐτὰ τὰ παρατράγουδα, ποῦ ξέρεις, συνιστῶ
νὰ λάβῃς μέτρα δίκαια χωρὶς στιγμὴ νὰ χάσῃς,
ἂν θέλῃς μ' ὅλους τοὺς Ρωμηοὺς καλὰ νὰ τὴν περάσῃς.

Μεγάλη λίστα γίνεται, ἂν μποῦνε στὴ γραμμὴ
τὰ μπασιμποζουκλούκια
ποῦ κάνουν Νταλκαβούκια,
καὶ σεῖς τὰ σεργιανίζετε μὲ δόξα καὶ τιμή.
Δὲν εἶσαι σύμφωνος μ' αὐτούς ; Βεβαίως ΟΧΙ, διόλου.
Ἔ ! τότε δῶσε προσταγὴ νὰ πᾶν κατὰ διαβόλου.

Τὴν κάθε βρῶμα βγάλε την ἀμέσως, στὸ φτερό,
γιατὶ ἂν γανγραινιάσῃ
καθὼς ἡ τοῦ Κοπάση
κατόπι γιὰ τὴ γιατρειὰ δὲν θἄχῃς πιὰ καιρό.
Καὶ μὲ τοὺς Νεοτούρκους μας καλὰ συνεννοήσου,
νὰ ἐννοῇς Ἐσὺ αὐτοὺς κ' ἐκεῖνοι τὴν ἀρχή Σου.

Νὰ ξέρετε τί κάμετε, σὲ ποιὰ εἶστε νερά,
νὰ ξέρετε ποῦ πᾶτε·
κι' ὁ κόσμος δὲν κοιμᾶται,
ὁ κόσμος ὁ ρωμαΐϊκος ποῦ τούτη τὴ φορὰ
ἐμπιστοσύνη ἔδωκε στὴν ἀγκαλιά σας μέσα
κ' ἐσεῖς τοῦ ὁρκισθήκατε ἐκεῖ, Μπέσα-γιὰ-Μπέσα.

Σᾶς τῶπα πῶς μπαμπέσηδες δὲν εἶναι οἱ γραικοί,
καὶ ἡ Κυβέρνησί τους,
τὴν Κρήτη—τὸ παιδί τους,
ὁ Κρητικὸς Πρωθυπουργός, τῆς εἶπε :—Κάτσ' ἐκεῖ,
δὲν εἶναι ξένη ἀγκαλιὰ τοῦ Τούρκου ὅπως πρῶτα.
Τοῦ Βενιζέλου ξέχασες, Κιαμήλ, αὐτὴ τὴ νότα ;

Ἀλλὰ ἐσεῖς ἀφίνετε τὴν κάθε ἐκκλησιὰ
ὁ Βούλγαρος ν' ἁρπάζῃ,
νὰ καίῃ καὶ νὰ σφάζῃ,
καὶ παραιτεῖτε φίλους σας σὲ μαύρη ἀπελπισιά,
κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη λέγετε τὸν Δράμας—Ποῦ πηγαίνεις ;
—Στάσου καὶ εἶνε θέλησις αὐτὸ τῆς εἱμαρμένης.

Καὶ ἂν τὰ βάλω στὴ σειρά, δὲν θἄχουν τελειωμό·
γι' αὐτὸ παρακαλῶ Σε,
διαταγὴ πιὰ δῶσε,
καὶ 'πές τους νὰ μὴ σφίγγουνε ἀδελφικὸ λαιμό,
γιατὶ φοβοῦμαι Βαλαά, τὸ ἄδικο φοβοῦμαι
καὶ βλέπω πῶς κατήφορο μέσα σ' αὐτὸ θὰ βροῦμε . . .

Εἶπα πολλὰ καὶ κλαίω 'γώ, μὰ Σὺ ἂν θέλῃς γέλα
καὶ ὅπως θέλεις πάρε τα
καὶ βαρετὰ κι' ἀβάρετα
κι' ἀπὸ τὸν Ἅϊ-Στέφανο καὶ στὴν κορφὴ κανέλλα . . .

κι' ἀπὸ τὴν Πόλι ἔρχομαι καὶ 'πάγω στὴν Ἀμβέρσαν
καὶ τί πολιτικ' εἶν' αὐτὴ ἀλλαανὶ σεβέρσαν ;

Ἐν τούτοις στὴν ἀξία Σου, εἰς τὸν σοφό Σου νοῦ
ἐλπίζω καὶ προσμένω,
μὲ ὕπνο ταραγμένο,
πρὶν νὰ μᾶς πάρουν Βούλγαροι κι' Αὐστριακοὶ μπινοῦ,
νὰ 'δῶ μεγάλα θαύματα πολιτικὰ δικά Σου
καὶ κόλπα πιὸ Κιαμήλικα καὶ νὰ σοῦ 'πῶ τὸ Γειά σου.

Καὶ νὰ μὴ καταδέχεσαι νὰ σφίγγῃς φιλικὰ
τὰ χέρια ἐπιτρόπων
κ' εἰλικρινῶν ἀνθρώπων
σὰν κουβεντιάζεις μὲ αὐτοὺς τὰ πατριωτικά·
ἀλλὰ μ' ἀξιοπρέπεια νἄσαι σωστὸς ἀντάμης,
ἀνάλογος στὴν ἐποχὴ ποῦ μπῆκες Σαντραζάμης,
γιατὶ ὁ κόσμος δὲν κουτρᾷ καὶ βλέπει τὸ τί κάμεις.

Σημ. Κ.—Τὰ δύο ταῦτα στιχουργήματα δυστυχῶς ἐπαληθευσαν, ὡς πολιτικαὶ προφητεῖαι.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΘΥΜΑΤΑ

(Πραγματεία Γ. Κ. Τυπάλδου)

Ὁ στρατιώτης καταφρονεῖ τὸν θάνατον χάριν φαντασιώδους στεφάνου εἰς τὸ ρωμαντικὸν τῆς δόξης στάδιον, ἀλλ' ἐγείρει τὸν ἐχθρὸν εἰς τὴν μάχην πεσόντα καὶ πλύνει μὲ ἓν δάκρυ ἑκάστην πληγήν του.

Βύρων.

Ὁ πόλεμος ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, εἰς οὓς ἀνέρχεται ἡ μνήμη τῆς ἱστορίας. Ἐφ' ὅσον τὰ ἔθνη ἐπροώδευσαν εἰς τὸν πολιτισμόν, συνεπροώδευσεν ἐν αὐτοῖς καὶ ἡ τοῦ πολέμου τέχνη. Τὰ ἀρχαιότατα ἐκ τῶν γνωστῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν, οἱ Αἰγύπτιοι

καὶ οἱ Ἰνδοί, εἶχον μονίμους στρατοὺς καὶ στρατιωτικὸν ὀργανισμὸν σπουδαῖον. Οἱ ἀρχαῖοι Μῆδοι καὶ οἱ Πέρσαι παρέταξαν μεγίστους στρατοὺς μετὰ ἱππικοῦ καὶ ὡπλισμένων ἁρμάτων. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, οἵτινες ὅλως μὲν τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας ἐβελτίωσαν, πολλὰς δ' ἐτελειοποίησαν, μεγίστας ἐποίησαν προόδους καὶ εἰς τὴν τέχνην τοῦ πολέμου, διότι οὐ μόνον ἐβελτίωσαν τὰ τῆς τακτικῆς καὶ τοῦ ὁπλισμοῦ, ἀλλ' ἀνεκάλυψαν αὐτοὶ πρῶτοι τοὺς ἀμεταβλήτους τῆς στρατηγικῆς κανόνας.

Ἤδη παριστάμεθα μάρτυρες ἑνὸς τῶν φοβερωτέρων πολέμων, οἵτινές ποτε ἐγένοντο. Ἀπέναντι δὲ τῶν γεγονότων τούτων δέον νὰ θεωρηθῶσιν ὡς παιδαριώδεις ὅλαι αἱ προσπάθειαι τῶν Κουαρέων καὶ τῶν φιλειρηνικῶν συνόδων, ὅπως παιδαριώδης ἦτο καὶ ἡ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα ἀξίωσις τοῦ Ἀββᾶ de Saint Pierre, ὅτι εὗρε τὸν τρόπον τῆς ἐξασφαλίσεως ἀδιαλείπτου εἰρήνης διὰ τῆς ἀνιδρύσεως ἀνωτάτου τινὸς τῶν ἐθνῶν δικαστηρίου, μέλλοντος νὰ λύῃ ἀμετακλήτως τὰς μεταξὺ αὐτῶν διαφοράς! Οἱ πρακτικῶς ἐπὶ τῶν πραγμάτων κρίνοντες, ὀφείλουσι νὰ προσπαθῶσι μὲν παντοιοτρόπως περὶ τῆς δυνατῆς ἀποσοβήσεως τῶν αἰτίων πολέμου τινός, ἐπιστάντος δ' αὐτοῦ, νὰ φροντίζωσι τὸ κατὰ δύναμιν περὶ τῆς περιθάλψεως τῶν θυμάτων αὐτοῦ.

***

Αἱ πρῶται ἀπαρχαὶ τῆς τέχνης τοῦ περιποιεῖσθαι τοὺς τραυματίας ἀνάγονται εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους. Βεβαίως δὲν ἐστεροῦντο γνώσεών τινων χειρουργικῶν οἱ ἀρχαιότεροι ἀνατολικοὶ λαοί, καὶ ἰδίως οἱ Αἰγύπτιοι. Πλὴν παρ' Ἕλλησι τὸ πρῶτον ἀνευρίσκομεν εἰς χρόνους ἀρχαιοτάτους τὰς ἀληθεῖς, ἐπιστημονικὰς βάσεις τῆς χειρουργίας, ἤδη δὲ παρ' Ὁμήρῳ ἀπαντῶμεν τὴν πρώτην ἀξίαν λόγου στρατιωτικὴν χειρουργίαν, ἐξασκουμένην παρὰ χειρουργῶν

ἐμπείρων καὶ μεγάλως τιμωμένων. «Ἰατρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων», εἶπεν ὁ Ἰδομενεύς. Ἐξ ὅσων λοιπὸν ἀναφέρει ὁ Ὅμηρος, γίνεται δῆλον, ὅτι ὁ πολιορκῶν τὴν Τροίαν ἑλληνικὸς στρατὸς δὲν ἐστερεῖτο ἰατρικῆς βοηθείας, ἀνεπαρκοῦς μὲν ἴσως, ἀλλ' ὁπωσδήποτε πολλοῦ λόγου ἀξίας. Μεταβαίνοντες δὲ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων εἰς τοὺς νεωτέρους χρόνους, δυνάμεθα νὰ χρονολογήσωμεν τὴν εἰς τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τραυματίας χορηγουμένην ἐπιστημονικὴν θεραπείαν ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα ἀκμάσαντος ἐνδόξου Γάλλου χειρουργοῦ Ambroise Paré, ὅστις θεωρεῖται ὡς ὁ καθιδρυτὴς τῆς νεωτέρας χειρουργίας καὶ ὡς ὁ ἀρχαιότερος τῶν στρατιωτικῶν ἰατρῶν τῆς νεωτέρας Εὐρώπης.

Πλὴν ἡ ἀφοσίωσις τῶν ἰατρῶν καὶ τῶν νοσοκόμων δὲν ἀρκεῖ, ὅπως περιθάλψῃ τόσα τοῦ πολέμου θύματα. Πρὸς συμπλήρωσιν ἐν μέρει τῶν ἐλλείψεων τούτων, καθιδρύθη ὁ θεσμὸς τοῦ «Ἐρυθροῦ Σταυροῦ», ὅστις δικαίως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ μεγίστη προσπάθεια, ἥτις ποτὲ κατεβλήθη ὑπὸ τῆς φιλανθρωπίας πρὸς ἀνακούφισιν τῶν τοῦ πολέμου δεινῶν. Ἡ ἵδρυσις τοῦ «Ἐρυθροῦ Σταυροῦ» ἔλαβεν ἀφετηρίαν ἐκ τοῦ ἐν Ἰταλίᾳ πολέμου τοῦ 1859. Εἷς λόγιος Ἑλβετός, ὁ Henry Dunant, ἐκ Γενεύης, ἔχων φιλανθρωπικὴν παρά τινων ἐκ τῶν συμπολιτῶν του ἐντολήν, παρέστη εἰς τὴν μάχην τοῦ Σολφερίνου, παρευθὺς δὲ προσήνεγκε σπουδαίας ὑπηρεσίας εἰς πλείστους τραυματίας. Τὰς ἐντυπώσεις καὶ παρατηρήσεις αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν ἐν πονήματι ἐπιγραφομένῳ: «Μία ἀνάμνησις τοῦ Σολφερίνου», ἐν ᾧ σπαραξικαρδίως περιέγραψε τὰ δεινὰ τῶν τραυματιῶν καὶ τὰ ἀτελῆ μέσα τῆς περιθάλψεως αὐτῶν.

Εὐτυχῶς αἱ τραγικαὶ περιγραφαὶ τοῦ Dunant δὲν ἔμειναν ἄπρακτοι. Ἡ ἰδέα τῆς καθιδρύσεως ἑταιρίας ἐπικούρου τῶν στρατιωτῶν τραυματιῶν συνεζητήθη τὸ πρῶτον ἐν Γενεύῃ τὴν 9 Φεβρουαρίου 1863 ἔν τινι συνεδριάσει τῆς αὐτόθι

«Ἑταιρίας τῆς κοινῆς ὠφελείας». Ἔλαβε δ' αὕτη ἀπαρχὴν πραγματοποιήσεως κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, διὰ συστάσεως «Διεθνοῦς ἐπιτροπῆς, ἐπικούρου τῶν στρατιωτῶν τραυματιῶν».

Ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Γενεύης ἀπήντησε πανταχοῦ ζωηρὰν συμπάθειαν. Ἡ ἐπιζητουμένη διεθνὴς σύμβασις ὑπεγράφη τὴν 22 Αὐγούστου 1864 καὶ ὑπάρχει γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Σύμβασις Γενεύης» (Convention de Genéve). Αἱ ἀρχαὶ τῆς συμβάσεως ταύτης εἶνε αἱ ἑξῆς:

«Τὰ χειρουργεῖα, τὰ στρατιωτικὰ νοσοκομεῖα, τὰ κινητὰ νοσοκομεῖα καὶ τὰ ἄλλα πρόσκαιρα καταστήματα, τὰ ἀκολουθοῦντα τοὺς στρατούς, ὅπως παραλάβωσιν ἀσθενεῖς καὶ τραυματίας, κηρύσσονται οὐδέτερα καὶ ὡς τοιαῦτα μένουσιν ἀνενόχλητα καὶ προστατεύονται παρὰ τῶν διαμαχομένων, ἐν ὅσῳ ὑπάρχουσιν ἐν αὐτοῖς ἀσθενεῖς καὶ τραυματίαι. Τὸ προσωπικὸν τῶν νοσοκομείων, ὡς καὶ οἱ ἱερεῖς, μετέχουσι τῶν εὐεργετημάτων τῆς οὐδετερότητος. Ὅσοι τῶν κατοίκων συνδράμωσι τοὺς τραυματίας, μένουσιν ἀνενόχλητοι καὶ ἐλεύθεροι. Πᾶς τραυματίας περιθαλπόμενος ἐν οἰκίᾳ προστατεύει αὐτήν. Οἱ νοσοῦντες ἢ τραυματίαι στρατιῶται παραλαμβάνονται καὶ περιθάλπονται εἰς οἱανδήποτε ἀνήκουσιν ἐθνικότητα. Σημαία διακριτικὴ καὶ ὁμοιόμορφος ὁρίζεται, ὡς καὶ περιβραχιόνιον, φέροντα ἐρυθρὸν σταυρὸν ἐπὶ λευκοῦ θυρεοῦ».

Εἰς τὰ διεθνῆ ταῦτα κείμενα προσεχώρησαν ὅλαι αἱ χριστιανικαὶ Δυνάμεις καὶ ἡ Τουρκία, ἥτις διετύπωσε τὴν ἀξίωσιν, ἀναγνωρισθεῖσαν παρὰ τῆς Εὐρώπης, ν' ἀντικαταστήσῃ τὸν ἐπ' αὐτῇ ***Ἐρυθρὸν Σταυρὸν*** δι' ***Ἐρυθρᾶς Ἡμισελήνου.***

ΑΚΗΡΥΚΤΟΙ καὶ ΚΕΚΗΡΥΓΜΕΝΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ

Κατὰ τοὺς χρόνους μας, καὶ ὅταν γίνεται ἔννομος κήρυξις τοῦ πολέμου, προηγοῦνται μερικαὶ διατυπώσεις προδιαθέτουσαι τὰ πράγματα. Αἱ προκηρύξεις πρὸς τοὺς ἰδίους ἀντιπάλους λαούς, ἡ ἐπίδοσις τελεσιγράφων, ἡ ἀνάκλησις τῶν πρέσβεων, αἱ πρὸς τοὺς οὐδετέρους ἀνακοινώσεις, πάντα ταῦτα δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ὡς ἀντικαταστήσαντα τὴν παλαιὰν ἐπίσημον κήρυξιν.

Ἀκήρυκτος καὶ κεκηρυγμένος. Ἐκ τῶν πολέμων τῶν τελευταίων χρόνων φέρεται ὡς παράδειγμα ἀκηρύκτου ὁ Ρωσοϊαπωνικός, καθ' ὃν ὁ Ρωσικὸς στόλος καταληφθεὶς ἐν Πὸρτ Ἀρθοὺρ ὑπὸ τῶν Ἰαπώνων τὴν νύκτα τῆς 8—9 Φεβρουαρίου 1904 χωρὶς νὰ προηγηθῇ ἐπίσημος κήρυξις, ὑπέστη ἀνυπολόγιστον καταστροφήν. Ἡ Ρωσία διεμαρτυρήθη τότε, ἀλλ' αἱ διαμαρτυρίαι της δὲν ἐθεωρήθησαν στηριζόμεναι ἐπὶ τοῦ δικαίου. Τῷ ὄντι αἱ διαπραγματεύσεις τῶν δύο Κρατῶν διὰ τὴν Μαντζουρίαν καὶ τὴν Κορέαν, συνοδευόμεναι καὶ ὑπὸ δραστηρίων πολεμικῶν παρασκευῶν, διήρκεσαν ἓξ μῆνας.

Τὴν 26 Ἰανουαρίου ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἰαπωνίας ἐν Πετρουπόλει κ. Κουρῖο ἐπέδωκε διακοίνωσιν ζητῶν ταχεῖαν ἀπάντησιν, τὴν ὁποίαν, καίτοι ὑπεσχέθη, δὲν ἔδωκεν ὁ κόμης Λάμσδορφ. Τὴν 5 Φεβρουαρίου ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἰαπωνίας ἐπέδωκε νέαν διακοίνωσιν, δι' ἧς ἀνήγγειλε τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεων τῶν δύο Κρατῶν, μόλις δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας προσεβλήθη ὁ Ρωσικὸς στόλος.

Ὁ Γαλλογερμανικὸς πόλεμος τοῦ 1870 ἐκηρύχθη ἐπισήμως, ἐπιδοθείσης διακοινώσεως παρὰ τοῦ Γάλλου πρεσβευτοῦ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ἐν Βερολίνῳ.

Ἐπίσης ὁ Γορτσακὼφ ἐπὶ τοῦ Ρωσοτουρκικοῦ πολέμου ἐπέδωκε διακοίνωσιν εἰς τὸν πρεσβευτὴν τῆς Τουρκίας.

Καὶ εἰς τὸν Ἰταλοτουρκικὸν δὲ ἐπεδόθη διακοίνωσις, λέγουσα ὅτι ἡ Ἰταλία θεωρεῖ ἑαυτὴν ἐν ἐμπολέμῳ καταστάσει πρὸς τὴν Τουρκίαν.

Γενικώτερον, ἐπὶ τῶν σπουδαιοτέρων πολέμων ἀπὸ τοῦ 1815 μέχρι τοῦ 1848, πάντοτε προηγεῖτο ποιά τις προκήρυξις αὐτῶν ἐκτὸς ὀλίγων περιπτώσεων, ἀπὸ δὲ τοῦ 1848 μέχρι σήμερον εἰς δύο μὲν (Γαλλογερμανικὸν 1870 καὶ Ρωσοτουρκικὸν 1877) προηγήθη σαφὴς κήρυξις πολέμου, εἰς ἕνα (Γαλλομεξικονικὸν 1862) διακήρυξις προσεχοῦς ἐνάρξεως, εἰς ἕνα (Αὐστροϊταλικὸν 1866) διακήρυξις ὑπὸ τριήμερον προθεσμίαν, εἰς δύο (Πρωσοαυστριακὸν 1866 καὶ Ρωσοϊαπωνικὸν 1904) ἁπλᾶ τελεσίγραφα διακοπῆς τῶν σχέσεων καὶ συνεπῶς λίαν ἐνδεχομένου πολέμου, τέλος δὲ καὶ εἰς ὑπολοίπους ἓξ ἐπίσης δι' ἀποστολῆς τελεσιγράφων. Τοὐναντίον ἄνευ διακηρύξεως πολέμου ἐγένοντο ἐν τῷ χρονικῷ τούτῳ διαστήματι ὁ Πρωσοδανικὸς πόλεμος (1848), Σερβοβουλγαρικὸς (1885), Κινεζοϊαπωνικὸς (1894) καὶ Ἑλληνοτουρκικὸς (1897). Πρὸς δὲ ὁ συνταγματάρχης Μωρὶς ἐν σχετικῷ βιβλίῳ του ἀναφέρει, ἐν τῇ γενικῇ περιόδῳ ἀπὸ τοῦ 1700 μέχρι τοῦ 1870, 107 περιπτώσεις πολέμου ἄνευ διακηρύξεως.

Οὐδεμία ὑποχρέωσις. Οἱ πλειότεροι εἰδικοὶ συγγραφεῖς ἀναγνωρίζουν ὅτι οὐδεμίαν ὑποχρέωσιν ἔχει ἓν κράτος νὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον. Ὁ κ. Χατζηλουκᾶς ὑπενθυμίζει, ὅτι οὐδέποτε κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους πόλεμός τις ἐκηρύχθη ἀπροόπτως, χωρὶς νὰ προηγηθοῦν ἔστω καὶ ὀλίγων ἡμερῶν διατυπώσεις. Διδομένου ὅτι μέχρι σήμερον τοὐλάχιστον οὐδέποτε ὑποχρέωσις ἐδέσμευσε τὸ ἀρχόμενον τοῦ πολέμου κράτος νὰ προκηρύξῃ αὐτόν, πᾶς σώφρων κυβερνήτης εἶχε τὸ στοιχειῶδες καθῆκον, ἅμα ἀντελαμβάνετο τὸ πρῶτον ἀπειλητικὸν νέφος, νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ στρατοῦ

καὶ τοῦ στόλου νὰ λάβωσι τὰ ἀναγκαῖα προφυλακτικὰ μέτρα, ὄχι δὲ νὰ ἀναμείνῃ τὴν ἐξέλιξιν τῶν πραγμάτων διὰ νὰ κανονίσῃ τὴν πορείαν του.

Τῆς αὐτῆς γνώμης φαίνεται ὅτι ἦτο καὶ ἡ Ἀγγλία τῷ 1905, ὅτε ὁ λόρδος τοῦ ἀγγλικοῦ ναυαρχείου Λῆ εἶπε δημοσίᾳ ὅτι ἂν τὰ πράγματα μὲ τὴν Γερμανίαν ἐξετραχύνοντο, ὁ ἀγγλικὸς στόλος θὰ κατέφερε τὸ πρῶτον κτύπημα, χωρὶς νὰ περιμένῃ ν' ἀναγνώσῃ εἰς τὰς ἐφημερίδας τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου.

Ἡ ἀπέλασις. Ἅμα τῇ κηρύξει τοῦ πολέμου, κατὰ καθιερωθὲν ἔθος, παύει ἡ ἰσχὺς τῶν μεταξὺ τῶν ἐμπολέμων ὑφισταμένων συνθηκῶν.

Προσέτι ἀνακαλοῦνται οἱ διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι διακοπτομένων τῶν μεταξὺ τῶν ἐμπολέμων Κρατῶν διπλωματικῶν σχέσεων, ἀνατιθεμένης τῆς προστασίας τῶν ὑπηκόων αὐτῶν εἰς ἀντιπρόσωπον φίλης Δυνάμεως, παύει δὲ καὶ ἡ ἀποστολὴ τῶν προξένων. Προσέτι δύναται ν' ἀπαγορευθῇ ἡ ἐμπορία γενικῶς μετὰ τῶν ὑπηκόων τοῦ ἀντιπάλου ἐμπολέμου, καὶ εἰδικῶς ἡ ἐξαγωγὴ τροφῶν, ἵππων, ὑποζυγίων καὶ πάντων ἐν γένει τῶν χρησίμων τῷ πολέμῳ εἰδῶν, καὶ ὅσων φυσικῶς ἡ κήρυξις τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου δὲν ἐπιτρέπει τὴν ὁπωσδήποτε ἐκμετάλλευσιν. Τέλος δὲ οἱ ὑπήκοοι τοῦ ἑνὸς τῶν ἐμπολέμων δύνανται ν' ἀπελαθῶσιν ἐκ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἑτέρου, ἐφ' ὅσον οὗτος ἔχει λόγους νὰ μὴ ἀνέχηται τὴν παρουσίαν αὐτῶν.

Οὕτω ἡ Ρωσία ἀπήλασε τοὺς Τούρκους κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1711, ἡ Γαλλία τοὺς Ἄγγλους τῷ 1753 καὶ τοὺς Γερμανοὺς τῷ 1870, ὑποπτευθεῖσα τὴν ἐν Γαλλίᾳ παρουσίαν των, ἀνερχομένων εἰς πολλὰς χιλιάδας. Μόνον εἰς τὸ Παρίσι εὑρίσκοντο 40,000 Γερμανοί.

Κατὰ τοὺς νεωτέρους ὅμως πολέμους ἐπεκράτησεν ἀντίθετος ἀρχή. Εἰς τὸν Ρωσοτουρκικὸν τοῦ 1877, τὸν Σινοϊαπωνικὸν τοῦ 1884, τὸν Ἱσπανοαμερικανικὸν τοῦ 1898 καὶ τὸν

Ρωσοϊαπωνικὸν τοῦ 1904, οἱ ὑπήκοοι τῶν ἐμπολέμων παρέμειναν. Κατὰ τὸν Ἑλληνοτουρκικὸν τοῦ 1897 ἡ μὲν Ἑλλὰς δὲν ἀπήλασε τοὺς Τούρκους ὑπηκόους, ἡ Τουρκία ὅμως διέταξε τὴν ἀπέλασιν τῶν Ἑλλήνων, καὶ μάλιστα ἐντὸς δεκαπέντε ἡμερῶν.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΛΛΥΡΙΚΗΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ

ΤΟΥΡΚΙΑ. (Ὀθωμ. Αὐτοκρατορία). Συνταγματικὸς Αὐτοκράτωρ ***Σουλτὰν Μεχμὲτ Ε΄.*** Ἔκτασις 2,960,000 τετραγων. χιλιόμ. Πληθ. 26,500,000. Πρωτ. ***Κων)πολις.*** Στρατὸς 1,200,000 ἄνδρες. Προϋπολογισμὸς 36,100,000 Λ. Τ.

ΕΛΛΑΣ. Βασίλειον συνταγματικόν, ἔχον ἔκτασιν μὲν 65,116 τετρ. χιλιομέτρων, κατοίκους δὲ 2,993,806. Πρωτ. ***Ἀθῆναι.*** Στρατὸς 170,000 ἄνδρες. Προϋπολογισμὸς 150,000,000 δρ.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ. Βασίλειον συνταγματικόν. Ἔκτασις 99,276 τετρ. χιλιόμετρα, κάτοικοι 4,600,000. Πρωτ. ***Σόφια.*** Στρατὸς 260,000 ἄνδρες. Προϋπολογισμὸς 180,000,000 φρ.

ΣΕΡΒΙΑ. Βασίλειον συνταγματικόν, μὲ ἔκτασιν 48,570 τετραγωνικὰ χιλιόμετρα καὶ κατοίκους 2,950,000. Πρωτεύουσα ***Βελιγράδιον.*** Στρατὸς 200,000 ἄνδρες. Προϋπολογισμὸς 103,644,000 φρ.

ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ. Βασίλειον συνταγματικόν, μὲ ἔκτασιν 9,100 τετρ. χιλιόμετρα καὶ 320,000 κατοίκους. Πρωτεύουσα ***Κετίγνη.*** Στρατὸς 50,000 ἄνδρες καὶ ὅλοι οἱ δυνάμενοι νὰ φέρωσιν ὅπλα. Προϋπολογισμὸς 2,980,000 φρ.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ. Βασίλειον συνταγματικόν, μὲ ἔκτασιν 131,000 τετραγ. χιλιόμετρα καὶ 6,300,000 κατοίκους. Πρωτεύουσα

Βουκουρέστιον. Στρατὸς 500,000 ἄνδρες. Προϋπολογισμὸς 325,000,000 φρ.

Σημ. Κ. Εἰς τοὺς στρατοὺς τῶν 4 συμμάχων τῆς Χερσονήσου δέον νὰ προστεθῇ ὅτι ὑπερέβη τὸν προϋπολογισμὸν αὐτῶν ὁ ἀριθμὸς κατὰ 166,000 ἄνδρας. Ἀπεδείχθη δὲ ὅτι μὲ ὅλους τοὺς ἐθελοντάς, ἂν ἐγίνοντο δεκτοί, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ συμπληρωθῇ 1,000,000 στρατός.

ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ 3 ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Τὸ εἰς μεταλλικὸν ἀποθεματικὸν κεφάλαιον κατὰ τὸ τέλος τῆς ἐξαμηνίας τοῦ 1912 τῶν Ἐθνικῶν Τραπεζῶν τῶν ἐπικρατειῶν τούτων ἔχει ὡς ἑξῆς :

Ἐθνικαὶ Τράπεζαι	Εἰς χρυσὸν ἑκατομ.	Ἀργ.ἑκατομ.	Ἐν ὅλῳ Ἀπόθ.
Βουλγαρίας	40,5	19,4	59,9
Ἑλλάδος	160,0	20,0	180,0
Σερβίας	40,5	7,0	47,5

Ἐκτὸς ὅμως τοῦ ἀποθέματος τούτου, αἱ Τράπεζαι αὗται εἶχον τὴν 30 Ἰουνίου 1912 ὡς κεφάλαια κατατεθειμένα εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καὶ κατὰ τρόπον ἀναλήψεως λίαν εὐχερῆ. Ἰδοὺ ὁ σχετικὸς πίναξ :

Βουλγαρίας 20,7 | Ἑλλάδος 105,2 | Σερβίας 2,4

Εἰς τὰς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καταθέσεις ἡ Ἑλλὰς πρωτεύει, δευτερεύει ἡ Βουλγαρία μὲ 20,700,000 καὶ ἡ Σερβία τριτεύει μὲ $2^1/_2$ περίπου ἑκατομμύρια φράγκα. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ χαρτοφυλάκιον τῶν Τραπεζῶν τούτων, ἡ ἀναλογία ἔχει ὡς ἑξῆς :

Βουλγαρίας 59,6 | Ἑλλάδος 180,7 | Σερβίας 5,7

Ἀφ' ἑτέρου τὰ ἐκκοπέντα ὑπὸ τῶν Τραπεζῶν τούτων τραπεζογραμμάτια, πληρωτέα τῷ κομιστῇ, ἔχουν ὡς ἑξῆς :

Βουλγαρίας 121,9 | Ἑλλάδος 127,5 | Σερβίας 59,5

ΤΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΩΝ

Καθ' ἣν στιγμὴν τὰ Ὀθωμανικὰ στρατεύματα διεξάγουσι τὸν τετραμέτωπον πόλεμον ἐναντίον τῶν πανταχόθεν ἐπιτεθέντων βαλκανικῶν Κρατῶν, ἔχοντα πρὸ παντὸς ὑπ' ὄψιν των τὴν διάσωσιν τοῦ γοήτρου τῆς τιμῆς τῶν ὀθωμανικῶν ὅπλων, οἱ ἐν Βιέννῃ καλοθεληταὶ τοῦ δυσμοίρου τούτου Κράτους εὑρίσκονται εἰς τρομερὰν ἀγωνίαν, μήπως ἡ ἐνδεχομένη ἥττα τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ διακινδυνεύσῃ τὴν ἡσυχίαν των καὶ τὰ συμφέροντά των.

Ἰδοὺ τί γράφει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Νέος Ἐλεύθερος Τύπος: «Ἡ Τουρκία δὲν πολεμεῖ μόνον δι' ἑαυτήν, πολεμεῖ καὶ διὰ τὴν Εὐρώπην ἐπίσης. Πᾶσα ἐπιτυχία της διευκολύνει καὶ ἐπιταχύνει τὴν προσεχῆ εἰρήνην, οὐδὲν δὲ θὰ ἦτο τόσον ἀνησυχητικὸν ὅσον ἡ στρατιωτικὴ καταστροφή της». Περαιτέρω δὲ προσθέτει καὶ τὰ ἀκόλουθα: «Ἡ ἰσχὺς ὑπῆρξε πάντοτε ἡ κυριωτέρα πηγὴ τοῦ δικαίου καὶ μάλιστα τοῦ διεθνοῦς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἀκριβῶς ἀποβαίνει λίαν ἐνδιαφέρον τὸ ζήτημα, ἂν ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς θὰ εἶνε ἀρκετὰ ἰσχυρός, ὅπως ἀντιμετωπίσῃ ὅλους τοὺς ἀντιπάλους του. Διότι αὐτὸς — ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς — εἶνε ὁ ἀληθὴς ὑπέρμαχος τοῦ «**καθεστῶτος**» αὐτὸς δὲ μόνον καὶ οὐδεὶς ἄλλος θὰ δυνηθῇ νὰ τὸ σώσῃ ὁριστικῶς».

Δὲν μᾶς φθάνει δηλαδὴ ἡ φροντίς, τὴν ὁποίαν ἔχομε, ὅπως περισώσωμεν τὴν διὰ τῶν ὅπλων μέλλουσαν νὰ κριθῇ τιμὴν καὶ ἀξιοπρέπειαν τοῦ Κράτους, ἀφοῦ τοῦτο διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον ν' ἀποδεχθῇ τὸν ἐναντίον αὐτοῦ κηρυχθέντα πόλεμον, ἀλλ' ἔχομεν τώρα νὰ φροντίσωμεν διὰ τὴν ἡσυχίαν καὶ τὰ συμφέροντα τῶν Εὐρωπαίων τραπεζιτῶν καὶ βιομηχάνων. Εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ νικήσωμεν ὄχι διὰ λογαριασμόν μας, ἀλλὰ χάριν

τῆς Εὐρωπαϊκῆς εἰρήνης, χάριν τῆς μὴ διαταράξεως τῆς ἡσυχίας, τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς εὐδαιμονίας τῶν Εὐρωπαίων.

Ἡ νίκη τῶν ὀθωμανικῶν ὅπλων οὐδόλως ἐνδιαφέρει τὰς Εὐρωπαϊκὰς Κυβερνήσεις ἀπὸ καθαρῶς ἠθικῆς ἀπόψεως, ἀπὸ ἀπόψεως δηλονότι κατισχύσεως τοῦ δικαίου, ἂν νομίζουν, ἐννοεῖται, ὅτι τὸ δίκαιον εἰς τὴν περίστασιν ταύτην εἶνε πρὸς τὸ μέρος τῶν ὀθωμανῶν. Ἂν ἐκρίνετο ὁ σημερινὸς ἀγὼν τῆς Τουρκίας ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, πλήρης ἀδιαφορία καὶ ἀμεριμνησία θὰ ἐπεκράτει παρὰ τῇ δημοσίᾳ γνώμῃ τῆς ὑλόφρονος καὶ πλουτοκρατουμένης Εὐρώπης.

Ἡ Εὐρώπη ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἔχει κατατάξει τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος εἰς τὴν τάξιν τῶν μᾶλλον προσοδοφόρων καὶ ὅλως ἀδαπάνων ἀποικιῶν της. Ἀπὸ ὅλας τὰς κτήσεις, τὰς ὁποίας ἐν Ἀσίᾳ, Ἀφρικῇ, καὶ ἀλλαχοῦ διὰ μεγάλων θυσιῶν διατηροῦν αἱ Μεγάλαι Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις, ἑκάστη κατ' ἰδίαν, ἡ Τουρκία παρουσιάζει δι' ὅλας ἀπὸ κοινοῦ τὸ μᾶλλον ἀνεξόδως καὶ ἀκινδύνως ἐκμεταλλευόμενον ἔδαφος.

Αὐτὸ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Εὐρωπαϊκῆς ἀπληστίας καὶ ἰδιοτελείας συνετέλεσε κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸ νὰ παραμείνῃ τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος ἀπὸ τοσούτων ἐτῶν στάσιμον, ἐνῷ τὰ πέριξ αὐτοῦ χθεσινὰ ἀκόμη Βασίλεια ἐκ τοῦ μηδενὸς ἀνεδείχθησαν καὶ προώδευσαν ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ διεκδικῶσι σήμερον τὴν ὑποκατάστασιν τῆς ἰδίας αὐτῶν θελήσεως εἰς τὴν ξένην καὶ κακόβουλον θέλησιν τῆς Εὐρώπης. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ ὁμοφωνία περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐμερίμνησεν, εἰμὴ πῶς νὰ διατηρηθῇ αὐτὸ τὸ ἐλεεινὸν καὶ ἄθλιον ἐσωτερικὸν τῆς Τουρκίας καθεστώς, ἐναντίον τοῦ ὁποίου δὲν παύουν νὰ παραπονοῦνται ὅλοι οἱ ὀθωμανοὶ πολῖται μουσουλμάνοι καὶ χριστιανοί, τὸ ὁποῖον ὅμως συμφέρει πληρέστατα εἰς τὰς ἰδιοτελεῖς χρηματιστικὰς βλέψεις τῶν Εὐρωπαίων κεφαλαιούχων.

Μάτην οἱ Σουλτάνοι προκηρύσσουν Χάττια καὶ Φιρμάνια διὰ μεταρρυθμίσεις, μάτην τὴν ἀπολυταρχίαν διαδέχεται τὸ

συνταγματικὸν πολίτευμα, μάτην διακηρύσσεται ἡ ἰσότης δικαιωμάτων καὶ καθηκόντων· ὅλα αὐτὰ ἐπιτηδείως ἐκμηδενίζονται, οἱ δὲ τοὺς Εὐρωπαίους κεφαλαιούχους καὶ βιομηχάνους ἐκπροσωποῦντες Πρεσβευταὶ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων εὑρίσκουν πάντοτε τρόπον ν' ἀρύουν ὑπὲρ τῶν ἐντολέων των τὰς θετικωτέρας καὶ ἀσφαλεστέρας ὠφελείας ἐξ οἱασδήποτε παρ' ἡμῖν μεταπολιτεύσεως, ἐγκαταλείποντες εἰς τοὺς ὀθωμανοὺς πολίτας τὴν διχόνοιαν καὶ τὴν ἀπόγνωσιν.

Καὶ εἰς τὴν προκειμένην δεινὴν πάλην αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις ἀφοῦ ἐμμέσως ἀπεδοκίμασαν τὰ Βαλκανικὰ Κράτη, διότι καὶ αὐταὶ ἐκηρύχθησαν ὑπὲρ τῆς ὑπό τινα ἔλεγχον διενεργείας μεταρρυθμίσεων, ἀφῆκαν ν' ἀνάψῃ ἡ ἀνὰ τὸν Αἷμον πυρκαϊά, κάθηνται δὲ τώρα καὶ περιμένουν τὴν εὔθετον στιγμήν, ἵνα ἐπέμβουν καὶ ἐξασφαλίσουν πρὸ παντὸς τὴν ἰδίαν των ἡσυχίαν καὶ τὰ συμφέροντά των. Εὔχονται νὰ νικήσῃ ὁ ὀθωμανικὸς στρατός, διὰ νὰ μὴ γίνουν αἱ ὑπὸ τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν διατυπωθεῖσαι μεταρρυθμίσεις, ὄχι διότι τὰς μεταρρυθμίσεις αὐτὰς θεωροῦν ἐπιβλαβεῖς διὰ τὸ Ὀθωμανικὸν Κράτος, ἀλλὰ διότι βλέπουν ὅτι χάνουν τοιουτοτρόπως τὸ δικαίωμα καὶ τὸ προνόμιόν των, ὅπως αὐταὶ ἐπεμβαίνωσι καὶ σώζωσι τὴν Τουρκίαν ἀπὸ τὰς ἀνιδιοτελεῖς ἀπαιτήσεις τῶν γειτόνων Κρατῶν ἢ τὰς εἰλικρινεῖς ἀξιώσεις τῶν χριστιανῶν κατοίκων της, ἵνα καρπῶνται οἱ ἴδιοι τὰς συνήθεις ὠφελείας, αἵτινες παρακολουθοῦσιν ὅλας τὰς ἐπεμβάσεις των. Πᾶσαν ἐδαφικὴν μείωσιν τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους θεωροῦν ὡς ἐλάττωσιν τῆς ὑπὸ τὴν ἐπικαρπίαν των διατελούσης ἀδαπάνου ταύτης κτήσεώς των καὶ πᾶσαν εἰλικρινῆ καὶ σταθερὰν συνεννόησιν τοῦ ἐν Τουρκίᾳ μουσουλμανικοῦ κόσμου μετὰ τῶν συνοίκων χριστιανῶν ἢ τῶν ὁμοθρήσκων αὐτοῖς γειτόνων Κρατῶν ἐκλαμβάνουν ὡς ἐπικίνδυνον διὰ τὴν εἰρημένην ἐπικαρπίαν των. Τὸν ὀθωμανικὸν στρατὸν θεωροῦν ἁπλούστατα ὡς χωροφυλακὴν τῶν Εὐρω-

παίων κεφαλαιούχων καὶ βιομηχάνων καὶ ὡς καταναλωτὴν τῶν προϊόντων τῶν ἐργοστασίων των. Ἀδιάφορον δι' αὐτὰς ἂν ὑποφέρουν ἑκατομμύρια μουσουλμάνων καὶ χριστιανῶν ἀπὸ τὴν κακοδιοίκησιν καὶ ἀπὸ τὸ ὑποθαλπόμενον ἀμοιβαῖον μῖσος. Περὶ ἑνὸς μόνον ἐνδιαφέρονται, πῶς νὰ νικήσῃ ὁ ὀθωμανικὸς στρατός, διὰ νὰ διατηρηθῇ αὐτὸ τὸ καθεστώς, τὸ κερδοφόρον διὰ τοὺς Εὐρωπαίους κεφαλαιούχους καὶ βιομηχάνους.

Εὐχόμεθα, ἵνα ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς διασώσῃ ἀκεραίαν τὴν τιμὴν τῶν ὀθωμανικῶν ὅπλων, τὸ δὲ Ὀθωμανικὸν Κράτος ἐξέλθῃ τοῦ ἀρξαμένου ἀγῶνος μὲ νέαν ἠθικὴν ζωήν, εἰσερχόμενον ὁριστικῶς εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀνακαινίσεως καὶ τῆς ἀληθοῦς ἀνεξαρτησίας του, ὅπως καταταχθῇ ἀδιαφιλονεικήτως εἰς τὴν τάξιν τῶν βιοσίμων Κρατῶν. Ἂν πρόκειται ὅμως ἡ νίκη τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων νὰ ὠφελήσῃ μόνον τοὺς ἐν Βιέννῃ καὶ ἀλλαχοῦ τραπεζίτας καὶ ἐργοστασιάρχας καὶ νὰ παρατείνῃ ἐπί τινα ἀκόμη ἔτη τὴν ἐσωτερικὴν κακοδαιμονίαν τοῦ Κράτους, ἵνα ἐπέλθῃ βραδύτερον ἀσφαλὴς καὶ ἀναπόφευκτος ἡ πλήρης αὐτοῦ καταστροφή, τότε δὲν θὰ ἐδιστάζομεν νὰ χαρακτηρίσωμεν ἀπὸ τοῦδε τὴν τοιαύτην νίκην ὡς πραγματικὴν καὶ ἀπευκταίαν ἥτταν.

Μ.

ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΠΑΝΟΡΑΜΑ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΩΝ ΤΩΝ ΕΜΠΟΛΕΜΩΝ

Τὸ Μαυροβούνιον. Πέντε ὁδοὺς ἔχουσιν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν οἱ Μαυροβούνιοι διὰ τὴν εἰς τὸ τουρκικὸν ἔδαφος διάβασιν.

1) Ἀπὸ Νίξιτς (ἔδρας μεραρχίας) διὰ Μπουκοβίτσας πρὸς τὴν τουρκικὴν θέσιν Γκλιμπάτσι καὶ ἐκεῖθεν εἰς Πλέβλιε. 2) Ἐκ Κολασὶν (ἔδρας μεραρχίας) πρὸς τὴν τουρκικὴν θέσιν

Μόϊκοβατς καὶ ἐκεῖθεν διὰ Μπιελοπόλε (Ἄκοβα) πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ Λὶμ μέχρι τοῦ Πριεπόλε. Ἀμφότεραι αἱ ὁδοὶ αὗται δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι μεγάλην σπουδαιότητα καθόσον ἐκτεινόμεναι πρὸς τὴν Καϊνίτσαν καὶ τὸ Οὐβὰρ ἄγουσιν εἰς Βοσνίαν. 3) Ἐκ Κολασὶν πέραν τῆς Βεράνης, πρὸς τὸ Ροζάϊ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Ἴμπαρ καὶ ἐκεῖθεν διὰ Ρίμπιρατς μέχρι τῆς ὀχυρᾶς θέσεως τοῦ Νόβι Παζὰρ (εἰς ἀπόστασιν 80 χιλιομέτρων ἐκ τῶν μαυροβουνιωτικῶν συνόρων). 4) Ἐκ Μπρίσκουτ διὰ τῆς Γουσίνης (τουρκικῆς πόλεως) μεταξὺ Ἰπεκίου καὶ Διάκοβας (80 χιλιόμετρα).

Ἐξ Ἰπεκίου ὡραία ὁδὸς ἄγει ἀφ' ἑνὸς εἰς Μητροβίτσαν (120 χιλιόμετρα) ἐν τῇ πεδιάδι τοῦ Κοσσυφοπεδίου, μέχρι τοῦ τελευταίου σταθμοῦ τοῦ σιδηροδρόμου Μητροβίτσας — Θεσσαλονίκης καὶ ἀφ' ἑτέρου διὰ Διάκοβας, Πρεσρένης, Καλκάνδελεν, μέχρι Σκοπείων τοῦ σημείου δηλαδὴ εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ποταμὸς Ἀξιὸς (Βαρδὰρ) συναντᾶται μετὰ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς καὶ τῆς ἁμαξητῆς ὁδοῦ εἰς ἀπόστασιν 180 χιλιομέτρων ἐκ τῶν μαυροβουνιωτικῶν συνόρων.

Ἐκ Καλκάνδελεν, μία ὁδὸς ἄγει πρὸς τὸ Μοναστήριον (160 χιλιόμ.) ἀκρότατον σημεῖον τοῦ σιδηροδρόμου Θεσσαλονίκης — Κωνσταντινουπόλεως. 5) Ἐκ Πόδγορίτσης διὰ Τούζης εἰς Σκούταρι τῆς Ἀλβανίας καὶ ἀκολούθως διὰ τοῦ ποταμοῦ Μάτι εἰς Τύραννα καὶ Ἐλβασάνιον (160 χιλιόμ.). Μέχρι τῆς στιγμῆς ταύτης οἱ Μαυροβούνιοι ἠκολούθησαν τὴν 3ην, τὴν 4ην καὶ τὴν 5ην ὁδόν.

Ἡ Σερβία. Τὴν Σερβίαν συνδέουσι μετὰ τῆς Τουρκίας μία σιδηροδρομικὴ γραμμή, τρεῖς δρόμοι καὶ μία ἁμαξητὴ ὁδός.

1) Ἐκ Κατσὰκ διὰ Ἰαβὸτς εἰς τὴν τουρκικὴν ὀχυρὰν θέσιν Σένιτσαν. 2) Ἐκ Κραλέβου διὰ Ράσκας πρὸς τὸ Νόβι Παζὰρ καὶ τὴν Μητροβίτσαν. 3) Ἐκ Νύσης διὰ Κουρσουμλιὲ καὶ Πρέπολατς (ἐπὶ τῶν τουρκικῶν συνόρων) πρὸς τὴν

Πριστίναν καὶ τὸ Κοσσυφοπέδιον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Πρεσρένην. 4) Ἐκ Νύσης διὰ Λέσκοβατς (τουρκικῆς) καὶ Σκοπείων εἰς Βελισσᾶ. 5) Ἐκ Βελισσῶν: α') δι' Ἰστιπίου καὶ Στρωμνίτσης πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην, καὶ β') διὰ Περλεπὲ πρὸς τὸ Μοναστήριον. Ἐν Νόβι Παζάρ, Μητροβίτσῃ, Πρεσρένῃ, Σκοπείοις καὶ Μοναστηρίῳ τὰ σερβικὰ στρατεύματα δύνανται νὰ συνενωθῶσι μετὰ τῶν μαυροβουνιωτικῶν. Τὸ κύριον σχέδιον τῶν Σέρβων συνίσταται κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς τὴν κατάληψιν τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς Μητροβίτσης—Σκοπείων—Βελισσῶν καὶ τῆς Θεσσαλονίκης (εἰς ἀπόστασιν 260 χιλιομέτρων ἀπὸ τῶν σερβικῶν συνόρων).

Ἡ Ἑλλάς. Ἡ μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συγκοινωνία δύναται νὰ διεξαχθῇ διὰ τῶν ἑξῆς γραμμῶν:

1) Ἐκ Λαρίσσης διὰ Τυρνάβου, Ἐλασσῶνος, Σερβίων, Κοζάνης, Βερροίας πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην (180 χιλιόμ. ἐκ τῶν ἑλληνικῶν συνόρων). 2) Ἐκ Τρικκάλων διὰ Δισκάτης, Γρεβενῶν, Καστορίας, Φλωρίνης πρὸς τὸ Μοναστήριον (180 χιλιόμ.). 3) Ἐκ Καλαμπάκας διὰ Μετσόβου πρὸς τὰ Ἰωάννινα (50 χιλιόμ.). 4) Ἐξ Ἄρτης δι' Ἰωαννίνων, Πρεμετῆς, Βερατίου, πρὸς τὸ Ἐλβασάνιον (260 χιλιόμ.). Ἡ μετὰ τῶν Μαυροβουνίων συνένωσις δύναται νὰ συντελεσθῇ ἐν Ἐλβασανίῳ, ἢ μετὰ τῶν Σέρβων ἐν Μοναστηρίῳ καὶ ἡ μετὰ τῶν Βουλγάρων ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Ἡ Βουλγαρία. Ὁδοὶ πρὸς τὴν Τουρκίαν διὰ τὴν ἐπίθεσιν πρὸς νότον: 1) ἡ ὁδὸς Σοφίας—Κιουστενδηλίου—Ἐγρῆ Παλάγκας (τουρκικῆς) καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κουμάνοβον καὶ Σκόπεια. 2) Ἐκ Σοφίας διὰ Δούπνιτσας εἰς Δζουμαγιᾶν (τουρκικήν), ἐκεῖθεν δὲ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Στρυμῶνος πρὸς τὰς Σέρρας καὶ ἐκεῖθεν διὰ Λαγκαδᾶ εἰς Θεσσαλονίκην (200 χιλιόμ. ἐκ τῶν βουλγαρικῶν συνόρων). 3) Ἐκ Φιλιππουπόλεως διὰ Στενημάχου, Τσεπελάρε εἰς Πασμακλῆ (τουρκικὸν) καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὸ Δεδελὲρ ἐπὶ τοῦ Νέστου (Καρασοῦ) ἐπὶ τοῦ

σιδηροδρόμου Θεσσαλονίκης—Κωνσταντινουπόλεως. 4) Ὁδὸς καὶ σιδηρόδρομος ἐκ Φιλιππουπόλεως, διὰ Τύρνοβον Σεϊμέν, Χαρμανλῆ, εἰς Μουσταφᾶ πασᾶ (τουρκικὸν) καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀδριανούπολιν (40 χιλιόμ.). Ἡ Κωνσταντινούπολις κεῖται εἰς ἀπόστασιν 160 χιλιομ. ἐκεῖθεν (7 ἡμερῶν δρόμον). 5) Ἡ ἀπὸ Ὑαμπόλεως εἰς Ἀδριανούπολιν ὁδός. 6) Ἡ ἀπὸ Πύργου διὰ Καράμπουναρ, Φακία καὶ Ἐρικλὲρ (τουρκικοῦ) καὶ ἐντεῦθεν εἰς Λουλὲ Βουργὰζ ἐπὶ τῆς πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁδοῦ.

Ἡ Τουρκία. Αἱ ὁδοὶ τῆς ἐκ μέρους τῆς Τουρκίας εἰσβολῆς εἰς τὰς χώρας τῆς Τετραπλῆς συμμαχίας εἶνε σχεδὸν αἱ αὐταί. Ἡ τουρκικὴ ἐπίθεσις δύναται ν' ἀκολουθήσῃ τὰς ἑξῆς γραμμὰς ἐνεργείας:

Κατὰ τῆς Βουλγαρίας: 1) Τὴν κοιλάδα τοῦ Ἔβρου καὶ τὴν ἀνατολικὴν αὐτῆς γραμμὴν διὰ τὴν ἐπίθεσιν ἐναντίον τοῦ Πύργου, τῆς Ὑαμπόλεως, τοῦ ὠχυρομένου στρατοπέδου τοῦ Τύρνοβο-Σεϊμὲν καὶ τῆς Φιλιππουπόλεως. 2) Τὸ σημεῖον τῆς συγκεντρώσεως ἐπὶ τῆς γραμμῆς Θεσσαλονίκης—Κωνσταντινουπόλεως μεταξὺ Ξάνθης καὶ Γκιουμουλδζίνης διὰ τὴν προέλασιν μικρῶν φαλάγγων διὰ Πασμακλῆ πρὸς τὴν Φιλιππούπολιν. 3) Τὰς Σέρρας καὶ τὴν Θεσσαλονίκην διὰ τὴν διὰ Δζουμαγιᾶς πρὸς τὴν Σόφιαν ἐπίθεσιν.

Κατὰ τῆς Σερβίας: 1) Τὴν μεταξὺ Σκοπείων, Κουμανόβου καὶ Βελισσῶν γραμμὴν διὰ τὴν προέλασιν μέσον Βράνιας καὶ Λέσκοβατς κατὰ τοῦ ὠχυρωμένου στρατοπέδου τῆς Νύσης. 2) Τὴν πεδιάδα τοῦ Κοσσυφοπεδίου ἐν τῇ κοιλάδι τῆς Σιτνίτσας παρὰ τὴν Πριστίναν διὰ τὴν προέλασιν, μέσον Πριέπολατς, πρὸς τὸ Κρούσεβατς, ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Μοράβα. 3) Τὰ πέριξ τοῦ Νόβι Παζὰρ διὰ τὴν κατὰ τοῦ Κράλιεβο ἐπίθεσιν. 4) Τὰ πέριξ τῆς Σενίτσας διὰ τὴν κατὰ τοῦ Κατσὰκ ἐπίθεσιν.

Κατὰ τοῦ Μαυροβουνίου: Τὴν μεταξὺ τοῦ Ἰπεκίου καὶ

τῆς Διάκοβας χώραν, τόσον διὰ τὴν μέσον Βεράνης πρὸς τὸ Κολασὶν προέλασιν, ὡς καὶ διὰ τὴν μέσον Γουσίνης πρὸς τὴν Πωδγορίτσαν.

Κατὰ τῆς Ἑλλάδος: 1) Συγκέντρωσιν περὶ τὴν Κορυτσᾶν εἰς τὰ Ἰωάννινα πρὸς ἐπίθεσιν κατὰ τῆς Ἄρτης ἢ τῆς Καλαμπάκας. 2) Τὸ Μοναστήριον διὰ τὴν προέλασιν διὰ Δισκάτης πρὸς τὰ Τρίκκαλα. 3) Τὴν μεταξὺ Βερροίας, Βοδενῶν καὶ Γενιδζὲ-Βαρδὰρ χώραν διὰ τὴν κατὰ τῆς Λαρίσσης ἐπίθεσιν.

ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΠΡΟΑΝΑΚΡΟΥΣΜΑ

ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Ὁ ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Ἀθηνῶν ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἀπαγγελθεὶς λόγος του.

Κύριοι,

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω καὶ προφορικῶς εἰς τὴν Βουλήν, ὅτι διὰ Β. Διατάγματος τῆς 17 Σεπτεμβρίου ἐκηρύχθη γενικὴ ἐπιστράτευσις τοῦ στρατοῦ τῆς τε ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης.

Εἰς τὸ μέτρον τοῦτο προέβημεν συμφώνως μετὰ τῶν Κυβερνήσεων Βουλγαρίας, Μαυροβουνίου καὶ Σερβίας εἰς ἀπάντησιν ἀρξαμένης κινητοποιήσεως τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, κινητοποιήσεως τὴν ὁποίαν τὰ κράτη τὰ Χριστιανικὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀνατολῆς ἔκριναν ὡς ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῶν. Ἀλλ' ἅπαξ ἐπιστρατευθέντα τὰ Χριστιανικὰ Κράτη ἐνόμισαν ὅτι ἐπεβάλλετο εἰς αὐτὰ νὰ μὴ ἀποστρατευθῶσι πρὶν ἢ ἐπιτύχωσι τὴν ἐπιβολὴν ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ μεταρρυθμίσεων ριζικῶν, πραγματικῶν καὶ ἠγγυημένων, δυναμένων νὰ ἀσφαλίσωσι βίον καλλίτερον καὶ νὰ βελτιώσωσι τὴν ἀθλίαν ἄλλως τύχην τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Πρὶν ἢ τὰ σύμμαχα Κράτη συνασπισθῶσι περὶ τῆς διατυπώσεως τῶν μεταρρυθμίσεων, ἃς ἐπρόκειτο νὰ ζητήσωσιν,

αἱ ἓξ Μ. Δυνάμεις διὰ τῶν ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν ἀντιπροσώπων τῆς Αὐστροουγγρικῆς μοναρχίας καὶ τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας ἐδήλωσαν, ὅτι ἐνεργῶς ἀποδοκιμάζουν πᾶν μέτρον, τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ ἀγάγῃ εἰς διατάραξιν τῆς εἰρήνης. Στηριζόμεναι δὲ εἰς τὸ ἄρθρον 23 τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου θ' ἀναλάβουν εἰς χεῖράς των ἐν τῷ συμφέροντι τῶν πληθυσμῶν τὴν πραγματοποίησιν μεταρρυθμίσεων ἐν τῇ διοικήσει τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ἐννοουμένου καλῶς, ὅτι αἱ μεταρρυθμίσεις αὗται δὲν θὰ θίξωσι τὴν κυριαρχίαν τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου καὶ τὴν ἐδαφικὴν ἀκεραιότητα τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους.

Ἀτυχῶς μετὰ τόσας ὑποσχέσεις τόσον ἐπανειλημμένως δοθείσας, ἀλλὰ καὶ τόσον ἐπανειλημμένως παραβιασθείσας ὑπὸ τῆς Τουρκίας, μετὰ ὑποσχέσεις, αἵτινες ἦσαν καὶ ὠχυρωμέναι διὰ διεθνῶν πράξεων, τὰ Χριστιανικὰ Κράτη τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἵμου δὲν ἐνόμισαν, ὅτι ἠδύναντο νὰ ἀρκεσθῶσι καὶ πάλιν εἰς τὴν ὑπόσχεσιν μεταρρυθμίσεων.

Αὐτὰ ἐνόμιζον, ὅτι τὸ σχέδιον τὸ ἐκπονηθὲν πρὸ 30 ὅλων ἐτῶν μετὰ τὸ συνέδριον τοῦ Βερολίνου δὲν ἠδύνατο σήμερον νὰ ἀνταποκρίνηται πρὸς τὴν νέαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, δημιουργηθεῖσαν μετὰ τοσαῦτα ἔτη. Ἔκριναν δὲ ἐκ τούτου, ὅτι ἐπεβάλλετο εἰς αὐτά, ἀφοῦ ἐκφράσωσι τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς τὰς Μ. Δυνάμεις διὰ τὸ ἐπιδειχθὲν καὶ πάλιν ἐνδιαφέρον των ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, νὰ ἀπευθυνθῶσιν ἐν τούτοις αὐτὰ ταῦτα πλέον τὰ Χριστιανικὰ Κράτη τοῦ Αἵμου πρὸς τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν ἀμέσως διὰ τῆς διατυπώσεως πρὸς αὐτὴν τῶν ἀρχῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων νομίζουσιν, ὅτι ἔπρεπε νὰ βασισθῶσιν αἱ εἰσακτέαι μεταρρυθμίσεις καὶ τὰς ἐγγυήσεις τὰς ὁποίας θεωροῦσιν ἀναγκαίας νὰ δοθῶσι διὰ τῆς εἰλικρινοῦς αὐτῶν ἐφαρμογῆς.

Αἱ μεταρρυθμίσεις. Αἱ μεταρρυθμίσεις αὗται, αἵτινες διὰ διακοινώσεως τῶν συμμάχων Κρατῶν ἐζητήθησαν χθὲς παρὰ τῆς Υ. Πύλης, εἶνε αἱ ἑπόμεναι:

1) Ἐπιβεβαίωσις τῆς ἐθνικῆς αὐτονομίας τῶν ἐθνοτήτων τῆς Αὐτοκρατορίας, μεθ' ὅλων τῶν συνεπειῶν αὐτῆς.

2) Ἀναλογικὴ ἀντιπροσωπεία ἑκάστης ἐθνότητος ἐν τῷ Ὀθωμ. Κοινοβουλίῳ.

3) Παραδοχὴ πάντων τῶν Χριστιανῶν εἰς πάντα τὰ δημόσια ἀξιώματα.

4) Ἀναγνώρισις εἰς ἰσοβάθμια πρὸς τὰ Ὀθωμανικὰ σχολεῖα οἱουδήποτε βαθμοῦ, τῶν σχολείων τῶν Ὀθωμανικῶν κοινοτήτων.

5) Ὑποχρέωσις τῆς Πύλης νὰ μὴ ἐπιχειρήσῃ ἀλλοίωσιν τοῦ ἐθνολογικοῦ χαρακτῆρος τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Αὐτοκρατορίας διὰ τοῦ ἐποικισμοῦ Ὀθωμανικῶν πληθυσμῶν.

6) Πολιτοφυλακὴ μεταπεριοχικὴ στρατολογίας τῶν Χριστιανῶν, μετὰ Χριστιανικῶν στελεχῶν. Μέχρι σχηματισμοῦ τῶν στελεχῶν τούτων ἀναστολὴν τῆς στρατολογίας τῶν Χριστιανῶν.

7) Ἀναδιοργάνωσις τῆς χωροφυλακῆς κατὰ Βιλαέτια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας ἀπὸ πραγματικὴν διοίκησιν ὀργανωτῶν Ἑλβετῶν ἢ Βέλγων.

8) Διορισμὸς ἐν τοῖς κατοικουμένοις ὑπὸ Χριστιανῶν Βιλαετίοις Βαλήδων Ἑλβετῶν ἢ Βέλγων τῇ ἐγκρίσει τῶν Δυνάμεων μετὰ διοικητικῆς αὐτονομίας καὶ αἱρετῶν συνελεύσεων.

9) Ἵδρυσις παρὰ τῇ Μ. Βεζυρείᾳ ἀνωτάτου συμβουλίου ἀπαρτιζομένου ἀπὸ Χριστιανοὺς καὶ Μουσουλμάνους ἐν ἴσῳ ἀριθμῷ πρὸς ἐπίβλεψιν τῆς ἐφαρμογῆς τῶν μεταρρυθμίσεων.

Ἡ λειτουργία τοῦ συμβουλίου τούτου θὰ παρακολουθῆται ὑπὸ τῶν Πρεσβευτῶν τῶν Μ. Δυνάμεων καὶ τῶν τεσσάρων Βαλκανικῶν Κρατῶν ἐν Κων)πόλει.

Τὸ Κρητικὸν Ζήτημα. Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ἀπεφασίζετο ἡ ἐπιδίωξις τῶν ριζικῶν τούτων μεταρρυθμίσεων, αἵτινες κυριώτατα ἐπέσυρον τὴν προσοχὴν ἡμῶν, ἦτο φανερόν, ὅτι δὲν ἠδυνάμεθα ν' ἀφήσωμεν ἄνευ ἰδιαιτέρας μερίμνης τὸ ἀπασχολοῦν τὴν προσοχὴν ἡμῶν Κρητικὸν ζήτημα. Καίτοι δὲ ἐν τῇ ἐπιδιώξει καὶ τῆς ριζικῆς ἀκόμη λύσεως τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος τῆς συμφώνου πρὸς τοὺς ἀναλλοιώτους πόθους τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ, ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ εὑρίσκετο μόνη, ὅπως ἀντιμετωπίσῃ τὰς περιπετείας, αἵτινες ἠδύναντο νὰ παρουσιασθῶσιν ἐκ τῆς εἰς τοῦτο κοινῆς ἐνεργείας αὐτῶν, ἐνεκρίναμεν ἐν τούτοις, ὅτι ἐπεβάλλετο εἰς ἡμᾶς ὅπως παράσχωμεν πρόσθετον δεῖγμα τῆς σταθερᾶς ἡμῶν ἐπιθυμίας νὰ μὴ δημιουργήσωμεν νέας δυσχερείας εἰς τὰς κοινὰς προσπαθείας πρὸς διατήρησιν τῆς εἰρήνης, ὥστε καὶ μετὰ τὴν ὑστάτην ταύτην ὥραν, ἐκρίναμεν, λέγω, ὅτι ἐπεβάλλετο εἰς ἡμᾶς νὰ ἀρκεσθῶμεν ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅτι τὰ πράγματα δὲν θὰ ἔφθανον μέχρι πολέμου, εἰς νέαν τινὰ μεταβατικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου, λύσιν κατὰ τὴν ὁποίαν, ἐνῷ τὸ διεθνὲς καθεστὼς τῆς νήσου θὰ διετηρεῖτο κατὰ τὰ λοιπὰ ἀμείωτον, οἷον διεπλάσθη ὑπ' αὐτῶν τῶν Προστατίδων Δυνάμεων μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἐκκενώσεως τῆς νήσου ὑπὸ τῶν διεθνῶν στρατευμάτων, κατὰ τὰ λοιπὰ ἡ νῆσος θὰ διῳκεῖτο οὐσιαστικῶς ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος, οἱ δὲ ἀντιπρόσωποι αὐτῆς θὰ δικαιοῦντο νὰ συνεδρεύωσι μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ἐν τῷ Ἐθνικῷ τούτῳ Κοινοβουλίῳ.

Διὰ τοῦτο χαιρετίζω ἐξ ὀνόματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ τοὺς ἀπεσταλμένους τῆς ἀδελφῆς νήσου καὶ ρητὴν ποιούμενος τὴν δήλωσιν, ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἀποδέχεται, ὅπως τοῦ λοιποῦ ἓν ὑπάρ-

χει κοινὸν Κοινοβούλιον καὶ διὰ τὸ ἐλεύθερον Βασίλειον καὶ διὰ τὴν Κρήτην, (Χειροκροτήματα παταγώδη καὶ ζητωκραυγαὶ παρατεταμέναι ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ τοῖς θεωρείοις). Καὶ ὧδε τοὺς ἀπεσταλμένους Κρῆτας, ὅπως ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν νῆσον, ἵνα φέρωσι πρὸς τοὺς συμπολίτας των τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας καὶ ἀσχοληθῶσι τὸ ταχύτερον εἰς τὴν διεξαγωγὴν κανονικῶν ἐκλογῶν, ἵνα λάβωσι τὸ ἔνδυμα γάμου, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς αὐτοὺς τὴν εἴσοδον ἐν τῷ περιβόλῳ τούτῳ. (Χειροκροτήματα παρατεταμένα καὶ ζητωκραυγαὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ τοῖς ἀκροατηρίοις). Διότι, ὅσον καὶ ἂν εἶμαι διατεθειμένος εἰς τόσον μεγάλας περιστάσεις νὰ μὴ προσκόψω ἐνώπιον κοινῶν δυστυχῶς κωλυμάτων, ἡ γενομένη ἐκλογὴ ἀντιπροσώπων ἐν Κρήτῃ ἀφίσταται ριζικῶς ἀπὸ πάσης ἀρχῆς τοῦ καταστατικοῦ ἡμῶν χάρτου, ὥστε θὰ ἦτο ἀδύνατον ἄνευ ἀληθοῦς ἀνατροπῆς τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων νὰ γείνουν δεκτοὶ κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐκλεγέντες καὶ νὰ συνεδριάσωσι μεθ' ἡμῶν πρὸς ψήφισιν νόμων ἐγκύρων.

Εἶνε περιττὸν νὰ προσθέσω, ὅτι εἰς τὴν μέσην ταύτην λύσιν ἀρκούμεθα, ὡς εἶπον, ἵνα μὴ ἐλαττώσωμεν τὰς καὶ ἄλλως ἰσχνὰς ἐλπίδας περὶ διατηρήσεως περαιτέρω τῆς εἰρήνης.

Ὅτι δὲ καὶ ἂν ἐξερρηγνύετο ὁ πόλεμος οὔτε ἡ ἐν Ἑλλάδι οὔτε ἡ ἐν Κρήτῃ κοινὴ γνώμη θὰ ἦσαν διατεθειμέναι νὰ ἀρκεσθῶσιν εἰς μέσην λύσιν, τὴν ὁριστικὴν δὲ λύσιν τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος θὰ καθώριζε τότε ἡ ἔκβασις τοῦ πολέμου. (Χειροκροτήματα παρατεταμένα ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ τοῖς ἀκροατηρίοις).

Ἡ κατάστασις ἀφόρητος. Κύριοι, γνωρίζετε πόσον εἰλικρινῶς καὶ ὁ λαὸς καὶ ἡ παροῦσα Κυβέρνησις ἦσαν ἀφωσιωμένοι εἰς τὰ ἔργα τῆς εἰρήνης καὶ πόσον ἐπεθυμοῦμεν πάντες, ὅπως ἡ περίοδος αὕτη τῆς εἰρήνης εἶνε μακρά, ἵνα συντελέσωμεν ἐντὸς αὐτῆς τὴν ἐσωτερικὴν ἡμῶν ἀνάπλασιν.

Οὔτε παραγνωρίζομεν, κύριοι, καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ σύμμαχοι καὶ φίλοι ἡμῶν τὰς δυσχερείας καὶ τοὺς κινδύνους, τοὺς ὁποίους δυνάμεθα νὰ συναντήσωμεν ἐν τῇ ἐπιδιώξει τοῦ κοινοῦ ἡμῶν προγράμματος.

Ἀλλ' ἡ κατάστασις ἔχει ἀποβῆ ἀληθῶς ἀφόρητος, ἀφόρητος ὄχι μόνον διὰ τοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν ἐν Τουρκίᾳ, τῶν παθημάτων, τῶν ὁποίων κατ' ἀντανάκλασιν ὑφιστάμεθα τὸν ἀντίκτυπον, ἀλλ' ἰδιαιτέρως ἀφόρητος καὶ ἕνεκα τῆς πρὸς τὸ ἐλεύθερον τοῦτο βασίλειον συμπεριφορᾶς τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Δὲν ὑπῆρξε παραβίασις τοῦ διεθνοῦς δικαίου, τὴν ὁποίαν νὰ μὴ μετῆλθε καθ' ἡμῶν τὸ γεῖτον κράτος.

Δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ ὑπομνήσω πρὸς ὑμᾶς τὸν ἐμπορικὸν ἀποκλεισμόν, τὸν παραταθέντα ἐπὶ ἓν καὶ πλέον ἔτος, τὴν διηνεκῆ προσβολὴν τῶν ὑπὸ τοῦ διεθνοῦς δικαίου καὶ τῶν μετ' αὐτῆς συμβάσεων ἠσφαλισμένων δικαίων τῶν ὑπηκόων ἡμῶν. Τὰ χθεσινὰ γεγονότα τοῦ ἐν Σάμῳ στρατοῦ πυροβολοῦντος πλοῖον ἐμπορικόν, φέρον καὶ ἀνώτατον ὑπάλληλον τοῦ κράτους, τὴν κατάσχεσιν ἀκόμη χθὲς τῶν πλοίων ἡμῶν.

Ἀλλ' ἐὰν ἐμνημόνευσα ταῦτα, τὸ ἔπραξα διότι ἐφθάσαμεν μέχρι τῶν μέτρων εἰς τὰ ὁποῖα ἐφθάσαμεν καὶ τὰ ὁποῖα εὐνόητον εἶνε ὅτι δύνανται αὔριον νὰ ἀγάγωσιν ἡμᾶς εἰς τὸν πόλεμον. Ὑπελογίσαμεν, κύριοι, ψυχρῶς τὰ πράγματα. Εἰς τὴν ἀντιμετώπισιν ὅλων τῶν κινδύνων, τοὺς ὁποίους ἀναγνωρίζομεν, ἔχομεν νὰ ἀντιτάξωμεν τὴν ἕνωσιν τῶν Χριστιανικῶν λαῶν τῆς Ἰλλυρικῆς Χερσονήσου, ***ἕνωσιν ἥτις εἶνε κοσμοϊστορικὸν γεγονός.***

Καὶ δικαιούμεθα νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἐὰν ἡ διαίρεσις τῶν κατοικούντων τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ἀνατολὴν λαῶν δὲν κατώρθωσε νὰ προλάβῃ τὴν ὑποταγὴν αὐτῶν ὑπὸ τὸν ξένον ζυγὸν πρὸ πέντε αἰώνων, ἡ εἰλικρινὴς αὐτῶν ἕνωσις σήμερον παρέχει στερρὸν ἔδαφος, ὅπως ἐπιδιωχθῇ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν

δυνάμεων ἡ ἀνάπλασις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀνατολῆς. (Παρατεταμένα χειροκροτήματα).

Κύριοι, καὶ κατὰ τὴν ὑστάτην ταύτην ὥραν θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς ἐὰν ἡ γείτων Αὐτοκρατορία ἤθελε συμπράξει μεθ' ἡμῶν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο τῆς ἀναπλάσεως, παρέχουσα τὰς ἀναγκαίας ἐγγυήσεις περὶ τῆς εἰλικρινείας τῆς συνεργασίας αὐτῆς. Θὰ ἀπεφεύγοντο δὲ οὕτω θυσίαι καὶ καταστροφαί, τὰς ὁποίας εἶνε δυνατὸν νὰ συνεπάγῃ μεθ' ἑαυτοῦ εἷς πόλεμος, ὁ ὁποῖος θὰ ἦνε βεβαίως δεινός.

Ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ γεῖτον Κράτος ἀρνηθῇ τὴν τοιαύτην σύμπραξιν, ἡ ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ δύναμις τοῦ συνασπισμοῦ τῶν χριστιανικῶν Κρατῶν τῆς Ἀνατολῆς εἶνε ἀρκετὴ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν νίκην.

Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐπιστρατεύσεως. Θὰ ἦτο παράλειψις ἐκ μέρους μου ἂν κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην δὲν ἀνεκοίνουν πρὸς ἡμᾶς ὅλην τὴν χαράν, ἣν πάντες ἠσθάνθημεν, ὅτι ἡ ἐπιστράτευσις τοῦ στρατοῦ ἡμῶν συνετελέσθη ταχύτατα μετὰ τοσαύτης ἐπιτυχίας, ὥστε ὄχι μόνον ἡ δύναμις, ἣν ἄλλοτε ἀνεκοίνωσα εἰς τὴν Βουλήν, ὡς παρατάξιμον ἐν ἀνάγκῃ, νὰ εὑρίσκηται ὑπὸ τὰς σημαίας ἀπὸ τῆς ὑπ' ἐμοῦ ἡμέρας τῆς ἐπιστρατεύσεως, ἀλλὰ καὶ ἡ συγκέντρωσις αὐτῆς νὰ εἶνε ἠσφαλισμένη ἐνωρίτερον ἐκείνης, τὴν ὁποίαν πάντες ὑπελογίζομεν.

Ἀλλὰ καὶ ὁ στρατὸς τῆς θαλάσσης ἡμῶν εἶνε ἕτοιμος· δὲν εἶνε δὲ μόνον ἕτοιμος ὡς πρὸς τὰ πλοῖα, ἅτινα εἶχε ἤδη, ἀλλ' ἐνισχύθη ὁ ἀντιτορπιλλικὸς ἡμῶν στολίσκος ὄχι μόνον διὰ τῆς καταπλεύσεως τοῦ καταδυομένου, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἀποκτήσεως δύο ἀντιτορπιλλικῶν, τῶν παραγγελθέντων ἐσχάτως εἰς τὰ ναυπηγεῖα «Βούλκαν», πρὸς ἃ αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν ν' ἀπευθύνω καὶ ἐντεῦθεν ἐπισήμους εὐχαριστίας, διότι παρέδωκαν τὰ πλοῖα ἕνα μῆνα πρότερον τῆς συμπεφωνημένης προθεσμίας, ἔτι δὲ καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς

τεσσάρων νεοτεύκτων μεγάλων ἀντιτορπιλλικῶν τελευταίων πλοίων, τὰ ὁποῖα ἐν τῷ τύπῳ αὐτῶν εἶνε τὰ ἰσχυρότερα τῶν πλεόντων ἐν τῇ Μεσογείῳ. Διὰ τῶν πλοίων τούτων ἡ δύναμις τοῦ ἀντιτορπιλλικοῦ ἡμῶν στολίσκου ἐτριπλασιάσθη. Ἀλλὰ πλὴν τῆς δυνάμεως ταύτης τῆς στρατιωτικῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται κατὰ πρῶτον λόγον ἡ Ἑλλάς, ἡ ἠθικὴ ἑνότης τὴν ὁποίαν παρουσιάζει ὁ ἑλληνικὸς λαὸς καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην περίοδον τοῦ ἐθνικοῦ βίου, εἶνε ἓν πρόσθετον στοιχεῖον δυνάμεως διὰ τὴν διέπουσαν σήμερον τὰ πράγματα Κυβέρνησιν.

Ἀγὼν περὶ τῶν ὅλων. Ὁ ἀγών, κύριοι, ἐὰν πρόκειται νὰ μὴ λυθῇ εἰρηνικῶς, ὁ ἀγὼν ἐὰν πρόκειται νὰ μὴ ὑποδυθῇ εἰρηνικὴν μορφήν, θὰ εἶνε βεβαίως ἀγὼν περὶ τῶν ὅλων, ἀγὼν δεινός. Ἀλλὰ μὲ τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἅτινα ἀπαρίθμησα πρὸς ὑμᾶς, μὲ τὴν ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸν στρατὸν καὶ στόλον, μὲ τὴν ἑνότητα τὴν ἐθνικὴν μὲ τὴν ὁποίαν ἐμφανίζεται τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην περίστασιν, μὲ τὸν συνασπισμὸν πρὸς τοὺς συμμάχους ἡμῶν, πιστεύω ὅτι ἡ Ἑλλὰς καὶ τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον δύναται μετ' ἐμπιστοσύνης ν' ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ἔκβασιν τῆς σημερινῆς κρίσεως. (Παρατεταμένα καὶ παταγώδη χειροκροτήματα ἐκ τῆς αἰθούσης καὶ τῶν ἀκροατηρίων).

ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ
ΤΗΣ Α. Α. Μ. ΤΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΟΥ

Τὸ ὑπουργεῖον τοῦ πολέμου ἀνεκοίνωσε δι' ἐγκυκλίου εἰς πάσας τὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς τὴν ἑπομένην προκήρυξιν τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου :

Πασίγνωστος εἶνε ἡ φιλειρηνικότης τῆς Τουρκίας. Οἱ Ὀθωμανοὶ σέβονται τὰ δίκαια πάντων τῶν λαῶν, ἀπαιτοῦντες

λόγῳ ἀμοιβαιότητος τὴν εὐλάβειαν πάντων τῶν λαῶν πρὸς τὰ ὀθωμανικὰ δίκαια. Οἱ Ὀθωμανοὶ οὐδεμίαν κατ' οὐδεμιᾶς κυβερνήσεως τρέφουσιν ὀπισθοβουλίαν, οὐδ' ἐμφοροῦνται κακῶν προθέσεων· ἑπομένως δικαιοῦνται ν' ἀπαιτῶσιν ὅπως καὶ αἱ ἄλλαι κυβερνήσεις μὴ ἐνεργῶσιν ἀνειλικρινῶς. Οἱ Ὀθωμανοὶ οὐδεμιᾶς φυλῆς τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν πρόοδον ἐπιθυμοῦσι νὰ διαταράξωσι καὶ ἀπαιτοῦσιν ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι τὰ αὐτὰ τρέφωσι πρὸς αὐτοὺς αἰσθήματα. Παρὰ τὰς μεγάλας δυσχερείας, εἰς ἃς ἡ ἡμετέρα χώρα εἶναι διηνεκῶς ἐκτεθειμένη, ἐκτελοῦμεν ὅσον εἶναι δυνατὸν καὶ βαθμιαίως τὰς μεταρρυθμίσεις, ὧν χρήζει ἡ ἡμετέρα χώρα. Ἐργαζόμεθα ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ ἡμετέρου λαοῦ. Καὶ ὅμως οἱ μικροὶ ἡμῶν γείτονες, οἵτινες ἔχοντες βλέψεις ἐπὶ τῆς χώρας ἡμῶν, βλέπουσιν ὅτι αἱ πρόοδοι ἡμῶν δὲν θὰ ἐπιτρέψωσι τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἀνόμου αὐτῶν σχεδίου, θέλουσι νὰ παρακωλύσωσι τὰς μεταρρυθμίσεις καὶ τὰς προόδους ἡμῶν καὶ νὰ ἐπωφεληθῶσι τὰς δυσχερείας ἡμῶν καὶ συμφωνοῦσιν ὅπως προσβάλωσι τὰς παραμεθορίους ἡμῶν ἐπαρχίας.

Οἱ αὐτόπισταὶ τῆς Βουλγαρίας, τῆς Σερβίας τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῆς Ἑλλάδος, χωρῶν αἵτινες ἐπὶ 600 ἔτη ὑπῆρξαν τὸ πεδίον τῶν ἀνδραγαθημάτων τῶν Ὀθωμανῶν, λησμονοῦντες πόσον ἀκριβὰ πληρώνουσιν οἱ Ὀθωμανοὶ τὴν ζωὴν αὐτῶν καὶ ὅτι ἀπὸ ἔτους ὁλοκλήρου μάχονται ἡρωϊκῶς ἐν Τριπολίτιδι, ἀπέστειλαν στρατεύματα εἰς τὰ ἡμέτερα μεθόρια, ἀναγκάσαντες ἡμᾶς νὰ κινητοποιήσωμεν τὸν ἡμέτερον στρατόν, τὸν φύλακα τῆς τιμῆς τῆς χώρας.

Ἑπομένως διατάττομεν τὴν πλήρη ἐπιστράτευσιν τῶν ἐφέδρων καὶ τῶν ἐθνοφρουρῶν τῆς δευτέρας στρατιωτικῆς κατηγορίας καὶ μέρους τῆς τρίτης. Τὸ καθῆκον τῆς ἀμύνης ὑπὲρ πατρίδος, ὑπὲρ ἧς ἔχυσαν τὸ πολύτιμον αὐτῶν αἷμα οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ἀπόκειται σήμερον εἰς ὑμᾶς. Τὸ καθῆκον ὑμῶν εἶναι νὰ μὴ ἀφήσητε νὰ καταπατηθῇ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ

τὸ ἱερὸν τοῦτο ἔδαφος, οὗ ἑκάστη σπιθαμὴ ἐζυμώθη μετὰ τῶν νεκρῶν τῶν ἡμετέρων προγόνων καὶ νὰ μὴ ἐπιτρέψητε ὅπως προσβληθῇ ἡ ὀθωμανικὴ κληρονομία. Οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν συναθροίζονται εἰς τὰ ἡμέτερα ὅρια καὶ θέλουσι νὰ καταστρέψωσι τὴν εὐτυχίαν τῶν υἱῶν καὶ τῶν ἐγγόνων ὑμῶν. Ὀφείλετε ὡς οἱ ὑμέτεροι πρόγονοι νὰ ὑπερασπίσητε ἀνδρείως τὴν πατρίδα, νὰ δράμητε εἰς τὰ μεθόρια ὅπως κόψητε διὰ τῆς ξιφήρους ὑμῶν χειρὸς τὴν χεῖρα, ἥτις ἁπλοῦται κατὰ τῆς πατρίδος. Ὀφείλετε, ὡς οἱ ἀγωνιζόμενοι ἐν Τριπολίτιδι ἀδελφοὶ ὑμῶν, νὰ καταδείξητε ὅτι εἶσθε ἄξιοι αὐτῶν. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ προσθέσητε νέας νίκας εἰς τὰς τῶν ὑμετέρων προγόνων. Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ σᾶς χορηγῇ πάντοτε τὴν νίκην καὶ νὰ πληροῖ διὰ τῶν κατακτήσεων ὑμῶν χαρᾶς τοὺς Ὀθωμανούς.

Μεχμὲτ Ρεσάτ.

Η ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΩΑΚΕΙΜ ΤΟΥ Γ΄

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΣ

Ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία διεξάγει πόλεμον ἐναντίον τῶν τεσσάρων συμμάχων κρατῶν τοῦ Αἵμου. Αἱ πολιτικαὶ ἐφημερίδες ἀγγέλλουσι τὰς ἐκ τῶν πολέμων νέας εἰδήσεις, ὅλοι δὲ γινώσκομεν τὰ τῶν πολέμων ἀποτελέσματα τὰ τόσον καταστρεπτικά. Σωμάτων καὶ χρημάτων θυσίαι καθιστῶσι τοὺς λαοὺς δυστυχεῖς, τὰς γυναῖκας χήρας, ὀρφανὰ πατέρων καὶ προστατῶν τὰ τέκνα. Θέλοντες καὶ μὴ θέλοντες τοὺς πολέμους, ἔχομεν καθῆκον πάντοτε νὰ συμμετάσχωμεν αὐτῶν, νὰ πολεμήσωμεν διὰ τὴν ἀκεραιότητα καὶ τὴν τιμὴν τῆς χώρας ἡμῶν, ἔχομεν καθῆκον νὰ ἀποστείλωμεν τοὺς ὀθωμανοὺς ὑπηκόους εἰς τὸ δι' αἱμάτων βαφόμενον πεδίον τῆς τιμῆς.

Ἀλλ' ὅσοι μένομεν ἐκτὸς αὐτοῦ ἔχομεν καθῆκον καὶ πρὸς ἐκείνους, ὅσοι μένουσιν ἀπροστάτευτοι, ἴσως προσωρινῶς,

ἴσως καὶ καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωήν. Εἰς χριστιανοὺς καὶ εἰς ἕτερον ἀκολουθοῦντας θρήσκευμα, πρέπει νὰ πράξωμεν εἴ τι ἂν ἐπιβάλλῃ τὸ πρὸς τὸν ὅμοιον ἡμῖν καθῆκον. Ἢ πολλά, ἢ ὀλίγα καὶ κατ' ὀλίγον χορηγοῦντες, θέλομεν ἀνακουφίζει τὰς ἀλγηδόνας τῶν πασχόντων καὶ μεθ' ἱλαροῦ βλέμματος θ' ἀποσφογγίζωμεν τὰ δάκρυα τῶν τεθλιμμένων.

Ἀείποτε ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν εὔχεται νὰ εἰρηνεύσῃ ὁ Θεὸς τὰ ἔθνη τὰ θέλοντα τὸν πόλεμον, τὰ προκαλοῦντα αὐτόν, διότι πάντοτε ζητεῖ τὴν εἰρηνικὴν πρὸς ἀλλήλους συμβίωσιν ὄχι μόνον τὴν μεταξὺ Χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἕτερον ἀκολουθοῦντας θρήσκευμα. Διὰ τοῦτο καὶ διδάσκει νὰ πολιτεύωνται τοιουτοτρόπως οἱ πιστοί, ὥστε νὰ μὴ δίδηταί ποτε οὐδεμία ἀφορμὴ προστριβῶν, ἐρίδων, διενέξεων διαρκῶν ἢ παροδικῶν, ἀλογίστων ἢ λογισμένων. Αὐτὸ δὲ συνέστησε καὶ προχθὲς ἡ συνετὴ κυβέρνησις τῶν νομιμόνων τοῦ Κράτους ὑπουργῶν, πάντα ἔπαινον εἰς ἑαυτὴν ἐπισπωμένη τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου.

Αὐτὸ εἶνε καὶ καθῆκον ἡμῶν, ὄχι σήμερον μόνον, ἀλλὰ πάντοτε· καθῆκον ἀρχόντων, καθῆκον ἀρχομένων· ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸς τοὺς ἀπροστατεύτους καὶ τὸ πρὸς τοὺς πάσχοντας καθῆκον οὐδέποτε πρέπει νὰ λησμονήσωμεν. Καὶ πρέπει πάντοτε νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι πάντες οἱ ἰδιῶται θὰ ἐξοδευθῶμεν, θὰ ὑποστῶμεν θυσίας, ὅπως ἀπαιτοῦσιν οἱ πόλεμοι. Ἐκπληροῦντες δὲ τὸ καθῆκον ἡμῶν, ἐπικαλούμεθα καὶ τὴν ἄπειρον τοῦ Θεοῦ εὐσπλαγχνίαν ὑπὲρ πάντων ἡμῶν, ἵνα τὰ λυπηρὰ τῶν πολέμων ἀποτελέσματα, γενικά τε καὶ μερικά, πάντες αἰσθανθῶμεν ὀλιγώτερον ὀδυνηρὰ καὶ εὐκολώτερον θεραπεύσιμα.

Η ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΝΑΖΙΜ ΠΑΣΑ

Δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ συγχαρῶμεν εἰλικρινῶς τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν Ναζὴμ πασᾶν διὰ τὴν πρὸς τὸν στρατὸν προκήρυξιν αὐτοῦ καὶ διὰ τὰς ὄντως φιλελευθέρους αὐτοῦ ἀρχάς, τὰς ὁποίας ζητεῖ νὰ ἐφαρμώσῃ κατὰ τὰς κρισίμους ταύτας στιγμάς. Ὁ Τοῦρκος ἀρχιστράτηγος εἰς τὴν προκήρυξιν αὐτοῦ ἀφοῦ προηγουμένως προτρέπει τοὺς Ὀθωμανοὺς εἰς τὰ πολεμικὰ αὐτῶν ἔργα καὶ τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ εὐκλεοῦς καὶ ἐνδόξου ἔργου τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ, δὲν παραλείπει νὰ κάμῃ ἰδιαιτέραν ὅλως μνείαν διὰ τοὺς Χριστιανοὺς κατοίκους τῆς μεγάλης ταύτης Αὐτοκρατορίας καὶ νὰ συστήσῃ ὅπως καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐγκληματίας μὴ θεωρήσωσι ὡς τοιούτους, ἀλλ' ὡς παραπλανηθέντας.

Ἀπὸ τὸν ἔντιμον στρατιώτην Ναζὴμ πασᾶν περιεμένομεν τοιαύτην γενναίαν ἀποστροφὴν πρὸς τὸν ὀθωμανικὸν στρατόν, δὲν ἀνεμένομεν ὅμως τοιαύτην μακροθυμίαν, οὐδὲ ἠλπίζομεν ὅτι ἐκ τῶν προτέρων θὰ ἔδιδεν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἅπαξ παραπλανηθέντες, ἀναγκάζονται ν' ἀκολουθήσωσι τὴν ὁδὸν τῶν ἀνταρτῶν καὶ συμμοριτῶν. Ἐὰν τοιούτους πολιτικοὺς εἶχεν ἡ Τουρκία ἀπὸ τῆς μεταπολιτεύσεως καὶ ἐντεῦθεν δὲν θὰ εἴχομεν φθάσει εἰς τὸν αἱματηρὸν πόλεμον, τὸν ὁποῖον σήμερον διεξάγει ἡ Αὐτοκρατορία κατὰ τεσσάρων μετώπων καὶ πρὸς τέσσαρας στρατούς. Ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν εἴχομεν πάντοτε τοιούτους ἀνταξίους πολιτικούς, ἀντ' αὐτῶν δὲ ἐκυβέρνησαν τὸ Κράτος ἐκεῖνοι, εἰς οὓς κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται ἡ σημερινὴ κατάστασις, τὴν ὁποίαν γίγαντες Κυβερνῆται ζητοῦσι νὰ ἐπαναφέρωσιν εἰς τὴν πραγματικὴν αὐτῆς τροχιάν, διὰ τῆς ἑνώσεως ὅλων τῶν ὀθωμανικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα ἔδει πάντοτε νὰ ὁμονοῶσι καὶ νὰ παύσουν ὑποβλέποντα ἄλληλα. Καὶ αὐτὴ εἶνε μία ἐκ τῶν κυριωτέρων ἀφορμῶν, δι' ἣν ὁ ἔντιμος Ὀθωμανὸς στρατάρχης Ναζὴμ πασᾶς ὑπόσχεται τὴν μακροθυμίαν πρὸς τὰ λάθη τῶν παραπλανηθέντων.

Πρὸ τοιαύτης μεγαλεπιβόλου ἀποφάσεως ὑποκλινόμενοι ἅπαξ ἔτι εὐχαριστοῦμεν τὸν ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν διὰ τὸ διάγγελμα αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον τιμᾷ καὶ αὐτὸν καὶ τὴν ὀθωμανικὴν πατρίδα.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΟΜΕΡ ΓΙΑΒΕΡ ΠΑΣΑ

Ὁ διοικητὴς τοῦ πρώτου στρατιωτικοῦ σώματος Ὁμὲρ Γιαβὲρ πασᾶς ἐξέδωκε προκήρυξιν πρὸς τὸν ὑπ' αὐτὸν στρατόν, δι' ἧς προτρέπει αὐτὸν νὰ φανῇ ἀντάξιος τῆς στρατιωτικῆς εὐκλείας τῶν προγόνων του καὶ νὰ φέρεται ἱπποτικῶς πρὸς τοὺς ἡττημένους καὶ φιλοστόργως πρὸς πάντα ἄοπλον ἐχθρόν, καθορίζουσαν διαφόρους διατάξεις. Ἡ προκήρυξις λέγει :

1) Ὁ πόλεμος εἶναι ἀγὼν περιοριζόμενος μεταξὺ τῶν κυβερνήσεων. Συνεπῶς δὲν ἐπεκτείνεται εἰς εἰρηνικοὺς καὶ ἀόπλους ὑπηκόους.

2) Ἂν οἱ μὴ ἐμπόλεμοι συλληφθῶσι φέροντες ὅπλα, ἡ κυβέρνησις εἶναι ἐλευθέρα νὰ ἐφαρμώσῃ ὅλα τὰ μέτρα, ἅτινα ἐπιβάλλει δι' αὐτοὺς τὸ δικαίωμα τῆς περιφρουρήσεως τῆς ὑπάρξεως.

Περαιτέρω παρατηρεῖ, ὅτι οἱ κατάσκοποι δὲν τυφεκίζονται ἄνευ διαδικασίας, ἀλλὰ τιμωροῦνται συμφώνως πρὸς τοὺς στρατιωτικοὺς νόμους ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου.

Ὁμιλεῖ περραιτέρω περὶ φυγάδων, λιποτακτῶν, περὶ αἰχμαλώτων, δηλῶν ὅτι οἱ εὐκτήριοι οἶκοι, οἱ ναοί, τὰ νοσοκομεῖα, τὰ εὐαγῆ καθιδρύματα, αἱ σχολαὶ καὶ τὰ παρόμοια καταστήματα πρέπει νὰ προστατερονται.

ΤΟ ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ τοῦ Α'.

Ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Ἀθηνῶν ἀνεγνώσθη τὸ ἑξῆς βασιλικὸν διάγγελμα :

Πρὸς τὸν Λαόν μου !

Αἱ ἱεραὶ ὑποχρεώσεις πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τοὺς δούλους ἀδελφοὺς ἡμῶν ὡς καὶ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα μᾶς ἐπιβάλλουσι μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῶν προσπαθειῶν ἡμῶν πρὸς διατήρησιν τῆς εἰρήνης τὸ καθῆκον νὰ προσφύγωμεν εἰς τὰ ὅπλα, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τὰ παθήματα τὰ ὁποῖα οἱ ἐν Τουρκίᾳ Χριστιανοὶ ὑφίστανται ἀπὸ τόσων αἰώνων καὶ νὰ ἐπιτευχθῇ ὑπὲρ αὐτῶν ἡ ἐλευθέρα ἐξάσκησις καὶ ἡ ἐξασφάλισις τῶν ἀνθρωπίνων δικαίων.

Ἡ Ἑλλὰς ὁπλισθεῖσα ἀναλαμβάνει τὸν ἱερὸν τοῦτον ἀγῶνα ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν καταπιεζομένων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν ἡμετέρων συμμάχων, οἵτινες ἐμφοροῦνται τῶν αὐτῶν αἰσθημάτων καὶ συνδέονται μεθ' ἡμῶν διὰ κοινῶν ὑποχρεώσεων.

Ὁ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν ἡμέτερος στρατὸς ἔχει πλήρη συναίσθησιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τοὺς Χριστιανοὺς ἀναμιμνησκόμενος δὲ τῶν ἐθνικῶν αὐτοῦ παραδόσεων καὶ ὑπερήφανος ἐπὶ τῇ ἠθικῇ αὐτοῦ ὑπεροχῇ ἀποδύεται ἐν πλήρει πεποιθήσει εἰς τὸν ἀγῶνα ἐν τῷ ὁποίῳ διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ θέλει νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῶν καταπιεζομένων.

Ἡ Ἑλλὰς ἐκ συμφώνου μετὰ τῶν συμμάχων κρατῶν, τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς, θὰ ἐπιδιώξῃ πάσῃ θυσίᾳ τὸν ἱερὸν αὐτὸν σκοπόν, ἐπικαλουμένη τὴν ἐξ ὕψους ἀντίληψιν ἐν τῷ δικαίῳ αὐτῆς ἀγῶνι.

ΠΟΛΕΜΙΚΟΣ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Ὁ Βασιλεὺς ΓΕΩΡΓΙΟΣ ὁ Α΄

πρὸς τοὺς τρεῖς Συμμάχους.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος Γεώργιος ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς βασιλεῖς Πέτρον, Φερδινάνδον καὶ Νικήταν τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα :

Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Διαδόχου ὁ στρατός μας διέρχεται τὰ σύνορα, ὁ λογισμός μου στρέφεται πρὸς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα καὶ χαιρετίζω ἐν Αὐτῇ τὸν φίλον καὶ σύμμαχον. Οἱ ὀρθόδοξοι λαοί μας ἐξεγερθέντες ἐν τῇ αὐτῇ ὁρμῇ ἑνοῦνται ἐν κοινῇ συμπνοίᾳ καὶ διὰ δεσμῶν ἀδιαρρήκτων ἀδελφότητος καὶ ἀφοσιώσεως, αἱ δὲ δεήσεις τῶν τεσσάρων ἐθνῶν οὕτω στενῶς συνηδελφωμένων ἀνέρχονται πρὸς τὸν Παντοδύναμον, ἐν εὐσεβεῖ καὶ θερμῇ κατανύξει, ἐπικαλούμεναι τὴν εὐλογίαν του ἐπὶ τῆς νέας ταύτης σταυροφορίας.

Εἴθε ὁ Ὕψιστος ἐν τῇ ἀπείρῳ εὐσπλαγχνίᾳ του νὰ στέψῃ τὴν ταὐτόχρονον προσπάθειαν τοῦ στρατοῦ μας καὶ νὰ συντελέσῃ εἰς τὸν θρίαμβον τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ τῆς Ὀρθοδοξίας διὰ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν καταθλιβομένων ἀδελφῶν μας.

Ὁ λαός μου, ὁ στρατός μου καὶ ἐγὼ ἀπευθύνομεν πρὸς τὴν Ὑμ. Μεγαλειότητα, πρὸς τὸ Ὑμέτερον ἔθνος καὶ τὸν γενναῖον στρατόν του ἀσπασμὸν ἀδελφικῆς ἀγάπης, καὶ τὰ βλέμματα ἔχοντες προσηλωμένα πρὸς τὸ σῆμα τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἂς ἔχωμεν ὡς σύμβολον «Ἐν τούτῳ νίκα».

Γεώργιος.

ΤΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΤΟΝ Α΄

Τοῦ Φερδινάνδου, τοῦ Πέτρου, τοῦ Νικήτα.

Εἰς ἀπάντησιν τοῦ τηλεγραφήματος τοῦ βασιλέως Γεωργίου πρὸς τοὺς συμμάχους του, οὗτοι ἀπήντησαν διὰ τῶν ἑξῆς τηλεγραφημάτων:

Τοῦ βασιλέως Φερδινάνδου Α΄.

Στραταρχεῖον Στάρα Ζαγορᾶς. 6.

Βαθέως συγκεκινημένος ἐκ τῆς ὡραίας καὶ συγκινητικῆς ἰδέας, ἡ ὁποία ἐνέπνευσεν εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα τοὺς εὐγενεῖς λόγους, οὓς μοὶ ἀπηυθύνετε, ἐκφράζω ἐξ ὅλης τῆς καρδίας μου εἰς τὸν σεπτόν μου φίλον καὶ σύμμαχον τὴν ζωηροτάτην καὶ εἰλικρινεστάτην μου εὐγνωμοσύνην. Καθ' ἣν στιγμὴν οἱ λαοί μας ἐν ὑπερτάτῳ αἰσθήματι ἀμοιβαίας ἀφοσιώσεως καὶ ἐμπιστοσύνης, ἀδελφοὶ ἐν τῇ πίστει, συνδέονται δι' ἱερᾶς συμφωνίας, ζητῶ παρὰ τοῦ προασπιστοῦ τῶν δικαίων τῶν ἀσθενῶν καὶ προστάτου τῶν καταδυναστευομένων Παντοδυνάμου, νὰ ἐπακούσῃ τὰς θερμὰς προσευχάς, ἃς ἀναπέμπουν πρὸς τὸν θρόνον του τὰ τέσσαρα σύμμαχα ἔθνη, εἰς δὲ τὸν Θεὸν τῶν Στρατευμάτων νὰ ἐπιστέψῃ δι' ἐπιτυχίας τὴν κοινὴν προσπάθειαν τῶν ὅπλων μας ὑπὲρ

τοῦ θριάμβου τοῦ διττῶς ἱεροῦ ἔργου τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλευθερίας.

Μὲ τὰ αἰσθήματα ταῦτα τοῦ βουλγαρικοῦ ἔθνους, τοῦ στρατοῦ των καὶ τοῦ ἀρχηγοῦ των ἀπευθύνομεν εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος καὶ εἰς τὸν γενναῖον στρατόν των τὰς ἀδελφικὰς ἡμῶν εὐχαριστίας, λαμβάνοντες ὅπως καὶ σεῖς ὡς σημαίαν καὶ ὁδηγὸν τῆς εὐγενοῦς ταύτης σταυροφορίας τὸ ἱερὸν σῶμα τῆς Ἀπολυτρώσεως.

Τοῦ βασιλέως Νικήτα Α΄.

Μετ' ἀπεριγράπτου χαρᾶς, ἐγώ, ὁ λαός μου καὶ ὁ στρατός μου ἐμάθομεν, χάρις εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα τὴν εἴδησιν, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἀρχηγίαν τοῦ διαδόχου διῆλθεν ἤδη τὰ σύνορα.

Κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην καὶ σοβαρὰν διὰ τὸ μέλλον τῶν Κρατῶν μας καὶ τῶν καταδυναστευομένων ἀδελφῶν μας στιγμὴν ὁ λαός μου, οἱ στρατιῶταί μου καὶ ἐγώ, εἰς ἀδιάσπαστον ἑνότητα ἀδελφότητος καὶ συμμαχίας, ἀπευθύνομεν εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα καὶ τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ εἰς τὸν γενναῖον στρατόν του, τὸν ἐγκάρδιον ἡμῶν χαιρετισμὸν μὲ τὰς εἰλικρινεστέρας ἡμῶν εὐχὰς ὑπὲρ τῆς νίκης τῶν ἀπογόνων τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τοῦ Μιλτιάδου.

Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ εὐλογήσῃ τὰς προσπαθείας μας καὶ τὸν ἱερόν μας ἀγῶνα.

Τοῦ βασιλέως Πέτρου Α΄.

Δίδων διαταγὴν εἰς τὰ στρατεύματά μας νὰ διαβῶσι τὰ σύνορα διὰ νὰ ἀπελευθερώσωσι τοὺς καταδυναστευομένους ἀδελφούς μας, συμπαρίσταμαι νοερῶς παρὰ τῇ Ὑμετέρᾳ Μεγαλειότητι, τῷ σεπτῷ μου φίλῳ καὶ συμμάχῳ, ὅστις ἀνέλαβε τὸ αὐτὸ εὐγενὲς ἔργον.

Ἐλπίζω ὅτι οἱ πρίγκηπες τῶν Βαλκανικῶν Κρατῶν ἡνωμένοι ἐν τῇ θρησκείᾳ των καὶ ὁδηγούμενοι ὑπὸ τῶν ἐκ παραδόσεως αἰσθημάτων τῶν λαῶν των, θὰ θριαμβεύσωσιν ἐν τῷ γενναίῳ ἔργῳ των.

Χαιρετῶ μετ' ἐμπιστοσύνης τὴν ἀπαρχὴν τῆς κοινῆς ἡμῶν δράσεως, εὐχόμενος πλήρη ἐπιτυχίαν εἰς τὸν γενναῖον ἑλληνικὸν στρατόν.

Σπεύδω νὰ διαβιβάσω εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα, εἰς τὸν Διάδοχον ἀρχιστράτηγον, καθὼς καὶ εἰς τὸ κλασικὸν ἔθνος τῆς Ἑλλάδος τοὺς πλέον συμπαθεῖς χαιρετισμούς μου καὶ τὰς καλλιτέρας μου εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ ἔργου τοῦ πολέμου.

Ὁ Γκέσωφ πρὸς τὸν ΒΕΝΙΖΕΛΟΝ.

Ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Βουλγαρίας ἀπηύθυνε πρὸς τὸν κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΝ τὸ ἑπόμενον τηλεγράφημα:

Δοξολογία ἐψάλη σήμερον ἐν τῷ καθολικῷ ναῷ ὑπὲρ τῆς νίκης κατὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Βασιλίσσης, τῶν Πρέσβεων τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Σερβίας, τῶν Ἀρχῶν καὶ μεγάλης συρροῆς πολιτῶν.

Ὁ Μητροπολίτης Σόφιας ἀπηύθυνεν εἰς τὸν Παντοδύναμον θερμὰς εὐχὰς ὑπὲρ τῆς ὑγείας τῶν τεσσάρων συμμάχων Ἡγεμόνων καὶ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας Νικολάου Β΄, προστάτου τῶν ὀρθοδόξων λαῶν, ὡς καὶ ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τῶν τεσσάρων συμμάχων στρατῶν καὶ Ἐθνῶν.

Εὐτυχὴς διότι δύναμαι νὰ ἀναγγείλω ὑμῖν τὴν συγκινοῦσαν ταύτην τελετήν, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία ηὐλόγησε γεγονός, ὅπερ πρώτην ταύτην φορὰν ἐδόθη εἰς τὴν Ἱστορίαν νὰ ἀναγράψῃ ἐν τῇ Βαλκανικῇ Χερσονήσῳ, παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε ὅλα τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εἰλικρινεῖς εὐχάς μου, ὅπως ἀγαθὸν καὶ εὐτυχὲς τέλος ἐπιστέψῃ τὸ

ἔργον, ***τοῦ ὁποίου ἡ ἀρχικὴ πρωτοβουλία ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν Ὑμετέραν Ἐξοχότητα καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἧς προΐστασθε.***

Ἱκετεύω τὸν Παντοδύναμον, ὅπως οἱ σύμμαχοι στρατοὶ ἐξέλθουν νικηταὶ ἐκ τῆς πάλης τὴν ὁποίαν ἀνελάβομεν διὰ ὑπόθεσιν, ἥτις δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι εὐγενὴς καὶ ὑψηλή, ἀφοῦ ἠδυνήθη νὰ συνενώσῃ τέσσαρας πεφωτισμένους ἡγεμόνας καὶ τέσσαρας ἐργατικοὺς καὶ φίλους τῆς προόδου λαούς.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου

Γκέσωφ.

Ἰδιαιτέρως δὲ ἐτηλεγράφησε πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος κ. Κορομηλᾶν, ὡς ἑξῆς:

Εὐτυχεῖς θεωρούμεθα, ὅτι εἴμεθα καὶ ἡμεῖς συνεργάται εἰς ἔργον, οὗτινος τόσον ὑψηλὸς καὶ εὐγενὴς ὁ σκοπός. Ἀπηύθυνα σήμερον τηλεγράφημα πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν πρωθυπουργὸν καὶ ὑπουργὸν τῶν Στρατιωτικῶν κ. Βενιζέλον διὰ νὰ τῷ καταστήσω γνωστὴν τὴν δοξολογίαν, ἥτις ἐξετελέσθη καὶ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδεήθημεν εἰς τὸν Ὕψιστον ὑπὲρ βασιλέων, στρατῶν καὶ λαῶν τῶν τεσσάρων συμμάχων.

ΑΙ ΑΞΙΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Ὁ ἐν Βελιγραδίῳ ἀνταποκριτὴς τῆς «Μπερλίνερ Τάγκεμπλατ» ἐτηλεγράφησεν ὅτι ἐὰν τὰ βαλκανικὰ κράτη κατορθώσουν νὰ ἐξέλθουν νικηφόρα τοῦ ἀγῶνος, θὰ ἀπαιτήσουν ***ἐκτὸς ἄλλων*** καὶ τὰς ἑπομένας ἐδαφικὰς παραχωρήσεις:

Ἡ ΕΛΛΑΣ τὴν Κρήτην καὶ τῆς Βερολινείου Συνθήκης ὁλόκληρον τὴν γραμμήν.

Ἡ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ τὴν βορειοανατολικὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν περίοικον τῆς Ἀδριανουπόλεως συμπεριλαμβανομένης,

καὶ τῆς ἄλλης Θράκης παραμενούσης ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν.

Ἡ ΣΕΡΒΙΑ τὸν νομὸν Σκοπίων καὶ διέξοδον πρὸς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν πρὸς τὴν διεύθυνσιν εἴτε τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῆς Μεδούης ἢ τοῦ Αὐλῶνος.

Τὸ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ τὸ σαντζάκιον τοῦ Νόβι-Παζὰρ καὶ ἐπέκτασιν πέραν τῆς Σκόδρας.

ΟΙ ΠΟΛΕΜΙΚΟΙ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ

(42 Ἄρρενες καὶ 2 θήλεις)

Τὰ ὀνόματα τῶν ἀνταποκριτῶν τούτων κατ' ἐθνικότητας ὡς καὶ τὰ τῶν ἐφημερίδων ἃς ἀντιπροσωπεύουν εἶναι τὰ ἑξῆς:

Γάλλοι. 1) Ρόδ, τοῦ «Χρόνου»· 2) Παῦλος Ἐρνώ, τοῦ «Ζουρνάλ»· 3) Μοτοῦ, τοῦ Πρακτορείου Χάβα· 4) Παῦλος Ζενέβ, τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων»· 5) Γ. Ἀγκιώ, τοῦ «Φιγαρώ»· 6) Κινέ, τοῦ «Ματέν». Ἐν ὅλῳ Γάλλοι 6.

Ἄγγλοι. 7) Λίονελ Τζέϊμς, τῶν «Καιρῶν»· 8) Δόνσχε, τοῦ «Δαίηλυ Κρόνικλ»· 9) Ἄλαν Ὄστλερ, τοῦ «Δαίηλυ Ἐξπρές»· 10) Βὰρ Πρίς, τοῦ «Δαίηλυ Μάηλ»· 11) Α. Βάρτλετ, τοῦ «Δαίηλυ Τέλεγραφ»· 12) Χάμιλτον, τοῦ «Τσέντραλ Νιούς»· 13) Γόρδων· 14) Σὶρ Βρόουν Λάϊκτον, τοῦ «Ἰλλιουστρέϊτετ Λόνδον Νιούς» καὶ «Δαίηλ»· 15) Βένιστερ· 16) Γκράν, τοῦ «Μίρορ»· 17) Γεώργιος Πίλχερ, τοῦ «Μόρνιν Πόστ». Ἐν ὅλῳ Ἄγγλοι 11.

Γερμανοὶ καὶ Αὐστριακοί. 18) Βαρῶνος Κάρολος Ρεζενστέϊν, τοῦ «Β. Ζὰμ Μίτταμ Βέρλιν»· 19) Ὁ ταγματάρχης Ζούγκερ, τῆς «Βερολινείου Ἡμερησίας»· 20) Δὲ Τίσκα, τοῦ «Ἐγχωρίου Ἀγγελιαφόρου»· 21) Κίεναστ, τοῦ «Ν. Ε. Τύπου»· 22) Λοχαγὸς Ρούμ, τῆς «Ἐφημερίδος τῆς Φραγκφούρτης»· 23) Κιέρεζυ, τοῦ «Βουδαπέστι Χίρλατ»· 24) Σίμων, τοῦ «ΠέστιΧίρλαπ»· 25) Κράντβουρστ, τοῦ «Κούντυ Ζέϊτουνκ» τοῦ Βερολίνου. Ἐν ὅλῳ Γερμανοαυστριακοὶ 8.

Ἰταλοί. 26) Δόκτωρ Ρένζο Λάρκο τοῦ «Ἑσπερινοῦ Ταχυδρόμου» τοῦ Μιλάνου. Ἰταλὸς 1.

Ρῶσοι. 27) Δομάσκυ, τῆς «Ντὲν» Πετρουπόλεως· 28) Κουπτσένσκο, τοῦ «Τηλεγραφικοῦ Πρακτορείου Πετρουπόλεως». Ρῶσσοι 2.

Οἱ ἀνταποκριταὶ τοῦ «Ματέν». — Ἐκτὸς τῶν τακτικῶν ἀνταποκριτῶν του ἐν Βελιγραδίῳ, Σόφιᾳ, Κετίγνῃ, Ἀθήναις καὶ Κωνσταντινουπόλει, τὸ «Ματὲν» ἀπέστειλεν εἰς τὸ θέατρον τοῦ πολέμου τοὺς κ.κ. Λωζάν, Βαλλιέ, Ματιέ, Κινέ, Βρονναὶρ καὶ Ζέρβιτς εἰς τὰ διάφορα στραταρχεῖα, διώρισε δὲ καὶ τέσσαρας ἄλλους ἀνταποκριτὰς ἐν Ἀδριανουπόλει, Σκοπείοις, Πριστίνῃ καὶ Φιλιππουπόλει.

Μία Ἀγγλὶς ὡς πολεμικὸς ἀνταποκριτής.—Ἰδοὺ καὶ κάτι πρωτοφανὲς εἰς τὰ χρονικὰ τῆς δημοσιογραφίας. Ἡ ἀγγλικὴ ἐφημερὶς «Ἡμερήσια Χρονικὰ» εἶχεν ὡς ἀνταποκρίτην εἰς τὸ μαυροβουνιωτικὸν στρατόπεδον ἐν τῷ πολεμικῷ θεάτρῳ μίαν γυναῖκα. Τὸ ἐπίπονον καὶ κινδυνῶδες τοῦτο ἔργον ἀνέλαβεν ἡ μὶς Μαίρη Δούραμ, ἥτις εἶναι γνωστὴ καὶ διὰ τὰ συγγράμματα αὐτῆς περὶ τῶν βαλκανικῶν κρατῶν. Ἡ μὶς Δούραμ ἀπέστειλεν ἐκ Ποδγορίτσης λαμπρὰν ἀνταπόκρισιν περὶ τῶν μαχῶν. Εὗρισκε δὲ καιρὸν ὅπως ἐκπληροῖ καὶ τὰ καθήκοντα νοσοκόμου περιθάλπουσα τοὺς τραυματίας.

Καὶ ἄλλη γυνὴ εἰς τὸ θέατρον τοῦ πολέμου.— Ἡ σκανδιναυικὴ ἐφημερὶς «Ἄφτον Κλάδετ» εἶχεν ἀνταποκρίτριάν της τὴν δεσποινίδα Γιαγιὰ Χέλβερτ, γνωστὴν ἤδη καὶ ὡς συγγραφέα διακεκριμένην. Ἡ δεσποινὶς Χέλβερτ προσέφερε τὰς ὑπηρεσίας της καὶ εἰς τὴν Ἐρυθρᾶν Ἡμισέληνον ὡς νοσοκόμος. Ἔλαβε δὲ συνεντεύξεις μετὰ τοῦ Χουσεῖν Χιλμῆ πασᾶ, προέδρου τῆς Ἐρυθρᾶς Ἡμισελήνου, ὅστις τῇ ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας του καὶ τὸν θαυμασμόν του.

ΟΙ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ ΑΛΛΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ

Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, οἱοσδήποτε περιπίπτων εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐχθροῦ ἐὰν δὲν ἐθανατοῦτο, ἐθεωρεῖτο δοῦλος, μὴ ἀναγνωριζομένου αὐτῷ οὐδενὸς ἀπολύτως δικαιώματος. Ἐπίσης κατὰ τοὺς πολέμους τοῦ μεσαίωνος ἡ αὐτὴ ἀρχὴ ἐπεκράτει, πλὴν ἤρξατο ἐπιτυγχανομένη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἡ ἀπελευθέρωσις τῶν αἰχμαλώτων ἀντὶ χρημάτων.

Σὺν τῇ γενικῇ ὅμως προόδῳ τοῦ Δημοσίου Διεθνοῦς Δι-

καίου, ἦτο ἐπόμενον ὅτι καὶ ἐν τῷ θέματι τούτῳ θὰ ἐπήρχετο ἡ ἀνατροπὴ τῶν τοιούτων ὅρων τοῦ παρελθόντος. Ἀναπτυχθείσης τῆς ἀρχῆς ὅτι τὰ κράτη εἰσὶ πολέμια καὶ οὐχὶ τὰ ἄτομα ἐξ ὧν ταῦτα ἀποτελοῦνται, δὲν ἦτο δυνατὸν οἱ αἰχμάλωτοι τοῦ πολέμου νὰ ὑφίστανται τὰς βασάνους τοῦ παρελθόντος. Ἐν τῇ περιφήμῳ συνθήκῃ μεταξὺ τοῦ Μεγάλου Φρειδερίκου καὶ τοῦ Φραγκλίνου, Πρωσίας δηλονότι καὶ Ἡνωμένων Πολιτειῶν, τοῦ 1875, διετυπώθησαν ρητῶς τὸ πρῶτον φιλάνθρωποι καὶ ἐκπολιτιστικαὶ διατάξεις περὶ τῆς τύχης τῶν αἰχμαλώτων, καθ' ἃς δὲν θὰ κλείωνται πλέον οὗτοι εἰς φυλακὰς ἀνηλίους ἀλλὰ θὰ διαιτῶνται ὡς στρατιῶται, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου οἱ αἰχμάλωτοι ἀξιωματικοὶ θὰ δύνανται νὰ παραμένωσι καὶ ἐντελῶς ἐλεύθεροι εἰς ὡρισμένα μέρη.

Τέλος καὶ ἡ συνδιάλεξις τῶν Βρυξελλῶν καὶ τὸ Ἰνστιτοῦτον τοῦ Διεθνοῦς Δικαίου καὶ ἡ α΄ Συνδιάσκεψις τῆς Χάγης ἠσχολήθησαν μὲ τὸν κανονισμὸν τοῦ ζητήματος τούτου. Σήμερον πλέον αἰχμαλωσία ἐν πολέμῳ κατὰ τὸν ὡραῖον ὁρισμὸν τῶν Mountschli καὶ Listr εἶναι πρᾶξις ἀσφαλείας μετὰ φειδοῦς τῆς ζωῆς, τῆς ὑγείας καὶ τῆς περιουσίας τοῦ αἰχμαλώτου. Ἤτοι μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν, ἧς σκοπὸς εἶναι ἡ ἐξασθένησις τοῦ ἐχθροῦ καὶ διευκόλυνσις τῆς νίκης, ὁ αἰχμάλωτος παύει ὢν πολέμιος.

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ

Τὰ προοίμια τῶν μαχῶν.

Ὁ πόλεμος ἐκηρύχθη! Ταὐτοχρόνως ἐπὶ ὅλων τῶν σημείων τῆς ὁροθετικῆς γραμμῆς σπεύδουσιν οἱ ἔφεδροι καὶ συμπληροῦσι τὰ τάγματα τῆς εἰρήνης. Αἱ στρατιωτικαὶ ἀποθῆκαι ἀνοίγονται καὶ ὅλα τὰ ἀπαραίτητα διὰ τὸν ἐξαρτισμὸν τοῦ στρατοῦ ἄφθονα παρέχονται. Ἀλλὰ καὶ τὰ ταμεῖα πρέπει συγχρόνως ν' ἀνοίξωσι. Διὰ τὰ

πρῶτα ἔξοδα τῆς κινητοποιήσεως ἀπαιτεῖται τὸ μικρὸν ποσὸν τοῦ ἑνὸς δισεκατομμυρίου, ἡ δὲ διατήρησις στρατοῦ Εὐρωπαϊκῆς δυνάμεως ἀπορροφᾷ ἡμερησίως δεκαπέντε ἑκατομμύρια φράγκων. Ἐπαληθεύει λοιπὸν τὸ ρητόν: «τὸ χρῆμα κάμνει τὸν πόλεμον».

Ἡ ἐπίβλεψις τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ.

Προτοῦ τὰ συντάγματα καὶ αἱ ταξιαρχίαι τεθῶσιν εἰς κίνησιν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς ἔχει καθῆκον νὰ συγκεντρώσῃ ὅσας εἶναι δυνατὸν περισσοτέρας πληροφορίας περὶ τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν θέσεων τοῦ ἐχθροῦ. Θέτει χάριν τῶν πληροφοριῶν τούτων ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα, τοὺς κατασκόπους, τὰ ἀεροπλάνα, τὰς ἀνιχνευτικὰς δυνάμεις τοῦ ἱππικοῦ· αἱ τελευταῖαι μάλιστα, παρ' ὅλην τὴν τελειοποίησιν τῶν πτητικῶν μηχανῶν, ἐξακολουθοῦν νὰ προσφέρουν τὰς μεγαλειτέρας ὑπηρεσίας.

Πρὸς τοῦτο μερικοὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ ἱππικοῦ, ἀκολουθούμενοι ἀπὸ δύο ἢ τρεῖς καλοὺς ἵππεῖς, ἡμέρας ἢ καὶ ὥρας πρὸ τῆς μάχης προχωροῦσι πρὸς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, πλησιάζουσιν ἀρκετά, τρέχουσι κατὰ μῆκος αὐτοῦ καὶ πρὸ παντὸς ***βλέπουσι,*** δηλαδὴ ἐκτιμῶσι τὰς θέσεις του, ὑπολογίζουσι τὴν δύναμίν του, ἐξιχνιάζουσι τοὺς σκοπούς του. Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ ἀπαιτεῖ πρὸ παντὸς ψυχραιμίαν, ἱκανότητα καὶ τόλμην παραδειγματικήν. Ὅταν δ' ὁ ἀξιωματικὸς τῆς ἐξερευνήσεως ἀντιληφθῇ ὅσα τοῦ χρειάζονται, ἀλλάζει διεύθυνσιν, ἐπιστρέφει μὲ τὴν μεγαλειτέραν δυνατὴν ταχύτητα διὰ νὰ πληροφορήσῃ τὸν γενικὸν ἀρχηγόν. Εἶναι τὸ καθῆκόν του. Δὲν πρέπει νὰ χάσῃ λεπτόν. Πρὸς τοῦτο λαμβάνει τὸ πρῶτον τυχὸν αὐτοκίνητον, τηλεγραφεῖ ἐκ τοῦ πρώτου τηλεγραφικοῦ σταθμοῦ, ἐνῷ ταὐτοχρόνως πυρπολεῖ ἕνα εἰρηνικὸν μύλον, ὁ ὁποῖος δίδει τὴν συνθηματικὴν πληροφορίαν. Ἂν ὅμως τὸ ἱππικὸν τῆς ἐξερευνήσεως συναντήσῃ τὸ ἐχθρικόν, δὲν πρέπει νὰ δειλιάσῃ, θὰ συναφθῇ μάχη ἱππικοῦ, ἡ ὁποία πολλάκις κρίνει τὴν ὅλην μάχην.

Τὸ γενικὸν ἀρχηγεῖον.

Ἀρκετὰ μακρὰν ἀπὸ τὸ κυρίως πεδίον τῆς μάχης, εἰς ἀπόστασιν 100 - 200 χιλιομέτρων, ἱδρύει τὸ γενικὸν ἀρχηγεῖόν του ὁ ἀρχιστράτηγος. Οὗτος, προτοῦ θέσει εἰς κίνησιν τὸν στρατόν του, σημειόνει λεπτομερῶς τὰς πληροφορίας, αἱ ὁποῖαι τοῦ φθάνουσι.

Τὸ γενικὸν ἀρχηγεῖον ἐγκαθίσταται συνήθως εἰς ἓν εὐρύχωρον οἴκημα, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἴσως ἐγνώρισε τὴν πυρετώδη κίνησιν τῶν ἡμερῶν αὐτῶν. Εἰς κάθε λεπτὸν φθάνουσιν αὐτοκίνητα, σταματῶσιν ἵππεῖς, προσεδαφίζονται ἀεροπλάνα. Ὅλα αὐτὰ κομίζουσι πληροφορίας. Ἓν δωμάτιον τοῦ οἰκήματος μεταβάλλεται εἰς μετεωρολογικὸν σταθμὸν μὲ τελειότατα μηχανήματα. Ὁ ἀρχιστράτηγος πρέπει νὰ γνωρίζῃ τὰς προβλέψεις τοῦ καιροῦ. Ἓν ἄλλο δωμάτιον μετεβλήθη εἰς τηλεφωνικὸν ἢ τηλεγραφικὸν σταθμὸν καὶ ἓν ἄλλο εἰς τυπογραφεῖον, ὅπου ἐκτυποῦνται αἱ διαταγαί, αἱ ἐγκύκλιοι, αἱ ἡμερήσιαι διατάξεις. Μερικοὶ στρατιῶται ἔξω εἰς τὴν αὐλὴν προσπαθοῦσι νὰ στήσωσιν ἕνα στύλον ἀσυρμάτου, ἐνῷ ἀπὸ ἓν βαθὺ δωμάτιον ἀκούεται ἦχος νομισμάτων. Εἶναι τὸ ἐν τῷ στρατῷ ὑποκατάστημα τῆς Ἐθν. Τραπέζης, τὸ ὁποῖον τὸν παρακολουθεῖ διὰ τὰς ἀνάγκας του.

Εἰσέλθωμεν τώρα εἰς τὰ κυρίως διαμερίσματα. Εἰς τὴν ὠθουσαν λεγεὼν γραμματέων μὲ γραφομηχανάς, μὲ πολύγραφα, μὲ γραφίδας, συντάσσει τὰς διαταγάς, τὰς ὁποίας ἐν περιλήψει ἔδωσεν ὁ ἀρχηγός· οὐδεὶς ὁμιλεῖ· παρ' ὅλον τὸ ὑπάρχον πλῆθος, ἀκούεται μόνον τὸ τρὶκ τρὰκ τῶν μηχανῶν καὶ τὸ τρίξιμον τῆς πέννας.

Εἰς ἄλλο δωμάτιον ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐπιτελείου ἐργάζεται, ἐπιθεωρῶν τὰς ἐκθέσεις, ἀναγινώσκει τὰ ἀνακοινωθέντα· ἐξακριβῶν τὰς εἰδήσεις· ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν εἰσέρχεται εἰς τὸ γειτονικὸν γραφεῖον, ὅπου μόνος εὑρίσκεται ὁ γενικὸς ἀρχηγός.

Ὁποία ἀντίθεσις! Εἰς τὸ γραφεῖον αὐτοῦ, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ὅλην κίνησιν καὶ ταραχήν, βασιλεύει ἀπόλυτος σιγή. Ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς ἀκούει τὰς τελικὰς ἐκθέσεις μὲ τὸ βλέμμα προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ χάρτου, ὁ ὁποῖος εἶναι ἁπλωμένος ἐμπρός του. Εἰς τὸ πνεῦμά του πρέπει νὰ ἀναπαρίσταται ὅλος ὁ στρατός του καὶ ὁ ἐχθρικὸς εἰς τὰς πραγματικὰς θέσεις, εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκονται οὗτοι. Ἀπαιτεῖται ταχύτης καὶ ἐμβρίθεια. Σκέπτεται μίαν στιγμὴν καὶ δίδει μίαν διαταγὴν τοιαύτης ἢ τοιαύτης κινήσεως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξαρτᾶται ἡ τύχη τοῦ στρατεύματός του.

Ὁ στρατὸς προχωρεῖ

Ὅλην τὴν νύκτα αἱ διαταγαὶ τοῦ γενικοῦ ἀρχηγοῦ διασχίζουσι τοὺς αἰθέρας διὰ νὰ φθάσωσι τοὺς ἐν τοῖς πεδίοις εὑρισκομένους διοικητὰς τῶν μεραρχιῶν, οὗτοι πάλιν τὰς μελετῶσι καὶ ἀνακινοῦσιν εἰς ἕκαστον ταγματάρχην τὸ μέρος του, οὕτως ὥστε ἐμὲ τὸ πρῶτον γλυκοχάραγμα ὁ στρατὸς νὰ εὑρεθῇ ἐν ἐκτελέσει.

Ἐξ ὅλων τῶν μερῶν τοῦ στρατοῦ ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ καλεῖται νὰ δώσῃ τὸ πρῶτον κτύπημα. Προηγεῖται αὐτῆς ἱππικὸν ἰσχυρόν, τὸ ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ συγχέωμεν μὲ τὸ ἐλαφρὸν ἱππικὸν τῶν ἐξερευνήσεων. Τὸ ἱππικὸν τοῦτο ὀνομάζεται ἱππικὸν ἀσφαλείας, διότι, προηγούμενον τοῦ πεζικοῦ, τὸ προστατεύει ἀπὸ τὰς ἐξαιφνιδίους ἐπιθέσεις τοῦ ἐχθρικοῦ ἱππικοῦ καὶ πυροβολικοῦ, ἀποτελεῖ τὴν ἀδιάσπαστον ζώνην, ἐντὸς τῆς ὁποίας κινεῖται ὅλη ἡ φάλαγξ τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς. Ἐκτὸς αὐτοῦ, τὸ ἱππικόν, χάρις εἰς τὸν ἀνάλογον ὁπλισμόν του καὶ τὸ εἰδικὸν πυροβολικόν του, δύναται, ἐπειδὴ προηγεῖται, νὰ κρατήσῃ μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ πεζικοῦ θέσεις, τὰς ὁποίας κρίνει καταλλήλους, καὶ τοῦτο ἐπιτυγχάνεται ὅταν κατὰ τοὺς νόμους τῆς πολεμικῆς ἐπὶ 140 ἱππέων, οἱ μὲν 100 ἀφιππεύουν καὶ πυροβολοῦν, οἱ δὲ 40 χρησιμεύουν ἔφεδροι καὶ διὰ νὰ κρατοῦν τοὺς ἵππους.

Ἡ πρόοδος τοῦ στρατοῦ σταματᾷ κατ' ἀνάγκην πρό τινος ὀχυρωθέντος ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ σημείου· τὸ πυροβολικὸν παρακολουθεῖ τὸ πεζικόν, ἕτοιμον νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν πρώτην κατάλληλον περίστασιν, ἀλλὰ καὶ χωρὶς ν' ἀποκαλύψῃ τὰς θέσεις του.

Τὰ τηλεβόλα λαλοῦν.

Ἀλλὰ καὶ τὰ πυροβολεῖα τοῦ ἐχθροῦ ἀπαντῶσι. Συνήθως ἡ μονομαχία τοῦ πυροβολικοῦ προηγεῖται τῆς γενικῆς μάχης. Εἰς ἀποστάσεις ποικιλλούσας μεταξὺ 3000 καὶ 5000 μέτρων τὰ τηλεβόλα συνομιλοῦσι μὲ τὴν τρομακτικὴν γλῶσσάν των. Ἐκεῖνο δὲ τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον θὰ ἐξαναγκάσῃ τὸ ἄλλο εἰς σιγήν, ἀνοίγει διαπλάτους τὰς θύρας τοῦ στρατοῦ του εἰς τὴν νίκην. Δι' αὐτὸ χρειάζεται εὐθύτης καὶ ψυχραιμία εἰς τοὺς χειριζομένους τὰ τηλεβόλα. Ἡ πρώτη ἀρετὴ εἶναι νὰ ῥίπτῃ τις τὰς ὀβίδας εἰς τὸν σκοπὸν καὶ δὴ χωρὶς ν' ἀποκαλύπτῃ τὰς θέσεις του. Πῶς κατορθώνεται τοῦτο; Εἶναι μυστικὸν τῶν Κρατῶν.

Τὰ πυροβόλα σιγῶσιν ὅταν καταστραφῶσιν, ὅταν χάσωσι τοὺς ἀνθρώπους των, ὅταν στερηθῶσι πυρομαχικῶν. Δι' αὐτὸ ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς δὲν παύει στέλλων μὲ αὐτοκίνητα, μὲ ἵππους καὶ μ' ὅ,τι ἄλλο μέσον δυνηθῇ ἐφεδρείας καὶ πυρομαχικά. Ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν τὸ πῦρ καθίσταται ὀξύτερον καὶ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ἓν πρὸς ἓν τὰ πυροβολεῖα τοῦ ἐχθροῦ ἐξαναγκάζονται εἰς σιγήν. Τοῦ λοιποῦ ἡ δρᾶσις μένει εἰς τὸ πεζικόν, τὸ ὁποῖον προχωρεῖ, συνοδευόμενον πάντοτε ἀπὸ ἐλαφρὸν πυροβολικόν. Ἂς τὸ ἀκολουθήσωμεν.

Ἡ ἔφοδος.

Καθ' ὃν χρόνον τὸ τηλεβόλον ὁμιλεῖ, ὁ πεζικὸς στρατὸς τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς δὲν ἔμενεν ἀδρανής· ἔστελλε μερικὰς σφαίρας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, παρηνώχλει τὸν στρατὸν τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἔκαμε καταλλήλους κινήσεις· ἁπλοῦτο ἐπὶ εὐρέος μετώπου 12 χιλιομέτρων κατὰ μέσον ὅρον καὶ τώρα, ὅτε τὸ τηλεβόλον σιγᾷ, εἶναι ἕτοιμος καὶ ὁρμᾷ.

Ταπεινὲ πεζέ! ἀπὸ σὲ τώρα κρέμαται ἡ τύχη τῆς μάχης! Ὁ στρατὸς προχωρεῖ, καταλαμβάνει μίαν θέσιν, ἐκσφενδονίζει ἐκεῖθεν μερικὰς ὁμοβροντίας, τὸ τηλεβόλον τὸν παρακολουθεῖ. Ὁ γενικὸς ἀρχηγός, ἅμα πληροφορηθεὶς τὴν πορείαν τῆς μάχης, στέλλει τὸ δεύτερον σῶμα, τὸ ὁποῖον θὰ συμπληρώσῃ τὰ κενὰ καὶ θὰ δώσῃ νέαν ζωὴν εἰς τοὺς καταπεπονημένους πρωτοπόρους. Φθάνει καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὴν

γραμμὴν τοῦ πυρός, τὴν διατρέχει ταχύτατα μὲ αὐτοκίνητον, δίδει θάρρος, ἀντιλαμβάνεται ἰδίοις ὄμμασι τὰ διατρέχοντα, ἐκτιμᾷ τὸ ἠθικὸν τοῦ στρατοῦ, ἀλλ' ἐπιστρέφει εἰς τὸ στρατηγεῖόν του. Ἐκεῖ εἶναι ἡ θέσις του, μακρὰν ἀπὸ τὴν νευρικότητα τῆς μάχης. Ἡ θέλησις τοῦ ἀρχιστρατήγου διαβιβάζεται αὐτοστιγμεὶ καὶ αὐτοστιγμεὶ ἐκτελεῖται.

Ὁ στρατὸς ἀραιὸς διὰ νὰ προτάσσεται προχωρεῖ, προχωρεῖ καὶ πυροβολεῖ, λαμβάνει ἐκ τοῦ κέντρου νέα πυρομαχικὰ καὶ βοηθείας. Ἐντεῦθεν ἡ διοικητικὴ διοργάνωσις πρέπει νὰ εἶναι ἄμεμπτος. Ὁ προχωρῶν στρατὸς ὁμοιάζει μὲ κύματα, τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν κρατοῦν πλέον τὴν αὐτὴν γραμμήν· ἐδῶ ὁ ἐχθρὸς ὑποχωρεῖ καὶ κατ' ἀνάγκην ὁ στρατός μας τὸν παρακολουθεῖ βῆμα πρὸς βῆμα, ἀλλὰ παρέκει εὑρίσκει ἀντίστασιν καὶ συγκεντροῦται διὰ νὰ ἐκβιάσῃ τὸ μέρος.

Ὁ στρατὸς διὰ νὰ προχωρήσῃ πρέπει νὰ πυροβολῇ· ἡ σφαῖρά του θὰ τοῦ ἀνοίξῃ τὴν ὁδόν, ἡ σφαῖρά του θὰ μεταβάλῃ τὸ πρὸ αὐτοῦ κώλυμα εἰς ἀδρανὲς πτῶμα ἢ εἰς ἀκίνδυνον τραυματίαν.

Ἐν ἀνάγκῃ, ὅταν ὁ στρατὸς εὑρεθῇ ἐκτεθειμένος εἰς τὰς ἐχθρικὰς ὁμοβροντίας, εἰς ἓν σύνθημα πίπτει κατὰ γῆς καὶ ζητεῖ νὰ προφυλαχθῇ ὀπίσω τοῦ πρώτου τυχόντος προχώτος καὶ ὡς τοιοῦτο δύναται νὰ παρουσιασθῇ μία πέτρα, εἷς κορμός, μία πτυχὴ τοῦ ἐδάφους, ἓν πτῶμα. Τὸ αὐτὸ κάμνει καὶ ὁ ἐχθρός, τὸ δὲ ἱππικόν, ἄχρηστον πλέον, κρύπτεται εἰς τὸ πλησιέστερον δάσος. Τότε ἀκούεται εἷς δαιμονιώδης κρότος πυροβόλων καὶ τυφεκισμῶν χωρὶς νὰ φαίνεται τίποτε.

Τὸ κατακόρυφον.

Ἡ μάχη διαρκεῖ ἀπὸ δύο ἡμερῶν. Αἱ νύκτες χρησιμοποιοῦνται διὰ νὰ καταληφθῶσι μέρη, τὰ ὁποῖα ἀπωλέσθησαν κατὰ τὴν ἡμέραν. Παρὰ τοὺς ἠλεκτρικοὺς προβολεῖς, παρὰ τὰς λαμπούσας ὀβίδας, ὁ στρατὸς παρέρχεται τὰ ἐπικίνδυνα μέρη.

Τέλος ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς ἐκτιμᾷ, ὅτι τὸ πρᾶγμα ὡρίμασεν. Ἀποφασίζει τὴν τελικὴν ἔφοδον· στέλλει εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἐφεδρείας καὶ δίδει τὸ σύνθημα. Τὸ σύνθημα εἶναι ταὐτόχρονος ὁμοβροντία ὅλων τῶν πυροβόλων = 500 πυροβόλα. Κυκλὼν ἐκ χάλυβος ἐνσκήπτει εἰς τὸ ἐχθρικὸν στρατόπεδον, τὸ ὁποῖον τὸ περικαλύπτει ἀπὸ καπνὸν καὶ ἀναθυμιάσεις προκαλούσας ἀσφυξίαν. Πρὸς τὸ νέφος τοῦτο ὁρμᾷ ὁ στρατός, προπορεύονται τὰ μυδραλιοβόλα, τὰ ὁποῖα καθαρίζουν ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα προσκόμματα τὸν δρόμον. Τὸ πᾶν τώρα ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ταχύτητος τῆς ἐνεργείας, τὸ πᾶν διέπει ἡ θέλησις τῆς νίκης. Ὁ στρατὸς δὲν ὁμοιάζει πλέον πρὸς σῶμα, ὁμοιάζει πρὸς μανιώδη χείμαρρον, ὁ ὁποῖος τὸ πᾶν ἀνατρέπει.

Αἴφνης τὸ νέφος διαλύεται καὶ ἀποκαλύπτονται 60,000 ἄνδρες, βαίνοντες ἐμπρὸς ἐν μέσῳ τοῦ ρυθμοῦ τῶν τυφεκισμῶν καὶ ὑπὸ τὰς πτυχὰς τῶν σημαιῶν των. Ὁ ἐχθρὸς δὲν ἀπέχει περισσότερον τῶν 500 μέτρων. Φρικίασις διατρέχει ὅλων τὰ σώματα. Τὸ ἠθικὸν ἐπιδρᾷ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην περισσότερον· ἴσως εἶναι ἡ μόνη πραγματικὴ δύναμις. Ἂν ὁ ἐχθρὸς δὲν ὑποχωρήσῃ ἀμέσως, τότε γίνεται χρῆσις τῆς λόγχης, κατὰ τὴν ὁποίαν σκηναὶ φρίκης καὶ ἀγριότητος διαδραματίζονται.

Τί μένει; Ὁ ἐχθρὸς ὑποχωρεῖ ἀτάκτως, ἐπακολουθεῖ ἡ σφαγή, ἡ ἀποσύνθεσις, ἡ πανωλεθρία.

Οὐαὶ τοῖς ἡττηθεῖσιν. . . .

(Κατὰ τὸν Γάλλον συνταγματάρχην Rouet)

Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Τί ἦτο ἄλλοτε.

Ὁ Ἑλληνικὸς στρατός. — Ἐπισκόπησις τῆς ἱστορίας του ἀνεκδοτικῶς.

Ἡ ἱστορία τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ τῆς Ἑλλάδος ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως τοῦ Ἱεροῦ Λόχου, τοῦ καταστραφέντος, ὡς γνωστόν, ἐν Δραγατσανίῳ. Διὰ τὴν προγενεστέραν ἐποχήν, τακτικὸς ἑλληνικὸς στρατός, εἶναι πρᾶγμα ἄγνωστον. Ἐν τῇ κυρίως δὲ Ἑλλάδι, τὸ πρῶτον σῶμα τακτικοῦ στρατοῦ, ὀργανωθὲν ὑπὸ τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου καὶ συγκείμενον ἐκ τριῶν λόχων πεζικοῦ, συνεστήθη ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τοῦ ἀγῶνος ἐν Καλάμαις. Βραχεῖα ὅμως ὑπῆρξεν ἡ ζωή του, διότι ἀπεσυνετέθη μετ' οὐ πολύ, λόγῳ τῆς ἐχθρότητος ἣν ἔτρεφεν ἀνέκαθεν ὁ ἄτακτος στρατὸς πρὸς τὸν τακτικόν. Ἀλλά, παρὰ τὸ βραχὺ τῆς διατηρήσεώς του, ἔγραψε καὶ οὗτος, ὅπως ὁ πρῶτος τοῦ Δραγατσανίου, τὴν σελίδα του εἰς τὴν ἱστορίαν μας, μὲ τὸ ἴδιόν του αἷμα. Διότι ἀφοῦ ἀπεσόβησεν ἀπόβασιν Τουρκικῶν ναυτικῶν ἀγημάτων εἰς τὴν Μεσσηνιακὴν παραλίαν, ἐπολέμησε κατόπιν κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Τριπόλεως ἀπὸ τῆς Πύλης τοῦ Λεοντα-ρίου καὶ ἀπώλεσε τέλος τὸ 1)3 τῆς δυνάμεώς του, ἐν τῇ κατὰ τῶν τειχῶν τοῦ Ναυπλίου ἡρωικῇ ἐφόδῳ, τῆς 4 Δεκεμβρίου 1821. Ὁ πρῶτος οὗτος τακτικὸς ἑλληνικὸς στρατὸς ἔφερε καὶ στολήν. Ἀπετελεῖτο δὲ αὕτη ἀπὸ μπλοῦζαν μαλλίνην, σκελέαν βαμβακερὴν καὶ μικρὸν πιλίκιον, ἁπάντων μελανῶν. Καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκλήθη «***τὸ σῶμα τῶν Μαυροφόρων***». Ἡ μισθοδοσία των διεβαθμίζετο ἀπὸ 5 γρόσια κατὰ μῆνα διὰ τὸν στρατιώτην, μέχρι 50 γροσίων, τὰ ὁποῖα ἀπετέλουν τὸν μισθὸν τοῦ λοχαγοῦ. Τὸ πρῶτον τοῦτο τακτικὸν σῶμα, ἀραιωθὲν εἰς τὰς μάχας καὶ ἀποσυν-

Μετάλλιον ἀξίας

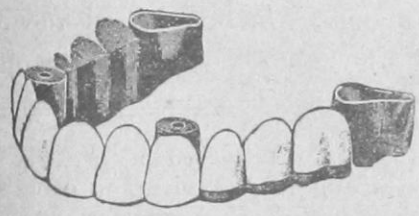
ΛΙΑΚΑΤ
ἀργυροῦν

ΔΗΜ. ΚΑΛΦΟΓΛΟΥΣ

ΟΔΟΝΤΟΙΑΤΡΟΣ

Πέραν, Τεκέ, Ἀπαρτεμὰν Ἀδαμοπούλου, Α' πάτωμα.

ΟΔΟΝΤΟΣΤΟΙΧΙΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΑΝΕΥ ΟΥΡΑΝΙΣΚΟΥ

Ἐντελῶς ἀνώδυνος ἐκρίζωσις καὶ τῶν πλέον πολυπλόκων περιπτώσεων τῶν ὀδόντων.

Κατασκευὴ ὀδοντοστοιχίας συνδυάζουσα τὸ στερεὸν μετὰ τῆς κομψότητος. ***Χρυσᾶ καλύμματα (Κορῶνες)*** (BRIXT). ***Τελευταίου συστήματος βουλώματα ἠγγυημένα διὰ τὴν στερεότητα, ἐκ χρυσοῦ καὶ πλατίνης.***

Ἐκκαθάρισις ὀδόντων καὶ πᾶσα σχετικὴ θεραπεία αὐτῶν. ***Τὸ μεγαλείτερον συστατικὸν τοῦ ὀδοντοϊατρείου τοῦ κυρίου Δ. ΚΑΛΦΟΓΛΟΥ εἶναι ἡ εἰκοσαετὴς πεῖρα αὐτοῦ, ἥτις τῷ ἐξησφάλισεν, ἐπὶ τῇ ἀποδείξει τῆς ἐργασίας του, φήμην πρώτης τάξεως.***

ΣΗΜ. *Καθαριότης μοναδική. Ἀντισηπτικὴ ἐγκατάστασις τελεία.*

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Π. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΦΟΡΕΜΑΤΩΝ

ΔΙΑ ΚΥΡΙΑΣ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΑ

Ἐπανωφόρια, Σάκ, Ζακέται, Πελερίναι κτλ.

Ἔκθεσις ὅλων τῶν εἰδῶν, τοῦ τελευταίου συρμοῦ. ***Ἔκθεσις*** ὅλων τῶν ποιοτήτων, μὴ ἐπιδεχομένων συναγωνισμόν.

Ἡ ΚΟΜΨΟΤΗΣ ἐν συνδυασμῷ μετὰ τῆς ΣΤΕΡΕΟΤΗΤΟΣ εἶναι δύο μεγάλα προσόντα, τὰ ὁποῖα διακρίνουν τὸ Ἐργοστάσιον τοῦ κ. ***Α. Π. Σταυρίδου,*** ἐφ' ᾧ καὶ προτιμᾶται τοῦτο καὶ ἀπὸ τοὺς πλέον ἀπαιτητικοὺς πελάτας.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ *ἐν Γαλατᾷ, Χατζαλῆ, ἀρ. 9 καὶ 11.*

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΜΕΓΑΛΗ ΟΔΟΣ, ΠΕΡΑΝ-ΤΕΚΕ, 484 bis.
ΓΑΛΑΤΑ, ΓΙΟΥΚΣΕΚ ΚΑΛΔΙΡΙΜ, 48.

Ἡ ἐπισκεπτομένη αὐτὰ Κυρία ἢ Δεσποινὶς εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἀγοράσῃ, διότι θὰ εὕρῃ ὅ,τι ζητεῖ εἰς τιμὰς λογικάς.

ΤΙΜΑΙ ΩΡΙΣΜΕΝΑΙ — **PRIX FIXE**

ΚΑΜΕΡ

Μέγα ἐμπορικὸν Παντοπωλεῖον μετὰ σπουδαίας ἀποθήκης ἀποικιακῶν πρώτης ποιότητος παντὸς εἴδους.

ΣΤΑΥΡΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Σταμπούλ, Ἐμὶν Ὀνοῦ, ἀρ. 7.

Ἔκπληξιν ἀληθῶς ἐμποιεῖ εἰς πάντα ἐπισκέπτην τὸ κατάστημα ***Καμὲρ*** καθόσον ὁ γνωστὸς καὶ ῥέκτης διευθυντὴς αὐτοῦ οὐδενὸς ἐφείσθη ἠθικοῦ τε καὶ ὑλικοῦ μέσου, ὅπως τὸ ἀρτισύστατον τοῦτο κατάστημά του ἀναδειχθῇ τάχιστα ἀπαράμιλλον καὶ παντὸς συναγωνισμοῦ ἀνώτερον. Ἅπαντα τὰ ἀποικιακὰ εἴδη καὶ μάλιστα τὰ νοθεύσεως ἐπιδεκτικά, δηλαδὴ ἔλαια, βούτυρα, σάπωνες κλπ. διακρίνονται ἐν αὐτῷ ἐπὶ γνησιότητι, καθαριότητι καὶ εὐθηνίᾳ τιμῶν. Τὸ κατάστημα ἀπαστράπτει κυριολεκτικῶς ἐκ τῆς καθαριότητος. Ὑπηρεσία ἐπιμεμελημένη καὶ ἱκανοποιητικὴ διὰ τὴν ἀξιότιμον πελατείαν. Ἐν τῷ συνόλῳ αὐτοῦ τὸ ***Καμὲρ*** εἶνε εὐρωπαϊκώτατον καὶ μοναδικὸν ἐν Κων)πόλει εἰς τὸ εἶδός του κατάστημα, διὸ καὶ θερμῆς συστάσεως ἄξιον τυγχάνει.

Ἰδιαιτέρα ΔΗΛΩΣΙΣ τοῦ ἰδιοκτήτου καὶ διευθυντοῦ κ. Σταύρου Παπαδοπούλου.

Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ φέρω εἰς γνῶσιν τοῦ ἀξιοτίμου δημοσίου ὅτι τὸ ἐλαιοδιϋλιστήριον τοῦ διασήμου ἀγγλικοῦ οἴκου «Rose Donns et Thompsous Hull» ἤρχισε νὰ λειτουργῇ ἐν τῷ καταστήματί μου ἐν Σταμπούλ. Ἅμα τὸ ἔλαιόν μου διϋλισθῇ χύνεται εἰς μεγάλα ἀγγεῖα καὶ τοιουτοτρόπως διατηρεῖται πάντοτε νωπὸν διατηροῦν τὴν εὐάρεστον γεῦσίν του. Διὰ νὰ πεισθῇ τὸ ἀξιότιμον κοινὸν δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν διϋλιστικήν μου αἴθουσαν καὶ νὰ δοκιμάσῃ τὸ ἔλαιόν μου. Τοιουτοτρόπως θὰ ἔχῃ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας καὶ συγχρόνως δὲν θὰ καταστρέψῃ οὔτε τὴν ὑγείαν του οὔτε τὸν στόμαχόν του.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΩΤΕΡΑΣ ΜΥΡΟΠΟΙΪΑΣ

Α. ΡΑΛΛΕ ΚΑΙ Σ^ΙΑΣ

(A. Rallet & Cie) *Ἐν Μόσχᾳ*

Ἱδρυθεῖσα τῷ 1843.

Ἑκατοντάδες βραβεῖα καὶ μετάλλια τιμῆς ὡς καὶ τὸ μέγα Βραβεῖον Παρισίων τοῦ 1900.

Μεγάλη ποικιλία προϊόντων (5000 περίπου) εἰς Ἐξτρὲ κολωνίας, Πούδρας, Σάπωνας, κλπ. κλπ.

Εἰδικότης εἰς ἀρώματα: Μπρουγιὲρ-Τζαρίν, Λὺ-ντὲ-Νίλ, Σάδα-Γιακό, Κονφιτάνς, Δζεμιλά, Μριζ-ντὲ-Πρεντάμ, κλπ. κλπ. ***Ἡ κολώνια μάρκα "ΡΩΣΙΑ" τῆς ἑταιρείας Α. ΡΑΛΛΕ & Σ^ΙΑΣ εἶνε ἡ ἀνωτέρα ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν διὰ λουτρὰ καὶ ἐντριβάς.***

ΖΗΤΗΣΑΤΕ τ' ἀνωτέρω προϊόντα εἰς ὅλα τὰ Μυροπωλεῖα τῆς Τουρκίας.

Πώλησις χονδρικῶς:

Παρὰ τοῖς κ. κ. ΙΩΑΝ. ΑΣΗΜΟΠΟΥΛΩ ΚΑΙ Σ^ΑΣ

Ἐν Πόλει, Μαχμουτ-πασᾶ

Γενικὸς ἀντιπρόσωπος ἐν Τουρκίᾳ καὶ Ἑλλάδι

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ Κ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΗΣ

Ἐν Γαλατᾷ, Κωνσταντινουπόλεως

Πράκτωρ ἐν Ζονγκουλδάκ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

☞ Η "ΩΡΑΙΑ ΧΙΟΣ"

ΙΩΑΝ. Σ. ΘΕΛΟΥΔΗ

Ἐν τῇ Μεγάλῃ ὁδῷ ΓΑΛΑΤΑ, (Τοπτσιλάρ), ἀρ. 105

Τὰ προϊόντα τοῦ ἐργοστασίου τούτου ἐτιμήθησαν διὰ τὴν ἀγνότητά των, ὡς καὶ διὰ τὴν τέχνην τῆς κατασκευῆς μὲ ***ΒΡΑΒΕΙΟΝ*** ἀργυροῦ Μεταλλίου καὶ Δίπλωμα τῆς Ἐκθέσεως ***ΤΟΥΡΚΟΥΑΝ*** τῆς Γαλλίας τοῦ ἔτους 1906.

Ἰδιαιτέρως συνιστᾶται ἡ περίφημος

☞ **ΜΑΣΤΙΧΑ ΤΗΣ ΧΙΟΥ**

τοῦ κ. **ΙΩΑΝ. Σ. ΘΕΛΟΥΔΗ,**

μὴ ἐπιδεχομένη συναγωνισμόν, διότι ἡ ὑπεροχή της εἶνε ἀνεγνωρισμένη. ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ ΤΗΝ ΜΑΣΤΙΧΑΝ

Διανικὴ καὶ χονδρικὴ πώλησις ὅλων τῶν εἰδῶν·

Εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ΔΟΥΖΙΚΑ, Λαμπίκοι, Ρακιά, Κονιάκ, Λικέρ. Ὅλαι αἱ προελεύσεις ΚΡΑΣΙΩΝ τῆς Τουρκίας.

ΠΡΟΪΟΝΤΑ τῆς ΧΙΟΥ, ἤτοι Γλυκάνυσα, Μαστίχα, Ἔλαια ***Χίου.*** Ἰδιαιτέρως Ἔλαια ***Αἰβαλῆ.***

ΠΟΙΟΤΗΣ ΑΡΙΣΤΗ

ΤΙΜΑΙ ΛΟΓΙΚΑΙ ΚΑΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΑΙ

ΔΟΚΙΜΑΣΑΤΕ *νὰ βεβαιωθῆτε περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἀνωτέρω προϊόντων.*

ΕΞΑΓΩΓΗ εἰς ὅλας τὰς πόλεις τοῦ Ὀθωμ. Κράτους ***χονδρικῶς.***

ΟΙΚΟΣ ΓΚΕΖΑΡ

Διάδοχος ΟΥΙΔΔΙΑm [illegible]Ρ

Μεγάλη ὁδὸς Πέραν, 231
ἔναντι Τοκατλιάν.

ΚΥΡΙΑΙ.

Διὰ κάθε εἶδος κτενίσματος, διὰ Περούκες, διὰ βαφὴν μαλλιῶν καὶ λοιπῶν σχετικῶν τοῦ καλλωπισμοῦ ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΤΕ τὰς αἰθούσας τοῦ μοναδικοῦ ΚΟΜΜΩΤΗΡΙΟΥ

ΓΚΕΖΑΡ

Διπλωματούχου τῆς Ἀκαδημίας τῶν Παρισίων.

Ὁ Οἶκος ΓΚΕΖΑΡ συνιστᾶται ἰδιαιτέρως διὰ τὴν μεγάλην συλλογὴν *Μαλλιῶν* παντὸς εἴδους χρωμάτων, διὰ τὰς Καλλιτεχνικὰς *Περούκας* του, καὶ διὰ τὴν ποικιλίαν τῆς βαφῆς τῶν μαλλιῶν, φυσικωτάτης καὶ ἐντελῶς ἀβλαβοῦς.

Τιμαὶ λογικαί, ἀποκλείουσαι πάντα συναγωνισμόν.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΚΟΥΡΕΙΟΥ "ΕΝΠΕΡΙΑΛ,,

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΑΠΑΧΑΤΖΗ

Πέραν, ὁδὸς Τεπεμπαοῆ, ἀριθ. 12.

Φριξιόν, Κτένισμα καὶ πᾶσα σχετικὴ ὑπηρεσία ἐκτελεῖται ἀμέμπτως μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης καθαριότητος καὶ ταχύτητος.

Τὰ *ξυράφια* ἀδιακόπως εὑρίσκονται ὑπὸ ἀντισηπτικὴν ἀπολύμανσιν. Ἀπαστράπτουσα γενικὴ καθαριότης διακρίνει τὸ Κουρεῖον ΕΝΠΕΡΙΑΛ. Ἡ προσοχὴ τῆς Διευθύνσεως πρὸς εὐχαρίστησιν καὶ τῶν πλέον ἰδιοτρόπων πελατῶν εἶνε ἀνεγνωρισμένη.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ 'Η ΡΩΜΗ,

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩΙ 1911

27, Ὁδὸς Μνηματακίων, 27.

ΠΕΡΑΝ – ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

Νεωστὶ ἐγκατασταθὲν μὲ πλουσίαν ἐπιπλοσκευὴν πολυτελεστάτην
Δωμάτια εὐάερα καὶ ἡλιόλουστα.

ΛΑΜΠΡΑ ΘΕΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΕΡΑΤΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΞ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ: **ΒΑΣΙΛ. ΧΑΤΖΗΣ** *καὶ* **ΑΘ. ΓΟΓΟΝΗΣ**

ΑΓΑΜΕΜΝΩΝ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΟ·Ι·ΑΤΡΟΣ

Διπλωματοῦχος τῆς Σχολῆς τῶν Παρισίων.

Ecole Dentaire de Paris.

Πέραν, Δίοδος Χρηστάκη, ἀριθ. 2.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ Κ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

Ἐν Γαλατᾷ Σισανὲ Χακὴ βέη χὰν
Ἱδρυθεὶς τῷ 1906

Ἀντιπροσωπεῖαι πλείστων Εὐρωπαϊκῶν Ἐργοστασίων. Ἀναλαμβάνει τὴν προμήθειαν οἱουδήποτε εἴδους πάσης προελεύσεως, ἰδίᾳ δὲ Ρωσικῆς καὶ Γαλλικῆς. Δέχεται παρακαταθήκας ἐμπορευμάτων πρὸς ἐκποίησιν ἐπὶ προμηθείᾳ.

Ἐκτελεῖ ἀποστολὰς εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Τουρκίας ἐπὶ τῇ βάσει καταλόγων ἢ δειγματολογίου. Ἔκθεσις δειγμάτων εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἐνδιαφερομένων.

ΜΠΑΡ "MONTE KARLO,,

Πρώην «ΚΑΦΕ ντὲ ΦΡΑΝΣ
ΕΝ ΠΕΡΑΝ, ΜΝΗΜΑΤΑΚΙΑ

ΖΕΡΟΜ ΚΙΛΙΚΙΝΗΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Ποτὰ ἐκλεκτὰ τῶν διασημοτέρων Εὐρωπαϊκῶν Ἐργοστασίων. Ὑπηρεσία ἐπιμεμελημένη. *Ὀρχήστρα καθ' ἑκάστην ἑσπέραν.*

BAR «MONTE CARLO»

Ancien «Café de Erance»
Péra, Petits-Champs—Constantinople.

JÈROME QUILICHINI

Consomations de premières marques d'Europe.
Service soigné.—Musique tous les soirs.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΟΥΧΛΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ

τῶν οὐροποιογεννητικῶν ὀργάνων
καὶ τῶν ἀφροδισίων νόσων ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

ΚΛΙΝΙΚΗ : Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν, ἀρ. 396.
ἄνωθεν τοῦ Ζυθοπωλείου ΓΙΑΝΝΗ.

☛ *Ἰδιαιτέρα αἴθουσα διὰ τὰς Κυρίας.*

Δέχεται ἀπὸ τὰς 8 τὸ πρωὶ ἕως τὰς 11 καὶ μετὰ μεσημβρίαν ἀπὸ τὴν 1 ἕως τὰς 5 τὸ ἑσπέρας.

Θεραπεία ἀσφαλὴς καὶ ἠγγυημένη.

ΟΜΙΛΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Τοῦ Μεγάλου Οἴκου ΓΚΩΜΩΝ Παρισίων.

Πέραν, πλατεῖα Ἀγγλικῆς Πρεσβείας.

Ἀποκλειστικὴ ἐκμετάλλευσις τοῦ ὁμιλοῦντος καὶ ᾄδοντος Κινηματογράφου. Ταινίαι τῶν καλλιτέρων Ἐργοστασίων τῆς Εὐρώπης. Τραγῳδίαι, Δράματα καὶ Κωμῳδίαι ὑποθέσεων διδακτικῶν καὶ θεμάτων κατ' ἐκλογήν. Σκηνογραφίαι καὶ τοπεῖα διάφορα ἐκ τοῦ φυσικοῦ. Χρωματισμοὶ ἔξοχοι. Εἰς ὅλας τὰς σκηνὰς καὶ εἰς ὅλα τὰ θέματα αἱ φυσιογνωμίαι καὶ αἱ κινήσεις τῶν δρώντων ἀτόμων, χάρις εἰς τὴν τελειοτάτην ἠλεκτρικὴν ἐγκατάστασιν τῶν μηχανῶν, διακρίνονται τόσον εὐκρινῶς, ὥστε καὶ ὁ λεπτότερος μορφασμὸς τοῦ προσώπου ὑπὸ τὴν διαύγειαν τοῦ ἀπλέτου φωτὸς (ὅπερ δὲν τρέμει, οὔτε θολοῦται) γίνεται ὁρατὸς εἰς τὸν θεατήν.

☛ *Ὁ Ὁμιλῶν Κινηματογράφος Γκωμὼν Παρισίων* μὲ τὴν ἀπίστευτον ἐπιτυχίαν τοῦ *συγχρονισμοῦ* φωνῆς καὶ κινήσεων, ἐξαπατᾷ καὶ τὸν πλέον προσεκτικὸν παρατηρητὴν εἰς τὸ νὰ νομίζῃ ὅτι βλέπει καὶ ἀκούει ζῶντα πρόσωπα. Τὴν θαυμασίαν ταύτην ἐφεύρεσιν πρέπει νὰ τὴν γνωρίσουν ὅλοι. Κρῖμα εἰς ἐκεῖνον ὅστις ἤθελεν ἀδιαφορήσει πρὸ τοιαύτης ἀπολαύσεως καὶ καταπληκτικῆς ἐπιτυχίας.

Αἱ *παραστάσεις* δίδονται τὰς μὲν ἑορτασίμους ἡμέρας ἐξακολουθητικῶς ἀπὸ τῆς 1ης μ. μ. μέχρι τῆς 6ης μ. μ. καὶ ἀπὸ τῆς 8ης τὸ ἑσπέρας μέχρι τοῦ μεσονυκτίου. Τὰς δὲ ἄλλας ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος ἀπὸ τὰς 2 μ. μ. μέχρι τὰς 6 μ. μ. καὶ ἀπὸ τὰς 8 τὸ ἑσπέρας μέχρι τοῦ μεσονυκτίου.

☛ ΤΙΜΑΙ. Θέσις Α' γρ. 7. | Θέσις Β' γρ. 5. | Θέσις Γ' γρ. 3. Διὰ τὰ παιδία γρ. 2. (Εἰς τὰ Δελτία Συνδρομῶν Α' καὶ Β' θέσεως 10 παραστάσεων γίνεται ἔκπτωσις 10 ο)ο εἰς δὲ τὰ 20 παραστάσεων ἔκπτωσις 20 ο)ο).

τεθὲν κατόπιν, ἀνεσυνεστήθη τῷ 1822 παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου. Τότε ἐξεπονήθη καὶ ὁ πρῶτος νόμος περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ στρατοῦ τὴν 1ην Ἀπριλίου 1822, λαβὼν τὸν ἀριθμ. 8 ἐν τῷ κώδικι τῶν νόμων. Ὁ νέος ἑλληνικὸς τακτικὸς στρατὸς συνέκειτο ἀπὸ δύο πεζικὰ τάγματα, ἀποτελοῦντα ἕνα σύνταγμα καὶ ἐξ οὐλαμοῦ πυροβολικοῦ ἐκ δύο ὀρειβατικῶν πυροβόλων (!!!). Καὶ τὸ σῶμα αὐτὸ τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ ἐπότισεν, ὅπως καὶ τὰ προηγούμενα, τὴν ἑλληνικὴν γῆν μὲ τὸ αἷμά του. Διότι, τίς λησμονεῖ τὴν ἡρωϊκωτάτην ἐκ τοῦ συστάδην συμπλοκὴν αὐτοῦ μετὰ τῶν Τούρκων ἐν Πέτᾳ καὶ τὴν τελικὴν σχεδὸν καταστροφήν του; Μετὰ τὴν μάχην ταύτην τὸ σῶμα, ἀπωλέσαν τοὺς πλείστους τῶν στρατιωτῶν του καὶ τὸν συνταγματάρχην του Τερέλλαν, ὑπέκυψεν εἰς τὴν διάλυσιν, μεθ' ὅλας τὰς παμμεγίστας ὑπηρεσίας, ἃς προσέφερεν εἰς τὸν ἀγῶνα. Ἀλλὰ τὸ 1824, ὁ Φοτινὶς ἀνεγεννήθη ἐκ τῆς τέφρας του, καὶ συνεπήχθη ἐκ νέου, ἐν Ναυπλίῳ ὑπὸ τὸν συνταγματάρχην Ρόδιον. Ἀπετελέσθη δὲ ἐκ τάγματος πεζικοῦ καὶ λόχου φρουριακοῦ πυροβολικοῦ. Τὸ νέον αὐτὸ τακτικὸν σῶμα ἠγωνίσθη ἡρωϊκώτατα, ἀμυνόμενον τοῦ φρουρίου τῆς Πύλου, ὅπου ἀπώλεσεν ἐκ τῶν 80 πυροβολητῶν του τοὺς 58. Τοῦ αὐτοῦ σώματος ὁ εὐζωνικὸς λόχος, ἔκρινεν, ὀλίγον ἔπειτα, ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν ὅπλων, τὴν μάχην τῶν Μύλων. Κατόπιν, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Φαβιέρου ἔλαβε τὴν μεγίστην αὐτοῦ ἀνάπτυξιν ὁ τακτικὸς ἑλληνικὸς στρατός, συγκροτηθεὶς ἀπὸ δύο πεζικὰ τάγματα, ἕνα τάγμα πυροβολικοῦ καὶ μίαν ἴλην ἱππικοῦ. Εἶχε δὲ καὶ τὴν πρώτην συσταθεῖσαν κατὰ τὸν ἀγῶνα μουσικήν, ὑπὸ τὸν φιλέλληνα Μάγγελ. Ὁ στρατὸς οὗτος ἠγωνίσθη γενναίως ἐν Τριπόλει, Καρύστῳ, Χίῳ καὶ Χαϊδαρίῳ καὶ ἐξησφάλισε τὴν πολιορκίαν καὶ ἅλωσιν τῆς Ναυπάκτου. Ὁμοίως ὁ τακτικὸς οὗτος στρατὸς ἐμεγαλούργησε κατόπιν, κατὰ τὴν νύκτα τῆς 29—30 Νοεμβρίου τοῦ

1826. Διότι, διαρρήξας τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀκροπόλεως εἰσήγαγε τὴν τόσον σπανίζουσαν πυρίτιδα ἐκ Φαλήρου, σώσας οὕτω ἀπὸ τὴν πτῶσιν τὴν Ἀκρόπολιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὰ ἀφορῶντα τὴν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος συγκρότησιν τακτικοῦ στρατοῦ ὑπερπηδῶντες ἐρχόμεθα ἀμέσως εἰς τὰ σημερινά:

⁂

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΤΟΥ 1912

Γάλλος συνταγματάρχης περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ.

(Ὁ Γάλλος συνταγματάρχης Ρουσσὲν γράφει τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ) :

Δέον ἤδη νὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ τῶν ἀληθῶς τεραστίων προσπαθειῶν της ὅπως καταστῇ καὶ αὐτὴ ἐπίσης δύναμις στρατιωτική. Εἶχεν αὕτη ἄλλοτε ζητήσει ἀπὸ Γάλλους ὀργανωτὰς τῶν ὁποίων ἡγεῖτο ὁ στρατηγὸς Βοσσέρ, νὰ τῇ ὀργανώσουν μικρὸν στρατόν. Πλὴν οὗτος ἐγκαταληφθεὶς μικρὸν κατὰ μικρὸν εἶχε περιπέσῃ εἰς ἀθλίαν κατάστασιν, καὶ οἱ Τοῦρκοι τῷ 1897 τὸν ἔκαμαν μίαν χαψιάν. Ἔκτοτε τὸ ἔργον ἐπανελήφθη, αὐτὴν τὴν φορὰν συντόνως καὶ σθεναρῶς.

Νέα ἀποστολὴ ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῆς αὐτῆς τὸν στρατηγὸν Ἐντοῦ, ἐπανέλαβε τὸ ἐγκαταλειφθὲν ἐγχείρημα καὶ τὸ ἀπεράτωσε δραστηριώτατα. Τούτου συντελεσθέντος ἡ Ἑλλὰς εἶχε στρατὸν ἐξ 174 χιλιάδων ἀνδρῶν, μὲ ἐφεδρείαν ἐξ 85 χιλ. ἀνδρῶν καὶ πολιτοφυλακὴν ἐξ 80,000 στρατὸν περίπου ὑποστηριζόμενον ὑπὸ 128 πυροβόλων ἐπαναληπτικῶν τοῦ αὐτοῦ τύπου μὲ τὰ τῆς Σερβίας καὶ τῆς Βουλγαρίας.

Ὅταν ἀναλογισθῇ τις ὅτι ἡ χώρα αὐτή, ἡ ὁποία ἀριθμεῖ 2,993,000 κατοίκων καὶ δὲν ἔχει ἢ προϋπολογισμὸν 188 ἑκατομμυρίων, θὰ ἔχῃ στρατιωτικὴν δύναμιν πολὺ ἀνωτέραν τοῦ

Βελγίου, τὸ ὁποῖον μὲ 7 καὶ πλέον ἑκατομμύρια ψυχῶν καὶ 700 ἑκατομμυρίων προϋπολογισμὸν δὲν εἶναι ἱκανὸν νὰ κινητοποιήσῃ ἢ 160,000 ἀνδρῶν τὸ πολύ, ἐννοεῖ ὅτι δὲν ἔστερξε τοσαύτας θυσίας ἄνευ τῆς ὀπισθοβουλίας τοῦ νὰ προσπορισθῇ ἡμέραν τινὰ ἐξ αὐτῶν ὄφελος.

ΟΙ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ ΤΩΝ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Εἶνε γνωστὸν ὅτι μέγας ἀριθμὸς ἀξιωματικῶν Ἑλλήνων, Σέρβων καὶ Βουλγάρων ἐγένοντο δεκτοὶ πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν των καὶ ἐξάσκησιν εἰς διάφορα σώματα τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ.

Ἀξιωματικοὶ τοῦ ἐπιτελείου ἠκολούθησαν μαθήματα εἰς τὴν ἀνωτέραν Στρατιωτικὴν Σχολὴν τῆς Γαλλίας.

Ἐνταῦθα παραθέτομεν κατάλογον τῶν ὀνομάτων, ἐκείνων οἵτινες ἦσαν ἐν τῇ Σχολῇ κατὰ τὸ 1912 καὶ ἀναχωρήσαντες ἐξ αὐτῆς ὅπως μεταβῶσιν εἰς τὸν στρατόν των, τὸν Σεπτέμβριον μετὰ τὸ τέλος τῶν μελετῶν τοῦ ἐπιτελείου ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν ἡμῶν συνόρων.

Ἀξιωματικοὶ Ἕλληνες.— Ταγματάρχης Χαραλαμπίδης, τοῦ πυροβολικοῦ. Λοχαγὸς Πραντούνας, τοῦ πεζικοῦ. Λοχαγὸς Μαζαράκης, τοῦ πυροβολικοῦ. Λοχαγὸς Μαργαρίτης, τοῦ πεζικοῦ. Λοχαγὸς Κλάδος, τοῦ πεζικοῦ. Ὑπολοχαγὸς Σαρηγιάννης, τοῦ μηχανικοῦ. Ὑπολοχαγὸς Καλογερᾶς, τοῦ πεζικοῦ. Ὑπολοχαγὸς Κατθηνιώτης, τοῦ πυροβολικοῦ.

Ἀξιωματικοὶ Βούλγαροι.— Ἴλαρχος Ζοστώφ. Ὑπολοχαγὸς Θεοδωρώφ, τοῦ πεζικοῦ.

Ἀξιωματικοὶ Σέρβοι. — Κόμης Δ' Ὁρασάτζ, δεύτερος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας. Ὑπολοχαγὸς Στογιάννοβιτς, τοῦ πυροβολικοῦ. Ὑπίλαρχος Μαρίγκοβιτς.

Ὁ Διάδοχος τῆς Ἑλλάδος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ὁ Διάδοχος τῆς Σερβίας ΑΛΕΞ

Ὁ Διάδοχος τῆς Βουλγαρίας ΒΟΡΙΣ

Ὁ Διάδοχος τοῦ Μαυροβουνίου

ΝΑΖΗΜ ΠΑΣΣΑΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ἀρχιστράτηγος τῆς ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΝ ΤΩι ΑΙΜΩι

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ.—ΤΑ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Κατὰ τὴν ἀφήγησιν τῶν πολεμικῶν Ἀνταποκριτῶν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Τύπου καὶ ἄλλων αὐτοπτῶν.

Γυμνὴ ἡ ἀλήθεια.—Ὄχι τί λέγομεν ἡμεῖς, ἀλλὰ τί λέγουσιν οἱ ξένοι περὶ ἡμῶν.

ΠΟΛΕΜΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ — ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΩΤΙΚΑ

Τὸ πρῶτον πῦρ τῶν Βαλκανίων.

Ἅμα τῇ κηρύξει τοῦ πολέμου τὴν νύκτα τῆς 26 Σεπτεμβρίου, ὁ Μαυροβουνιωτικὸς στρατὸς ἤρξατο προελαύνων ἐντὸς τοῦ τουρκικοῦ ἐδάφους κατὰ τῆς πόλεως Βεράνας, πρὸς ἀνατολὰς τῶν Μαυροβουνιωτικῶν συνόρων. Συγχρόνως καὶ τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα, βοηθούμενα καὶ ὑπὸ Ἀλβανῶν, ἤρχισαν προελαύνοντα πρὸς τὸ μέρος τῆς Γουσίνας κατὰ τὰ νοτιοανατολικὰ τοῦ Μαυροβουνίου. Αἱ περὶ τῆς πολιορκίας τῆς Βεράνας εἰδήσεις κατ' ἀρχὰς ἀλληλοσυνεκρούοντο καὶ δὲν

ἐγίνετο οὐδὲν ἐπισήμως γνωστόν, ἐκτὸς μιᾶς μάχης σφοδρᾶς, ἥτις ἐτηλεγραφήθη ὑπὸ τοῦ Νομάρχου Κοσσυφοπεδίου, καὶ ἥτις, κατὰ τὸ τηλεγράφημα αὐτό, διήρκεσεν ἀπὸ τῆς 9ης τῆς νυκτὸς τῆς Τετάρτης, μέχρι τῆς 1ης μετὰ τὸ μεσονύκτιον, ἐπαναληφθεῖσα δὲ πάλιν, κατὰ τὸ αὐτὸ τηλεγράφημα, τὴν ἑπομένην Πέμπτην, 27 Σεπτεμβρίου, μεθ' ὁμοίας σφοδρότητος ἔσχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὑπὸ τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων ἀνάκτησιν ἀπωλεσθέντος τινὸς λόφου Βεζγαζάλα. Ἐκ τῶν ὑστέρων ὅμως ἐγνώσθη ὅτι οἱ Μαυροβούνιοι κατέλαβον ἐν τέλει τὴν Βεράναν, ἐγκαταστήσαντες μάλιστα ἐκεῖ καὶ ἴδιον τηλεγραφεῖον καὶ ταχυδρομεῖον. Τὴν Παρασκευήν, 28 Σεπτεμβρίου, οἱ Μαυροβούνιοι μετὰ λυσσώδη μάχην κατέλαβον τὸ φρούριον Δέζιτς τοῦ Τούζη καὶ ἀκολούθως τὸ ὑπ' αὐτοῦ δεσποζόμενον φρούριον τοῦ Σιπτζανίκ. Τὸ φρούριον Δέζιτς ἀντέστη ἐρρωμένως ἐπ' ἀρκετόν. Ὅταν ὅμως τὸ Μαυροβουνιωτικὸν πεζικὸν ἤρχισε νὰ προελαύνῃ, τὰ δὲ ἐχθρικὰ πυροβόλα καθίστων τὴν κατάστασιν τοῦ τουρκικοῦ φρουρίου τοιαύτην, ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατὴ ἡ ἀντίστασις, τότε ἤρχισεν ἡ δρᾶσις τῶν μυδραλλιοβόλων καὶ τῶν τουφεκίων τῶν Τούρκων, ἐνῷ οἱ πυροβοληταὶ προσεπάθουν νὰ σώσουν τὰ πυροβόλα των. Ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς σφοδρότητος τῆς ἐπιθέσεως οἱ Τοῦρκοι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὰ διασώσωσιν, ἠρκέσθησαν δὲ μόνον εἰς τὴν θραῦσιν τῶν κλιβάντων των. Ὁμάδες Τούρκων ἐθεάθησαν φεύγουσαι πρὸς τὸ Σιπτζανίκ, ἀλλὰ κατεδιώχθησαν καὶ ἀπεδεκατίσθησαν. Οἱ Μαυροβούνιοι ὥρμησαν τότε μὲ τὴν λόγχην ἐφ' ὅπλου πρὸς ἅλωσιν τοῦ ἠρρειπωμένου φρουρίου Δέζιτς, καὶ ἀκριβῶς τότε ἔσχον τὰς μεγαλειτέρας ἀπωλείας, ἰδίως μεταξὺ τῶν ἀξιωματικῶν, φονευθέντος καὶ αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ στρατηγοῦ Μπόσκοβιτς.

Ἀφοῦ τέλος ἐκυρίευσαν τὸ Δέζιτς οἱ Μαυροβούνιοι ἐπετέθησαν καὶ κατὰ τοῦ φρουρίου Σιπτζανίκ, ὅπερ μετὰ μικρὰν ἀν-

τίστασιν ἐπίσης κατέλαβον. Ἡ πτῶσις τοῦ Τοῦζι συνεπήγαγε τὴν αἰχμαλώτισιν 3,500 ὀθωμανῶν, παραδοθέντων κατόπιν πενθημέρου ἡρωϊκῆς ἀντιστάσεως καὶ μεγάλων στερήσεων. Μετὰ τὰς νίκας των αὐτὰς οἱ Μαυροβούνιοι προήλασαν ἔτι νοτιώτερον καὶ κατέλαβον τὴν Πράβαν, κατόπιν φονικωτάτης μάχης, καθ' ἣν ἐκ μὲν τῶν Μαυροβουνίων ἔπεσαν περὶ τοὺς 500, ἐκ δὲ τῶν ὀθωμανῶν περὶ τοὺς 900. Ἀφοῦ δὲ κατέλαβον καὶ τὴν Πλάβαν, ἐβάδισαν πρὸς τὴν εἰς τὰ νοτιοδυτικὰ αὐτῆς κειμένην Γουσίνην, ἔνθα ὑπῆρχον συνηθροισμέναι περὶ τὰς 15,000 ὀθωμανικοῦ στρατοῦ. Μετὰ κρατερὰν ἐν τούτοις μάχην οἱ Μαυροβούνιοι κατέλαβον καὶ τὴν πόλιν ταύτην. Ὁ Ὀθωμανικὸς τότε στρατὸς ὑπεχώρησε δυτικῶς πρὸς τὸ μέρος τῆς Διάκοβας. Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὰς κινήσεις τοῦ πρὸς νότον τῶν συνόρων του δρῶντος Μαυροβουνιωτικοῦ στρατιωτικοῦ σώματος· ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ πρὸς Ἀνατολὰς δρῶν, τοῦτο μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Βερόνας προήλασε πρὸς τὴν Ἄκοβαν καὶ τὸ Κολασὶν καὶ προέβη εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἄκοβας.

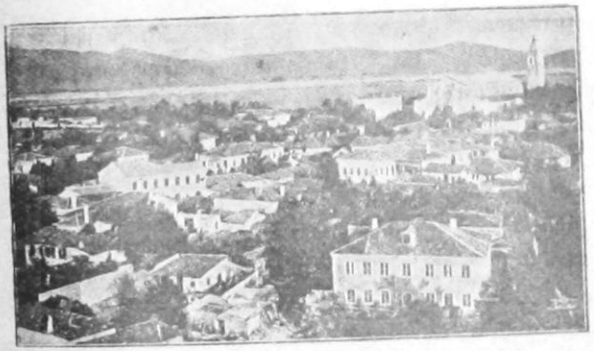
Ὁ ἥρως ΕΣΣΑΤ πασᾶς, φρούραρχος τῆς Σκόδρας.

Τοιουτοτρόπως οἱ Μαυροβούνιοι προχωρήσαντες μέχρι τῶν σημείων τούτων ὅλας τὰς προσπαθείας καὶ ἐνεργείας των ἔστρεψαν πρὸς τὴν Σκόδραν, ἔνθα ἐφρούρει ὁ Ἐσσὰτ πασᾶς μὲ 20 χιλιάδας στρατοῦ καὶ 10 χιλ. Ἀλβανῶν. Ἀμφότεραι αἱ στρατιαὶ προετοιμάσθησαν μετὰ ταῦτα διὰ μεγάλην μάχην εἰς τὴν Χέλιμ, σπουδαιότατον στρατηγικὸν σημεῖον,

κείμενον μεταξὺ τῆς Τούζης καὶ τῆς ἀνατολικῆς προεξοχῆς τῆς λίμνης Σκόδρας. Τὸ μέρος τοῦτο εἶναι ἡ μόνη πρὸς τὴν Σκόδραν ἄγουσα ὁδός, ἐγκλείει δὲ μέγιστα πλεονεκτήματα διὰ τὸν ὀθωμανικὸν στρατόν.

Ἐν τῷ μεταξύ, ἐγένοντο διάφοροι συγκρούσεις μεταξὺ τῶν δύο ἀντιπάλων, αἵτινες ὅμως ἦσαν δυσμενεῖς διὰ τοὺς Μαυροβουνίους. Φαίνεται δὲ ὅτι ὄντως οὗτοι περιῆλθον εἰς δυσκολωτέραν θέσιν, καθ' ὁμολογίαν αὐτῆς ταύτης τῆς «Νοτιοσλαυϊκῆς Ἀνταποκρίσεως».

Ἡ ἐπὶ τὸ δυσμενέστερον δ' αὕτη διὰ τοὺς Μαυροβουνίους τροπὴ προῆλθεν, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τῆς ἐξαντλήσεως τῶν

Ἡ πόλις Σκόδρα.

στρατευμάτων των, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς ἐκ τῆς λόγῳ τῆς βραδύτητος περὶ τὴν προμήθειαν τῶν τροφίμων καὶ τῶν πολεμοφοδίων διακοπῆς, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ὁ Ἐσσὰτ πασᾶς ἠδυνήθη νὰ συγκεντρώσῃ ἐν Σκόδρᾳ, τὰς δυνάμεις, ἃς ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν. Ἡ Σκόδρα οὕτως ἔχουσα κατέστη ἀπόρθητος.

ΣΕΡΒΙΚΑ

Ὁ Σερβικὸς στρατὸς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ πολέμου διῃρέθη εἰς τέσσαρας κυρίας στρατιάς: Τὴν πρώτην καὶ σπουδαιοτέραν δρᾶσιν ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Μοραύα πρὸς τὰ Σκόπεια, τὴν δευτέραν κατευθυνομένην εἰς τὸ αὐτὸ σημεῖον ἐκ Σόφιας καὶ Κιουστενδηλίου, μετὰ τῶν βουλγαρικῶν ἡνωμένων δυνάμεων, τὴν τρίτην κατευθυνομένην πρὸς τὴν πεδιάδα τοῦ Κοσσυφοπεδίου διὰ τῆς κοιλάδος τῆς Τοπλίτσας καὶ τὴν τετάρτην στρατιὰν περιλαμβάνουσαν τὴν χωροφυλακὴν καὶ τοὺς ἄνδρας τῆς τρίτης ἡλικίας καὶ συγκεντρωμένην κατὰ μῆκος τῶν συνόρων. Μεταξὺ τῶν πρώτων συμπλοκῶν ἐγνώσθησαν ἡ κατὰ τὴν 29 Σεπτεμβρίου σύγκρουσις ἐν Σενίτσᾳ καὶ ἡ κατὰ τηλεγράφημα ἐκ Σκοπείων ὑπὸ ἡμερομ. 2 Ὀκτωβρίου ἀναγγελθεῖσα πρὸς τὸ μέρος τῆς Βόδιβας. Αἱ ἐκ τῶν σερβικῶν μεθορίων εἰδήσεις ἦσαν αἱ μᾶλλον ἀκαθόρισιοι καὶ ἀντιφατικαί. Ὁ κῦριος στόχος τῶν ἐνεργειῶν τῶν Σέρβων ἦσαν τὰ Σκόπεια. Οὕτω δὲ ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ ἡνωμένος βουλγαροσερβικὸς στρατὸς καταλαβὼν τὴν Τζουμαγιὰν κειμένην νοτίως μὲν τῆς Σόφιας, Ν. Α. δὲ τοῦ Κιουστενδηλίου προύχώρησεν ἔτι Ν. Α. καὶ ἐκτελῶν κυκλικὴν κίνησιν κατέλαβε τὴν Μεχόμα, ἡ ὁποία κεῖται εἰς τὸ διαμέρισμα τοῦ Ῥαζλόγη, βορείως τοῦ Νευροκοπίου. Κατόπιν προέβη δυτικῶς καὶ ἔφθασε μέχρι τῶν Κοτσάνων, ἄτινα κεῖνται 100 περίπου χιλιόμετρα Ν.Α. τῶν Σκοπείων. Εἰς τὰ Κότσανα καὶ τὴν Ζαγορίτσαν συνήφθη κρατερὰ μάχη. Ἀφ' ἑτέρου ἡ ὡς ἄνω πρώτη καὶ σπουδαιοτέρα σερβικὴ στρατιὰ προήλασε, καὶ ἀφοῦ μετὰ κρατερὰν μάχην κατέλαβε τὴν Μπογιανόφτσαν καὶ τὸ ὀχυρώτατον φρούριον τοῦ Ῥανγκικήν, τὸ ὁποῖον κεῖται 15 χιλιόμετρα ἐντὸς τοῦ τουρκικοῦ ἐδάφους, ἐξηκολούθησε προχωροῦσα πρὸς νότον ἐναντίον τοῦ Κουμανόβου, τὸ ὁποῖον ὀλίγον ἀπέχει τῶν Σκοπείων. Καὶ ἡ τρίτη στρατιὰ καταλαβοῦσα τὴν Ἐγρῆ Παλάγκα κειμένην Β.Α. τῶν Σκοπείων ἐβάδιζε καὶ αὕτη κατὰ τῶν Σκοπείων.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ εὑρίσκοντο τὰ πράγματα μέχρι τῆς 5 Ὀκτωβρίου, ὅτε τὸ Ὀθωμανικὸν Πρακτορεῖον ἐξήγγειλεν νίκας τῶν Ὀθωμανικῶν στρατευμάτων συγκρουσθέντων πρὸς τὰς παρὰ τὸ Κουμάνοβον προελασάσας Σερβικὰς δυνάμεις, αἵτινες ἠναγκάσθησαν νὰ ὑποχωρήσωσι μετὰ μεγάλων θυσιῶν. Ἀνηγγέλθη κατόπιν καὶ τῆς Πριστίνας ἡ ὑπὸ τῶν Σέρβων κατάληψις. Μετὰ ταῦτα ἀκούεται ὁ σερβικὸς στρατὸς ὅτι ἔφθασε πρὸ τοῦ Μοναστηρίου. Ἀλλ' ἐκεῖ προήλασε κατόπιν ἀποφασιστικῆς μάχης καὶ σπουδαίων ἀπωλειῶν ἕνεκα τῆς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους καὶ τῆς κακοκαιρίας, ἥτις ἔφερε ἐνώπιόν του πλήμμυραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ τῆς μεγάλης ἀντιστάσεως ἣν συνήντησεν· εἰσῆλθε δὲ εἰς τὸ Μοναστήριον μὲ τὴν σπουδαίαν καὶ ἔγκαιρον βοήθειαν τοῦ Ἑλλ. στρατοῦ τοῦ Διαδόχου, ὅστις ἐκ Θεσσαλονίκης προλαβὼν ἀφίκετο εἰς τὴν κρισιμωτέραν στιγμὴν συγκρατήσας τὴν κυριωτέραν δύναμιν τῶν τούρκων διὰ σφοδροτάτων ἐπιθέσεων εἰς τὰ ἐντεῦθεν τοῦ Μοναστηρίου στρατηγικώτατα σημεῖα. Καὶ οὕτω εἰσῆλθον εἰς τὸ Μοναστήριον Ἕλληνες καὶ Σέρβοι σχεδὸν συγχρόνως.

Στρατηγὸς Πότνικ

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ:

Τὸ Γενικὸν σερβικὸν στρατηγεῖον ἦτο ἡ Βράνια. Ἐτηλεγράφησαν τὰ ἑξῆς: «Οἱ Μαυροβούνιοι στεροῦνται ἐντελῶς ἰατρῶν. Οἱ τραυματίαι ἀποθνήσκουσι σωρηδόν. Οἱ Σέρβοι ἤρχισαν σφοδρὸν πῦρ».

Ἰδοὺ καὶ ἡ τελευταία μετὰ τὰς νίκας προκήρυξις:

Προκήρυξις τοῦ βασιλέως Πέτρου τοῦ Α΄.

ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΝ 6.

«Ἀπὸ αἰώνων ἡ τουρκικὴ τρομοκρατία οὐδὲν ἕτερον ἔπραττεν εἰμὴ νὰ ἐπιδιώκῃ τὴν καταστροφὴν τῶν ἐν τῇ Παλαιᾷ Σερβίᾳ ἀδελφῶν ἡμῶν τὰ δὲ εἰρηνικὰ διαβήματα τὰ γενόμενα πρὸς βελτίωσιν τῆς τύχης των ὑπῆρξαν μάταια. Κατὰ τὸ 1877 ἐδημιουργήθη ἡ Νέα Σερβία τῇ συνδρομῇ τῆς Ρωσίας. Σήμερον ἐπίσης πρόκειται νὰ δημιουργηθῇ Μεγάλη Σερβία, ἔνθα θὰ βασιλεύσῃ ἡ ἐλευθερία, ἡ ἰσότης καὶ ἡ ἀδελφότης».

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΜΕΡΟΣ Α΄

Η ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΤΗΣ ΞΗΡΑΣ

Ἡ ἐπιστράτευσις ἐν Ἑλλάδι.

Ἐν τηλεγραφήματι ὑπὸ ἡμερομηνίαν 25 Σεπτεμβρίου 1912 ὁ ἰδιαίτερος ἀνταποκριτὴς τοῦ παρισινοῦ «Χρόνου» ἐν Ἀθήναις, ἐπέστελλεν εἰς τὴν ἐφημερίδα του τὰ ἑξῆς:

Αἱ στρατιωτικαὶ εἰδήσεις εἶνε ἐκτάκτως σπάνιαι. Αἱ ἐφημερίδες ἀπεφάσισαν ὅπως πρὸ τῆς ἐπιψηφίσεως τοῦ νόμου

νὰ μὴ δημοσιεύσωσιν εἴδησίν τινα σπουδαίαν ὅσον ἀφορᾷ τὴν κινητοποίησιν. Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον αὐτὴ ἡ ἀντίθεσις πρὸς τὰ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1897 συμβάντα. Οὐδεμία θορυβώδης διαδήλωσις συνοδεύει τὴν ἄφιξιν ἢ τὴν ἀναχώρη-

Ὁ Ἀρχιστράτηγος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ἀναχωρῶν διὰ τὰ σύνορα.

σιν τῶν συνταγμάτων, μολονότι οἱ ἔφεδροι τῶν ἐπαρχιῶν πάντες ἀντεπεκρίθησαν εἰς τὴν πρόσκλησιν, ἀναγγέλλεται δὲ ἐξ ἄλλου ὅτι ἀπὸ ὅλας τὰς γωνίας τοῦ κόσμου φθάνουσιν Ἕλληνες ἔφεδροι ὡς καὶ ξένοι ἐθελονταί. Παρ' ὅλην τὴν συρροὴν στρατευμάτων ἐν Ἀθήναις ἡ ἡσυχία καὶ ἡ τάξις εἶνε πλήρεις. Ἡ πόλις ἔχει τὴν συνήθη φυσιογνωμίαν την

Τὰ πρῶτα ἐξωτερικὰ σημεῖα μεταβολῆς εἶνε ἡ σπάνις ἁμαξῶν, διότι οἱ ἵπποι ἐπετάχθησαν, καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι **αἱ ἐφημερίδες** δὲν ἔχουσιν εἰμὴ μόνον τέσσαρας σελίδας, διότι οἱ συντάκται καὶ οἱ τυπογράφοι προσεκλήθησαν εἰς τὰ ὅπλα.

Ἀπὸ τῆς χθὲς αἱ ἑλληνίδες διοργανοῦσι σωματεῖον, ὅπερ θὰ σπεύσῃ εἰς βοήθειαν τῶν τέκνων καὶ ἰδίᾳ τῶν νηπίων τῶν ἐφέδρων. Ἑτέρα ἐπιτροπὴ κυριῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς κ. Σλῆμαν, χήρας τοῦ ἐνδόξου ἀρχαιολόγου, προτίθεται νὰ μεταβῇ εἰς τὸ πεδίον τῶν μαχῶν διὰ νὰ διανείμῃ εἰς τοὺς στρατιώτας φλανέλλας, ἰατρικὰ τονωτικά, σοκολάτας, σταφίδας κτλ. Πλεῖστοι ἰδιῶται προσέφερον τὰς οἰκίας των ὅπως ἐγκαταστήσωσιν ἐνδεχομένως νοσοκομεῖα. Πρᾶγμα ἄξιον παρατηρήσεως, πρὸ πάντων διὰ τὴν Ἑλλάδα, εἶνε ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ ἐργασία τῆς φιλανθρωπίας προχωρεῖ μετὰ τοσαύτης **ἐχεμυθείας** μεθ' ὅσης καὶ ἡ κινητοποίησις. «***Ὁ λαὸς οὗτος ἐντελῶς μετεβλήθη***», ἔλεγε χθὲς εἷς ἀρχαιολόγος ξένος, διαμένων ἀπὸ δεκαπενταετίας ἐν Ἀθήναις.

Ἐπίσης ἔφθασαν εἰς Ἀθήνας οἱ ἀποτελοῦντες τὸν ἱερὸν λόχον ἐξ Ἀμερικῆς ὀκτακισχίλιοι ἐν συνόλῳ. Οἱ ἱερολοχῖται οὗτοι κατὰ πάντα τελείως γυμνασμένοι καὶ πλήρη ἔχοντες τὰ ἐφόδια αὐτῶν ἀποστέλλονται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸ πεδίον τοῦ πολέμου.

Κατὰ τηλεγράφημα ἐξ Ἡρακλείου τῆς Κρήτης, στρατιωτικὸν σῶμα ἀποτελούμενον ἐκ 1200 Κρητῶν ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου τοῦ Πανταλέοντος κατευθυνόμενον εἰς Πειραιᾶ. Ἐπίσης ἀνεχώρησαν ἕτερα 3 ἀτμόπλοια ἐκ Χανίων καὶ Ρεθύμνου. Τὰ ἀτμόπλοια ταῦτα ἀπέπλευσαν ὑπὸ τὴν προστασίαν ἑλληνικῶν πολεμικῶν, τὰ ὁποῖα ἐπὶ τούτῳ κατέπλευσαν εἰς Κρήτην. Καὶ ἄλλοι ἐθελονταί, εὑρισκόμενοι καθ' ὁδόν, ἀναμένονται.

Ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ

Διάδοχος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ἡμερησία Διαταγὴ τοῦ "Ελληνος Διαδόχου.

Τὴν παραμονὴν τῆς προελάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἡ Α. Υ. ὁ Διάδοχος ἀρχιστράτηγος, ἀπηύθυνε τὴν ἀκόλουθον ἡμερησίαν διαταγήν, ἀναγνωσθεῖσαν ἐν μέσῳ ἐπευφημιῶν εἰς ὅλα τὰ σώματα.

Ἀξιωματικοί, ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται!

Ἡ ἀκεραιότης τῆς Πατρίδος ἀπειλεῖται, τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν κινδυνεύει ἡ ὕπαρξις καὶ ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς συνεκεντρώθη εἰς τὰ σύνορα, ὅπως ὑπερασπίσῃ τὴν τιμὴν τῆς Ἑλλάδος.

Τοῦ στρατοῦ τούτου ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν ἠὐδόκησε νὰ τάξῃ ἐμὲ ἀρχηγόν.

Ἀναλαμβάνω σήμερον μετὰ θάρρους καὶ πεποιθήσεως τὴν ἀρχηγίαν ὑμῶν, διότι γνωρίζω ὅτι ἡγοῦμαι ἀνδρῶν ἀποφασισμένων νὰ καταστήσωσι σεβαστὰ τὰ δίκαιά μας.

Ἡ πρὸς ὑμᾶς πεποίθησίς μου ἐνισχύεται ἀκόμη ἐκ τοῦ ὅτι ἐν καιρῷ εἰρήνης ἐξησκήθητε εἰς τὴν πολεμικὴν καὶ χαρίζεσθε τὰ τελειότερα τουφέκια καὶ τὰ τελειότερα πυροβόλα.

Ἐμμείνατε μέχρι τέλους εἰς τὴν ἰδέαν ὅτι διὰ τῶν ὅπλων σας θὰ ἐπιβάλλετε, ὅταν διαταχθῆτε, τὴν θέλησιν τοῦ Κράτους, καὶ ὅτι οὐδεμία στέρησις, οὐδὲν ἐμπόδιον θὰ ἦνε ἱκανὰ νὰ μειώσωσι τὴν δύναμιν τῆς ἀποφάσεώς σας, ἐπιμένοντες μέχρι τέλους, καὶ μετὰ σιδηρᾶς πειθαρχίας συσσωματούμενοι περὶ τοὺς ἀρχηγούς σας.

Ζήτω ὁ Βασιλεύς!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ

Ἡ ἐπαναφορὰ τῶν πριγκήπων εἰς τὸν στρατόν.

Διὰ Β. Διατάγματος κοινοποιηθέντος εἰς ὅλας τὰς στρατιωτικὰς ἀρχὰς ἐπανεφέρθησαν εἰς τὴν ἐνεργὸν ὑπηρεσίαν τοῦ στρατοῦ οἱ βασιλόπαιδες ὡς ἑξῆς:

Ὁ πρίγκηψ Νικόλαος, συνταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ, μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑποστρατήγου.

Ὁ πρίγκηψ Ἀνδρέας, ὕλαρχος, μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου τοῦ ἱππικοῦ.

Ὁ πρίγκηψ Χριστοφόρος, ὑπολοχαγός, μὲ τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ, εἰς τὸ πεζικόν.

Οἱ δημοσιογράφοι εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατόν.

Ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος ἐδήλωσεν εἰς τὸν πρωθυπουργὸν κ. Βενιζέλον, ὅτι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δέχεται εἰς τὸ στρατηγεῖόν του ἀνταποκριτὰς ξένων ἐφημερίδων ἢ Ἕλληνας δημοσιογράφους.

Ἡ Ἑλλὰς εἰς τὰ σύνορα.

Ἀντιθέτως πρὸς τὸν πόλεμον τοῦ 1897, ἡ Ἑλλὰς παρέταξεν εἰς τὰ σύνορά της τώρα στράτευμα ποσοτικῶς μὲν ὑπερτριπλάσιον τοῦ τότε ἑτοιμασθέντος, ποιοτικῶς δὲ ἄριστα κατηρτισμένον ἀπό τε ἐκγυμνάσεως, φρονήματος, ὑλικῶν πολέμου καὶ λοιπῶν προμηθειῶν. Ὁ ἐν Θεσσαλίᾳ στρατὸς ἐτέθη ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀντιστρατήγου διαδόχου Κωνσταντίνου μὲ ἐπιτελάρχην τὸν ὑποστράτηγον κ. Π. Δαγκλῆν. Μέραρχοι τῶν ἓξ μεραρχιῶν ἦσαν οἱ ὑποστράτηγοι Μανουσογιαννάκης, Καλάρης καὶ Μοσχόπουλος καὶ οἱ συνταγματάρχαι Κλεομένους, Ματθαιόπουλος καὶ Μηλιώτης Κομνηνός. Ὁ δὲ ἐν Ἠπείρῳ στρατός, μὲ ἀρχηγὸν τὸν ἀντιστράτηγον κ. Κ. Σαπουντζάκην, εἶχε μεράρχους τοὺς ὑποστρατήγους Σοῦτσον καὶ Δαμιανόν.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΠΥΡ

Ἰταλὸς ἀνταποκριτὴς ἐτηλεγράφησεν

εἰς τὴν ἐφημερίδα του τὰ ἑπόμενα:

Μελούνα, 6 Ὀκτωβρίου, μεσημβρία.

Τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς ποῦ γράφω, ὁ μέρσρχος κ. Μανουσογιαννάκης, ἡγούμενος τοῦ ἐπιτελείου του, εὑρίσκεται εἰς τὸν σταθμὸν τῆς Μελούνας, ἀπὸ τὸν ὁποῖον διέρχεται ὁ ἀμαξιτὸς δρόμος, ὁ ὁδηγῶν εἰς τὴν Ἐλασσῶνα. Ἤδη ἀπέχομεν ἀπὸ τὴν ὀθωμανικὴν πόλιν μόλις δύο ὥρας. Καλὸς πεζοπόρος ἠμπορεῖ νὰ διανύσῃ τὸ διάστημα καὶ ἐντὸς μιᾶς μόνον ὥρας. Ἡ Ἐλασσὼν δὲν εὑρίσκεται μακρὰν ἀπὸ τὰ σύνορα. Εἶναι μεσημέρι καὶ τὸ πεζικόν, τὸ ὁποῖον ἀρχίζει νὰ κατέρχεται πρὸς τὸν ἐλασσωνίτικον κάμπον, μᾶς χαιρετίζει μὲ κραυγὰς ἐνθουσιώδεις. Ὁ κ. Μανουσογιαννάκης, τοῦ ὁποίου τὸ ὁλόχρυσον πηλίκιον λαμποκοπᾷ μέσα εἰς τὸν πλοῦτον τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, φαίνεται ὅτι βιάζεται πάρα πολύ. Ἐπιθυμεῖ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Ἐλασσῶνα ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον. Ταχύτατα εἶναι αἱ κινήσεις του καὶ ἀλλεπάλληλοι αἱ διαταγαί του. Προτοῦ ἀκόμη καταληφθῇ ὁ σταθμὸς τῆς Μελούνας, καθὼς καὶ τὸ τελωνεῖον, τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ τῆς ἀγούσης ἀπὸ Λυγαριὰν εἰς Ἐλασσῶνα, ὁ μέραρχος εὑρίσκεται ἐγγύτατα πρὸς τὴν ὀθωμανικὴν γραμμήν. Ἔχει ἀφιππεύσει ἔξωθι τοῦ ἑλληνικοῦ τελωνείου, τοῦ εὑρισκομένου κατέναντι τοῦ τουρκικοῦ σταθμοῦ. Οἱ ἄνδρες πλησιάζουν ἀραιωμένοι, πυροβολοῦντες συγχρόνως πρὸς τὸν σταθμόν. Ὁ κ. Μανουσογιαννάκης εἰς μίαν στιγμὴν ἀνάπτει. Καλεῖ ἕνα ἀξιωματικὸν τοῦ Ἐπιτελείου, τὸν ὁποῖον ἐξαποστέλλει πρὸς τὸ ἕνα μέρος μὲ παρομοίας διαταγάς. Μὲ τὸ τηλεσκόπιον ἐξακολουθεῖ νὰ παρατηρῇ πρὸς τὸν σταθμόν. Ἀδημονεῖ. Ἐν τούτοις ὁ λόχος, ὁ βαδίζων ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς, ἔχει πλησιάσει πάρα πολύ, μόλις ἀπέχει ἀπὸ τὸν σταθμὸν ἑκατὸν μέτρα. Ὁ ὑποστράτηγος δὲν μένει ἀκόμη εὐχαριστημένος. Ἀποτείνεται γενικῶς πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ Ἐπιτελείου του καὶ ζητεῖ τὸν νεώτερον διὰ ν' ἀνέλθῃ εἰς τὴν κορυφήν, ὅπου εὑρίσκεται ὁ προχωρῶν λόχος.

— Γρήγορα ἐπάνω καὶ εἰπέτε νὰ πλησιάσουν ἀμέσως πρὸς τὸν σταθμόν.

Κατόπιν τῶν ἀλλεπαλλήλων καὶ ἐντόνων διαταγῶν, ἡ Μελοῦνα εὑρίσκετο εἰς τὰ χέρια τοῦ κ. Μανουσογιαννάκη μετὰ ἓν τέταρτον τῆς ὥρας. Ἀπὸ τὰ ὑψώματά της δὲ μία μεγαλειώδης ζητωκραυγὴ ἀντήχησε μὲ βοὴν ἀπερίγραπτον.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΠΥΡΟΒΟΛΙΣΜΟΣ. Ὁ πρῶτος πυροβολισμός, ὁ σημειώσας τὴν λῆξιν τῆς εἰρήνης καὶ τὴν ἔναρξιν τοῦ πολέμου, ἐρρίφθη τὴν ὀγδόην καὶ τέταρτον ἀκριβῶς. Εἶχα περάσει μίαν πολὺ κακὴν νύκτα εἰς τὸν Τύρναβον. Χωρὶς θετικὰς εἰδήσεις καὶ ὀσφραινόμενος μόνον τὴν προσέγγισιν τῆς μοιραίας στιγμῆς, εἶχα τὴν βεβαιότητα, ὅτι τὴν νύκτα θὰ ἤρχιζον αἱ ἐχθροπραξίαι. Ἐκοιμήθηκα λοιπὸν ἀνήσυχος. Ἤθελα μὲ τὸ ἄκουσμα τοῦ πρώτου τουφεκιοῦ νὰ εὑρίσκωμαι εἰς τὴν γραμμὴν καὶ ὅμως τὸ ξενοδοχεῖον, ὅπου ἔμενα, ἀπεῖχεν ἀπὸ μὲν τὰ Μπουγάζια τοῦ Ξεριᾶ μίαν ὁλόκληρον ὥραν, δύο δὲ ὥρας ἀπὸ τὰ στενὰ τῆς Μελούνας. Ἐπεχείρησα νὰ ὑπάγω τὴν νύκτα εἰς τὴν Λυγαριὰν διὰ νὰ διανυκτερεύσω ἐκεῖ, ἀναμένων τὴν ἔναρξιν τῆς συρράξεως, ἀλλὰ δὲν τὸ κατώρθωσα. Μὲ ἐσταμάτησεν ἡ περιπολία ὀλίγον ἔξω ἀπὸ τὸν Τύρναβον. Ὕπνον συνεχείας ἑνὸς τετάρτου δὲν ἐπέτυχα. Ἐξυπνοῦσα ἀνὰ πέντε λεπτά. Μοῦ ἐφαίνετο διαρκῶς, ὅτι ἤκουα πυροβολισμοὺς ἢ κρότους τηλεβόλων. Ἤνοιγα τὰ μάτια μου, τὰ ἐστήλωνα διὰ νὰ ἐνταθῇ ἡ προσοχή μου, ἐτέντωνα τ' αὐτιά μου, ἀλλ' ἄκρα ἡσυχία. Ποῦ καὶ ποῦ μόνον ἠκούετο ὁ θόρυβος ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου τῶν ἁρβυλῶν, αἱ ὁποῖαι μαζῆ μὲ τὰ πέταλα τῶν ἡμιόνων, τῶν συρόντων τὰ μεταγωγικὰ ἁμάξια, ἐδημιούργουν ἕνα εἶδος κρότου, δυναμένου νὰ ἐκληφθῇ ἐν ὀνείρῳ καὶ ὡς ὁμοβροντία τηλεβόλων. Τὴν ὅην καὶ ἡμίσειαν πρωϊνὴν εὑρισκόμην ἐπὶ πιδός. Τίποτε ἀκόμη δὲν ἤτο γνωστὸν ὅσον ἀφορᾷ μὲ τὴν διακοπὴν τῶν σχέσεων. Πολλοὶ μάλιστα ἀξιωματικοὶ μ' ἐβεβαίουν ἀφ' ἑσπέρας, ὅτι αἱ ἐχθροπραξίαι θὰ ἤρχιζον τὸ Σάββατον. Ἐν τούτοις ἐγὼ ἐπέμενα εἰς τὴν προαίσθησίν μου. Εἶχα ἐξέλθει εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ ξενοδοχείου, ὑπολογίζων τὸν ὑπολειπόμενον χρόνον τοῦ σκότους, ἐν σχέσει πρὸς τὸ χρονικὸν διάστημα, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ εὑρισκόμην εἰς τὴν Λυγαριάν, ὅταν ἀντελήφθην νὰ διέρχωνται ἀπὸ τὴν πλατεῖαν δύο ποδηλάται. Ὁ εἷς ἦτο δεκανεύς, ὁ ἄλλος στρατιώτης. Συγχρόνως ἀκούω τὴν ἀκόλουθον στιχομυθίαν.

— Τρέχει τίποτα;

— Ἐτελείωσαν ὅλα.

— Ὁ πόλεμος; . . .

Ἦσαν οἱ ἀγγελιαφόροι, οἱ ὁποῖοι ἔφερον τὴν εἴδησιν εἰς τὸν Τύρναβον. Μετ' ὀλίγον ἡ μικρὰ πόλις σύσσωμος ἀνεταράσσετο. Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ λόχοι, τάγματα, συντάγματα, κάρρα φορτωμένα, μουλάρια, κύπτοντα ὑπὸ τὸ βάρος κουραμανῶν, ριζιοῦ καὶ φασολιῶν. Ἡ γενικὴ κατεύθυνσις τὰ σύνορα. Ἡ περίοδος τῆς ἀβεβαιότητος εἶχε λήξει πλέον. Μετ' ὀλίγον θὰ ἐκρότει τὸ τηλεβόλον.

ΕΚΛΕΙΣΘΗΣΑΝ ΔΙΑ Ν' ΑΠΟΘΑΝΟΥΝ. — Λῃστευθεὶς ἀγρίως ἀπὸ κάποιον κάτοχον ἑνὸς ἵππου, ἀποφυγόντος τὴν ἐπίταξιν, εὑρισκόμην μὲ τὸ ἡλιοχάραγμα ἀπέναντι τοῦ Ἑλληνικοῦ σταθμοῦ τοῦ Προφήτου Ἠλία. Ὁ σταθμὸς αὐτὸς εἶνε εἰς τὴν κορυφὴν ἑνὸς βουνοῦ, ὕψους τετρακοσίων μέτρων, ὄπισθεν τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἕνας στενὸς δρόμος ὁδηγῶν εἰς τὴν Ἐλασσῶνα. Ἐπάνω ἀπὸ τὸ βουνὸν αὐτὸ τοῦ Προφήτου Ἠλία, ὑψοῦται τὸ Λοσφάκι, βραχῶδες καὶ ἀπότομον ὄρος, ὕψους ἑπτακοσίων σαράντα μέτρων, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποίου ὑπάρχει τουρκικὸς σταθμός. Τὸ Λοσφάκι, μὲ τὴν διαφορὰν αὐτὴν τῶν τριακοσίων πενῆντα περίπου μέτρων εἰς ὕψος, δεσπόζει φυσικώτατα τοῦ Προφήτου Ἠλία. Διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἐλευθέρα ἡ εἴσοδος ἀπὸ τὸν προφήτην Ἠλίαν, πρέπει νὰ καταληφθῇ τὸ Λοσφάκι. Ὁ στραιὸς προχωρεῖ, ἐνῷ συγχρόνως διατάσσεται ἡ λῆψις τῶν μέτρων διὰ τὴν κατάληψιν τοῦ σταθμοῦ. Εἶνε βεβαιωμένον, ὅτι ὁ σταθμὸς αὐτὸς δὲν ἐγκατελείφθη, ὅπως πολλοὶ ἄλλοι σταθμοί. Ἔχουν κλεισθῇ εἰς αὐτὸν δεκαπέντε ἱππεῖς, ἄνευ ἵππων, δεκαπέντε ἀνδρεῖοι, μεθ' ἑνὸς ἀξιωματικοῦ. Ἀπεφάσαν ν' ἀποθάνουν. Ἡ ἐπίθεσις κατὰ τῶν τουρκικῶν σταθμῶν εἶνε γενική. Ἀρχίζει ἀπὸ τὴν Μελούναν καὶ λήγει εἰς τὸ Κουτσόχειρο, εἰς τὸ μέρος δηλαδή, ἀπὸ τὸ ὁποῖον εἰσέρχεται ὁ Πηνειὸς εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, ἀφοῦ κάμῃ τὴν ἔξοδόν του ἀπὸ τὰ Μπουγάζια. Οἱ τουρκικοὶ σταθμοὶ ἐπὶ τοῦ τμήματος αὐτοῦ τῆς μεθορίου εἶνε ἕνδεκα. Οἱ τουρκικοὶ σταθμοί, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται ἀπὸ τοῦ μεθοριακοῦ τμήματος, τοῦ ἀρχομένου ἀπὸ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον —Παπαποῦλι—καὶ λήγοντος εἰς τὴν Μελούναν, ἔχουν ὅλοι σχεδὸν ἐγκαταλειφθῇ. Εἷς ἐκ τῶν πλέον ἰσχυρῶν, μετὰ τὸ Λοσφάκι, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς τὴν γραμμήν, ὅπου γίνεται ἡ ἐπίθεσις, εἶνε ὁ σταθμὸς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. Οἱ Τοῦρκοι εὑρίσκονται εἰς τὸν σταθμὸν αὐτὸν εἰς ὕψος ἑξακοσίων πενῆντα μέτρων. Ὁ ἀπέναντι

τοῦ σταθμοῦ τούτου ἑλληνικὸς σταθμὸς—τῶν Αὐλαγάδων—εὑρίσκεται εἰς ὕψος ἑκατὸν εἴκοσι πέντε μέτρων. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ

Ἡ ἐπίθεσις εἰς τοὺς βράχους τοῦ Λοσφακίου.

καταληφθῇ ὁ τουρκικὸς σταθμὸς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, κειμένου ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ Ἱστορικὸν Μάτι.

Η ΕΠΙΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΑΗ ΓΙΩΡΓΗ — Τὴν ἑβδόμην καὶ ἡμίσειαν διακρίνεται διὰ τοῦ τηλεσκοπίου ἔξωθεν τοῦ σταθμοῦ ἕνας ἀξιωματικὸς καὶ ἕνας στρατιώτης, ὁ ὁποῖος ἐκτελεῖ χρέη φρουροῦ.

Ἡ ὥρα εἶναι ὀγδόη καὶ εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου, τοῦ εὑρισκομένου εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν τοῦ τουρκικοῦ, προχωρεῖ μετὰ προφυλάξεως μικρὸν σῶμα Ἑλλήνων στρατιωτῶν, μὲ ἐπικεφαλῆς ἕνα ἀνθυπασπιστήν. Ἐπάνω εἰς τὸν σταθμὸν κυματίζει ἡ τουρκικὴ σημαία, ἀλλὰ δὲν φαίνεται πλέον οὔτε ἀξιωματικός, οὔτε φρουρός. Ὑπάρχει ἡ πιθανότης, ὅτι ἐκλείσθησαν εἰς τὸν σταθμόν, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν συναδέλφων των εἰς Λοσφάκι, προτιμήσαντες τὸν θάνατον.

Οἱ Ἕλληνες προχωροῦν ἠραιωμένοι. Ὁ ἀνθυπασπιστὴς διατάσσει νὰ καταλάβουν θέσεις καὶ νὰ ἑτοιμασθοῦν. Τὴν ὀγδόην καὶ τέταρτον ἀκριβῶς ἀντηχεῖ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου ἕνας πυροβολισμός. Εἶναι ὁ πρῶτος. Τὸ σύνθημα τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ αἵματος δίδεται πλέον.

Οἱ γύρω λόγγοι ἐπαναλαμβάνουν τὸν ἦχον. Ἀκολουθεῖ πῦρ ὁμαδὸν ἐναντίον τοῦ σταθμοῦ. Τὰ βουνὰ μεταδίδουν ἀνὰ τὸν Θεσσαλικὸν κάμπον τὸ πολεμικὸν κήρυγμα. Οἱ στρατιῶται προχωροῦν.

— Ἀραιά, παιδιά!... ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ ἀνθυπασπιστοῦ, εὑρισκομένου εἰς τὴν γραμμήν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται καὶ οἱ στρατιῶται. Πυροβολεῖτε σφυκτά!... Μὴ παρουσιάζετε τὸ σῶμά σας!... Ἐμπρός!... Προχωρεῖτε καὶ πυροβολεῖτε!...

Τὴν ἔναρξιν τοῦ πυρὸς χαιρετίζει ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ κάμπου — πρὸς τὸ Καρατζόλι — ὁ προχωρῶν στρατὸς μὲ ζητωκραυγάς, τῶν ὁποίων ὁ ἦχος δονεῖ τὸ σύμπαν.

Οἱ πυροβολισμοὶ τώρα ἐπεκτείνονται εἰς ὁλόκληρον τὴν γραμμήν. Ἀπὸ παντοῦ φθάνουν αἱ ἠχηραὶ ἀπηχήσεις. Ἡ φωτιὰ ἔχει παντοῦ ἀνάψει. Ἡ ἐπίθεσις ἐναντίον τοῦ Ἁγίου Γεωργίου γίνεται σφοδρά. Μετ' ὀλίγην ὥραν οἱ πυροβολισμοὶ πρὸς τὸ σημεῖον αὐτὸ καταπαύουν. Ὁ σταθμὸς ἔχει καταληφθῆ.

Ἡ ὥρα εἶνε ἐνδεκάτη, ὅταν ἕνας ρυθμικὸς κρότος ἀκούεται ἀπὸ μακράν. Εἶναι τὸ ἀεροπλάνον. Πετᾷ ὁ κ. Καμπέρος καὶ ὑψοῦται ὑπὲρ τὰ χίλια μέτρα μεταξὺ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ τοῦ Λοσφακιοῦ. Ἐκτελεῖ κατοπτεύσεις. Ὁ στρατὸς ποῦ τὸν βλέπει ἐνθουσιάζεται καὶ ζητωκραυγάζει. Τὸ ἀεροπλάνον χάνεται εἰς τὴν πεδιάδα. Ἐν τῷ μεταξὺ τὰ σώματα ἐκτελοῦν διαφόρους κινήσεις

πέραν τῶν συνόρων. Ἕνα σῶμα, τὸ ὁποῖον κατευθύνεται πρὸς τὴν Ἐλασσῶνα, διέρχεται ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ Τελωνεῖον τῆς Λυγαριᾶς.

Εἰς τὸ Λοσφάκι οἱ Τοῦρκοι κλεισμένοι πολεμοῦν ἀνδρείως. Ἐτραυμάτισαν ἐλαφρῶς ἕνα ὁπλίτην, ὁ ὁποῖος μετεφέρθη εἰς τὴν Λάρισσαν. Τὸ βράδυ θὰ κανονιοβοληθοῦν.

ΗΡΩΙΣΜΟΙ ΟΘΩΜΑΝΩΝ

Οἱ Ἕλληνες ἀξιωματικοὶ μετὰ θαυμασμοῦ ἀναφέρουν τὴν αὐταπάρνησιν ἑνὸς Τούρκου λοχίου καὶ 15 στρατιωτῶν, οἵτινες, κλεισθέντες ἐντὸς τοῦ μεθοριακοῦ σταθμοῦ Λοσφακίου παρὰ τὸν Τύρναβον καὶ κυκλωθέντες ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων των, ἐξηκολούθησαν μαχόμενοι ἀνδρείως ἐπὶ δύο ὁλοκλήρους ἡμέρας, ἀρνούμενοι νὰ παραδοθῶσιν.

Ὁ Ἕλλην Διάδοχος ἐθαύμασε τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν. Ἐπὶ δύο ἡμέρας ἠρνήθη νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν χρησιμοποίησιν πυροβολικοῦ, διὰ τὴν ἐκπόρθησιν τοῦ μικροῦ σταθμοῦ. Καὶ οἱ ἀνδρεῖοι μαχηταὶ ἐξηκολούθησαν ἀντιτάσσοντες ἀπεγνωσμένην ἀντίστασιν, ἕως οὗ αἱ σφαῖραι τῶν περικυκλούντων ἐφόνευσαν αὐτοὺς μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου.

Δὲν εἶνε ὅμως ὀλιγώτερον ἡρωϊκὴ ἡ πρᾶξις ἓξ χοτζάδων, οἵτινες, ὀχυρωθέντες ἐπὶ τριῶν μιναρέδων τῆς Ἐλασσῶνος, ἀνὰ δύο, ἐξηκολούθησαν μαχόμενοι ἐπὶ τρεῖς ὁλοκλήρους ἡμέρας. Ἡ Ἐλασσὼν εἶχε καταληφθῆ ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ των, καὶ ἐν τούτοις, οἱ ἓξ ἀνδρεῖοι ἐξηκολούθουν ἀμυνόμενοι ἐκ τοῦ ὕψους των· ἔχοντες ἀρκετὴν προμήθειαν φυσιγγίων, ἐπυροβόλουν συνεχῶς, ἀπαντῶντες εἰς τὸ ἀκίνδυνον, ἄλλως τε, πῦρ τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν, ὧν αἱ σφαῖραι προσέκρουον ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τοῦ μιναρέ.

Στρατιῶταί τινες ἠθέλησαν ν' ἀνατινάξουν τὰ τεμένη διὰ δυναμίτιδος. Τοῦτο ὅμως περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τοῦ Διαδόχου ἀρχιστρατήγου, ὅστις διέταξε τὸν στρατὸν αὐστηρῶς νὰ σεβασθῇ τοὺς εὐκτηρίους οἴκους καὶ ν' ἀναμείνῃ τὴν ἐξάντλησιν τῶν φυσιγγίων καὶ τῶν τροφῶν τῶν χοτζάδων τῆς Ἐλασσῶνος, οἵτινες τότε θὰ ἠναγκάζοντο νὰ ὑποκύψουν. Ἐπὶ τέλους παρεδόθησαν.

Ἡ ἀντοχὴ των ὅμως ἦτο ἀξία θαυμασμοῦ.

ΗΡΩΙΣΜΟΙ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ὁ πρῶτος νεκρὸς Ἕλλην ὀνομάζεται Κωνσταντῖνος. — Αἱ δύο συνοδεῖαι.

Εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ἀπ' ἀλλήλων οἱ δύο σιδηροδρομικοὶ σταθμοί, ὁ τῆς Πελοποννήσου ἀφ' ἑνὸς καὶ ὁ τῆς Λαρίσσης ἀφ' ἑτέρου, ὑψῶνουν τὰ κομψὰ κτίριά των. Καὶ πρὸς τοὺς δύο αὐτοὺς σταθμοὺς συνεκεντροῦτο τακτικῶς ἡ προσοχὴ τοῦ ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ. Εἶνε οἱ δύο σταθμοί, εἰς τοὺς ὁποίους συνοψίζονται αἱ στρατιωτικαὶ κινήσεις. Ἐπίστρατοι ἐκ τῆς Πελοποννήσου. Στρατιῶται ἡλιοκαεῖς. Μεσολογγῖται ἐνθουσιώδεις. Τριπολιτσιῶται ὁρμητικοί, γεμάτοι ζωὴν καὶ θάρρος, ἀφικνοῦντο συνεχῶς ἀκούραστοι, ἀνεξάντλητοι. Ἄλλοι ἐφόρουν ἤδη τὸ «χακὶ» καὶ σχηματίζοντες τάγματα ἤρχοντο νὰ προστεθοῦν εἰς τὰ ἔμπεδα σώματα, ἅτινα, συγκεντρωθέντα ἐν Ἀθήναις, ἀνέμενον τὴν διαταγὴν νὰ ἐκκινήσουν πρὸς τὸ ἄγνωστον, πρὸς τὸν πόλεμον.

Ποῦ θὰ μετέβαινον; Ποῦ; Πότε θὰ ἐπέστρεφον καὶ πόσοι;

Ἄγνωστον. Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἐτάχθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τῆς πατρίδος, ἔπαυσαν νὰ ἔχουν πρωτοβουλίαν. Δὲν εἶχον δικαίωμα νὰ ἐρωτοῦν πλέον, οὔτε νὰ σκέπτωνται. Ἀνῆκον εἰς τὴν σημαίαν, διὰ τὴν δόξαν τῆς ὁποίας προορίζοντο καὶ ὤφειλον νὰ εἶναι τυφλὰ ὄργανα τῶν διαταγῶν, αἵτινες θὰ τοῖς δοθῶσιν. Εὐσταλεῖς ἔφθανον μὲ τὴν ἑσπερινὴν ἀμαξοστοιχίαν. Ἦσαν οἱ ἐπίστρατοι Τριπόλεως. Τὴν αὐτὴν σχεδὸν στιγμὴν ἀπὸ τὸν ἄλλον σταθμὸν τῆς Λαρίσσης μία ἄλλη

συνοδεία ἔφθανεν. Ἦσαν στρατιῶται, ἐκτελεσταὶ καὶ αὐτοὶ τοῦ ἰδίου καθήκοντος, θύματα τῆς τύχης τῶν ὅπλων, ἥτις ἐστράφη ἐναντίον των. Αἱ δύο συνοδεῖαι διῆλθον πλησίον ἀλλήλων. Ἀπὸ τὴν Μακεδονικὴν γῆν, ἔνθα διεξήγετο ὁ ἀγών, ἔφθανον καθυστερημέναι αἱ ἀπηχήσεις τῶν ἀνδραγαθημάτων. Καὶ δὲν ἦσαν ὀλίγοι οἱ ἡρωϊσμοί.

Ὅλα τὰ ἀθηναϊκὰ φύλλα ἀφιέρωσαν γραμμὰς διὰ τὸν πρῶτον νεκρὸν τοῦ πολέμου. Ὀνομάζετο Κωνσταντῖνος Λιανὸς καὶ κατήγετο ἐκ Παλαιοχωρίου τῆς Παρνασίδος. Εἰς αὐτὸν ἔλαχεν ὁ κλῆρος νὰ βρέξῃ πρῶτος μὲ τὸ αἷμά του τὸ χῶμα τῆς πατρίδος του. Καὶ τὸ ἔβρεξεν, ἀφοῦ πρῶτον ἐπετέλεσε θαύματα ἀνδρείας. Ἦτο ἡ πρώτη ἡμέρα τῶν ἐχθροπραξιῶν. Ἡ πρώτη μάχη εἶχε συναφθῆ εἰς τὰ στενὰ τῆς Μελούνας καὶ ὁ Λιανός, ἁπλοῦς ὁπλίτης τοῦ 2ου συντάγματος, εὑρίσκετο εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ πυρός. Ὥρμησε πρῶτος ἀκατάσχετος ὑπὸ τὸ πυκνὸν τοῦ ἀντιπάλου πῦρ. Πρῶτος εἰσέβαλεν, ἀλλὰ πρῶτος ἔπεσε. Μία σφαῖρα τοῦ διεπέρασε τὴν κοιλίαν.

Καὶ ὁ Λιανός, ἀνοίγων μὲ τὸ σῶμά του τὴν δίοδον εἰς τοὺς συστρατιώτας του, ἐσχημάτισε δι' αὐτοῦ καὶ τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ Μαυσωλείου, ὅπερ θὰ ἐγερθῇ εἰς τοὺς πεσόντας. Ἡ κηδεία του ἐγένετο ἐν Λαρίσσῃ ἐν μέσῳ ἀσφυκτικῆς συρροῆς κόσμου, παρισταμένων τῶν ἀξιωματικῶν, τοῦ ἐπιτελείου καὶ τῆς μουσικῆς τῆς φρουρᾶς.

Εἰς τὰ Θεσσαλικὰ σύνορα. — Ἅμα τῇ κηρύξει τοῦ πολέμου, τὴν Παρασκευὴν 5 Ὀκτωβρίου, αἱ ἄνωθι τῆς Λαρίσσης ἐστρατοπεδευμέναι πέντε μεραρχίαι τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἶχον βαδίσει διὰ διαφόρων ὁδῶν πρὸς τὴν Ἐλασσῶνα, διαβᾶσαι δὲ ἄνευ σοβαρᾶς ἀντιστάσεως τὴν Μελούναν, ἔφθασαν τὴν πρωΐαν τοῦ Σαββάτου εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς Ἐλασσῶνος ἀπόστασιν, ὅπου συνεκροτήθη ἡ πρώτη σοβαρὰ μάχη διαρκέσασα τετράωρον, κατόπιν τῆς ὁποίας

κατελήφθη ἡ Ἐλασσὼν καὶ ὁ ὀθωμανικὸς στρατὸς ὑπεχώρησε πρὸς τὰ Σέρβια, μὲ τὴν πρόθεσιν ν' ἀμυνθῇ ὄπισθεν

Οἱ ἥρωες τῆς Μελούνας
(φωτογραφούμενοι ἀπὸ τὸν Κινηματογράφον ΠΑΤΕ).

τῆς ὀχυρᾶς θέσεως τοῦ Σαρανταπόρου. Αἱ ἐξηκριβωμέναι μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς Παρασκευῆς 12 Ὀκτωβρίου εἰδήσεις ἀνέφερον, ὅτι συνήφθη ἡ σοβαρὰ ἐπὶ τοῦ Σαραντα-

πόρου μάχη, ἀποτέλεσμα τῆς ὁποίας ἦτο ἡ ἐκ νέου ὑποχώρησις τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων, οὕτω δὲ τὰ Σέρβια εὑρέθησαν εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ. Συγχρόνως ἀπεβιβάζετο εἰς Αἰκατερίνην στρατὸς ἑλληνικός, ἵνα κόψῃ τὴν πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην διὰ Βερροίας ὑποχώρησιν τῶν ὀθωμανικῶν δυνάμεων. Ἐξ ἄλλου τμῆμα τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὥδευε παραμεθορίως διὰ Δισκάτης πρὸς τὰ Γρεβενά, πρὶν δὲ φθάσῃ ἐκεῖ συνεκρότησε μάχην παρὰ τὴν Δημηνίτσαν, τετράωρον ἀπέχουσαν τῶν Γρεβενῶν. Ἡ κατάληψις τῶν Γρεβενῶν ἦτο σημαντικωτάτη, διότι ἐκεῖθεν προελαύνων ὁ στρατὸς διὰ Σιατίστης ἔφθασεν εἰς Κοζάνην, ἀπειλῶν τὰ νῶτα τοῦ ἐν Σερβίοις ὀθωμανικοῦ στρατοῦ, ὅστις δὲν ἠδύνατο παρὰ νὰ ὑποχωρήσῃ πρὸς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν Σόροβιτς καὶ ἀνέλθῃ βορειότερον παρὰ τὴν Φλώριναν. Ἐκ Γρεβενῶν ἐπίσης ἠδύνατο νὰ γίνῃ διὰ μέσου τοῦ Μετσόβου ἡ συνένωσις τοῦ ἐκ Θεσσαλίας στρατοῦ μετὰ τοῦ ἐν Ἠπείρῳ προελαύνοντος καὶ νὰ ἀπωθηθῇ πρὸς τὸ Μοναστήριον ὁ ἐν Ἰωαννίνοις ὀθωμανικὸς στρατός. Ἀλλὰ ἦτο ἀνάγκη ὁ Κωνσταντῖνος νὰ σπεύσῃ πρὸς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Μακεδονίας, τὴν Θεσσαλονίκην, διὰ νὰ προλάβῃ ὕπουλον καὶ πανοῦργον σύμμαχον εἰς τὴν κατάληψιν. Τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐπέτυχε, δοξάσας τὴν στρατηγικήν του φήμην. Ταὐτοχρόνως δὲ διὰ θαλάσσης ἐνηργήθησαν τάδε:

Εἰς τὸν Ἀμβρακικόν. — Ὁ ὑπὸ τὸν μοίραρχον Π. Γκίνην, πλοίαρχον, ἑλληνικὸς στόλος τοῦ Ἀμβρακικοῦ ἀπέκλεισε τὴν Πρέβεζαν καὶ τὴν συνεχομένην παραλίαν, κατώρθωσε δὲ νὰ παρενείρῃ εἰς τὸ Ἄκτιον δύο κανονιοφόρους ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν ὀθωμανικῶν ἐπακτίων πυροβολείων. Κατόπιν βομβαρδισμοῦ καὶ ἀποβάσεως ἡ Πρέβεζα κατελήφθη.

Εἰς τὸ Αἰγαῖον. — Ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ πολέμου ὁ

ἑλληνικὸς στόλος διενήργει αὐστηρὰς νηοψίας καὶ κατοπτεύσεις ἐνώπιον τῶν Δαρδανελλίων. Κατέλαβε τὴν Λῆμνον καὶ τὴν Τένεδον ὡς ὁρμητήρια καὶ ἐκεῖ συνεκέντρωσεν ἰσχυρὸν ἀποβατικὸν σῶμα, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἀπόβασιν εἰς τὴν Θρᾳκικὴν παραλίαν. Αἱ κατόπιν καταληφθεῖσαι νῆσοι Ἴμβρος, Θάσος, Σαμοθράκη, Ψαρά, Ἅγιος Εὐστράτιος, Μυτιλήνη, Χίος κλπ. ἔχουσι πολλὰς λεπτομερείας, τὰς ὁποίας θὰ εὕρῃ ὁ ἀναγνώστης εἰς τὴν μετ' οὐ πολὺ ἐκδοθησομένην ἀναλυτικὴν περιγραφὴν τῶν ἐν ταῖς νήσοις γεγονότων.

ΜΑΧΗ ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ

Ὁ Μέγας Στρατηλάτης Κωνσταντῖνος εἰς τὴν μάχην τῆς Ἐλασσῶνος.

(Τηλεγράφημα τοῦ ἀνταποκριτοῦ τῆς «Ματέν».

Ο ΙΠΠΟΣ ΤΟΥ ΕΦΟΝΕΥΘΗ

Ὁ Διάδοχος, κατὰ τὴν μάχην τῆς Ἐλασσῶνος, ἐξετέθη ὑπὲρ τὸ δέον εἰς τὸ πῦρ τοῦ ἐχθροῦ. Εἰς μίαν στιγμήν, καθ' ἣν διηύθυνε τὴν μάχην, δύο τουρκικαὶ σφαῖραι ἐκτύπησαν τὸν ἵππον του καὶ τὸν ἐφόνευσαν. Κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ ἵππου συμπαρεσύρθη καὶ ὁ Διάδοχος, χωρὶς ὅμως νὰ πάθῃ τίποτε, διότι ἔπεσεν ἐπὶ χόρτων.

Τότε ὁ Διάδοχος, ἐγερθεὶς καὶ τινάξας τὸν κονιορτὸν τῶν ἐνδυμάτων του, ἥρπασε τὸν ἵππον τοῦ παρατυχόντος δεκανέως καί, ἀφοῦ ἵππευσε, διέταξεν ἔφοδον διὰ τῆς λόγχης. Ὁ στρατός, ἀντιληφθεὶς τὸν κίνδυνον, ὃν διέτρεξεν ὁ Διάδοχος, κατελήφθη ὑπὸ ζωηροτάτης συγκινήσεως καὶ ἤρχισε νὰ ζητωκραυγάζῃ, καὶ εἰς τὴν φωνὴν τῆς ἐφόδου διὰ λόγχης ὥρμησεν ἀκάθεκτος. Ἡ Κυβέρνησις, μαθοῦσα τὸν κίνδυνον, εἰς ὃν ἐξετέθη ἡ Α. Ὑψηλότης, συνέστησεν, ὅπως τοῦ λοιποῦ μὴ ἐκτίθηται τόσον, διότι ἡ ζωὴ αὐτοῦ καὶ ὡς ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ καὶ ὡς μέλλοντος βασιλέως, εἶνε πολύτιμος.

Η ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΔΙΣΚΑΤΗΣ

(Τηλεγράφημα πολεμικοῦ ἀνταποκριτοῦ).

«Ἡ κατάληψις τῆς Δισκάτης ἐπετεύχθη τὴν 12 Ὀκτωβρίου ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων. Πρὸ τῆς Ἐλασσῶνος 24 Τοῦρκοι στρατιῶται καὶ εἷς ὑπαξιωματικὸς συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι. Ἀξιοθαύμαστον εἶνε τὸ πολεμικὸν μένος τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων. Ὁ πρίγκηψ Διάδοχος Κωνσταντῖνος διέσχισεν ἐπανειλημμένως τὴν γραμμὴν τοῦ πυρός, παρ' ὅλας τὰς παρακλήσεις τοῦ ἐπιτελείου».

Τὰ ἑλληνικὰ ἀεροπλάνα. — Τὰ ἑλληνικὰ ἀεροπλάνα παρέσχον ἐξαιρέτους ὑπηρεσίας· ἐπυροβολήθησαν ἀνεπιτυχῶς ὑπὸ τῶν Τούρκων.

ΜΝΗΜΕΙΟΝ ΕΙΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΥ

Ὁ ἐν Καΐρῳ ζάπλουτος ὁμογενὴς κ. Δημ. Κάσδαγλης, παρακολουθῶν τὸ στρατόπεδον ὡς νοσοκόμος ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῆς πριγκηπίσσης Ἀλίκης, ἐδήλωσεν, ὅτι ἀναλαμβάνει τὴν ἰδίαις δαπάναις ἀνέγερσιν ἐκ μαρμάρου μνημείου ὑπὲρ τῶν πεσόντων κατὰ τὴν μάχην τοῦ Σαρανταπόρου. Ἐπὶ τοῦ μνημείου θὰ χαραχθῶσι τὰ ὀνόματα τῶν ἡρωϊκῶς πεσόντων ἀξιωματικῶν καὶ ὁπλιτῶν κατὰ τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν μάχην. Τὸ μνημεῖον θὰ στηθῇ ἐπί τινος λόφου.

ΣΤΡΑΤΑΡΧΕΙΟΝ ΕΝ ΚΟΖΑΝΗ

Τηλεγράφημα τοῦ πολεμικοῦ ἀνταποκριτοῦ τοῦ «Χρόνου» τῶν Παρισίων τῆς 14 Ὀκτωβρίου ἔλεγε τάδε:

«Τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα προελαύνουν. Τὸ στρατηγεῖον θὰ ἐγκαθιδρυθῇ σήμερον ἐν Κοζάνῃ. Νέα στρατεύματα ἐξακολουθοῦσι καταφθάνοντα ἀκαταπαύστως ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἄλλων πόλεων, ἀπο-

στέλλονται δὲ ἀμέσως εἰς Μακεδονίαν. Ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ἔχει ἤδη πολλὰ ἀεροπλάνα. Λίαν προσεχῶς ἀναμένονται καὶ ἄλλα δύο. Οἱ Ἕλληνες στρατιωτικοὶ ἀεροπόροι, ἅπαντες μαθηταὶ γαλλικῶν σχολῶν, παρέσχον σοβαρὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸν στρατόν. Οἱ ὑπολοχαγοὶ Καμπέρος, Μουτούσης, Ἀδαμίδης καὶ Νοταρᾶς ἐξετέλεσαν

Ὁ σοφὸς ἐπιτελάρχης Π. ΔΑΓΚΛΗΣ.

πολλὰς ἀνιχνεύσεις. Πρὸ τῆς μάχης τοῦ Σαραντάπορου κατώρθωσαν νὰ δείξωσιν εἰς τὸ ἐπιτελεῖον ἀκριβῶς τὰς ἐχθρικὰς θέσεις. Τὸ ἔργον τῶν ἀεροπόρων καθίστατο ἐπικίνδυνον ἕνεκα τῶν ἀτμοσφαιρικῶν συνθηκῶν τοῦ ὀρεινοῦ τούτου μέρους. Ἐπανειλημμένως οἱ ἀεροπόροι ἔψαυσαν τὸ ἐχθρικὸν πῦρ, ἀλλὰ δὲν προσεβλήθησαν.

Χθὲς ἀφίκετο ἐνταῦθα μικρὸν κινητὸν νοσοκομεῖον, τὸ ὁποῖον κατήρτισαν αἱ ἑλληνικαὶ κοινότητες Ἀλεξανδρείας καὶ Καΐρου, περιλαμβάνον 14 ἰατροὺς καὶ χειρούργους, πολυάριθμον προσωπικὸν νοσοκόμων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, καὶ τελείαν ἐγκατάστασιν διὰ τέσσαρας αἰθούσας χειρουργίας, πολλὰς σκηνὰς καὶ 150 κλίνας. Θὰ κατευθυνθῇ ἀμέσως εἰς Σέρβια. Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς τὸ στρατόπεδον.

ΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΚΤΗΣΙΝ ΤΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος εἰς τὸν πόλεμον. — Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος, φθάσας τὴν 17 ἐν Κοζάνῃ, ἐγκατέστησεν αὐτὴν ὡς προσωρινὴν πρωτεύουσαν τῆς κατακτηθείσης ἐπαρχίας. Τότε ὁ κ. Ἀργυρόπουλος διωρίσθη νομάρχης. Αἱ ἀρχαὶ διετάχθησαν νὰ μελετήσωσι τὰς ἀνάγκας τῶν κατοίκων καὶ τὰς ἀναγκαίας μεταρρυθμίσεις πρὸς διοργάνωσιν τῆς διοικήσεως τῆς Θεσσαλίας. Ἡ κατοχὴ τῆς Θεσσαλίας καὶ ἡ διοίκησις, τὴν ὁποίαν οἱ Ἕλληνες ἐζήτουν νὰ ἐγκαθιδρύσουν, δικαιολογοῦσι τὴν σκέψιν, τὴν ὁποίαν ἐξέφραζε προσωπικότης τῶν Ἀθηνῶν, εὑρισκομένη εἰς στενὰς σχέσεις μετὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Κορομηλᾶ. Τὸ πρόσωπον τοῦτο ἔλεγε πράγματι, ὅτι ἡ Βαλκανικὴ συμμαχία βασίζεται ἐπὶ τῶν δύο τούτων σημείων. Αἱ σύμμαχοι στρατιαὶ δὲν ὀφείλουν νὰ παύσουν τὰς ἐχθροπραξίας, εἰμὴ ἀπὸ κοινοῦ, θὰ κρατήσωσι δὲ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν τὰς κατακτηθείσας ἐπαρχίας, αὐτάς, εἰς τὰς ὁποίας ἐξελίχθησαν αἱ στρατιωτικαὶ ἐνέργειαι. Ἡ Εὐρώπη, προσέθεσε, θὰ ὑποκύψῃ πρὸ τοῦ τετελεσμένου γεγονότος. Διεδόθη τότε, ὅτι ὁ ἑλληνικὸς στόλος προετοιμάζεται δι' ἀποβίβασιν εἰς Θεσσαλονίκην, ἀλλὰ ἡ εἴδησις αὕτη ἦτο ἀνακριβὴς καὶ πρόωρος. Ὁ ρόλος τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου ἦτο πράγματι ἡ παρεμπόδισις τοῦ τουρκικοῦ στόλου,

ὅπως ἐξέλθῃ τῶν Δαρδανελλίων. Ἡ κατάληψις τῆς Λήμνου εἶνε ἀπόδειξις περὶ τούτου.

Ἐὰν δὲ οἱ Βούλγαροι καταλάβωσι τὴν Ἀδριανούπολιν, τὸ τοιοῦτον θὰ ὀφείλεται εἰς τὸν ἑλληνικὸν στόλον, ὅστις ἠμπόδισε τὸν τουρκικὸν στόλον, ὅπως ἀποβιβάσῃ στρατεύματα εἰς τὴν ἀκτήν*.

Ἀλλ' ἐπιστεύετο ὅτι ὁ ἑλληνικὸς στόλος δὲν θὰ προβῇ εἰς ἄλλας ναυτικὰς ἐνεργείας, θὰ μένῃ δὲ ἐν ἐπιφυλακῇ, ἥτις θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ διοργανώσῃ τὴν Θεσσαλίαν. Ἀλλὰ τὰ σχέδια ἦσαν ἄλλα. Τὸ Αἰγαῖον κατελήφθη ὁλόκληρον. Ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἐγένετο κύριος τοῦ Ἀρχιπελάγους ἀπὸ τῆς πρώτης καταλήψεως.

Κατὰ τὴν εἰς Κοζάνην ἄφιξίν του ὁ Βασιλεὺς ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸν κ. Βενιζέλον τὰ ἑξῆς:

«Σᾶς ἀποστέλλω τοὺς χαιρετισμούς μου ἐκ Κοζάνης. Εἶμαι ὑπερήφανος διὰ τὴν πορείαν τοῦ στρατοῦ μας, ὅστις ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν πεφιλημένου μου υἱοῦ, τοῦ Διαδόχου, ἀνεδείχθη ἀντάξιος τῶν ἐλπίδων τῆς ἀγαπητῆς ἡμῶν πατρίδος, ἥτις κλαίει ἐξ ἐνθουσιασμοῦ καὶ παρακολουθεῖ τοὺς στρατιώτας μας, οἵτινες μεταβαίνουν ὅπου τοὺς καλοῦσιν ἡ τιμὴ καὶ τὸ καθῆκον».

Ὁ κ. Βενιζέλος ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς:

«Μετὰ βαθείας συγκινήσεως ἔλαβον τὸ τηλεγράφημα τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος. Εἶμαι βέβαιος, ὅτι ὁ ἀνδρεῖος καὶ ἔνδοξος στρατός, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ γενναίου ἀρχιστρατήγου του, τοῦ πρίγκηπος διαδόχου Κωνσταντίνου, ἐξακολουθῶν τὴν ταχεῖαν πρὸς τὰ πρόσω πορείαν αὐτοῦ, θὰ δυνηθῇ ἐντὸς ὀλίγου νὰ τείνῃ τὰς χεῖρας πρὸς τὰς γενναίας καὶ ἐνδόξους συμμάχους στρατιάς. Ἡ

* Μεταξὺ τῶν συμφωνιῶν, αἵτινες ἐτέθησαν ὑπὸ τῶν τεσσάρων συμμάχων Κρατῶν, ἐγνώσθη καὶ ἡ ἑξῆς:

«Δι' ἀποφάσεως κοινῆς ὁ κατὰ θάλασσαν ἀγὼν ἀνετέθη ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, μὲ τὴν εὐθύνην, ὅπως ἀντὶ πάσης θυσίας παρεμποδίσῃ τὴν ἀπόβ σιν τουρκικῶν στρατευμάτων εἰς τὰς παραλίας τῆς Θρᾴκης καὶ τῆς Μακεδονίας, ἐξασφαλίσῃ δὲ ἀπόλυτον ἐλευθερίαν κινήσεως ἐν τῷ Αἰγαίῳ».

συνένωσις αὕτη τῶν συμμάχων στρατιωτικῶν δυνάμεων, ἐκμηδενίζουσα πᾶσαν ὁριστικὴν ἀντίδρασιν τοῦ ἐχθροῦ, θὰ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀναγέννησιν τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς, οὐχὶ μόνον χάριν τῶν λαῶν, τῶν κατοικούντων τὰς χώρας ταύτας, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ γενικῷ συμφέροντι τῆς εὐρωπαϊκῆς τάξεως καὶ τοῦ πολιτισμοῦ».

Τιμητικαὶ μετονομασίαι. — Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Πειραιῶς ἐξέδωσε ψήφισμα, διὰ τοῦ ὁποίου θέλει μετονομάσει μίαν κεντρικὴν πλατεῖαν τοῦ Πειραιῶς μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Διαδόχου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ καὶ ἑτέραν μὲ τὸ ὄνομα ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ.

Η ΜΑΧΗ ΤΩΝ ΓΕΝΙΤΣΩΝ

Αἱ τέσσαρες μεραρχίαι, ἤτοι ἡ πρώτη μέχρι τῆς τετάρτης συμπεριλαμβανομένης, προελαύνουσαι πρὸς τὴν μεγάλην γέφυραν τοῦ ποταμοῦ Ἀξιοῦ, συνήντησαν, ὡς προεβλέπετο, ἰσχυρὸν σῶμα τουρκικοῦ στρατοῦ ἀνερχόμενον εἰς 30,000 ἄνδρας. Τὸ σῶμα τοῦτο εἶχε καταλάβει πάντα τὰ πέριξ τῶν Γενιτσῶν ἐπίκαιρα σημεῖα, ἀρκετὰ δὲ ἰσχυρὰ ἀποσπάσματα εἶχον ὀχυρωθῆ εἰς τὴν γνωστὴν τῶν Γενιτσῶν λίμνην.

Ἡ Ἑλληνικὴ στρατιά, εὑρεθεῖσα πρὸ τοιαύτης ἀντιστάσεως, ἀνεπτύχθη ταχύτατα εἰς μάχην, ἥτις ἤρξατο κατὰ τὴν πρωΐαν τοῦ Σαββάτου 20 Ὀκτωβρίου. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐφαίνετο, ὅτι ἡ μάχη αὕτη ἐπρόκειτο νὰ παραταθῇ ἐπὶ ὥρας, διότι ἡ ἀντίστασις ὑπῆρξε μεγίστη. Οἱ Τοῦρκοι, καλῶς ὠχυρωμένοι, ὑπερήσπιζον τὰς θέσεις των μὲ πεῖσμα, ἀπαντῶντες εἰς τὸ εὐστοχώτατον πῦρ τῶν Ἑλληνικῶν μεραρχιῶν. Οἱ διοικηταὶ τῶν μεραρχιῶν ἔφιπποι διηύθυνον τὴν μάχην ἀπὸ τῆς πρώτης γραμμῆς. Ἀπαράμιλλος ἡρωϊσμὸς καὶ ἀνδρεία

ἐπεδείχθη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων στρατιωτῶν. Γύρω πίπτουν νεκροί, πίπτουν τραυματίαι, ἀλλ' οἱ στρατιῶται δὲν ἀποθαρρύνονται. Πολλοὶ ἑτοιμάζονται νὰ ὁρμήσουν διὰ τῆς λόγχης, ὅπως ἀποδιώξουν τοὺς Τούρκους ἐκ τῶν θέσεών των, ἀλλ' ἐμποδίζονται ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν νὰ ἐνεργήσουν τοιαῦτα κινήματα ἡρωϊκὰ μέν, ἀλλ' ἄκαιρα. Τὸ Ἑλληνικὸν πυροβολικὸν βάλλει ἀκαταπαύστως· ἀνθίσταται ἀνδρείως. Ὁ Διάδοχος ἀρχηγὸς παρακολουθεῖ τὴν ἐξέλιξιν τῆς μάχης, ἡ ὁποία ἐξηκολούθει λυσσώδης. Ἐνθαρρύνει ὁ ἴδιος τοὺς μαχομένους ἄνδρας. Οἱ ἀξιωματικοὶ μὲ τὰ ξίφη γυμνὰ μάχονται γενναίως.

Εἶνε μεσημβρία καὶ οἱ Τοῦρκοι ἀντέχουν. Μετ' ὀλίγον ὅμως τὰ πράγματα ἀρχίζουν νὰ μεταβάλλωνται, διότι δύο μεραρχίαι προσέρχονται προελαύνουσαι ἀπὸ τοῦ μέρους τῆς Αἰκατερίνης. Ἡ θέσις ἦτο τοιαύτη, ὥστε τὰ νῶτα τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων διὰ τῆς προελάσεως τούτων καταλαμβάνονται πλέον. Αἱ καταφθάσασαι δυνάμεις ἀναπτυχθεῖσαι ἤρχισαν σφοδρὸν πῦρ κατὰ τῶν Τούρκων, οἵτινες ἤδη ἀρχίζουν νὰ κλονίζωνται. Ὁ Κωνσταντῖνος, ταχὺς ὡς ἀστραπή, σπεύδει πρὸς τὰς διαφόρους θέσεις ἔφιππος καὶ ἐνθαρρύνει κραυγάζων «ἐμπρός». Οἱ Τοῦρκοι ἀρχίζουν νὰ μετριάζουν τὴν ἀντίστασιν. Ἡ ὥρα ἦτο 6 τῆς ἑσπέρας, καθ' ἣν τὰ ὀθωμανικὰ στρατεύματα ἐξετοπίσθησαν. Ἀκολούθως ἡ πρὸς τὴν πύλιν προέλασις ἐγένετο ἐντὸς εἴκοσι λεπτῶν τῆς ὥρας, ἄνευ ἐμποδίου. Ἡ μάχη τῶν Γενιτσῶν δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς ἡ μεγαλειτέρα, ἡ πεισματωδεστέρα καὶ λυσσωδεστέρα τῶν μέχρι τοῦδε μαχῶν. Κατὰ τὴν μάχην ταύτην ὁ ἥρως Διάδοχος Κωνσταντῖνος προεκινδύνευσε πολλάκις, ἐκτιθέμενος εἰς τὰ πυρά, βεβαιοῦται δὲ ὅτι τὴν προηγουμένην νύκτα εἶχε κοιμηθῇ κατάκοπος ἐπὶ μιᾶς κουβέρτας, διαιτώμενος μετὰ τῶν στρατιωτῶν, ὅπως καὶ ἐκεῖνοι μὲ γαλέτταν καὶ πρόχειρον συσσίτιον. Ἐθαυμάσθη ἰδιαιτέρως

Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ συζητῶν μετὰ τὴν νίκην κατὰ τῶν Γενιτσῶν, τοὺς ὁποίους ἐπιθεωρῶν τὰ στρατεύματα τοῦ,

ἡ ἀντοχὴ τοῦ Διαδόχου καὶ ἡ στρατηγική, τὴν ὁποίαν ἐφήρμοσε κατὰ τὴν μάχην ταύτην. Ἡ Α. Μ. ὁ βασιλεὺς ἐχαρακτήρισε τὴν μάχην τῶν Γενιτσῶν ὡς πρωτοφανῆ μάχην εἰς ἡρωϊσμόν, ἀντοχὴν καὶ αὐταπάρνησιν, ἀλλὰ καὶ εἰς πεῖσμα, συγχρόνως δὲ καὶ εἰς στρατηγικότητα. Κατ' ἐπανάληψιν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐξεφράσθη ἐνθουσιωδῶς ὑπὲρ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν στρατιωτῶν.

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΝΑΛΜΠΑΝΚΙΟΪ

Ἐν σχέσει πρὸς τὴν μάχην τοῦ Ναλμπάνκιοϊ, ἡ πέμπτη ἑλληνικὴ μεραρχία τῇ 9ῃ μ. μ. τῆς 4ης Νοεμβρίου ἔφθασεν εἰς κάτω Βράκαν, ἀπέχουσαν ἡμίσειαν ὥραν ἀπὸ τὸ Ναλμπάνκιοϊ. Τὴν νύκτα, ἐνῷ κατεσκήνου ὁ Ἑλληνικὸς στρατός, σῶμα ἀλβανικὸν ἐπετέθη κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' ἠναγκάσθη ἐν τέλει νὰ ὑποχωρήσῃ μὲ 120 νεκρούς. Οἱ Ἕλληνες τότε ἤρχισαν προσβάλλοντες τὸ Ναλμπάνκιοϊ. Κατὰ τὴν διάρκειαν ὅμως τῆς μάχης, οἱ χωρικοὶ τοῦ Καϊλάρ, τοὺς ὁποίους οἱ Ἕλληνες δὲν εἶχον ἀφοπλίσει, ἀνερχόμενοι εἰς 400, ἐπετέθησαν κατὰ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ ἐφόνευσαν 46 στρατιώτας, τραυματίσαντες 12 ἀξιωματικούς. Οἱ χωρικοὶ οὗτοι συλληφθέντες μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Ναλμπάνκιοϊ, παρεπέμφθησαν εἰς τὸ στρατοδικεῖον.

Ἡρωϊκαὶ εἰκόνες τοῦ στρατηλάτου Διαδόχου Κωνσταντίνου —Ὁ στρατηλάτης εἰς ὅλας τὰς μάχας, ἀφήνων τὸ στραταρχεῖόν του καὶ διερχόμενος πρὸ τοῦ πυροβολικοῦ, ἐχάνετο μέσα εἰς τὸ πεζικόν, ἀψηφῶν τελείως τὸν κίνδυνον. Οἱ στρατιῶται τόσον ἐνεθαρρύνοντο ἐκ τούτου, ὥστε πολλοὶ ὁρμῶντες ἀκράτητοι ἐφώναζαν :

— Βρὲ παιδιά, ὁ Διάδοχος μᾶς πέρασε. Ἐμπρός, τρέχατε . . .

Η ΑΛΩΣΙΣ ΤΗΣ ΠΡΕΒΕΖΗΣ

Ταὐτοχρόνως ἐγένετο ἡ ἅλωσις τῆς Πρεβέζης. Διοικητικὸς ἐπίτροπος εἰς τὴν Πρέβεζαν διωρίσθη ὁ κ. Θ. Βελλιανίτης, γραμματεὺς α΄ τάξεως τοῦ ὑπουργείου. Κα-

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗΣ

τόπιν ἐγένετο ἡ κατάληψις τοῦ Μετσόβου, ἡμέραν Παρασκευήν, 2 Νοεμβρίου, περὶ τὴν 2 μ. μ., ἀνακοινωθέντων ἐν Ἀθήναις τηλεγραφικῶς τῶν ἑξῆς :

«Μετὰ πεισματώδη 7ωρον μάχην, κατελήφθη τὸ Μέτσο-

βον. Ἐκ τῶν Τούρκων 40 ἐφονεύθησαν καὶ 81 συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι. Ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἷς ἐφονεύθη καὶ 6 ἐπληγώθησαν. Οὐδεὶς τῶν κατοίκων τοῦ Μετσόβου ἔπαθέ τι.

Ἡ Ἑλληνικὴ σημαία κυματίζει ἐπὶ τοῦ φρουρίου τοῦ Μετσόβου.

Ο ΠΑΡΙΣΙΝΟΣ "ΧΡΟΝΟΣ,,

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

(Ἐκ Κοζάνης ἔγραψε πολεμικὸς ἀνταποκριτὴς τὰ ἀκόλουθα):

Οἱ Ἕλληνες ἤρχοντο ἐξ ὅλων τῶν σημείων τοῦ ὁρίζοντος τόσον πολυπληθεῖς, ὥστε ἐθελονταὶ δὲν ἐγίνοντο δεκτοί. Οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀμερικῆς, μὲ τὸν ἐξυρισμένον μύστακα, μὲ τὸ ἀμερικανικὸν των ὕφος, ἀπετέλουν ἰδιαίτερον σῶμα, τὸ ὁποῖον ἔφθασε τελείως ἐξωπλισμένον. Συνέρρεον δὲ ἐπίστρατοι καὶ ἐξ Αἰγύπτου, Εὐρώπης, Τουρκίας, Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας. Τὸ κρητικὸν σῶμα, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ συνταγματάρχου Σινανιώττη, ἦτο πολυπληθές, ἐνεποίει δὲ ἐντύπωσιν μὲ τὸ ἀρειμάνιον αὐτοῦ. Ἡ ὁμόθυμος αὐτὴ ὁρμὴ μαρτυρεῖ τὴν ζωτικότητα καὶ τὸ συμπαγὲς τῆς ἑλληνικῆς ἐθνότητος. Λαὸς καὶ στρατὸς εὑρίσκονται εἰς τὴν καλλιτέραν ψυχολογικὴν κατάστασιν. Εἶνε σοβαροὶ καὶ ἀτάραχοι, ἔχοντες ἐπίγνωσιν τῆς σπουδαιότητος τοῦ ἀγῶνος, ὅστις, ἄλλως τε, διεξάγεται ὑπὸ τὰς ἀρίστας τῶν συνθηκῶν. Τοῦτο δὲ ὀφείλεται εἰς τὰς ἐπιτελεσθείσας στρατιωτικὰς προόδους.

Ἡ ἀνοργάνωσις τοῦ στρατοῦ ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ 1909. Τῷ 1905 ἐγένετο προμήθεια ὁπλισμοῦ πρώτης τάξεως διὰ τὸ πεζικόν. Τῷ 1907 ἠγοράσθη γαλλικὸν πυροβολικὸν ἐξαίρετον, ὡς ἀποδεικνύεται σήμερον κατὰ τὸν περιφανέστερον τρόπον. Οὐχ ἧττον τὸ Κρητικὸν ζήτημα εὗρε τῷ 1909 ἀνεπαρκῶς παρασκευασμένον τὸν στρατόν. Ἡ γαλλικὴ ἀποστολή, εἰς τὴν πρόσκλησιν τῆς ὁποίας συνετέλεσε καὶ ὁ ἐν Ἀθήναις Γάλλος στρατιωτικὸς ἀκόλουθος Δανβὶν καὶ ἥτις ἐπελήφθη τοῦ ἔργου αὐτῆς τῷ 1911, ἠῦρυνε τὰ στελέχη

καὶ ἀνεβίβασε τὸ καταστατικὸν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ 100 χιλ. ἀνδρῶν, ὡς προέβλεπε τὸ σχέδιον Θεοτόκη, εἰς 170 χιλ. Ἡ ἀποστολὴ ἀνεζωπύρωσε τὸ στρατιωτικὸν πνεῦμα καὶ ἔδωκε μίαν κατεύθυνσιν εἰς τὴν δραστηριότητα τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τῶν στρατευμάτων. Ἀναδιοργάνωσε δὲ καὶ τὴν ὑγειονομικὴν ὑπηρεσίαν, ὡς καὶ τὴν ἐπιμελητείαν, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν ἐξησφαλίσθη ἐφοδιασμὸς διὰ 4 ½ μῆνας. Ὁ ἐν Ἀθήναις Βούλγαρος στρατιωτικὸς ἀκόλουθος, λαμβάνων ὑπ' ὄψει τὴν νέαν κατάστασιν, εἶχεν ἐρωτήσει πόσας δυνάμεις θὰ ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1912 καὶ κατὰ μέγιστον ὅριον τὸν Μάιον τοῦ 1913. Ὁ κ. Βενιζέλος, ἀληθὴς πολιτικὸς ἀνήρ, ὅστις ἐφ' ὅσον ὁ στρατὸς δὲν ἦτο ἐντελῶς ἕτοιμος δὲν ἐδίστασε νὰ ἐκτεθῇ καὶ εἰς τὴν ἀντιδημοτικότητα ἀρνούμενος ἀντιθέτως πρὸς τὸ κοινὸν φρόνημα νὰ δεχθῇ εἰς τὴν Βουλὴν τοὺς Κρῆτας βουλευτάς, ἐπωφελήθη τοῦ βουλγαρικοῦ διαβήματος καὶ τῆς εὐαρέστου ἐντυπώσεως, ἣν εἶχον ἐμποιήσει τὰ κατ' Ἰούνιον τοῦ 1912 στρατιωτικὰ γυμνάσια, ὅπως προτείνῃ εἰς τὴν Βουλγαρίαν τὴν σύναψιν συμμαχίας. Εὐθὺς δὲ μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου, ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς προέβη εἰς ἔντονον ἐπίθεσιν. Ἡ ὁρμὴ αὕτη ἐξέπληξε τὸν ἀντίπαλον, ἐπωφελούμενοι δὲ τούτου οἱ Ἕλληνες, διέτρεξαν 175 χιλιόμετρα τόσον ταχέως, ὥστε ὁ Μητροπολίτης Κοζάνης εἶπεν εἰς τὸν Διάδοχον :

— Ἤλθατε μὲ ταχύτητα δρομέως.

Εἰς τὸ Σαραντάπορον, τὰς σιδηρᾶς πύλας τῆς Μακεδονίας, ὑπῆρξεν ἀδύνατον ν' ἀναχαιτισθῇ ἡ ὁρμὴ τῶν στρατευμάτων. Τὸ πεζικὸν προήλασε ὑπὸ τὸ πῦρ τοῦ ἐπὶ τῶν ὑψωμάτων τουρκικοῦ πυροβολικοῦ, χωρὶς ν' ἀναμείνῃ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ἑλληνικοῦ πυροβολικοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν πορείαν εἶχεν ἐπιβραδύνει τὸ βορβορῶδες τοῦ ἐδάφους. Τὸ 1ον καὶ 7ον σύνταγμα ὑπέστησαν ἀπωλείας σημαντικάς, ἀλλὰ θὰ ἦσαν αὗται ἔτι μεγαλείτεραι, ἂν αἱ κακῆς ποιότητος γερμανικαὶ ὀβίδες ἐξερρήγνυντο πᾶσαι. Ὁ ζῆλος τοῦ στρατοῦ ἐπέτρεψεν εἰς τὸν Διάδοχον, ἀρχηγὸν ἐπίμονον καὶ τολμηρόν, διακρινόμενον καὶ διὰ τὴν λαμπράν του στρατηγικήν, νὰ φθάσῃ εἰς Σέρβια χωρὶς νὰ ὑποστῇ τὰς ἀπωλείας, τὰς ὁποίας ἐφοβοῦντο πάντες, νὰ καταλάβῃ τὴν Κοζάνην ἄνευ ἀνωτάσεως, νὰ προελάσῃ εἰς Βέρροιαν μετὰ μάχην ἔνδοξον, καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πορείαν πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην. Ἐνῷ ἡ δεξιὰ πτέρυξ προήλαυνε πρὸς τὰ ἀνατολικά, ἡ ἀριστερὰ ἐβάδιζε πρὸς βορρᾶν καί, ὅπως προλάβῃ

πλευρικὴν κατὰ τοῦ στρατοῦ ἐπίθεσιν, ἦτο ἠναγκασμένη νὰ ἐπιμηκυνθῇ ὀφιοειδῶς διὰ νὰ φθάσῃ μέσον Γενιτσῶν εἰς Θεσσαλονίκην.

Η ΚΑΤΑΚΤΗΣΙΣ ΤΩΝ ΓΙΑΝΙΤΣΩΝ

(1600 νεκροὶ καὶ 420 τραυματίαι).

Μετὰ τὴν κατάκτησιν. — Ὁ Βασιλεύς, μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἰς τὸ ἐν Βερροίᾳ φορητὸν Νοσοκομεῖον τῆς Κοινότητος Ἀλεξανδρείας, συγχαίρων ἰδιαιτέρως ἕνα ἕκαστον τοὺς τραυματίας εὐζώνους τῆς μάχης τῶν Γιανιτσῶν, ἔλεγεν εἰς αὐτοὺς ἐπὶ λέξει :

— Σᾶς συγχαίρω, σᾶς εὐχαριστῶ ἐγὼ καὶ τὸ ἔθνος διὰ τὰς ὑπηρεσίας σας πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ διὰ τὴν ἀνδρείαν σας.

Ὁ Διάδοχος, ὁμιλῶν πρὸς τὸν Μητροπολίτην Θεόκλητον, ἐξεδήλωσεν εἰς αὐτὸν τὴν μεγάλην εὐαρέσκειάν του καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν του διὰ τὸν στρατόν, ἀπὸ τοῦ μεγαλειτέρου σωματάρχου μέχρι τοῦ κατωτέρου στρατιώτου. Ἐτόνισε τὴν ἀξίαν τοῦ πυροβολικοῦ, τὴν ὑπεροχήν του ἀπέναντι τοῦ ἐχθρικοῦ καὶ τὴν μεγίστην ἱκανότητα τῶν ἀξιωματικῶν του.

— Ἡ συμβολὴ καὶ ἡ εὐστοχία τοῦ πυροβολικοῦ μας εἰς τὰ στενὰ τῆς Πόρτας καὶ τὰ Γιανιτσά, εἶπεν ὁ στρατηλάτης Διάδοχος, ἦτο θαυμασία. Μὲ τοιοῦτον στρατὸν πειθαρχικόν, ἀνδρεῖον καὶ ἀκμαῖον δύναμαι νὰ ἐπιτελέσω μεγάλα πολεμικὰ κατορθώματα.

Ἡ στρατιὰ τοῦ Ἀννίβα. — Τὴν μεραρχίαν Κλεομένους ὁ Διάδοχος ὠνόμασε «Στρατιὰν τοῦ Ἀννίβα», ὡς διελθοῦσαν τὸν Ὄλυμπον ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι, μαχομένη κατὰ τὴν ἀνάβασιν καὶ συναντήσασα εἶτα ἔτι μεγαλειτέραν δυσχέρειαν λόγῳ τῆς καιρικῆς μεταβολῆς.

Τὴν α΄ μεραρχίαν ἀπεκάλεσε «Σιδηρᾶν», τὰς δὲ ἄλλας «Τῶν ἀνδρείων».

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ

Δι' ἐκτάκτων ἀγγελιαφόρων τοῦ προελαύνοντος Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, διενέμοντο εἰς τοὺς κατοίκους τῶν καταλαμβανομένων μερῶν προκηρύξεις συντεταγμέναι Ἑλληνιστί, Τουρκιστί, Ἀλβανιστὶ καὶ Σλαυϊστί, ἔχουσαι ὡς ἑξῆς :

Ἀδελφοὶ Μακεδόνες καὶ Ἠπειρῶται,

Καταλύοντες τὴν τέως διοίκησιν εἰς τὰς καταλαμβανομένας χώρας, φέρομεν τὴν ἐλευθερίαν, τὴν πρόοδον, τὸν πολιτισμὸν εἰς ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς Μακεδονίας καὶ Ἠπείρου. Ὅλοι οἱ Μακεδόνες εἶνε ἀδελφοί μας. Τὸ ἴδιον αἷμα ρέει εἰς τὰς φλέβας μας. Οἱανδήποτε γλῶσσαν καὶ ἂν ὁμιλοῦν, οἱανδήποτε θρησκείαν καὶ ἂν ἔχουν, θὰ ἀπολαύσουν τῶν αὐτῶν δικαιωμάτων ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Διοίκησιν. Καλοῦμεν ὅλους τοὺς κατοίκους νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ εἰρηνικά των ἔργα καὶ νὰ μὴ φοβῶνται καμμίαν τιμωρίαν ἐφ' ὅσον δὲν ἀντιστρατεύωνται εἰς τὰς διαταγὰς τῶν Ἑλληνικῶν δυνάμεων. Ἐρχόμεθα ὡς ἐλευθερωταὶ καὶ καλοῦμεν τοὺς ἀδελφοὺς Ἀλβανούς, οἱ ὁποῖοι εἶνε ἀπὸ τὸ αὐτὸ γένος μὲ ἡμᾶς, νὰ λάβωσι τὰ ὅπλα καὶ νὰ συμπράξωσι μεθ' ἡμῶν.

ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ο ΠΡΟΒΙΒΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

Τηλεγραφοῦσιν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς τὸν Παρισινὸν «Χρόνον» :

Ὁ διάδοχος προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν στρατηγοῦ, ἰσοδυναμοῦντα πρὸς τὸ ἀξίωμα στρατάρχου, ὅπερ δὲν ὑπάρχει εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατόν. Ὁ προβιβασμὸς οὗτος ἀπονέμεται ἕνεκα ὑπηρεσιῶν ἐξαιρετικῶν. Ἀληθῶς δὲ ὁ πρίγκηψ

Κωνσταντῖνος κατέβαλεν ὑψίστας προσπαθείας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκστρατείας. Ἐκτὸς τοῦ στρατηγικοῦ ταλάντου, ἐπιδεικνύει καὶ θάρρος, ζῆλον πρὸς τὸν ἀγῶνα, ἀντοχὴν ἐμψυχοῦσαν τοὺς στρατιώτας, ὧν συμμερίζεται τὰς ταλαιπωρίας εἰς ἐκστρατείαν ἥκιστα εὐνοουμένην ὑπὸ τοῦ καιροῦ. Ὅσοι παρηκολούθησαν τὰς τρομερὰς προελάσεις τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τῆς Λαρίσσης πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην καὶ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης πρὸς τὴν Φλώριναν, χωρὶς νὰ ἀναπαυθῇ οὔτε ἐπὶ μίαν ἡμέραν, ἀναγνωρίζουσιν ὅτι οἱ στρατιῶται δὲν ἤθελον ὑποστῆ τὰς δοκιμασίας ταύτας μετὰ τοσούτου σθένους, ἂν μὴ ἔβλεπον τὸν ἀρχηγόν των εἰς τὴν πρώτην γραμμήν.

ΑΝΔΡΙΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΔΙΑΔΟΧΟΝ

Ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία κατήρτισεν ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ Παν. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ τῶν κ.κ. Μιστριώτου, Ζαΐμη καὶ Εὐταξίου πρὸς συλλογὴν ἐράνων διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος εἰς τὴν Α. Υ. τὸν Διάδοχον.

ΡΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ

Τὸ ἐν Ἀθήναις Γραφεῖον τοῦ Τύπου ἐξέδωκε τὴν ἑξῆς ἀνακοίνωσιν:

Εἰς τὰς 29 Ὀκτωβρίου 1912 ἡ Ρωσικὴ Κυβέρνησις, ἀναγνωρίζουσα τελειωτικῶς τὴν κατοχὴν τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος, διέταξεν ἁρμοδίως τὸ ἐν τῇ πόλει μας Γενικὸν προξενεῖον τῆς Ρωσίας, ὅπως ταχθῇ εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἐν Ἀθήναις Ρωσικῆς πρεσβείας.

ΚΑΘΑΓΙΑΣΙΣ ΑΡΧΑΙΩΝ ΝΑΩΝ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Θεόκλητος καθηγίασε τοὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀρχαίους ἱεροὺς ναοὺς τῆς Ἁγίας Σοφίας, τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς, Ἁγίου Γεωργίου, Ἁγίου Παντελεήμονος, Ἁγίου Δημητρίου, Ἁγίων Ἀποστόλων καὶ Ἁγίας Κυριακῆς.

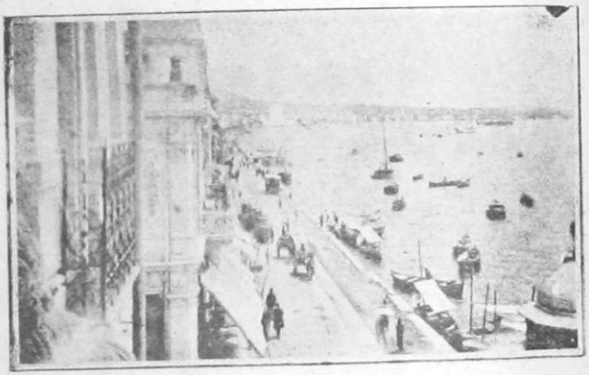

Ὁ βασιλεὺς ΓΕΩΡΓΙΟΣ ὁ Α΄ εἰσερχόμενος εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Μακεδονίας Θεσσαλονίκην.

ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τί ἔγεινεν ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τὴν 26 Ὀκτωβρίου 1912 (Παρασκευήν).

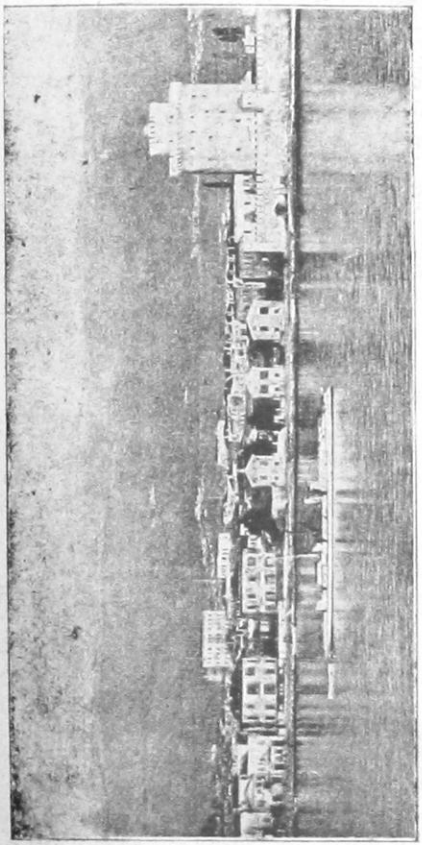
Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγραφῇ τί ἔγινεν. Ἐνῷ ὁ κόσμος ἦτο καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν σιωπηλὸς καὶ κατηφής, τὰ πράγματα ἤλλαξαν ὄψιν τῇ ὃ μ. μ. Ἐντὸς ἡμισείας ὥρας δὲν ἔμεινε δρόμος εἴτε στενωπός, ὅστις νὰ μὴ ἐπλημμύρισε κόσμου. Οἱ κώδωνες κτυποῦν. Ἡ γοργὴ κωδωνοκρουσια βγάζει τοὺς γείτονας εἰς τὰς θύρας καὶ συνδέει τὰς γειτόνισσας εἰς ἓν βλέμμα, μὲ τὸ ὁποῖον καὶ διερωτῶνται καὶ ἀπαντοῦν. Τὴν στιγμὴν αὐτὴν ἔγινεν εἰς τὰς Ἀθήνας μὲ

Ἄποψις τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης.

τοὺς ἀνθρώπους, ὅ,τι γίνεται εἰς τὰ βουνὰ μὲ τὸν κατακλυσμόν, διότι, ὅπως ὅταν ἀναλυθοῦν τὰ νέφη καὶ ἐκσπάσουν εἰς πλατυγίζουσαν βροχήν, τὸ ὕδωρ σχηματίζει ρύακα, ὅπου εὕρε κοίλωμα καὶ ρεῦμα, καὶ ὁ ρύαξ σχηματίζει τὸν χείμαρρον τὸν ὁρμητικὸν καὶ αὐτὸς πάλιν τὸν παραπόταμον, ὅστις παφλάζων καὶ κλοθογυρίζων φθάνει εἰς τὸν γοργοκίνητον καὶ στροβιλώδη ποταμόν, οὕτω καὶ ἀπὸ τὰ πέρατα τῶν Ἀθηνῶν ἐξεκίνησαν τ' ἀνθρώπινα ρεύματα τῶν ἀποκέντρων καὶ ἐπλημμύρισαν τὰς συνοικίας καὶ αὐτὰ πάλιν τὰς πλατείας τὰς φωτολούστους, διὰ νὰ κυκλοφορήσουν ζητωκραυγά-

ζοντα, πυροβολοῦντα. Ἀναμίξ ἦσαν ἄνδρες, γυναῖκες, καλαὶ κυρίαι, γυναῖκες τοῦ λαοῦ, παιδία. Ἀπὸ τοὺς ἐξώστας καὶ τὰ παράθυρα, ἀπὸ τὰς θύρας τῶν καταστημάτων καὶ τὰ ὑπόγεια ἤρχισαν νὰ βγαί-

Ἡ προκυμαία τῆς πόλεως ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ καὶ ὁ ΛΕΥΚΟΣ ΠΥΡΓΟΣ.

νουν σημαῖαι παντοῦ. Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ὅλαι περίπου αἱ οἰκίαι ἐσημαιοστολίσθησαν. Ἄλλοι ἐπῆραν τὰς φορητὰς σημαίας καὶ ἤρχισαν πηγαινοερχόμενοι εἰς τὰς ὁδούς, μαζεύοντες γύρω των

πλῆθος μειράκων. Ὅλοι αὐτοὶ ἀποτελοῦν χιλιάδας κόσμου, ζητωκραυγάζοντος καὶ πυροβολοῦντος εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος. Αἱ Ἀθῆναι οὐδέποτε εἶδον ὀγκωδεστέραν συνάθροισιν ἀπὸ τὴν κοσμοπλήμμυραν ἐκείνην, ἥτις κατέκτησεν ὁλόκληρον τὴν ὁδὸν Σταδίου καὶ ἐν φρενήτιδι ἐζητωκραύγαζεν Ὁμοβροντίαι πυροβολισμῶν ἔδωκαν τὸ σύνθημα τῆς συγκροτήσεως ἀνθρωπίνου χειμάρρου, ὅστις ἐξεχύθη εἰς τὴν κεντρικὴν ὁδὸν ἐν ἀλλαλαγμοῖς, χειροκροτῶν καὶ ζητωκραυγάζων. Οἱ μαθηταὶ τοῦ Ὀρφανοτροφείου, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὴν μουσικὴν αὐτῶν καὶ ψάλλοντες ἐν συνοδείᾳ αὐτῆς ᾄσματα, ἐξεκίνησαν ἐκ τῆς κοσμοβριθοῦς πλατείας τοῦ Συντάγματος, ἀκολουθούμενοι ἀπὸ ὅλον ἐκεῖνο τὸ πλῆθος. Ἡ πρωτοπορεία τῆς κολοσσιαίας αὐτῆς διαδηλώσεως εἶχε φθάσει εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ὁμονοίας, ἡ οὐρὰ δὲ ἐξειλίσσετο ἔτι κάτωθεν τοῦ ξενοδοχείου τῆς Ἀγγλίας. Ἡ πορεία τῆς διαδηλώσεως ἦτο μεγαλοπρεπής. Ὁ καταπλήσσων ὄγκος καθίστα τὸν ἀνθρώπινον αὐτὸν χείμαρρον ἐπιβλητικώτερον. Ὁ κόσμος, ὅστις εἶχε κατακλύσει τοὺς ἐξώστας τῶν ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ξενοδοχείων καὶ μεγάρων, ὑπεδέχθη μὲ ραγδαῖα χειροκροτήματα τὴν διαδήλωσιν. Ἡ μουσικὴ παιανίζει διαρκῶς. Ἡ διαδήλωσις, προηγουμένων δύο σημαιῶν, ἔκαμψε τὴν ὁδὸν Πανεπιστημίου καὶ διηυθύνθη εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Πρεσβείαν, μεθ' ὃ διῆλθεν ἔμπροσθεν τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν ἐν ζητωκραυγαῖς, ὅπου τὴν στιγμὴν ἐκείνην συνεκροτεῖτο ὑπουργικὸν Συμβούλιον. Τὸ πλῆθος περιέμενεν ἐκεῖ ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν, ἐπιμένον νὰ ἴδῃ τὸν Πρωθυπουργόν. Ὅταν ἐγνώσθη, ὅτι τὸ τοιοῦτο δὲν ἦτο δυνατόν, τὸ πλῆθος ἀπῆρεν ἐκεῖθεν, καὶ διὰ τῆς ὁδοῦ Σταδίου κατηυθύνθη καὶ πάλιν εἰς τὴν Ὁμόνοιαν. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐγένετο, εἶναι δυσπερίγραπτον. Ἀθρόοι πυροβολισμοί, ριπτόμενοι ἐκ μέρους ἀνταρτῶν καὶ Κρητῶν, ἔδιδον τὴν εἰκόνα ἀληθοῦς μάχης. Μουσικὴ ἐξ ἄλλου καὶ χειροκροτήματα, ἀναμιγνυόμενα μὲ τὸν κρότον τῶν πυροβολισμῶν, παρεῖχον τὴν ἐντύπωσιν τελείου πανδαιμονίου. Πλὴν τῆς μεγάλης αὐτῆς συναθροίσεως, περιῆλθον τὰς ἄλλας ὁδοὺς μικραὶ ὁμάδες ἐν πυροβολισμοῖς καὶ ζητωκραυγαῖς, εἰς τρόπον ὥστε ὁλόκληρος ἡ πόλις εὑρέθη ἐν πρωτοφανεῖ συναγερμῷ. Ἐκ τῶν ξενοδοχείων τῆς Ὁμονοίας ἐρρίπτοντο ἀθρόοι πυροβολισμοί, οἵτινες ἐξηκολούθησαν ἀραιότεροι εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς πόλεως μέχρι βαθείας νυκτός. Ἐπίσης εἰς ὅλους τοὺς ναοὺς ἐτελέσθησαν κατανυκτικαὶ δοξολογίαι. Ὁ κόσμος εἰσέρρευσεν ἀθρόος

εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας. Εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος ἐψάλη δοξολογία, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἐσχηματίσθη πολυπληθὴς ὁμάς, ἥτις, προηγουμένων σημαιῶν καὶ βεγγαλικῶν, περιῆλθε τὰς κεντρικωτέρας ὁδοὺς τῆς πόλεως, ὑπὸ τὴν πίπτουσαν ραγδαίαν βροχήν, ἐν ζητωκραυγαῖς, κατέληξε δὲ εἰς τὴν πλατεῖαν τῶν ἀνακτόρων.

Ἐκεῖ ἐξελέγη ἐπιτροπή, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ παρὰ τῇ πριγκηπίσσῃ Σοφίᾳ. Ἡ Α. Υ. ηὐχαρίστησε θερμῶς τὸν λαὸν τῶν Ἀθηνῶν. Τὴν 10 μ. μ. ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ ἐτελέσθη πάνδημος δοξολογία, καθ' ἣν ἐχοροστάτησεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος. Ἐντεῦθεν ὁ Δήμαρχος, τὸ Δημαρχιακὸν Συμβούλιον καὶ ἅπας ὁ λαὸς μετέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ.

Τὴν Κυριακὴν δοξολογία πανηγυρικὴ ἐψάλη ἐν Ἀθήναις ἐπὶ τῇ καταλήψει τῆς Θεσσαλονίκης. Ὁ μητροπολιτικὸς ναὸς εἶχε πληρωθῆ ἀσφυκτικῶς. Ἀπὸ τοῦ λόφου τῶν Νυμφῶν ἐρρίφθησαν 101 κανονιοβολισμοί. Εἰς δὲ τὰς ὁδοὺς οἱ πυροβολισμοὶ τοῦ διαδηλοῦντος πλήθους ἦσαν ἄπειροι. Ὁ πρωθυπουργὸς κ. Βενιζέλος μὲ τοὺς ὑπουργοὺς προσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν ὑπὸ φρενιτιώδεις ζητωκραυγὰς καὶ παταγώδη χειροκροτήματα. Μεταξὺ τῶν ἐπισήμων ἦτο καὶ ὁ κ. Γρυπάρης, τέως πρεσβευτὴς ἐν Κωνσταντινουπόλει. Κατὰ τὴν δοξολογίαν ἐχοροστάτει ὁ ἐπίσκοπος Ὕδρας. Ἐψάλη δὲ καὶ τὸ τροπάριον τοῦ πολυούχου τῆς Θεσσαλονίκης Ἁγίου Δημητρίου «Σὲ ὑπέρμαχον Θεσσαλονίκης...» Κατὰ τὴν ἔξοδον τῶν ἐπισήμων ἐκ τοῦ ναοῦ ζητωγραυγαὶ οὐρανομήκεις ἀντήχησαν: Ζήτω ὁ Διάδοχος, Ζήτω ἡ Ἑλληνικὴ Θεσσαλονίκη, Ζήτω ὁ στρατός, Ζήτω ὁ πρωθυπουργὸς Βενιζέλος.

Η ΑΠΟΣΤΡΑΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΑΠΟΥΝΤΖΑΚΗ

Τὴν 6 Ἰανουαρίου ἀπεστρατεύθη, συμφώνως πρὸς τὸν νόμον, λόγῳ ὁρίου ἡλικίας, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐν Ἠπείρῳ στρατοῦ κ. Σαπουντζάκης. Κατόπιν παρέμεινεν ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ Διαδόχου.

Ἕνεκα τούτου ἀκριβῶς διωρίσθη ἀρχηγὸς καὶ τοῦ ἐν Ἠπείρῳ στρατοῦ ὁ Διάδοχος Κωνσταντῖνος.

Ἡ πρώτη μεραρχία, ἡ τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις εὑρίσκετο ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἀνεχώρησεν εἰς Ἰωάννινα, εὐθὺς ἅμα τῇ ἀρχηγίᾳ τοῦ Κωνσταντίνου.

ΟΙ ΦΟΝΕΥΘΕΝΤΕΣ
ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ
ΑΠ' ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Δι' ἐγκυκλίου τοῦ ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν τῆς Ἑλλάδος, κατέστη γνωστὸς ὁ ἀκόλουθος κατάλογος τῶν κατὰ τὸν πόλεμον φονευθέντων Ἑλλήνων ἀξιωματικῶν:

Οἱ ἀντισυνταγματάρχαι τοῦ πεζικοῦ.

Σβορῶνος Δημήτριος καὶ Μαυρομιχάλης Κυριακούλης.

Οἱ ταγματάρχαι τοῦ πεζικοῦ.

Παπαδήμας Ἀγησίλαος, Πολυχρονόπουλος Δ., Ἠλιόπουλος Ἠλίας καὶ Γεωργούλης Νικόλαος.

Οἱ λοχαγοὶ τοῦ πεζικοῦ.

Ροδόπουλος Ἰωάννης, Μητσόπουλος Γεώργιος, Μπίνας Γεώργιος, Λιάσκας Γεώργιος, Λυκούρης Κωνσταντῖνος, Μαρμυθιώτης Ἰωάννης, Μαρκογιάννης Χρῆστος, Παπαλάμπρου Γεώργιος, Κατσιώτης Εὐστάθιος, Σαλονικιὸς Μιλτιάδης.

Οἱ ὑπολοχαγοὶ τοῦ πεζικοῦ.

Ἀναγνωστόπουλος Ἀθανάσιος, Παῦλος Κωνσταντῖνος, Θειάφης Εὐστάθιος, Καρβέλλας Παναγιώτης καὶ Σκίπης Γεώργιος.

Οἱ ἀνθυπολοχαγοὶ τοῦ πεζικοῦ.

Μπούκιος Νικόλαος Μαυροδῆμος Ἰωάννης, Ἐδηπίδης Ἀχιλλεύς, Ζυγοῦρος Γρηγόριος, Κογεῶργος Παναγιώτης, Λογοθέτης Ξενοφῶν, Σούμπασης Μ., Δάλλας Δημ., Πανταζῆς Ἰω., Γαρούφης Κωνσταντῖνος.

Οἱ λοχαγοὶ τοῦ πυροβολικοῦ.

Κοσκινᾶς Θεόδ., Δελλαπόρτας Σπ. καὶ Βλάσσης Ἰωάν., ὁ ὑπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ Δούκας Ἀδὰμ καὶ ὁ ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ αὐτοῦ ὅπλου Καθηκούρης Κ.

Οἱ λοχαγοὶ τοῦ ὑλικοῦ πυροβολικοῦ.

Ζερβὸς Ἰωάν., ὁ ὕλαρχος Καψαμπέλης Βασ., ὁ ὑπίλαρχος Σούλης Δημ. καὶ ὁ ἀνθυπίλαρχος Κορδῆς Ἀντώνιος.

Οἱ ὑπολοχαγοὶ τοῦ μηχανικοῦ.

Κατσούλης Εὐθύμιος καὶ Πανᾶς Ἀθανάσιος, οἱ ἀνθυπολοχαγοὶ τοῦ μηχανικοῦ Χριστόπουλος Ἀντώνιος καὶ Ἰοσαδρόφσκης Ἐρρῖκος.

Οἱ ἀνθυπασπισταὶ τοῦ πεζικοῦ.

Μπαρτσώκας Σπ., Μαλεύρης Πέτρ., Ρέγκος Νικ., Μαντζούκης Ἀπόστολος, Σάλπαλης Χαράλαμπος καὶ οἱ τοῦ μηχανικοῦ Λουΐζος Νικόλαος καὶ Ταβουλάρης Βασίλειος.

Οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ ἐν ἐφεδρείᾳ στρατοῦ.

Οἱ ἔφεδροι λοχαγοὶ τοῦ πεζικοῦ Μανουσάκης Δημ. καὶ Γ. Δεδούσης.

Οἱ ἔφεδροι ὑπολοχαγοὶ τοῦ πεζικοῦ.

Τσίχλης Δημ., Πασσαλῆς Κωνστ., Γιαννακούρας Ι., Σπυρίδωνος Σ., Ἀντωνόπουλος Κ., Σαλταμπάσης Πέτρος, Δάρης Ἀλκ. καὶ Γεωργιάδης.

Οἱ ἔφεδροι ἀνθυπολοχαγοὶ τοῦ πεζικοῦ.

Γιαννόπουλος Κωνστ., Γαλανόπουλος Κ., Σακαλῆς Δημ., Κανελλόπουλος Γ., Σούφρας Λ., Σιαμπλῆς Μ., Καρανάσος Ἀθ., Καζᾶκος Χ., Μπαλῆς Παν., Σαμπατᾶς Ἀν., Τσαμπούρης Περ., Καλλάρης Σ., Λελούκας Κ., Μενουδάκος Ι. καὶ Καπιτσίνης Γ., ἔφεδρος ὑπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ.

Οἱ ἔφεδροι ἀνθυπολοχαγοὶ τοῦ πυροβολικοῦ.

Οἰκονομόπουλος Ν., Γαζῆς Μιχαὴλ καὶ ὁ ἔφεδρος ἀνθυπίατρος Στεργιόπουλος.

Ἐκ τραυμάτων ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις τὴν 2αν Δεκεμβρίου ὁ ὑπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ Θεολόπουλος Ἀνδρέας, τὴν δὲ 10 Δεκεμβρίου ὁ λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ Ρηγόπουλος Ἀχιλλεὺς καὶ τὴν 24 Δεκεμβρίου ὁ λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ Γιαννούλης Ι.

Ὡσαύτως ἀπεβίωσαν ἐκ διαφόρων νόσων ἐν Βερροίᾳ τὴν 25 Ὀκτωβρίου ὁ λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ Καλλιοντζῆς Ι., τὴν 11

Νοεμβρίου ὁ ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ Λουκέρης Ἀναστάσιος. Ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁ ἔφεδρος ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ Παναγιωτόπουλος Π. Ἐν Χαλκίδι τὴν 3 Ὀκτωβρίου ὁ ταγματάρχης τοῦ πυροβολικοῦ Κορωναῖος Γεώργιος. Ἐν Λαμίᾳ τὴν 30 Ὀκτωβρίου ὁ ἀνθυπασπιστὴς τοῦ πεζικοῦ Κωστακάκης Στυλιανός. Ἐν Ἀθήναις τὴν 5ην Νοεμβρίου ὁ λοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ Μοσχονήσιος Ἀλκ. Τὴν 19 Νοεμβρίου ὁ ἔφεδρος ἀνθυπίατρος Τοτόμης Γεώργ. Τὴν 18 Ὀκτωβρίου ὁ ἀνθυπολοχαγὸς τοῦ ὑλικοῦ πυροβολικοῦ Θούας Παναγ. Τὴν 6 Δεκεμβρίου ὁ λοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ Πετμεζᾶς Ι., τὴν 11 Δεκεμβρίου ὁ ὑπολοχαγὸς τοῦ πεζικοῦ Βῖκος Ἰωάννης.

ΕΝ ΗΠΕΙΡΩΙ

ΠΕΡΙ ΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΑ

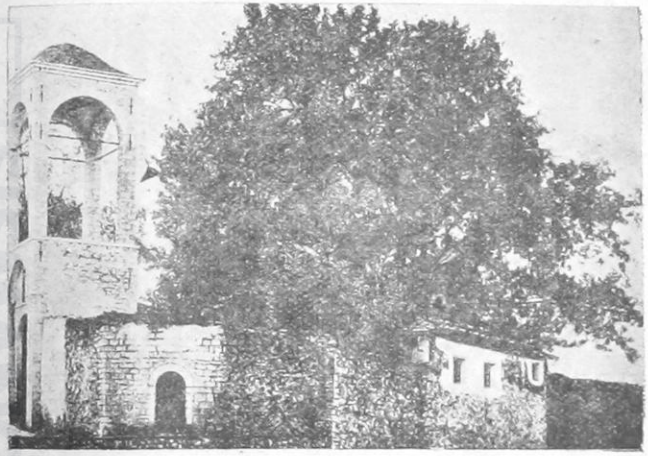
Ὁ ἀγὼν τῆς Ἠπείρου ἰδιαιτέραν περιποιεῖ τιμὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας. Ἂν ἐν Μακεδονίᾳ οἱ στρατιῶται ἐπέδειξαν τὸ ἀτρόμητον ὁρμητικὸν αὐτῶν καὶ τὴν περιφρόνησιν πρὸς τὸν θάνατον, ἐν Ἠπείρῳ, πρὸ τῆς ἀπροσδοκήτου συγκεντρώσεως πενταπλασίου ἀριθμοῦ τουρκικῶν στρατευμάτων, ἅτινα ἐξέφυγον ἀπὸ τοὺς Σέρβους εἰς τὸ Μοναστήριον, οἱ Ἕλληνες ἐπέδειξαν πρωτοφανῆ ἀντοχήν.

Τὴν 19 Νοεμβρίου ὁ ἀεροπόρος κ. Νοταρᾶς, περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἐπιχειρήσας πτῆσιν ἐκ Νικοπόλεως διηυθύνθη πρὸς τὸ Μπιζάνι καὶ πέραν τούτου, ἐπισκοπήσας δὲ λεπτομερῶς τὰ ὀχυρώματα, ἐπέστρεψε χωρὶς νὰ τὸν ἀντιληφθῇ κανείς.

Πάραυτα τὸ Ἑλληνικὸν πυροβολικὸν ἐπετέθη δι' ἀραιοῦ πυρὸς ἐναντίον διαφόρων καταυλισμάτων τῶν Τούρκων καὶ κατὰ τοῦ Μπιζανίου, ἀπαντήσαντος δι' ἀραιῶν ἐπίσης βολῶν.

Ταὐτοχρόνως τὸ τουρκικὸν πεζικὸν ἐπετέθη εἰς πολλὰ σημεῖα κατὰ τῶν Ἑλληνικῶν, ἀλλ' ἠναγκάσθη πρὸ τῆς ἀκαταβλήτου

ἀντοχῆς τῶν ὁλίγων, νὰ σταματήσῃ τὰς ματαίας ἐπιθέσεις του. Τὴν ἑπομένην, εἰς τὰς 20 τοῦ ἰδίου, καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν αἱ προφυλακαὶ καὶ ἀρχάς, κατόπιν δὲ εἰς πλεῖστα διάφορα σημεῖα τὰ κύρια σώματα ἦλθον εἰς ζωηροτάτας συγκρούσεις μετὰ τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων. Εἰς τὴν δεξιὰν πτέρυγα μάλιστα, ἰσχυρὸν σῶμα τουρκικοῦ στρατοῦ περὶ τὴν πρωΐαν ἐξώρμησε τῶν χαρακωμάτων καὶ ἐπετέθη μετὰ σφοδρότητος ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ὑποστὰν φοβερὰς ἀπωλείας. Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἱερᾶς ἡμέρας, οἱ εὔζω-

Ἡ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου ἐν Ἰωαννίνοις.

νοι, διαταγῇ τοῦ ἐπιτελάρχου κ. Ἰωάννου, ἐπεχείρησαν ἀντεπίθεσιν. Καὶ αὐτὰ μὲν ὡς πρὸς τὴν δεξιὰν πτέρυγα. Καὶ εἰς τὴν ἀριστερὰν ὅμως καὶ εἰς τὸ κέντρον τὰ ἴδια συνέβησαν. Ὁ τουρκικὸς στρατός, συγκεντρῶν ἰσχυρὰ σώματα δι' ἐθελουσίας ἐπιλογῆς εἰς ὡρισμένα σημεῖα τῆς παρατάξεώς του, ἐπεχείρει ἐφόδους, αἱ ὁποῖαι κατεπόνουν καὶ ὁπωσδήποτε ἐξήντλουν τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες ἦσαν ὀλίγοι καὶ εἰς θέσεις πολὺ χαμηλάς. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα οἱ ἀραιοὶ τυφεκισμοὶ τῶν Τούρκων δὲν ἀφῆκαν τοὺς Ἑλλη-

νας καθόλου ἡσύχους. Τὸ ἑλληνικὸν πυροβολικὸν εἰς ὅλας αὐτὰς τὰς πολεμικάς, ἔστω καὶ βασθενεῖς ἐνεργείας, δὲν ἔμενε ποτὲ ἡσυχον, ἀλλὰ δὲν ἐνήργει καὶ ἀποτελεσματικῶς, ἕνεκα τῆς ἀνωμαλίας τοῦ ἐδάφους. Ἡ ἀγρία καὶ ἀπότομος φυσικὴ διαμόρφωσις τοῦ ἠπειρωτικοῦ ἐδάφους δὲν ἐπέτρεπε τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ πυροβολικοῦ. Τὸ μηχανικόν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ λοχαγοῦ κ. Παυλάκου, εἰργάζετο νυχθημερόν, ἀνοῖγον ἐπάνω εἰς τὰ κατόβροχα δρόμους, ἐπάνω εἰς τὰ βουνὰ μονοπάτια διὰ νὰ ἐμφανισθοῦν ἐντὸς ὀλίγου ἀπέναντι τοῦ Μπιζάνι τὰ τιλεβόλα.

ΜΠΙΖΑΝΙ

Ἐπιστολὴ Γάλλου αὐτόπτου ἀνταποκριτοῦ.

Χάνι Φτελιὰ (Κανέτας), 17 Δεκεμβρίου 1912.

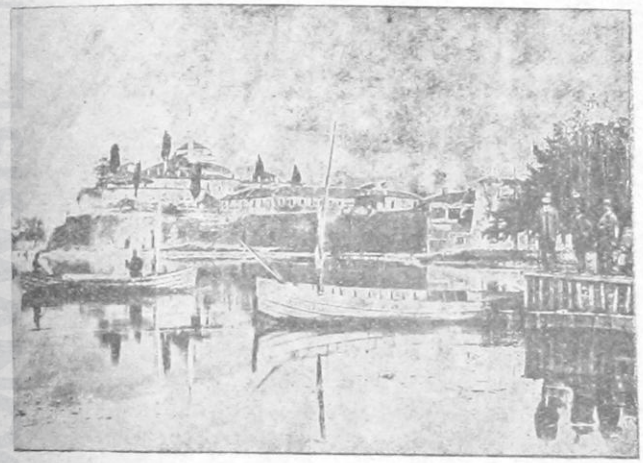
Γράφω τὴν ἀνταπόκρισιν αὐτὴν ὑπὸ τὴν τρομερὰν συμφωνίαν τῶν διασταυρουμένων ὀβίδων, τὸν ρυθμικὸν κρότον τῶν πολυβόλων, τὸν συριγμὸν τῶν Μάνλιχερ καὶ τὸν βαρὺν ἦχον τῶν τοπομαχικῶν τοῦ κ. Διγενῆ. Κρυμμένα ὄπισθεν ἑνὸς γηλόφου τῆς Κανέτας τὰ βαρέα πυροβόλα βάλλουν διαρκῶς κατὰ τοῦ Μπιζάνι.

Ὁ Διγενῆς — ἀλήθεια τί συμβολικὸν ὄνομα, ἐνθυμίζον τὸν μυθικὸν ἥρωα — στέλλει ἀδιακόπως ὡς χάλαζαν εἰς τὸ Μπιζάνι τὰς ὀβίδας. Εἷς Κερκυραῖος σωφὲρ εἰς κάθε κρότον τοῦ κανονιοῦ χοροπηδᾷ ἐξ ἐνθουσιασμοῦ:

— Μωρέ, μπομπονιέρες μὲ κουφέττα! φωνάζει μὲ τὴν ἰδιάζουσαν νησιώτικην προφοράν του.

Μερικοὶ πυροβολητὰι ποῦ τρῶνε βιαστικὰ ψωμότυρο ὑπὸ τὴν λιακάδα, χαχανίζουν. Παρέκει δύο τρεῖς ἀξιωματικοὶ διαρκῶς ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἀχνίζοντα κανόνια βάλλοντα ἐναλλάξ. Τὸ Μπιζάνι ἔχει γίνει κόσκινο. Κάθε κανονιὰ τοῦ Διγενῆ εἶναι καὶ μιὰ διάνα. Οἱ Τοῦρκοι ἀπαντοῦν ἀραιά, ἀραιότατα· αἱ ὀβίδες των διαγράφουν μίαν καμπύλην καὶ πίπτουν πολὺ μακρὰν μας, σκάζουσαι

μετὰ πατάγου εἰς τὴν ὀροσειρὰν τῶν Πεστῶν, ἡ ὁποία εἶναι κεντημένη καὶ ἀργωμένη ἀπὸ τὰ μυδράλλια. Συγχρόνως εἰς τὸ ἀριστερὸν τῆς παρατάξεως ἐξακολουθεῖ ἡ Τιτανομαχία· οἱ Τοῦρκοι διαρκῶς ἐπιτίθενται, ἰδίᾳ ὅταν τὸ λυκόφως πίπτῃ εἰς τὸν Τόμαρον καὶ τὸν Ζυγὸν καὶ ὁ ἥλιος αἱματοβαφὴς κρύπτεται εἰς τὸ βάθος πέραν πρὸς τὸν κόμπον τῶν Ἰωαννίνων, ἀντικατοπτριζόμενος εἰς τὴν μαγευμένην λίμνην, ἐνῷ αἱ πέριξ βουνοσειραὶ χρυσίζουν.

Ἡ ἀκρόπολις τῶν Ἰωαννίνων
εἰς τὴν ἀπέραντον λίμνην τῆς πόλεως.

Χθὲς τὴν δείλην οἱ Τοῦρκοι κατὰ τὸ σύνηθες ἐπέπεσαν ἀκάθεκτοι κατὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ ἀριστερὸν τῆς παρατάξεως. Οἱ εὔζωνοι, ὡς μυθικοὶ ἥρωες τῶν Ἠπειρωτικῶν βουνῶν, ἀτάραχοι τοὺς ἄφησαν νὰ πλησιάσουν μέχρι πεντακοσίων μέτρων, ὁπότε τοὺς ὑπεδέχθησαν δι' ὁμοβροντίας τουφεκιῶν.

Μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἡ χαράδρα ἐγέμισεν ἀπὸ νεκροὺς 150 καὶ πλέον, ἐνῷ ἄλλοι, βογγῶντες καὶ ἀσπαίροντες, ἔκειντο εἰς τὸ πρανὲς τῆς μεγάλης ράχεως καὶ τῆς Λαδικῆς. Ὅταν ἐνύκτωσε καλά, οἱ Τουρκαλβανοὶ ἐπιχειροῦν δευτέραν ἔφοδον. Ἕνα πολύβολον ὅμως, τοποθετηθὲν καταλλήλως, ἐσάρωσεν αὐτούς. Τὴν ἰδίαν ὥραν εἰς

τὸ δεξιὸν οἱ Τοῦρκοι προσεπάθησαν διὰ μεγάλης δυνάμεως νὰ διασπάσουν τὴν γραμμὴν τοῦ Προφήτου Ἠλία. Καὶ ἐκεῖ εὑρέθησαν πρὸ τῶν χαινόντων στομίων μιᾶς πυροβολαρχίας.

Φίλος ἀξιωματικὸς μοῦ διηγεῖτο ὅτι προχθὲς εἰς τὸ ἄκρον δεξιόν του γενναῖα εὐζωνάκια δι' ἐφόδου ἥρπασαν ἓν τουρκικὸν πυροβόλον παρὰ τὸ Χάνι Φουάτ (Ροβίλιστον) ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἐχθρῶν, οἱ ὁποῖοι ἐγκατέλειψαν καὶ ἄλλο ἕν. Οἱ εὔζωνοι ἐζήτουν ἐπιμόνως ἀπὸ τὸν διοικητήν των νὰ ἁρπάσουν καὶ ἐκεῖνο. Ἐν τέλει ἐπείσθησαν νὰ περιμένουν μέχρι τῆς νυκτὸς διὰ νὰ μὴ φονευθοῦν ἀδίκως ὑπὸ τῶν ἑλληνοχευόντων ἐχθρῶν. Ἐννοεῖται, ὅτι καὶ τὸ δεύτερον πολυβόλον τῶν Τούρκων ἡρπάγη δι' ἐφόδου ἀπὸ τὰ εὐζωνάκια, τὰ ὁποῖα μὲ ἀλλαλαγμοὺς τὸ παρέδωκαν εἰς τὸν διοικητήν των. Εὔζωνος Ρουμελιώτης, μεταμορφωθεὶς εἰς βλαχοποιμένα, μετέβη εἰς τὸ τουρκικὸν στρατόπεδον, ἐκουβάλησε νερό, εἶδεν ὅ,τι ἔπρεπε καὶ ἐπανῆλθε σῶος εἰς τὸν λόχον του.

Ὁ ἐπισιτισμὸς τῶν Τούρκων γίνεται ἐκ τοῦ κάμπου τῆς Μουζακιᾶς. Οἱ Τουρκογιαννιῶται περιποιοῦνται τοὺς Ἕλληνας, γιωρίζοντες, ὅτι ἐξέλιπε πλέον πᾶσα ἐλπὶς ἀντιστάσεως. Ἐγνώσθη, ὅτι ὁ Φουὰτ βέης Φράσαρης, ὁ γνωστὸς αἱμοβόρος τύραννος τῶν καμποχωρίων τῆς Ἄρτης, μισθωθεὶς ὑπὸ ξένης προπαγάνδας, μετέβη πρό τινος εἰς τὴν πατρίδα του πρὸς ἐξοπλισμὸν ἀτάκτων στιφῶν μετὰ τοῦ Κιανῆ βέη, ὅστις τελευταίως ἐφονεύθη.

Τὴν 24ην Δεκεμβρίου 1912 ἐπανελήφθησαν αἱ ἐνισχύσεις τῶν Ἠπειρωτικῶν στρατευμάτων, ἀναλαβόντος ἔκτοτε τοῦ Διαδόχου Κωνσταντίνου τὴν γενικὴν ἀρχηγείαν. Συμπληρωματικαὶ δὲ ἐνισχύσεις πανταχόθεν περισφίγγουν τὸ Μπιζάνι καὶ ἀπὸ Κορυτσᾶς ἐπέρχονται 40,000 ἵνα τὸ προσβάλλωσι βορείως. Ἐν τούτοις τὸ Μπιζάνι εἶνε θεοφρούρητον καὶ κατὰ τὴν γνώμην διασήμων στρατιωτικῶν συγγραφέων τὸ Μπιζάνι εἶνε ἓν ἀπὸ τὰ πέντε ἀπόρθητα μέρη τοῦ κόσμου, ἀνώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ Πὸρτ-Ἀρθούρ. Οὔτε θέλουν νὰ τὸ συγκρίνουν μὲ τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ τῆς Σκόδρας τὰ ὀχυρώματα. Μόνον μὲ θυσίας 100,000 ψυχῶν καὶ χρόνον πολὺν καὶ ἀνδρείαν μεγάλην καὶ στρατηγικότητα σοφὴν ἴσως θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ ἅλωσις τοῦ Μπιζανίου καὶ τῶν περὶ αὐτὸ ἐπίσης ἰσχυρῶν φρουρίων. Τοιουτοτρόπως ἡ κατάληψις τῶν Ἰωαννίνων καταντᾷ ἀδύνατος. Ἐν τούτοις ὁ Γίγας Στρατηλάτης Κωνσταντῖνος δὲν ἀπελπίζεται, ἀλλ' ἐπιμένει . . .

ΠΟΛΕΜΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

ΙΑΤΡΟΙ ΜΑΧΟΜΕΝΟΙ

Ἐκεῖνο ποῦ πρέπει νὰ ἐξαρθῇ, εἶνε, ὅτι πουθενὰ δὲν ἔλειψεν ἡ προσωπικὴ φιλοτιμία τῶν ἰατρῶν. Ὅ,τι ἔγινεν, ὀφείλεται εἰς τὴν ἱερὰν ἀντίληψιν ποῦ εἶχαν διὰ τὸ ἱερόν των καθῆκον. Ὁ ζῆλός των ἔφθασε μέχρι τοῦ νὰ στηθῇ κατὰ τὴν μάχην τοῦ Σαρανταπόρου χειρουργεῖον ἐντὸς τῆς ζώνης τοῦ πυρός, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐπιτυγχάνεται ἐγκαιρότερον ἡ ἰατρικὴ βοήθεια. Καὶ ὁ ζῆλος αὐτὸς ἐπληρώθη μὲ ἀρκετὰς τουρκικὰς ὀβίδας, αἱ ὁποῖαι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἔπιπτον μὲ ἀφθονίαν χαλάζης. Ὁ μακαρίτης ἀνθυπίατρος Σεργιόπουλος ἀφῆκε τοὺς ἐπιδέσμους κατὰ γῆς καὶ ἔσυρε τὸ περίστροφόν του. Ἐδικαιοῦτο νὰ εὑρίσκεται πέραν τῆς γραμμῆς τοῦ πυρός, καὶ ὅμως ἔσπευσε μαζὺ μὲ τοὺς ἐπιτιθεμένους, φωνάζων :

— Ἐμπρός, παιδιά ! . . .

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐνόμισεν, ὅτι δὲν θὰ ἦτο ποτὲ ἥσυχος ἀπέναντι τῆς συνειδήσεώς του, ἐὰν δὲν ἔπραττε τὸ καθῆκόν του, ὄχι ὡς ἄνθρωπος τῶν ἐπιδέσμων, ἀλλ' ὡς ἁπλοῦς μαχητής. Ἡ μία ἱερὰ ἀντίληψις ἐπεβλήθη ἐπὶ τῆς ἄλλης. Ὁ ἰατρὸς ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ πολεμιστοῦ. Μὲ τὸ πιστόλι πάντοτε εἰς τὸ χέρι ἔφθασε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ, μέχρις ἀποστάσεως διακοσίων βημάτων. Ἐπροχώρει, ἐνθουσιάζων τοὺς στρατιώτας ποῦ εὑρίσκοντο γύρω του :

— Ἄϊντε, παιδιά ! . . . Ἐμπρός, παλληκάρια μου !

Τὸν ἐνθουσιασμόν του τὸν εἶχε μεταδώσει καὶ εἰς τὸν νοσοκόμον του, Βασίλ. Ἀντωνόπουλον. Ὁ νοσοκόμος ἀκολουθεῖ

κατὰ πόδας τὸν ἰατρόν. Αἱ ἐχθρικαὶ σφαῖραι καὶ αἱ ὀβίδες ὀργώνουν τὸ ἔδαφος. Τὰ πυροβόλα τῶν Τούρκων βάλλουν ἐξ ἀποστάσεως 1000 μέτρων. Ἡ στιγμὴ ἦλθε, διὰ νὰ πληρωθῇ ὁ μέγας ζῆλος. Μία ὀβὶς ἐκρήγνυται δίπλα εἰς τὸν ἀνθυπίατρον. Ἕνας ἡμίονος, ὁ ὁποῖος εὑρίσκετο ἐκεῖ μὲ πυρομαχικά, σχίζεται εἰς δύο. Ὁ νοσοκόμος τραυματίζεται. Ὁ ἀνθυπίατρος φονεύεται. Ἡ τιμὴ ἀνήκει εἰς ὁλόκληρον τὸ ἰατρικὸν σῶμα.

* * *

Ἐκεῖ, ποῦ τὸ καθῆκον ἐξηρτήθη ἀπὸ τὴν προσωπικὴν φιλοτιμίαν, ἐξετελέσθη μὲ μοναδικὴν αὐτοθυσίαν. Κατὰ τὴν μάχην τῶν Γενιτσῶν ὁ ἔφεδρος ἀνθυπίατρος κ. Ι. Μιχαλόπουλος μὲ τοὺς τραυματιοφορεῖς του συνέλεγε τοὺς τραυματίας, ἐνῷ αἱ σφαῖραι ἐβυθίζοντο ἀκατασχέτως εἰς κρέατα. Βουτηγμένη μέσα εἰς παγωμένα νερὰ ὁλόκληρος ἡ μοῖρα τῶν νοσοκόμων, μὲ τὸν κ. Μιχαλόπουλον ἐπὶ κεφαλῆς, ἔδενε τὰ τραύματα καὶ μετέφερε τοὺς πληγωμένους εἰς τὸ πλησιέστερον χειρουργεῖον. Τ' ἀτελείωτα αὐλάκια, τὰ γεμάτα ἀπὸ νερὰ κρυσταλλωμένα, ἐξηνάγκασαν ἰατροὺς καὶ νοσοκόμους νὰ ξυπολυθοῦν, διὰ νὰ μὴ στεγνώσουν κιτόπιν ἐπάνω των ἡ κάλτσες, τὰ πανταλόνια καὶ τὰ ἐσώβρακα. Ὅταν δὲ συλλογίζεται κάνείς, ὅτι τὰ χέρια ἐκοκκάλωναν, μόνον, διότι ἦσαν ἐκτεθειμένα εἰς τὸν παγωμένον ἀέρα, φαντάζεται ποίου εἴδους ἡρωϊσμὸς καὶ τί ἰδεώδης ἀντίληψις ὑποχρεώσεως ἐχρειάζετο διὰ νὰ εὑρίσκωνται ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρους ἄνθρωποι ἀνυπόδητοι μέσα εἰς νερὰ ποῦ ἔσχιζαν τὴν πέτρα ἀπὸ τὸ ψῦχος. Μεταξὺ τῶν ἡρώων τούτων τοῦ καθήκοντος ἦσαν ὁ ἰατρὸς Γ. Ἀπέργης, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἰατροῦ κ. Σιώτου νοσηλευόμενοι ἤδη ἐν Ἀθήναις.

* * *

Εἰς τὴν παροχὴν τῆς ἰατρικῆς ὑπηρεσίας δὲν ὑστέρησαν, κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ αἱ κυρίαι. Ὁ ἀριθμὸς των βέβαια ἦτο πολὺ περιωρισμένος· ἀλλ' ὅσαι ἀπεφάσισαν νὰ ἐργασθοῦν εἰς τὰ πεδία τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, εἰργάσθησαν μὲ μοναδικὴν ἀφοσίωσιν. Ἀναφέρω τὴν κ. Βασιλικὴν Χρηστίδου, τὴν κόμησσαν Φ. Λοβατέλλυ καὶ τὴν ἐκ Βόλου κ. Περίδου. Αἱ τρεῖς αὗται κυρίαι προσεκολλήθησιν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Διακομιδῆς τοῦ ἐπιάτρου κ. Ἀργ. Χρηστίδου. Ἡ ἐργασία τοῦ νοσοκομείου αὐτοῦ ὑπῆρξε μεγίστη. Μόνον εἰς τὴν Ἐλασσῶνα περιέθαλψεν ὑπὲρ τοὺς 1300 τραυματίας τῆς μάχης τοῦ Σαρανταπόρου καὶ ἄλλων μικρομαχῶν. Παρ' ὅλην δὲ τὴν ἔλλειψιν τῶν μέσων τῆς μεταφορᾶς, ἡ θνησιμότης τῶν τραυματιῶν, λόγῳ τῆς ἀναπτυχθείσης ἀφοσιωτικῆς δραστηριότητος, περιωρίσθη κατὰ πολύ.

Τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον
τοῦ ἐπιάτρου κ. Ἀργυρίου Χρηστίδου.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Ὁ Ἕλλην οἰκονομολόγος κ. Κοφινᾶς, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐν Βόλῳ ὑποπροξένου τῆς Ἱσπανίας κ. Μ. Γκανῆ, ἐπεσκέφθη τὸν Ἀρχιρραβῖνον, μετὰ τοῦ ὁποίου συνδιελέχθησαν περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Θεσσαλονίκης καὶ περὶ τῶν σχεδίων του, ἅτινα πρόκειται νὰ ἐφαρμώσῃ ὡς ἀναδιοργανωτὴς τῶν οἰκονομικῶν ἐν ταῖς καταληφθείσαις χώραις. Συμφώνως τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ κ. Κοφινᾶ τοῦ νὰ ἔλθῃ εἰς συνάφειαν μὲ τοὺς Ἰσραηλίτας ἐμπόρους τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ Ἀρχιρραβῖνος συνεκάλεσε τοὺς σπουδαιοτέρους ἐξ αὐτῶν ἐν τῇ Ἀρχιρραβινείᾳ, ἔνθα, προσκληθεὶς ὁ Ἕλλην οἰκονομολόγος, κατενεθουσίασε τὴν συνέλευσιν διὰ τῶν πειστικῶν σχεδίων καὶ μέτρων, τὰ ὁποῖα ὑπέδειξε καὶ δι' ὧν ὁ εὐφυὴς Ἰσραηλιτικὸς ὅμιλος ἐβεβαιώθη περὶ θετικῶν εὐτυχῶν ἡμερῶν, αἵτινες ἀμέσως θ' ἀνατείλωσιν.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐχορήγησεν εἰς τὴν διεθνῆ ἐπίκουρον τῶν προσφύγων Ἐπιτροπὴν χρηματικὸν ποσὸν 100,000 φρ., ἡ δὲ Βασίλισσα ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου της ταμείου 20,000 φρ. Κατόπιν προσεφέρθησαν καὶ ἄλλα ποσὰ ὑτὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ κ. Πέρσυ Μάρτιν, μέλος τῆς Ἀγγλικῆς Βασιλικῆς Γεωγραφικῆς Ἑταιρείας, ἐδημοσίευσεν εἰς τὸν Λονδίνειον «Οἰκονομικὸν Χρόνον» ἐνδιαφέρον ἄρθρον περὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐξ οὗ παραθέτομεν τὰ ἑξῆς ἀποσπάσματα :

Ἡ Ἑλλὰς εἶναι σήμερον νέα καὶ σφριγῶσα χώρα, μετ' ἀρρενωποῦ καὶ φιλέργου λαοῦ, σχετικῶς πλουσία καὶ πεπροικισμένη μὲ ὅλον τὸ πνεῦμα πρὸς τολμηρὰς καὶ ἀποφασιστικὰς πράξεις, ὅπερ διέκρινε τοὺς ἐνδόξους προγόνους της κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Κατόπιν τῆς ἱκανωτάτης διοικήσεως τοῦ στρατηγοῦ Ἐντοῦ, τοῦ μεγάλου Γάλλου στρατιώτου καὶ φίλου τῆς πειθαρχίας, ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς κατέστη πραγματικὴ καὶ ἀποτελεσματικὴ μάχιμος δύναμις. Ὑπὸ τὴν οὐχ ἧττον

ἱκανὴν διοίκησιν τοῦ ναυάρχου Λάϊονελ Γ. Τῶφνελ, τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς βρεττανικῆς ναυτικῆς ἀποστολῆς, τὸ ἑλληνικὸν ναυτικὸν κατέστη ἐπίφοβον καὶ ἐπαρκὲς ὅπλον. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν κατάστασιν τοῦ ταμείου, ἀπεκδεχόμεθα τὴν αὐτὴν ἐνθαρρυντικὴν κατάστασιν. Ὁ διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰωάννης Α. Βαλαωρίτης, ὅστις εἶναι ἀναμφιβόλως εἷς τῶν ἱκανοτέρων καὶ εὐσυνειδητοτέρων οἰκονομολόγων τῆς σήμερον, ἐδήλωσε ρητῶς, ὅτι «τὸ εἰς μετρητὰ ἀποταμίευμα τῆς Τραπέζης εἶναι τόσον μέγα καὶ αἱ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν καταθέσεις τόσον σημαντικαί, ὥστε δὲν εἶναι πιθανὸς ὁ φόβος ὑπερτιμήσεως τοῦ συναλλάγματος». Ἐπιπροσθέτως, ὡς ἀποτέλεσμα πράξεων, γενομένων κατὰ τὰ δύο τελευταῖα ἔτη, ἡ Τράπεζα ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν της ποσά, ἀνερχόμενα εἰς 56 ἑκατ. φράγκα, ἤτοι 2,240,000 λιρῶν στερλινῶν, ἐφ' ὧν τὸ κοινὸν δύναται ν' ἀποσύρῃ. Οὕτω τὸ ἐθνικὸν τραπεζιτικὸν ἵδρυμα δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ λάβῃ ἐξαιρετικὰ μέτρα, ὅπως διεξαγάγῃ τὴν τακτικήν του ἐργασίαν, οὐδὲ νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν, πρὸς τὸ παρόν, οἱασδήποτε ἄλλης ἐμπορικῆς ἢ βιομηχανικῆς τραπέζης, συμφώνως τῷ καταστατικῷ της.

Εἶναι βέβαιον, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, 1912—1913, ποσὸν οὐχὶ μικρότερον τῶν 36,788,000 φρ. θὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ δημοσίου χρέους, ἀπέναντι ἐσόδων, ἀνερχομένων εἰς 143,618,000 φράγκων. Ἀλλὰ τὰ ἔσοδα θὰ ἦσαν πολὺ μεγαλείτερα τῶν προϋπολογισθέντων, καίτοι, τώρα ἐκραγέντος τοῦ πολέμου, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐλπίζωμεν, ὡς ἠλπίζομεν ἐπί τινα χρόνον, ὅτι τὰ ἔξοδα θὰ ἠλαττοῦντο. Ἀλλ' ἡ Ἑλλὰς κατέχει ἄλλα κεκρυμμένα ἐνεργητικά. Ἔχει, ἐν παραδείγματι, τὰς λαμπρὰς ὁδηγίας ἀνδρῶν, ὡς τοῦ ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Λάμπρου Κορομηλᾶ, πρώην ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν, οὗ αἱ ὑπηρεσίαι θὰ ὦσι

πάντοτε εἰς διάθεσιν τοῦ ἱκανοῦ συναδέλφου του, τοῦ παρόντος ὑπουργοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Διομήδους, τοῦ συντάκτου τοῦ περιφήμου νομοσχεδίου περὶ Κοινοτήτων, ὅπερ νῦν τίθεται ἐν ἰσχύϊ· τὴν ἀποδεδειγμένην τραπεζιτικὴν ἱκανότητα τοῦ κ. Ι. Α. Βαλαωρίτου, Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης καὶ τῶν εὐφυῶν ἀδελφῶν του τραπεζιτῶν, τῶν κ. κ. Ζαφ. Κ. Μάτσα, Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν καὶ Μ. Π. Καμάρα, Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῆς Τραπέζης Ἀνατολῆς. Τοιοῦτος ὅμιλος ἐξόχων οἰκονομολόγων γνωρίζει πῶς νὰ προστατεύσῃ τὰ συμφέροντα τῆς χώρας, ὅταν ἐπέλθῃ ὁ καιρός. Προσθέσατε εἰς τούτους τὸν μέγαν πατριωτισμὸν τῶν πλουσίων Ἑλλήνων, ὧν αἱ εἰσφοραὶ καὶ αἱ θυσίαι ὑπὲρ τῶν ἀναγκῶν τῆς πατρίδος δὲν ἔχουσιν ὅρια· ὁ πατριωτισμὸς τῶν Ἑλλήνων ἀπεδείχθη εἰς πολλὰς περιστάσεις, ὡς λ. χ. ὅταν ὁ Γεώργ. Ἀβέρωφ ἀφῆκε ποσὸν 140 χιλιάδων λιρῶν (3,500,000 φράγκων), ὡς εἰσφορὰν δι' ἓν θωρηκτόν, καὶ τόσοι ἄλλοι. Διὰ τοῦτο δὲν εἶνσι ἀνάγκη νὰ ἀμφιβάλῃ τις περὶ τῆς ἱκανότητος τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς καταστάσεως. Ἡ Ἑλλὰς εἶναι πλουσία.

* * *

Ὡσαύτως εἰς τὴν «Ἐπιθεώρησιν τῶν Δύο Κόσμων» ἐδημοσιεύθη ἄρθρον τοῦ Ραφαὴλ Ζὼρζ Λεβάν, διὰ τοῦ ὁποίου παρουσιάζεται ἡ οἰκονομικὴ θέσις τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν. Περὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑλλάδος ὁ ἀρθρογράφος παραθέτει τὰ ἑξῆς :

«Ἡ Ἑλλὰς μᾶς ἐνδιαφέρει ἰδιαιτέρως, ἀφοῦ ὑπολογίζεται, ὅτι τὰ τρία τέταρτα τῶν ἑλληνικῶν ὁμολογιῶν εὑρίσκονται εἰς τὰ χαρτοφυλάκια τῶν Γάλλων εἰσοδηματιῶν. Τὴν 31 Δεκεμβρίου 1911 τὸ ὁλικὸν μὴ ἀποσβεσθὲν χρέος αὐτῆς ἀνήρχετο εἰς 863 ἑκατομμύρια φρ. εἰς χρυσὸν καὶ εἰς 150 ἑκατομμ. δραχμ. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ποσὸν περιλαμβάνει

61 ἑκατομμ. χαρτονόμισμα, ἐκδοθέντα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης διὰ λογαριασμὸν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἡ αὔξησις τοῦ γενικοῦ πλούτου καταφαίνεται ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν εἰς τὰς Τραπέζας καταθέσεων, αἵτινες σήμερον ἀνέρχονται εἰς ἥμισυ δισεκατομμύριον. Τὸ προϊὸν τῶν ἐκχωρηθεισῶν προσόδων τῷ 1898 δὲν ἔπαυσεν αὐξάνον καὶ ὑπερβὰν ἤδη κατὰ πολὺ τοὺς ὑπολογισμοὺς καὶ αὐτῶν τῶν αἰσιοδόξων.

Ὁ προϋπολογισμὸς σήμερον βαρύνει κατὰ 50 φρ. κατὰ κεφαλὴν τοὺς κατοίκους τοῦ Ἑλληνικοῦ βασιλείου, ἀνερχομένους εἰς 2,700,000 ψυχάς, εἶνε δὲ ἀσυγκρίτως ἀνώτερον παρὰ ἐν Σερβίᾳ καὶ ἐν Βουλγαρίᾳ. Τοῦτο ἐξηγεῖται ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἡ Ἑλλὰς διωργανώθη ὑπὸ τὴν σημερινήν της μορφὴν πολὺ πρότερον τῶν δύο συμμάχων της μὲ θαυμασίαν ταχύτητα.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ. — Ὁ κ. Διομήδης, ὑπουργὸς τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑλλάδος, προέβη εἰς ἐνδιαφερούσας ἀνακοινώσεις περὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἑλλάδος, ὡς, ἄλλως τε, εἶχεν ἀγγελθῆ :

«Ἡ κατάστασις, εἶπε, τοῦ Δημοσίου Ταμείου εἶνε ἀπολύτως ἀνθηρά. Δύναται δὲ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰς ἐκτάκτους ἀνάγκας, τὰς δημιουργηθείσας ἐκ τῶν ἐξαιρετικῶν σημερινῶν περιστάσεων, ἄνευ οἱασδήποτε προσφυγῆς εἰς τὴν πίστιν αὐτοῦ καὶ διὰ τὸ ἐλάχιστον. Προκύπτει δὲ τὸ τοιοῦτο ἀριδήλως καὶ ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου, τῆς δημοσιευθείσης ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως» τῆς 17ης Σεπτεμβρίου ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ διευθυντοῦ τοῦ Γεν. Λογιστηρίου κ. Ζαπελόνι. Κατὰ τὴν κατάστασιν ταύτην, αἱ καταθέσεις τοῦ Δημοσίου παρὰ ταῖς διαφόροις ἐν Εὐρώπῃ Τραπέζαις, ἀνῆλθον εἰς 58,153,312 δραχμ. Σημειωτέον ὅτι πλὴν τούτων, ἐδαπανήθησαν ἤδη εἰς

ἔκτακτα ἔξοδα, ἀναφερόμενα — πλὴν ἐλαχίστου — εἰς στρατιωτικὰς καὶ ναυτικὰς δαπάνας δραχμ. 20,777,273. Εὑρίσκομαι δὲ προσθέτως εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν, ἐξηκολούθησεν ὁ κ. Διομήδης, νὰ βεβαιώσω, ὅτι κατὰ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν, τὴν ὁσονούπω δημοσιευθησομένην, ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ 1911 καταλείπει καθαρὸν πλεόνασμα τῶν τακτικῶν ἐσόδων ὑπὲρ τὰς τακτικὰς δαπάνας ποσὸν ὑπερβαῖνον τὰ δέκα ἑκατομμύρια. Ἐπίσης δὲ αἱ μέχρι τοῦδε εἰσπράξεις τῆς χρήσεως τοῦ 1912 εἶνε ἀπολύτως ἱκανοποιητικαί, ὑπερβαίνουσαι καὶ αὐτὰς τὰς ἀντιστοίχους εἰσπράξεις τοῦ 1911. Ἐὰν δὲ εἰς ταῦτα πρυστεθῇ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἔχει εἰς πίστιν εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν ὑπὲρ τὰ ἑκατὸν ἑκατομμύρια, κατ' ἀνάγκην συνεπάγεται, ὅτι καὶ τὸ Κράτος καὶ ἡ Κοινωνία δύνανται μετ' ἀπολύτου ψυχραιμίας, στηριζομένης εἰς ἁπτὰ πράγματα, ν' ἀντιμετωπίσουν τὰς περιστάσεις ἄνευ οὐδὲ τῆς ἐλαχίστης ἀνησυχίας».

ΠΡΟΞΕΝΙΚΑΙ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ πρόξενος τῆς Ἀγγλίας ἀπέστειλε πρὸς τὴν Κυβέρνησίν του τὴν ἀκόλουθον ἔκθεσιν περὶ τοῦ πληθυσμοῦ διαφόρων περιφερειῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας:

Ὁ πληθυσμὸς τῆς περιφερείας Θεσσαλονίκης ἀνέρχεται περίπου εἰς 1,150,000. Τῶν δὲ κυριωτέρων πόλεων ὁ πληθυσμὸς ἔχει ὡς ἑξῆς:

1] Ἡ Θεσσαλονίκη ἔχει 180,000 κατοίκους, ἐμπορικὸν λιμένα, εἶναι δὲ βιομηχανικὸν κέντρον, ἔχον τρία ἐκκοκιστικὰ Ἐργοστάσια βάμβακος, 2 Ζυθοποιεῖα, 2 Παγοποιεῖα, 2 Χυτήρια σιδήρου, 1 Ἀλευρόμυλον, 8 Σαπωνοποιεῖα, 1 Καπνοκοπτήριον, 1 Ἐργοστάσιον παραγωγῆς ἠλεκτρισμοῦ, 1 Βυρσοδεψεῖον, 1 Μακαρονοποιεῖον, 3 Ἐριοκλωστήρια, 2 Πλινθοποιεῖα, καὶ 2 Ἐργοστάσια διὰ πλάκας, Γεωργικὰ δὲ προϊόντα βάμβακος καὶ σίτου ἐντοπίου παραγωγῆς.

2] Τὸ Μοναστήριον ἔχει 60,000 κατοίκους, εἶναι ἀγροτικὴ περιφέρεια μὲ μικρὸν ἐμπόριον δερμάτων.

3] Αἱ Σέρραι ἔχουσι 32,000 κατοίκους, εἶναι δὲ κέντρον γεωργικόν, παράγον καπνόν, βάμβακα, ὄπιον, σησάμιον καὶ δημητριακὰ (ἰδίως σῖτον, φάρον καὶ ἀραβόσιτον).

4] Ἡ Δράμα ἔχει 13,000 κατοίκους, εἶναι κέντρον παραγωγῆς καπνῶν ὡς καὶ βάμβακος καὶ ὀρύζης. Ἔχει 1 Ὀρυζόμυλον καὶ 8 Σησαμελαιοτριβεῖα, 2 Βυρσοδεψεῖα καὶ 2 Ξυλοκοπτήρια.

5] Ἡ Καβάλλα ἔχει 24,000 κατοίκους, ἐμπορικὸν λιμένα, εἶναι δὲ τὸ κέντρον τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐπὶ τῶν καπνῶν ἐμπορίου. Ἔχει 8 Ἠδυποτοποιεῖα, 1 Μακαρονοποιεῖον, 5 Σαπωνοποιεῖα καὶ 1 Παγοποιεῖον.

6] Τὰ Βοδενὰ ἔχουσι 13,000 κατοίκους, εἶναι δὲ βιομηχανικὴ πόλις. Ἔχει 2 Βαμβακοκλωστήρια (16,000 καὶ 8,000 ἐργαλιῶν) καὶ 1 Βυρσοδεψεῖον, παράγει δὲ κουκούλια, οἶνον, κόκκινον πιπέριον, μῆλα καὶ δαμάσκηνα.

7] Τὸ Τίκφες ἔχει 21,000 κατοίκους, γεωργικὸν ἐπίσης διαμέρισμα, παράγον οἶνον, μέταξαν, ὄπιον, βάμβακα καὶ ὄρυζαν.

8] Ἡ Βέρροια ἔχει 14,000 κατοίκους, εἶναι δὲ βιομηχανικὴ πόλις. Ἔχει 2 Βαμβακοκλωστήρια, 5 Ξυλοκοπτήρια, 26 Ἀλευρομύλους, 2 Ὀρυζομύλους, 3 Ὑφασματοποιεῖα, 11 Οἰνοποιεῖα καὶ Κονιακοποιεῖα καὶ 9 Ἐργοστάσια σησαμελαίου, παραγωγὴν δὲ οἴνου καὶ κουκουλίων.

9] Ἡ Νιάουσα ἔχει 11,000 κατοίκους. Οἰνοπαραγωγὸς περιφέρεια. Ἔχει 13 Βαμβακουργεῖα καὶ 1 Ἐριουργεῖον, παράγει δὲ οἶνον, κουκούλια, ξυλείαν καὶ ξυλάνθρακας.

10] Ἡ Γευγελῆ ἔχει 5,000 κατοίκους, κέντρον βιομηχανίας τῆς μετάξης.

11] Ἡ Σκόδρα ἔχει 37,000 κατοίκους καὶ μικρὸν ἐμπόριον δερμάτων.

12] Ἡ Πρέβεζα ἔχει 7,000 κατοίκους, μὲ ἐμπόριον τυρῶν, ἐλαιῶν καὶ κτηνοτροφίαν.

13] Τὸ Δυρράχιον ἔχει 8,000 κατοίκους, παραθαλάσσιος πόλις μὲ ἐμπόριον ξυλείας καὶ ξυλανθράκων.

Ὁ διοργανωτὴς τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν Θεσσαλονίκης
κ. ΡΑΚΤΙΒΑΝ
Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης ἐν τῷ ὑπουργείῳ **ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ.**

Ἡ προξενικὴ περιφέρεια τῆς Θεσσαλονίκης εἶναι πλουσία καὶ εἰς μεταλλεῖα, ἤτοι: σιδηροπυρίτου, μαγνησίας, μαγγανίου, χρωμίου, τσίγκου, ἀντιμωνίου, ἀργυρούχου μολύβδου, ἀρσενικοῦ καὶ λιγνίτου. Ἐπίσης ἔχει ἀνευρεθῆ ἄσβεστος ὡς καὶ ἴχνη χρυσοῦ. Ἔχει καὶ μεγάλα λατομεῖα μαρμάρου.

Η ΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Τὰ Ἰωάννινα, πρωτεύουσα τῆς Ἠπείρου, κεῖνται ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὄχθης τῆς ὁμωνύμου λίμνης ἐν μέσῳ καλῶς κατῳκουμένης καὶ εὐφόρου πεδιάδος. Ἡ πόλις ἀποτελεῖται ἐκ δύο μερῶν: ἐκ τῆς κυρίως λεκάνης τῶν Ἰωαννίνων παρὰ τὴν λίμνην καὶ τοῦ εἰς τὰ ἀνατολικὰ κειμένου μέρους τῆς πεδιάδος τοῦ Καλαμᾶ. Ἡ λεκάνη ἔχει μῆκος 60 περίπου χιλιομέτρων, πλάτος 5—10, καθότι περικλείεται ὑπὸ ὑψηλῶν ὀροσειρῶν. Ἡ λίμνη, ἡ Παμβῶτις τῶν ἀρχαίων, εἶνε σχετικῶς μικροῦ βάθους, 11 περίπου μέτρων. Ἡ λίμνη αὕτη βρύθει ἰχθύων, τὸ ὕδωρ ὅμως αὐτῆς εἶνε κυρίως τὸ θέρος θολόν, ἡ ὀσμή του εἶνε βαρεῖα, ἡ δὲ πόσις του ἐπιφέρει πυρετόν. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐξασκεῖ μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ κλίματος, τὸ ὁποῖον ἄλλως τε εἶνε ὑγιεινόν.

Ἡ πόλις τῶν Ἰωαννίνων ἐπανεκτίσθη τὸ 1119 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ, κατεστράφη ὅμως ταχέως ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν. Ἀργότερον περιῆλθεν εἰς τὸν Σ. Δουσὰν τῆς Σερβίας, κατόπιν εἰς τὸν τύραννον τῆς Μακεδονίας Θωμᾶν τῶν Βοδενῶν, τὸ δὲ 1422 ὑπέκυψεν εἰς τὸν Μουράτ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέχρι τοῦ 1788 ἔμειναν ὑπὸ τὴν τουρκικὴν κυριαρχίαν, μέχρις οὗ ὁ Ἀλῆ πασᾶς ὅστις τὸ 1787 διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Ἀβδοὺλ Χαμὶτ τοῦ Α΄ νομάρχης Τρικάλλων, εἰς ἀνταμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν ἃς προσέφερε κατὰ τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Ρωσίας καὶ Αὐστρίας, κατέλαβε αὐτὴν καὶ ἐκυριάρχει ἐκεῖ δεσποτικῶς. Τὸ 1820 προγραφεὶς ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ, ὑπερησπίσθη μετ' ἐπιμονῆς τὸ ἔδαφος, ἠναγκάσθη ὅμως νὰ παραδοθῇ τὸ 1822. Ἀπὸ τότε ἡ πόλις παρέμεινεν ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῶν Τούρκων.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως ἀνέρχεται εἰς 25000, ἐξ ὧν τὰ δύο τρίτα Ἕλληνες ἢ ἐξελληνισθέντες Ἀλβανοί. Ἡ γλῶσσα τοῦ ἐμπορίου εἶνε ἡ ἑλληνική. Κατὰ τὸ θρήσκευμα τὸ ἥμισυ τῶν κατοίκων εἶνε Χριστιανοί. Τὰ Ἰωάννινα ἔχουσι 14 τεμένη, 7 ἑλληνικὰς ἐκκλησίας, 2 συναγωγάς, εἶνε δὲ ἕδρα Ἕλληνος Μητροπολίτου. Ὀκτὼ σχολεῖα, καὶ 1 ἑλληνικὸν γυμνάσιον φροντίζουσι περὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία, ἡ Αὐστρία, ἡ Ἰταλία, ἡ Ρωσία καὶ ἡ Ἑλλὰς ἔχουσιν ἐκεῖ προξένους. Ἡ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων κυρίως διεξαγομένη κατασκευὴ δερμάτων, σπάγγων, χρυσοϋφάντων καὶ μετάξης καθιστᾷ τὰ Ἰωάννινα σχετικῶς σημαντικὴν βιομήχανον πόλιν καὶ σπουδαῖον ἐμπορικὸν κέντρον δι' ὁλόκληρον τὴν Ἤπειρον. Ὅλαι αἱ ἐπαρχίαι τῆς Ἠπείρου περιλαμβάνουν 1250 χωρία καὶ κατοίκους 502,417.

ΠΡΟ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΘΥΣΙΑ

19 Φεβρουαρίου 1913

Ἡ ἡμέρα τῆς τελευταίας θυσίας ἔφθασεν. Σήμερον, αὔριον, τὰ τοπομαχικά, τὰ πεδινὰ καὶ τὰ ὀρεινὰ πυροβόλα θὰ σημάνουν ὡς ἄλλοι κεραυνοφόροι κώδωνες τὴν ὥραν τῆς φριχιαστικῆς λειτουργίας. Καὶ ἀπὸ τὰς ἀποκρήμνους τῆς Μανωλιάσας κορυφάς, ἀπὸ τὰς χιονισμένας ἐκτάσεις τῶν Λεσιανῶν, τοῦ Κοτόρτσι, τῆς Κορίτιανης, θὰ κατέλθουν ἀκατάσχετοι οἱ πιστοὶ νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν ἱερὰν μυσταγωγίαν, εἰς τὴν ἀνάστασιν τῆς Νίκης καὶ τὴν ἀναγέννησιν μιᾶς Νέας Ἑλλάδος.

Ὅλα εἶνε ἕτοιμα. Ἀπὸ τῶν προφυλακῶν ὅπου ἀκαταπόνητοι ἀναμένουν τὸ σύνθημα οἱ πρωτοπόροι τῆς ἱερᾶς συνοδείας, μέχρι τῶν κλιτύων τῶν ἐφεδρικῶν λόφων, ἀπὸ τῶν ἀποκρύφων θέσεων τοῦ πυροβολικοῦ μας μέχρι τῶν ὀπισθοφυλακῶν, μία συγκίνησις, εἷς παλμός, μία καὶ μόνη πτερυγίζει ἐλπίς. Οἱ εὔζωνοι, ὡς ἄλλοι τριακόσιοι τοῦ Λεωνίδα, κτενίζονται διὰ τὸν τελευταῖον, τὸν ὑπέρτατον ἀγῶνα. Οἱ Κρῆτες καθαρίζουν τὰ ὅπλα των, ἀνυπόμονοι νὰ τ' ἀκούσουν κροτοῦντα, οἱ ὁπλῖται ἑτοιμάζουν τὰς λόγχας των διὰ τὴν ἔφοδον. Ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὸ ἀπέραντον μέτωπον τῆς παρατάξεως φρικιᾷ καὶ ἀναμένει ἐν ἐπιφυλακῇ. Ἡ τελευταία θυσία διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς ἀτυχοῦς Ἠπείρου ἐγγίζει. Θὰ ἦνε μεγάλη ἴσως εἰς ἑκατόμβας. Ἀλλὰ τίς θὰ κλαύσῃ τοὺς εὐτυχεῖς νεκροὺς ποῦ πρῶτοι θὰ πέσουν εἰς τὴν ὁρμὴν τῆς ἀνθρωποθυέλλης, τίς δὲν θὰ μακαρίσῃ τοὺς ἥρωας ποῦ πρῶτοι θὰ θεμελιώσουν μὲ τὰ σώματά των τὸ βάραθρον, ἐφ' οὗ ἀργότερον θὰ στηθῇ ὁ Ἕλλην Ἡρακλῆς, σύμβολον τῆς Νίκης καὶ τῆς Ἀνδρείας;

Οὐδεὶς σκέπτεται τὸν θάνατον. Χαριτολογοῦντες μεταξύ των οἱ πολεμισταὶ ἀναμένουν τὴν στιγμήν, καθ' ἣν τὰ ἀόρατα τοῦ αἰθέρος κύματα θὰ φέρουν εἰς τοὺς ταχεῖς ἑλιγμούς των μέχρις αὐτῶν τὸν ἦχον τοῦ πρώτου κανονιοβολισμοῦ, τὸ σύνθημα τῆς τελευταίας προσπαθείας, ἥτις θὰ μᾶς φέρῃ παρὰ τὴν ἄκραν τῆς γαληνιαίας λίμνης τῆς Φροσύνης....

Ὀλίγον ἀκόμη καὶ τὸ ὄνειρον τοῦ *Βαλαωρίτου πραγματοποιεῖται.*

Ἡ καταχνιὰ ποῦ σκεπάζει τὰ Ἰωάννινα καὶ μὲ τὴν ἐμφάνισιν τῆς χαραυγῆς σηκόνεται ψηλὰ σὰν ἱερὸ θυμίαμα μὲ χίλιες εὐωδίαις ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὴν Ἤπειρο, «σὰν ἀπὸ ρημοκλῆσι καὶ σιὰ ποδάρια τοῦ Θεοῦ τρέχει πιστὰ νὰ φέρῃ τῆς κόρης τὸ παράπονο, τὰ δάκρυα τῆς σκλάβας», δὲν θὰ ἔχῃ πλέον νὰ ἐκτελῇ τὸ θλιβερὸν αὐτὸ καθῆκον, οὔτε οἱ στεναγμοὶ τῶν δεκαεπτὰ παρθένων θὰ πλημμυροῦν τὸν αἰθέρα μὲ τὸ παράπονον τοῦ ἀδίκου θανάτου. Πέραν ὁ λευκοχαίτης Πίνδος φρίσσει εἰς τὴν προσδοκίαν τῆς μεγάλης τελετῆς.

Μακρὰν εἰς τὸ βάθος τῆς πεδιάδος, ποῦ χλοάζει μὲ τὴν ἐπαφὴν τῶν πρώτων ἐαρινῶν θωπειῶν, τὰ Ἰωάννινα μὲ τὸν διαφανῆ τῶν ὑδρατμῶν πέπλον σκεπασμένα, ὁμοιάζουν καλλίμορφον νύμφην ποῦ περιμένει τὸν ἀπὸ πολλοῦ ἀναμενόμενον νυμφίον. Καὶ ἡ θέα τῆς βασανισμένης πόλεως, ποῦ κλείει τὴν ἱστορίαν δεκαετηρίδων ὅλων δουλείας καὶ ἡρωϊσμοῦ, ἠλεκτρίζει τὰς ψυχάς, ἀναζωπυροῖ τὸ θάρρος καὶ τὴν ἀντοχήν. Τὸ ἀρχηγεῖον τοῦ Στρατοῦ Ἠπείρου ἤρχισεν ἤδη μεταφερόμενον πρὸς τὰ ἐμπρός. Αὔριον πιθανώτατα ὁ Γενικὸς Ἀρχηγὸς θὰ τὸ ἀκολουθήσῃ ἐγκαθιστάμενος πλησίον τοῦ μετώπου καὶ ἐνθαρρύνων διὰ τῆς παρουσίας του τοὺς πολεμιστάς. Ἡ Δόξα τανύει τὰς πτέρυγας. Ὀλίγον ἀκόμη καὶ θὰ στήσῃ τὸν θρόνον της εἰς τὸν πύργον τοῦ Ἀλῆ, ἐκδιώκουσα μὲ τὴν λάμψιν της τὸ σκότος ποῦ ἔπνιξεν ἕως τώρα τὰ ἰδανικὰ τῆς αἱματοβαφοῦς Ἠπείρου.

(Στρατόπεδον Ἠπείρου)

Ν. Χ. Λάσκαρις.

ΑΙ ΜΑΧΑΙ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Αἱ μάχαι εἰς τὰ περιξ τῶν Ἰωαννίνων ἤρχισαν περὶ τὰ τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου 1912. Τῇ 25 Ὀκτωβρίου ἤδη τὸ κύριον σῶμα τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ εὑρίσκετο 25 χιλιόμετρα νοτίως τῆς πόλεως ταύτης. Ἐφ' ὅσον ἡ Θεσσαλονίκη δὲν ἦτο κατειλημμένη ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, δὲν ἠδύνατο νὰ γίνῃ λόγος περὶ σοβαρῶν κατὰ τῶν Ἰωαννίνων ἐπιχειρήσεων. Ὅτε ἐπετεύχθη ὁ σκοπὸς οὗτος στρατεύματα ἀπεστάλησαν περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰανουαρ. 1913 εἰς Ἰωάννινα. Συνῆφθησαν πολλαὶ μάχαι, αἵτινες ἐπέφερον μεγάλας ἀπωλείας ἀμφοτέρων, χωρὶς νὰ κατωρθώσωσιν ἐν τούτοις οἱ Ἕλληνες νὰ περικλείσωσι τελείως τὴν πόλιν. Πρὸς βορρᾶν εὑρίσκετο αὕτη εἰς διηνεκῆ μετὰ τῶν Ἁγ. Σαράντα συγκοινωνίαν, ἔνθα φέρει καλὴ καὶ περιποιημένη ὁ-

δὸς. Τῇ 18 Φεβρ. 1913 μεγάλα ἑλληνικὰ στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὸν λιμένα τοῦτον ὅτε τὰ ἐκεῖ εὑρισκόμενα τουρκικὰ στρατεύματα ἀπεσύρθησαν.

Ἡ δύναμις τῶν πρὸ τῆς πόλεως ταύτης ἑλληνικῶν στρατευμάτων τελευταίως ἀνήρχετο εἰς 4 μεραρχίας καὶ χιλιάδας τινὰς ἐθελοντῶν ἐν συνόλῳ 60,000 ἄνδρας, οἵτινες εὑρίσκοντο ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ διαδόχου ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ.

Οἱ Τοῦρκοι ἦσαν 50,000 εἰς ὀχυρώματα πρώτης τάξεως. Οἱ ἐπιτιθέμενοι εἰς τὰ δυσθεώρητα ὕψη τῶν φοβερῶν ὀχυρωμάτων, σημειωτέον ὅτι ἐπάλαιον πρὸς γενναίους ἀντιπάλους καὶ διάσημον στρατηγὸν, οἷος ὁ Ἐσὰτ πασᾶς. Ἐπάλαιον συγχρόνως καὶ πρὸς τὰ στοιχεῖα ὑπὸ δριμύτατον ψῦχος καὶ χιονοθυέλλας πρωτοφανεῖς.

Τὰ Ἰωάννινα χάρις εἰς τὸν σχηματισμὸν των δυσκόλως προσβάλλονται. Πρὸς βορρᾶν ἀπόκρημνα ὄρη ἀποκλείουσι τὴν ὁδὸν· πρὸς τὴν λίμνην ἐκβάλλει ποταμίσκος καλούμενος «Διώρυγες», περιβαλλόμενος ἀπὸ ἑλώδεις χαμηλοὺς τόπους. Πρὸς δυσμὰς εὑρίσκεται ὡσαύτως ὄρος πέραν τοῦ ὁποίου ὅμως ἔρχεται πεδιάς. Πρὸς νότον εὑρίσκεται εἷς χαμηλὸς τόπος πέριξ τοῦ ὁποίου διαγράφονται τοξοειδῶς ὀροσειραὶ πρὸς δυσμὰς καὶ πρὸς βορρᾶν, φθάνουσαι μέχρι τῆς δυτικῆς ἄκρας παρὰ τὴν λίμνην τῶν Ἰωαννίνων. Ὅλα τὰ ὑψώματα ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπὸ τῶν Τούρκων πρὸς ἵδρυσιν ὀχυρωμάτων. Ἡ ἰσχυροτέρα θέσις εἶνε τὸ Μπιζάνιον 10 χιλιόμετρα νοτίως τῶν Ἰωαννίνων. Μόλις ἐσχάτως κατελήφθη ἡ πυροβολαρχία τοῦ Ἁγ. Νικολάου. ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐπανεκτήθη ὅμως κατόπιν ὑπὸ τῶν Τούρκων. Καὶ τὸ Μπιζάνι ὡσαύτως κατελήφθη δὶς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων. Πρό τινων ἡμερῶν ἀπεφάσισεν ὁ Διάδοχος νὰ ἐπιχειρήσῃ σφοδρὰν ἐπίθεσιν πρὸς κατάληψιν δι' ἐφόδου τῆς πόλεως τὴν ὁποίαν προφανῶς δὲν ἠδύνατο νὰ κυριεύσῃ διὰ τῆς πείνης. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐνισχύθησαν τὰ στρατεύματα τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος ἀπέναντι τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Διὰ νὰ πιστεύσωσιν ὅμως οἱ Τοῦρκοι ὅτι ἡ ἐπίθεσις θὰ γίνῃ ἀπὸ τῆς δεξιᾶς, ἐξ ὅλων τῶν ἑλληνικῶν θέσεων ἤρχισε τὴν 19 πῦρ καθ' ὅλων τῶν τουρκικῶν θέσεων, ἐξηκολούθησε δὲ σφοδρῶς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ δὲν ἐσίγησε παρὰ τὴν νύκτα, ὅπως ἐπαναληφθῇ σφοδρότερον τὴν πρωΐαν τῆς 20. Εἰς μίαν μόνον ἡμέραν ἐρρίφθησαν 6000 βλήματα, τὰ ὁποῖα ἐπέφερον μεγάλας ζημίας κυρίως εἰς τὸ Μπιζάνιον. Τὸ φρούριον τοῦτο ἀπήντησεν εἰς τὸ πῦρ τῶν Ἑλλήνων. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ βομβαρδισμοῦ αἱ 6 πυροβολαρχίαι τῆς θέσεως ταύτης ἐσίγησαν.

Τοῦτο συνέβη τῇ 11 π.μ. τῆς 20 Φεβρ. Οἱ Τοῦρκοι δὲν παρετήρησαν τὴν προέλασιν τῆς ἀντιπάλου ἀριστερᾶς πτέρυγος πρὸς τὰ ὑψώματα τῆς Μανωλιάσσης. Οἱ Ἕλληνες προχωροῦντες κατέλαβον τὸν Ἁγ. Νικόλαον. Οἱ Τοῦρκοι ἀπεσύροντο βραδέως πρὸς τὴν πεδιάδα. Ἐν τῷ μεταξὺ ἡ δεξιὰ πτέρυξ παρέμεινεν εἰς τὴν θέσιν της. Ἡ μεραρχία Μετσόβου προήλασε ταχέως καὶ κατέλαβε τότε τὸ Δρῖσκον καὶ τὸ Κοντοβράκι.

Τὸ σχέδιον τοῦ διαδόχου

Τὸ στρατηγικώτατον σχέδιον τοῦ Μεγάλου Στρατηλάτου Κωνσταντίνου συζητηθὲν ὑπὸ τοῦ ἐπιτελείου καὶ θαυμασθὲν ὑπὸ τοῦ κ. Δαγκλῆ, ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν. Ἀναγνώσατε τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὰ ἐπίσημα τηλεγραφήματα.

Η ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΑΙ ΜΑΧΑΙ ΤΗΣ ΤΡΙΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ

19 καὶ 20 Φεβρουαρίου 1913.

Η ΔΙΑΤΑΓΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

Ἡ διαταγὴ τοῦ Διαδόχου περὶ τῆς γενικῆς ἐπιθέσεως ἔχει ὡς ἑξῆς:

19 Φεβρουαρίου 1913

«Αὔριον εἰκοστὴν Φεβρουαρίου διατάσσω γενικὴν ἐπίθεσιν κατὰ »τοῦ φρουρίου Ἰωαννίνων. Ἀνακοινώσατε ἀξιωματικοῖς, ὑπα»ξιωματικοῖς καὶ στρατιώταις ὅτι ἀξιῶ ἀπὸ ὅλους μαζῆ καὶ ἀπὸ »κάθε ἕνα χωριστὰ ὅπως δώσωσι τὴν τελικὴν νίκην εἰς τὴν Ἑλ»λάδα μας! Τὸ γενικὸν σύνθημα ἔστω ΕΜΠΡΟΣ!!!

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ

Κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Διαδόχου καὶ τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου καταστρωθὲν σχέδιον, τὴν 19 Φεβρ. 1913, Τρίτην λίαν πρωΐ τὸ ἑλληνικὸν πυροβολικὸν ἤνοιξε καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν σφοδρότατον πῦρ κατὰ τοῦ Μπιζανίου.

Ἐν ἀρχῇ τὰ τουρκικὰ πυροβολεῖα δὲν ἀπήντων. Ὀλίγον κατόπιν ἤρχισαν ἀδιάκοπον πῦρ. Μέχρι τῆς ἑσπέρας τῆς Τετάρτης ἄνω τῶν 10 χιλ. ὀβίδων ἐρρίφθησαν ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ πυροβολικοῦ. Ἓξ πυροβολαρχίαι τοῦ Μπιζανίου εἶχον κατασιγασθῇ. Τὴν Τετάρτην τὸ ἑλληνικὸν πυροβολικὸν ἐτανήρχισε τὸ πῦρ. Ταὐτοχρόνως ἡ ἀριστερὰ πτέρυξ ἐπεχείρησεν ἔφοδον. Μετ' ὀλίγον τὸ πεζικὸν κατελάμβανε τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου τὰ ὑψώματα τῆς Μανωλιάσας, τοῦ Ἁγίου Ἠλία καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Πρὸς τὸ ἑσπέρας ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς κατελάμβανε τὴν Τσούκα καὶ τὴν Βοδιβίστα. Μετὰ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τὸ κέντρον καὶ ἡ δεξιὰ πτέρυξ προήλασαν καὶ κατέλαβον στρατηγικὰ σημεῖα.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ ἀεροπόρος Νοταρᾶς προέβη εἰς πτῆσιν ὑπεράνω τοῦ Μπιζανίου καὶ τῶν Ἰωαννίνων ὅπου μάλιστα ἔρριψε βόμβας τινάς.

Μετὰ τὴν ἔφοδον ταύτην τὸ Μπιζάνι καὶ τὸ φρούριον τῆς Γαστρίτσης εἶχον ὑπερφαλαγγισθῇ· ἡ ὁδὸς πρὸς τὰ Ἰωάννινα ἦτο ἀνοικτὴ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατόν. Ἀπέναντι τῆς καταστάσεως ταύτης συνῆλθε Τουρκικὸν πολεμικὸν συμβούλιον καὶ ἀπεφάσισεν ὁμοφώνως τὴν παράδοσιν τῆς πόλεως.

Ὁ στρατηγὸς Ἐσσὰτ πασσᾶς ζητήσας τὴν μεσολάβησιν τῶν προξένων καὶ τοῦ Ἕλληνος Μητροπολίτου ἀπέστειλε παρὰ τῷ Διαδόχῳ τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ λοχαγὸν Ρεοὺφ βέην καὶ τὸν διαγγελέα αὐτοῦ ὑπολοχαγὸν Ταλαὰτ βέην, οἵτινες ἐν συνοδείᾳ ἱερέως ἀντιπροσωπεύοντος τὸν Μητροπολίτην, ἐπέβησαν ἁμάξης, ἐφ' ἧς ἐκυμάτιζεν ἡ λευκὴ σημαία.

Τὴν τρίτην ὥραν τῆς πρωΐας τῆς Πέμπτης οἱ ἀπεσταλμένοι ἔφθασαν εἰς Ἐμὶν Ἀγᾶ, ἔνθα τὸ γενικὸν στρατηγεῖον τοῦ Διαδόχου. Ὁ πρίγκηψ ἀνεπαύετο τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Εἰδοποιηθεὶς ἠγέρθη ἀμέσως καὶ ἐδέχθη φιλοφρόνως τοὺς

πληρεξουσίους. Οὗτοι τῷ ἀπέδωκαν τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν, φέρουσαν τὰς ὑπογραφὰς τῶν προξένων Αὐστρίας, Ῥωσίας, Γαλλίας καὶ Ρουμανίας:

Ὑψηλότατε,

Ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι πρόξενοι ὑποβάλλομεν μετὰ σεβασμοῦ εἰς τὴν Ὑμ. Ὑψηλότητα τὰ ἑξῆς:

Ὁ διοικητὴς τῶν αὐτοκρατορικῶν στρατευμάτων Ἐξοχώτατος Ἐσὰτ πασᾶς, ὅπως ἀποφύγῃ τὴν ἄσκοπον αἱματοχυσίαν, μᾶς ἐπεφόρτισεν ὅπως παρέμβωμεν καὶ διευκολύνωμεν τὴν παράδοσιν τῆς πόλεως. Παρακαλοῦμεν ὅθεν ὅπως διατάξητε νὰ παύσουν αἱ ἐχθροπραξίαι. Ἀνάλογοι διαταγαὶ ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ Ἐσάτ. Οἱ ὑπογεγραμμένοι θὰ ἦσαν ἰδιαιτέρως εὐγνώμονες, ἐὰν ἐγνώριζεν ἡμῖν ἡ Ὑψηλότης Σας διὰ μέσου κηρύκων τὰς ἀποφάσεις Της.

(Ἔπονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν προξένων Ρωσίας, Αὐστρίας, Ρουμανίας καὶ Γαλλίας).

Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ὁ ἀρχιστράτηγος τὸ ἀπέστειλε διὰ τῶν ἀξιωματικῶν Ρεοὺφ βέη, ἀνεψιοῦ του, καὶ Ταλαὰτ βέη, ὑπασπιστοῦ αὐτοῦ, οἵτινες μετὰ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ἐπιτρόπου, ὡς προείπομεν, ἔφθασαν δι' ἁμάξης, ἐφ' ἧς ὑψοῦτο λευκὴ σημαία, εἰς τὰς προφυλακάς. Ἐκεῖθεν παραληφθέντες δι' αὐτοκινήτου, συνοδείᾳ τοῦ ὑπιλάρχου Σταΐκου, μετεφέρθησαν εἰς τὸ Στρατηγεῖον Ἐμὶν Ἀγᾶ τὴν 3ην πρωϊνήν.

Ὁ Διάδοχος, ἀπαντήσας διὰ τῶν ἰδίων προξένων εἰς τὸν Ἐσὰτ πασᾶν, ἐδήλωσεν ὅτι δέχεται τὴν παράδοσιν ὑπὸ τὸν ὅρον τὰ τουρκικὰ στρατεύματα ὑψοῦντα λευκὴν σημαίαν νὰ παραδίδωνται εἰς τὰ ἑλληνικὰ προχωροῦντα.

*
* *

Οἱ ὀθωμανοὶ πληρεξούσιοι ἠθέλησαν νὰ θέσωσιν ὅρους ἀλλ' ὁ Διάδοχος ἀπήντησεν:

«Θεωρῶ περιττὸν νὰ χάνω καιρὸν εἰς συζητήσεις. Δὲν εἶμαι διατεθειμένος νὰ δεχθῶ ἄλλους ὅρους εἰμὴ τὴν ἐλευ-

θερίαν εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς ὅπως κρατήσωσι τὰ ξίφη των».

Οἱ ὀθωμανοὶ πληρεξούσιοι προσέβλεψαν ἀλλήλους πρὸς

Γενικὴ ἄποψις τῶν ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ μὲ τὴν ἱστορικὴν λίμνην τῶν **δεκαεπτὰ** καὶ τὴν ἐν τῷ μέσῳ τῆς λίμνης νησῖδα, ἔνθα ἐφονεύθη ὁ τύραννος Ἀλῆ Πασᾶς.

στιγμὴν μεθ' ὃ ἐγερθεὶς ὁ Ρεοὺφ βέης ἔτεινε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν Διάδοχον καὶ εἶπε:

— Σύμφωνοι.

Ὁ Ταλαὰτ βέης ἔπραξε τὸ αὐτό. Ὁ Διάδοχος ἀπήντησε πρὸς τοὺς προξένους διὰ τῶν αὐτῶν ἀπεσταλμένων ὅτι δέχεται τὴν παράδοσιν ὑπὸ τὸν ὅρον ἵνα τὰ τουρκικὰ στρατεύματα ὑψώνοντα λευκὴν σημαίαν παραδίδονται βαθμηδὸν τῇ προελάσει τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ.

Ὁ στρατηγὸς Σοῦτσος, γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ ἱππικοῦ καὶ ὁ κ. Φορέστης, πρώην πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἰωαννίνοις, ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ διαδόχου νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰ Ἰωάννινα καὶ νὰ καταλάβωσι τὰς ὁδοὺς δι' οὐλαμῶν ἱππικοῦ.

Τὴν 9ην ὥραν τῆς πρωΐας τῆς Πέμπτης μικραὶ ἑλληνικαὶ σημαῖαι ἐκυμάτιζον ἐπὶ τῶν ὀχυρωμάτων τοῦ Μπιζανίου. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ Διάδοχος προέβη εἰς ἐπιθεώρησιν τῶν στρατευμάτων, μεθ' ὃ ἐπανῆλθεν εἰς Ἐμὶν Ἀγᾶ. Ἐκεῖ ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια τῶν στρατιωτικῶν ἀκολούθων ὡς καὶ τοῦ ἀκολούθου τῆς Γερμανίας.

Τὸ πρῶτον τηλεγράφημα τοῦ Διαδόχου πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον τὸ ἀφορῶν τὴν παράδοσιν ἔφερε χρονολογίαν 22ην Φεβρουαρίου ὥραν 6 τῆς πρωΐας, ἡμέραν παρασκευήν.

Εἰς ἐπιλογίας τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου ἔφερε τὸ τηλεγράφημα πρὸς τὸν πρωθυπουργόν. Ὁ κ. Βενιζέλος ἐκοιμᾶτο. Ὁ χωροφύλαξ τῆς ὑπηρεσίας ἠθέλησε νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἴσοδον εἰς τὸν ἐπιλοχίαν. Ἐν τούτοις μετά τινας ἐξηγήσεις τὸν ἄφησε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ κ. Βενιζέλου.

Ὁ πρωθυπουργὸς ἤκουσε τὴν εἴδησιν μετὰ δακρύων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑψώσας δὲ τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανὸν εἶπε. «Εἴθε ὁ Θεὸς νὰ δίδῃ πάντοτε τὴν νίκην εἰς τοὺς Ἕλληνας». Τὴν πρωΐαν τῆς Παρασκευῆς ὁ Διάδοχος εἰσῆλθεν εἰς τὰ Ἰωάννινα. Τὴν Πέμπτην λεηλασίαι τινὲς συνέβησαν ἐν τῇ πόλει, ἀλλὰ σὺν τῇ ἀφίξει τοῦ στρατηγοῦ Σούτσου, ἡ τάξις ἀπεκατεστάθη ταχέως.

* *
*

Κατὰ τὸν παρισινὸν «Χρόνον» ὁ Ἐσσὰτ πασᾶς, γενικὸς διοικητὴς τῶν στρατευμάτων, ἀνέθηκεν εἰς τὸν Ρεοὺφ βέην, ἀνεψιὸν αὐτοῦ, νὰ κομίσῃ ταυτόσημον ἐπιστολὴν τῶν προξένων εἰς τὸν πρίγκηπα Διάδοχον τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ οἱ πρόξενοι τῶν Δυνάμεων ἐδήλουν ὅτι ὁ ἀρχιστράτηγος ὡς ἐκ τῶν μεγάλων ἀπωλειῶν παρεκάλεσεν αὐτοὺς νὰ ἐπέμβωσι παρὰ τῷ Διαδόχῳ ὅπως ἀναστηλῶσιν αἱ ἐχθροπραξίαι.

Ἡ συνάντησις αὕτη ἔγινε μεταξὺ τῆς 4 1)2 καὶ 5 ὥρας τῆς πρωΐας (Τετάρτης πρὸς τὴν Πέμπτην) (20-21 Φεβρ. 1913).

Ἡ ἀπάντησις τοῦ πρίγκηπος Διαδόχου καὶ τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνῃ παράδοσις.

Ἡ ἡμιεπίσημος «Ἑστία» ἀναγράφουσα τὰ τῆς τελευταίας περὶ τὰ Ἰωάννινα γιγαντομαχίας, λέγει αὐταῖς λέξεσι, ἤτοι «ὁ ὑπερασπιστὴς τῶν Ἰωαννίνων Ἐσὰτ πασᾶς ἐπάλαισεν ὁμολογουμένως μεγαλουργῶς καὶ ἐπωφελήθη μαγαλοφυῶς πάσας τὰς ἐδαφικὰς ἀνωμαλίας τῆς Ἠπείρου· ἠδυνήθη νὰ διατηρήσῃ τὸ ἠθικὸν τοῦ στρατοῦ καὶ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὰ στρατεύματά του τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀνδρείαν καὶ ἀντοχήν. Τὸ ὄνομα τοῦ Μπιζανίου, θὰ παραμείνῃ αἰώνιον ἐν τῇ ἱστορίᾳ, ἔντιμον δὲ παρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Διαδόχου θὰ κατέχῃ θέσιν καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἐσὰτ πασᾶ».

Ὁ ἀτυχήσας Τουρκικὸς στρατὸς ἐτήρησεν ἄθικτον τὴν στρατιωτικὴν αὐτοῦ τιμήν, ὡς ὁμολογοῦσιν αὐτοὶ οἱ ἀντίπαλοι αὐτοῦ. Τὸ ὅλον γεγονὸς ἔστω τοῦ λοιποῦ μέγα δίδαγμα εἰς ἀμφότερα τὰ κράτη καὶ εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ ἰθύνωσι τὰς τύχας αὐτῶν. Δὲν θὰ ἦναι ἀργά, ἐὰν μετὰ τὸ μέγα τοῦτο δίδαγμα κατανοηθῇ ποία ὠφέλεια θὰ προκύψῃ καὶ εἰς τὰ δύο Ἔθνη καὶ εἰς τὰ δύο Κράτη, ἐκ τῆς συνεννοήσεως καὶ συμπράξεως αὐτῶν ἐν τῷ μέλλοντι.

ΓΙΓΑΝΤΟΜΑΧΟΙ

Ὁ Μέγας Στρατηλάτης
διάδοχος **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ**

Ὁ ἔνδοξος ὑπερασπιστὴς τῶν ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Ἥρως ΕΣΑΤ Πασᾶς.

ἥρως Διοικητὴς τοῦ Μπιζανίου
ΒΕΧΗΠ *Βέης*

Ὁ ἀήττητος φρούραρχος τῆς ΣΚΟΔΡΑΣ
ΧΑΣΑΝ ΡΙΖΑ *Βέης*, οὗτινος τὸ ὄνομα ἐκ παραδρομῆς ἐγράφη ἐν σελ. 112 ὡς Ἐσὰτ πασᾶς.

ΤΑ ΕΠΙΣΗΜΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΠΩΣ ΕΠΕΤΕΛΕΣΘΗ ΤΟ ΥΠΕΡΟΧΟΝ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑ

Τὸ Γραφεῖον τοῦ Τύπου τῆς Ἑλλάδος ἀνήγγειλε τὸ μέγα γεγονὸς διὰ τῶν ἑξῆς τηλεγραφημάτων:

ΕΜΙΝ-ΑΓΑ, 20 Φεβρουαρίου 1913. (11.30′ π. μ.)

Α. Μ. Βασιλέα, Θεσσαλονίκην

Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν, Ἀθήνας.

Τὴν Τρίτην ἤρξατο γενικὴ ἐπίθεσις κατὰ τῶν φρουρίων Ἰωαννίνων.

Τὴν κυρίαν ἐπίθεσιν διέταξα κατὰ τοῦ δυτικοῦ μετώπου τοῦ φρουρίου, ἤτοι κατὰ τῆς γραμμῆς τῆς Μανωλιάσας—Ἁγίου Νικολάου—Σαδοβίτσης. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνεκέντρωσα εἰς τὸ ἀριστερόν μου λίαν σημαντικὰς δυνάμεις, ἐξ ὧν ἀπετέλεσα τμῆμα στρατιᾶς ἐκ τριῶν φαλάγγων ὑπὸ τὸν ὑποστράτηγον κ. Μοσχόπουλον. Τὸ ἡμέτερον πεζικὸν ἔβαλεν ἐκ τῶν θέσεων του κατὰ τῶν ἐχθρικῶν χαρακωμάτων, παρασύρον τὸν ἐχθρὸν εἰς τὸ νὰ τάξῃ τὸ πεζικὸν αὐτοῦ εἰς τὰς θέσεις μάχης καὶ νὰ θέσῃ εἰς ἐνέργειαν πάντα αὐτοῦ τὰ πυροβολεῖα.

Τὸ πυροβολικόν μας ἐπωφεληθὲν ἔβαλε σφοδρότατα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, ἐπενεγκὸν αὐτῷ μεγάλας φθορὰς ἀνδρῶν καὶ ὑλικοῦ. Τὸ πῦρ τοῦ πυροβολικοῦ μας ἐξηκολούθησε καθ' ὅλην τὴν νύκτα. Διὰ τὴν σήμερον διέταξα γενικὴν ἐπίθεσιν. Κατὰ ταύτην τὸ μὲν δεξιὸν καὶ τὸ κέντρον ἔδει νὰ ἐκτελέσωσιν ἀγῶνα κατατριβῆς πρὸς δέσμευσιν ἐχθρικῶν δυνάμεων, τὸ δὲ ἀριστερὸν αἰφνιδιαστικὴν ἐπίθεσιν. Ἡ πορεία καὶ ἡ συγκέντρωσις πασῶν τῶν φαλάγγων τοῦ ἀριστεροῦ ἐγένετο μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας καὶ τάξεως, τοῦ ἐχθροῦ μὴ ἀντιληφθέντος τὴν κίνησιν ταύτην. Ὁ αἰφνιδιασμὸς αὐτοῦ

ὑπῆρξε πλήρης καὶ ὁλοσχερής. Τὴν 7ην πρωϊνὴν κατελείφθη δι' αἰφνιδιασμοῦ ἡ Τσούκα, ἀλωθέντων τεσσάρων πυροβόλων καὶ 50 αἰχμαλώτων ὑπὸ τῆς ἀριστερᾶς φάλαγγος. Τοῦ δευτέρου τμήματος τῆς στρατιᾶς ἡ ἀριστερὰ φάλαγξ περὶ τὴν

(Μεταξὺ Μανωλιάσας καὶ Ἁγίου Νικολάου).

Ἡρωϊκὴ ἀντεπίθεσις τῶν Τούρκων ἐν Ἁγίῳ Νικολάῳ, ἔνθα οἱ Ἕλληνες μετὰ ὁρμητικωτάτην ἔφοδον ἐκύκλωσαν αὐτούς.

10 π. μ. ἐκυρίευσε τὰ ὑψώματα Μανωλιάσας, κυριεύσασα ἓξ πυροβόλα καὶ συλλαβοῦσα αἰχμάλωτον ὁλόκληρον τάγμα μετὰ πολυβόλων.

Ἡ κεντρικὴ φάλαγξ ἐν συμπράξει μετὰ τῆς ἀριστερᾶς ἐκυρίευσε τὸν Ἅγιον Νικόλαον, ὅπου τὸ α′ τάγμα τοῦ 11ου συντάγματος ἐκυρίευσε 10 πυροβόλα καὶ πολλὰ ἐφόδια. Ἀπὸ

τῆς 11ης πρωϊνῆς πολυάριθμα ἐχθρικὰ τμήματα ἤρξαντο κατερχόμενα ἐκ τῶν κλιτύων τῆς Μανωλιάσας, τοῦ Ἁγίου Νικολάου μέχρι Κοσμιρᾶς ἐν ἀταξίᾳ πρὸς τὴν πεδιάδα, περὶ δὲ τὴν 1 1)2 ἐγένοντο ἀντιληπταὶ προσπάθειαι τοῦ ἐχθροῦ πρὸς συγκέντρωσιν φυγάδων παρὰ τὴν Ραψίσταν. Κατὰ τῶν συγκεντρώσεων ὅμως τούτων ἔβαλε τὸ ὀρειβατικὸν ἡμῶν πυροβολικόν, διασκορπίσαν τοὺς φυγάδας.

Ὀλίγον πρὸ τῆς ἑσπέρας παρετηρήθη ἐκ τοῦ παρατηρίου τοῦ πυροβολικοῦ ὅτι τὰ φεύγοντα ἐχθρικὰ στρατεύματα συνεκρούσθησαν νοτίως τῶν Ἰωαννίνων πρὸς τὰ ἕτερα Τουρκικὰ στρατεύματα, σταλέντα ἴσως ὅπως ἀναχαιτίσωσι τὴν φυγήν των. Κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἡ μικτὴ ταξιαρχία Μετσόβου κατελάμβανε τὸν Δρίσκον καὶ τὸ Κοντοβράκι, ἀπὸ τῆς προχθὲς διὰ διαδοχικῶν ἀγώνων ἀπωθοῦσα τὸν ἐχθρὸν ἐκ Χρυσοβίτσης, Δρεσθενίκου καὶ Λιάπι-δεμάτι. Τὸ δὲ δεξιὸν τῆς ὅης μεραρχίας ἐπροχώρησεν ὀλίγον. Τὸ πυροβολικὸν συνέδραμε τὸν ἀγῶνα ἡμῶν, καταπιέζον τὸν ἐχθρὸν διὰ σφοδροτάτου πυρός. Κατὰ τὴν κατάληψιν τῆς Τσούκας καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἡ 3η ἀριστερὰ φάλαγξ, προελάσασα, ἐκυρίευσε τὸ συγκρότημα Δουρούτη, τὸ δὲ σκότος εὗρε τὸ ἀριστερὸν ἡμῶν ἐπὶ τῆς γραμμῆς Δουρούτης—Ραψίστα-Βδιβίστα (πεδιὰς βορείως Μανωλιάσας). Τὴν ἑβδόμην ἑσπερινὴν τὸ ἕβδομον καὶ ἔννατον εὐζωνικὰ τάγματα ὑπὸ τοὺς κ. κ. Βελισσάριον καὶ Ἰατρίδην προελάσαντα διὰ Ραψίστης εἰς τὴν πεδιάδα ἀπέκοψαν τὴν τηλεφωνικὴν καὶ τηλεγραφικὴν συγκοινωνίαν τῆς πόλεως μετὰ τοῦ Μπιζανίου, ἐνῷ συγχρόνως τὸ ἕβδομον σύνταγμα ὑπὸ τὸν κ. Δελαγραμμάτικαν ἔφθανε πρὸ τῆς πόλεως.

Οὕτω τὰ στρατεύματά μου σήμερον ἐνίκησαν καθ' ὅλην τὴν γραμμήν. Ἡ ἐπίθεσις καὶ καταδίωξις θὰ ἐξακολουθήσῃ μέχρι πλήρους καταστροφῆς τοῦ ἐχθροῦ. Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὅλης ἐπιχειρήσεως θὰ ὑποβάλω λεπτομερεστέραν ἔκθεσιν.

Ὁ Ἀρχιστράτηγος ΔΙΑΔΟΧΟΣ

Ἡ πρότασις τῆς παραδόσεως

ΕΜΙΝ-ΑΓΑ, 21 Φεβρουαρίου, 6 π. μ.— Ἁλωθέντος ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὁλοκλήρου τοῦ δυτικοῦ μετώπου τῶν φρουρίων τῶν Ἰωαννίνων καὶ κυκλωθείσης τῆς γραμμῆς τῶν ἐρυμάτων Μπιζάνι καὶ Κατρίτζας, ὁ Ἐσὰτ πασᾶς μοὶ ἐδήλωσεν ὅτι ὁ στρατός του παραδίδεται αἰχμάλωτος πολέμου. Λεπτομερείας τῆς μεγίστης νίκης τοῦ ἀνδρείου στρατοῦ μας τηλεγραφήσω προσεχῶς. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Ὁ στρατὸς ἑορτάζει τὴν νίκην

(Τηλεγραφήματα πολεμικοῦ ἀνταποκριτοῦ).

ΕΜΙΝ-ΑΓΑ, 21 Φεβρουαρίου, 8 π. μ. — Σήμερον τὴν 2 1)2 μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὁ Ἐσὰτ πασᾶς ἐδήλωσεν εἰς τὴν Α. Υ. τὸν Διάδοχον ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ παραδοθῇ. Μετὰ δύο περίπου ὥρας αὐτοκίνητον φέρον τὸν Ρεοὺφ πασᾶν καὶ τὸν Ταλαὰτ βέην μετὰ τοῦ Πρωτοσυγγέλου Μητροπόλεως Ἰωαννίνων ἔφθασαν εἰς Ἐμὶν Ἀγᾶ.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ ἡττημένου ἀρχιστρατήγου ἄνευ περιφράσεων ὡμολόγησαν ὅτι ἡ κατάστασις τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ εἶνε τελείως ἀπελπιστικὴ μετὰ τὴν χθεσινὴν γενικὴν τῶν ἡμετέρων ἐπίθεσιν καὶ ὅτι ἡ παράδοσις εἶνε ἡ εὐκταία διὰ τὸν Ἐσὰτ λύσις. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ὁ ἐχθρικὸς στρατὸς κατέστη αἰχμάλωτος πολέμου. Ἕκαστον τμῆμα τῆς Τουρκικῆς στρατιᾶς θὰ ὑψώνῃ λευκὴν σημαίαν καὶ θὰ παραδίδεται εἰς τοὺς ἡμετέρους. Ἡ μεγάλη εἴδησις, γνωσθεῖσα εἰς τὸ στρατόπεδον περὶ τὸ λυκαυγές, ἐχρησίμευσεν ὡς τὸ πλέον εὐφρόσυνον ἐγερτήριον σάλπισμα διὰ τὸν ἀναπαυόμενον μετὰ τοὺς μόχθους τοῦ χθεσινοῦ ἀγῶνος στρατόν μας.

Οἱ ἄνδρες, ἐγείροντες ἀλλήλους, ἀταφωνοῦν: «Χριστὸς Ἀνέστη», ζητωκραυγάζουν ὑπὲρ τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου καὶ ἑορτάζουν μὲ σεμνότητα νικητῶν τῶν ἡρωϊκὸν θρίαμβον τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων.

Τὸ ἱππικόν μας εἰς Ἰωάννινα

ΕΜΙΝ-ΑΓΑ, 21 Φεβρουαρίου, 9 π. μ. — 3 ἴλαι ἱππικοῦ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ὑποστρατήγου κ. Σούτσου εἰσῆλθον τὴν στιγμὴν ταύτην εἰς Ἰωάννινα.

Τὸ πρωτόκολλον τῆς παραδόσεως

ΕΜΙΝ-ΑΓΑ, 21 Φεβρουαρίου, 4 1)2 μ. μ. — Εἰς τὰς 3 40′ ἐπανῆλθον ἐξ Ἰωαννίνων οἱ πληρεξούσιοι τοῦ Διαδόχου διὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ πρωτοκόλλου. Τὸ φρούριον καὶ ἡ φρουρὰ παραδίδεται ἄνευ ὅρων. Τὸ συνταχθὲν πρωτόκολλον περιλαμβάνει τὰς τέσσαρας ἑπομένας παραγράφους.

1) Τὸ φρούριον τῶν Ἰωαννίνων παραδίδεται εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατόν.

2) Τὰ σήμερον ἐν τῷ φρουρίῳ εὑρισκόμενα στρατεύματα παραδίδονται ὡς αἰχμάλωτοι πολέμου.

3) Ἅπαν τὸ πολεμικὸν ὑλικόν, ὅπλα, σημαῖαι καὶ ἵπποι, τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν στρατόν, παραδοθήσονται τῷ Ἑλληνικῷ στρατεύματι εἰς ἣν κατάστασιν εὑρίσκονται.

4) Πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, οἱ πληγωμένοι καὶ ἀσθενεῖς ὑπάγονται εἰς τὸν νόμιον τοῦ πολέμου.

Κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Ἐσὰτ παρὰ τῷ Στρατηγείῳ εἰς Ἐμὶν Ἀγᾶ, σήμερον τὴν πρωΐαν ἡ ὅλη φρουρὰ συνέκειτο ἐκ 33,000 ἀνδρῶν.

Ὁ ὑπίλαρχος Σταΐκος ἀναφέρει ἐξ Ἰωαννίνων, ὅπου ἀπεστάλη παρὰ τοῦ Στρατηγοῦ, ὅτι ἰσχυρὸν σῶμα στρατοῦ ὑπὲρ τὰς 3,000 ἐν τελείᾳ ἀποσυνθέσει ἀπεχώρησε πρὸς Λυκόστομον. Ὁ Ἐσσὰτ πασᾶς ἐδικαιολογήθη λέγων ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ὑποχώρησιν τούτων καθ' ὅσον οὗτοι ὑπήγοντο εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀρχιστρατήγου Ἀλῆ Ριζᾶ πασᾶ, ἐπὶ τούτου δὲ οὐδεμίαν εἶχε δικαιοδοσίαν ὁ Ἐσσάτ.

Ἡ Α. Β. Υ. ὁ Διάδοχος καταγίνεται ἤδη ἐπὶ τῆς λήψεως διαφόρων μέτρων σχετικῶς πρὸς τὴν νέαν κατάστασιν.

Ἡ Σύνταξις τοῦ Πρωτοκόλλου

ΕΜΙΝ ΑΓΑ, ὥρα 6 μ. μ. — Σήμερον τὸ ἀπόγευμα συνετάχθη τὸ ὁριστικὸν πρωτόκολλον περὶ παραδόσεως τοῦ στρατοῦ καὶ τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων.

Ἐν ὀνόματι τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου ὑπέγραψαν οἱ λοχαγοὶ τοῦ Ἐπιτελείου κ. κ. Στρατηγὸς καὶ Μεταξᾶς, ἐκ μέρους δὲ τῶν Τούρκων ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἐσὰτ καὶ τέως διοικητὴς τῶν Ἰωαννίνων Βεχὶπ βέης.

*
* *

Ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ ἀρχιστρατήγου Ἐσὰτ πασᾶ.

Ὁ Ἐσὰτ πασᾶς εἶνε ἡλικίας 45 ἐτῶν. Ἐγεννήθη ἐν Ἰωαννίνοις ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας· ἐξεπαιδεύθη δαπάναις τοῦ Ἀπτοὺλ Χαμήτ, ὅστις τὸν ἔστειλεν εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν τοῦ Βερολίνου καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφήν του τὸν ἔκαμεν ὑπασπιστήν του καὶ ἐπιθεωρητὴν τῶν στρατιωτικῶν Σχολῶν Κωνσταντινουπόλεως. Μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Σουλτάνου ἀπεμακρύνθη τῆς πρωτευούσης καὶ ἀπεστάλη ὡς διοικητὴς τῆς μεραρχίας Ἠπείρου. Τῇ βοηθείᾳ τῶν Γερμανῶν ἀξιωματικῶν ἀνήγειρε τὰ ὀχυρώματα τῶν Ἰωαννίνων καὶ κυρίως τὸ φρούριον Μπιζάνι. Κατὰ τὸν Ἰταλοτουρκικὸν πόλεμον εἶχε διοργανώσει τὴν ἄμυναν τῶν παραλίων τῆς Ἠπείρου.

Μὲ τὸν Διάδοχον **Κωνσταντῖνον** συνεμαθήτευσεν ἐν Βερολίνῳ. Ὅταν παρέδιδε τὸ ξίφος του εἰς τὸν νικητὴν Διάδοχον Κωνσταντῖνον, ἐκεῖνος δὲν τὸ ἐδέχθη εἰπὼν τὰ ἑξῆς ἀλησμόνητα :

«Τῶν ἡρώων τὰ ξίφη δὲν ἀφαιροῦνται !»

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΗΨΙΝ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΗΣ

Ἀνεκοινώθη χθὲς τὴν νύκτα ἡ ἀκόλουθος ἔκθεσις τῆς Α. Β. Υ. τοῦ Διαδόχου Γενικοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ περὶ τῆς καταλήψεως τῶν Ἰωαννίνων καὶ τῆς εἰσόδου του εἰς τὴν Ἠπειρωτικὴν πρωτεύουσαν.

Ἰωάννινα, 22 Φεβρουαρίου 1913, ὥρα 11 π. μ.

Α. Μ. Βασιλέα, Θεσσαλονίκην.
Πρωθυπουργόν, Ἀθήνας.

Μετὰ τὴν διὰ τῶν ἐν Ἰωαννίνοις ξένων προξένων διαβιβασθεῖσάν μοι δι' ἀξιωματικῶν τοῦ Τουρκικοῦ Ἐπιτελείου ἐπιθυμίαν τοῦ Ἐσὰτ πασᾶ ὅπως παραδοθῇ ἡ πόλις, τὰ φρούρια καὶ ὁ στρατὸς τῶν Ἰωαννίνων, διώρισα στρατιωτικὸν διοικητὴν τῶν Ἰωαννίνων τὸν ὑποστράτηγον Σοῦτσον, ὃν διέταξα νὰ μεταβῇ μετὰ τοῦ συντάγματος ἱππικοῦ καὶ καταλάβῃ τὴν πόλιν, ὅπερ ἐγένετο περὶ τὴν 10ην τῆς πρωΐας χθές.

Τὸ 7ον σύνταγμα τοῦ πεζικοῦ διετάχθη ν' ἀναλάβῃ τὴν φρούρησιν τῆς πόλεως. Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀπέστειλα πρὸς τὸν Τοῦρκον ἀρχιστράτηγον τοὺς λοχαγοὺς τοῦ Ἐπιτελείου Μεταξᾶν καὶ Στρατηγόν, οἵτινες ὑπέγραψαν τὸ πρωτόκολλον τῆς παραδόσεως. Κατὰ τὴν κατάληψιν ἐπεκράτησε τελεία τάξις. Σήμερον τὴν μεσημβρίαν εἰσῆλθον ἐπισήμως εἰς τὰ Ἰωάννινα. Ἡ εἴσοδος ἐξετελέσθη ὡς ἑξῆς :

Τὴν 11ην καὶ 1)2, ἐν χιλιόμετρον νοτίως τῶν Ἰωαννίνων παρετάχθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ ὑποστρατήγου Μοσχοπούλου τὰ ἑξῆς στρατεύματα ἀποτελούμενα ἐκ τμημάτων πασῶν τῶν Μεραρχιῶν, ἤτοι :

1ον, 8ον, 15ον πεζικὰ συντάγματα, 1ον σύνταγμα εὐζώνων, μοῖρα πεδινοῦ πυροβολικοῦ Βλαχοπούλου, λόχος Μηχανικοῦ, τμήματα ποδηλατῶν. Ἀξιοσημείωτον ἦτο τὸ εὐσταλὲς τοῦ παρατήματος τῶν ἀνδρῶν κατὰ τὴν γενομένην ὑπ' ἐμοῦ ἐπιθεώρησιν.

Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως μὲ ὑπεδέχθησαν ὁ Μητροπολίτης μετὰ τοῦ κλήρου, καὶ οἱ λοιποὶ θρησκευτικοὶ ἀρχηγοί, οἱ πρόξενοι ἐν μεγάλῃ στολῇ, καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων σωματείων. Ἡ πορεία διὰ μέσου τῆς πόλεως ἐγένετο ἐν μέσῳ ἀληθοῦς φρενίτιδος σύμπαντος τοῦ λαοῦ. Μετὰ τὴν ἐν τῇ Μητροπόλει γενομένην δοξολογίαν, καθ' ἣν τὴν προσφώνησιν τοῦ Μητροπολίτου διέκοπτον ἀκράτητοι ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως, ἐμοῦ, τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ κ. Βενιζέλου, ἐγένετο ἡ ἐπίσημος δεξίωσις τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν, τῶν προξένων καὶ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν.

Ὁλόκληρος ἡ πόλις σημαιοστόλιστος πανηγυρίζει. Δύο οὐλαμοὶ ἱππικοῦ διευθυνθέντες πρὸς βορρᾶν τῆς πόλεως ἠχμαλώτισαν 2,300 στρατιώτας ἐκ τῶν διαφυγόντων.

Ὁ Μητροπολίτης Παραμυθίας ἀπέστειλε κατ' αἴτησιν τῶν ἐκεῖ προκρίτων Ὀθωμανῶν ἔγγραφον, δι' οὗ ζητεῖται ἡ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν παράδοσις τῆς Παραμυθίας καὶ τῶν πέριξ χωρίων.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΔΙΑΔΟΧΟΣ

Αἱ πριγκίπισσαι εἰς Ἰωάννινα

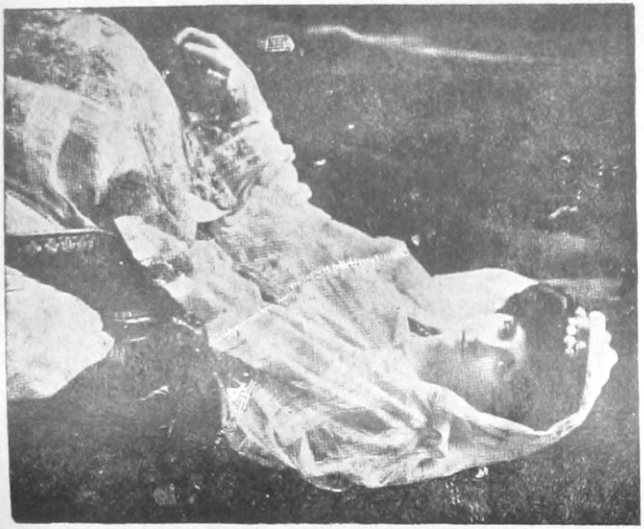
Ἀθῆναι, 23. Τὸ 7ον τάγμα τῆς γραμμῆς ἀνέλαβε τὴν φύλαξιν τῶν Ἰωαννίνων.

Οἱ πρίγκηπες Ἀνδρέας, Χριστόφορος, Γεώργιος καὶ Ἀλέξανδρος καὶ αἱ πριγκήπισσαι Μαρία (τὸ γένος Βοναπάρτου), Ἑλένη καὶ Ἀλίκη ἀφίκοντο εἰς Ἰωάννινα.

ΚΑΙ ΑΛΛΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ

(Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς στρατιωτικοῦ ἀνταποκριτοῦ Ν. Ε. Τ.)

Τὴν 21 Φεβρ. 1913 περὶ τὴν 9 π. μ. κατέφθασαν εἰς τὴν γραμμὴν τοῦ πυρὸς ὁ Ἀρχιστράτηγος Κωνσταντῖνος μετὰ τῶν πριγκήπων Ἀνδρέου, Χριστοφόρου, Γεωργίου καὶ Ἀλεξάνδρου, τοῦ ὑποστρατήγου Δαγκλῆ καὶ ὅλων τῶν μελῶν τοῦ ἐπιτελείου. Ὁ Διάδοχος μετὰ τοῦ ἐπιτελείου καταλαβὼν κατάλληλον θέσιν εἰς τὸ κέντρον, διηύθυνεν αὐτοπροσώπως τὴν βολὴν τοῦ πυροβολικοῦ, ὡς μυθικὸς ἥρως. Τὸ πῦρ τοῦ ἑλληνικοῦ περὶ τὴν μεσημβρίαν ἔγεινε σφοδρότατον, δὲν ἐστρέφετο δὲ μόνον κατὰ τῶν πυροβολείων τοῦ Μπιζανίου, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῶν ὀρυγμάτων τοῦ πεζικοῦ καὶ τῶν συρματο-

Ἡ Πριγκήπισσα ΜΑΡΙΑ

Ἡ Πριγκήπισσα ΣΟΦΙΑ.

Ἡ Πριγκήπισσα ΑΛΙΚΗ

Ἡ Πριγκήπισσα ΕΛΕΝΗ

πλεγμάτων. Οἱ Τοῦρκοι ἐπίσης ἔρριψαν ἀρκετὰς ὀβίδας κατὰ τῆς γραμμῆς τοῦ ἑλληνικοῦ πεζικοῦ, ἀνθιστάμενοι γενναίως.

Πανδαιμόνιον. Ὁ κρότος τῶν πυροβόλων, ὁ βόμβος τῶν διασπειρομένων ὀβίδων, ὁ πάταγος τῶν ἐκρήξεων τῶν βομβῶν, ἀπετέλουν μίαν δαιμονιώδη καὶ τρομερὰν συναυλίαν. Διὰ νὰ φαντασθῇ κανεὶς τί ἐγένετο καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ θεάτρου τοῦ πολέμου, ἀρκεῖ νὰ σημειωθῇ ὅτι ἑκάστη ἑλληνικὴ πυροβολαρχία ἔρριψε περὶ τὰ ἑξακόσια βλήματα καὶ ἕκαστον τῶν βαρέων πυροβόλων περὶ τὰ ἑκατὸν πεντήκοντα.

Ἐν ὅλῳ ἐρρίφθησαν περὶ τὰς τριάκοντα χιλιάδας βλήματα.

Εἰς τὴν γιγαντομαχίαν ταύτην ἀρχηγὸς τοῦ πυροβολικοῦ ἦτο ὁ κ. Παρασκευόπουλος καὶ οἱ ἀντισυνταγματάρχαι τοῦ ἰδίου ὅπλου κ. κ. Παπαδόπουλος καὶ Λελάκης παρηκολούθησαν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν ἱστορικὴν μονομαχίαν ταύτην τοῦ πυροβολικοῦ.

***

Τὸ Ἀθηναϊκὸν «Σκρὶπ» ἔγραψε τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ Ἐσὰτ πασᾶ:

«Ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐν Ἠπείρῳ τουρκικοῦ στρατοῦ, ὅστις ἡττήθη μετὰ πολυμήνους πείσμονας καὶ ἀδιαλείπτους ἐπιθέσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἤδη ὅτε ὁ στρατός μας εἰσῆλθεν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἠπείρου, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἶνε ἐκ τῶν ἱστορικῶν ἐκείνων μορφῶν, αἱ ὁποῖαι ἀφίνουν τὸν τύπον τῆς μεγάλης φυσιογνωμίας τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου ὅσον καὶ οἱ νικηταί.

Ὁ Ἐσσὰτ ἐγεννήθη ἐκ φύσεως νὰ νικᾷ, ἀλλ' ἡ μοῖρα ἐπεφύλασσεν αὐτῷ τὴν ἥτταν· ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ὅμως καὶ ἡ μεγάλη στρατηγικὴ ἱκανότης του κατέστησαν τὴν ἧτταν ταύτην ἔνδοξον, διότι ὁ κόσμος ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἐσσὰτ παρέδωκε τὴν πόλιν ἣτις τῷ εἶχεν ἐμπιστευθῇ, ὅταν πλέον πᾶσα ἄμυνα ἦτο ἀδύνατος. Αὐτὴ δὲ ἡ μεγάλη στρατηγικὴ ἱκανότης, ἡ μόρφωσις ἡ ἐπιβολὴ καὶ ἡ ἀνδρεία τοῦ Ἐσσὰτ πασᾶ, καθιστῶσιν ἔτι μᾶλλον περιφανῆ τὴν ἀνδρείαν ταῦ τουρκικοῦ στρατοῦ.»

Ο ΜΕΓΑΣ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

Τόσα πολλὰ ἐγράφησαν περὶ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς πολιτικῆς του δράσεως καὶ μάλιστα ἀπὸ τὴν ἔναρξιν τοῦ Βαλκανικοῦ Πολέμου, τὰ πλεῖστα ὑπὸ διασήμων ξένων πολιτικολόγων, ὥστε ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐκδώσωμεν ἰδιαίτερον βιβλίον, ἐν ᾧ νὰ λαλῶσιν οἱ ξένοι, οἵτινες τὸν ἐθαύμασαν. Ὁπόθεν διῆλθεν ἀφῆκε χρυσῆν γραμμὴν οὐρανίου πολιτικοῦ φαινομένου, ἐξυμνηθέντος ὑφ' ὁλοκλήρου τοῦ τύπου τῆς ὑφηλίου μέχρι τῶν ἀποτάτων σημείων τῆς ὑδρογείου σφαίρας, ἐν ὁμοφωνίᾳ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν κρατῶν μεγάλων τε καὶ μικρῶν.

Περιοριζόμενοι λοιπὸν εἰς ὀλίγα διὰ τὸ βιβλίον τοῦτο, ἀρχίζομεν ἀπὸ τὸ διὰ τὰς Νήσους τοῦ Αἰγαίου ὑπόμνημά του τὸ ἐπιδοθὲν ἐν Λονδίνῳ πρὸς τοὺς πρεσβευτὰς τῆς Συνδιασκέψεως. Τὸ περιεχόμενόν του ἔχει ἐν συνόψει, ὡς ἑξῆς:

«Διεκδικοῦμεν τὰς νήσους οὐχὶ ἐν εἴδει κατακτήσεως ἀλλ' ὡς ἐθνικὴν κληρονομίαν. Ὁ τίτλος μας εἶνε ἀρχαιότερος καὶ ὑπέρτερος τοῦ πολέμου, ἀπορρέει δὲ ἐκ τῆς ἀρχῆς τῶν ἐθνικοτήτων. Εἰς οὐδὲν μέρος εἶνε δυνατὸν νὰ εὑρεθῶσι πληθυσμοὶ ὁμογενέστεροι, φυλὴ γνησιωτέρα, ἐθνικοὶ πόθοι διακαέστεροι. Ἐπὶ ὁλικοῦ πληθυσμοῦ 423,000 κατοίκων ὑπάρχει πλειονοψηφία συμπαγὴς ἐκ 394,000 Ἑλλήνων ἀπέναντι 29,000 Μουσουλμάνων, Ἰουδαίων καὶ ξένων. Ἑλληνικαὶ τὴν ἐθνικότητα, αἱ νῆσοι, εἶνε ἐπίσης ἑλληνικαὶ καὶ κατὰ τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν μόρφωσιν, ὡς καὶ κατὰ τὴν ἐμπορικὴν καὶ ναυτικὴν τῶν κατοίκων ἐπίδοσιν. Ὅπως εἰς ὅλας τὰς ἑλληνικὰς χώρας ἡ σχολικὴ κίνησις εἶνε χαρακτηριστικὴ τῆς ἐκπολιτιστικῆς προσπαθείας τῆς φυλῆς, οὕτω καὶ εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος ὑπάρχουν περὶ τὰς 50 σχολαί, ἐν αἷς καὶ με-

γάλα λύκεια, ἰδίως ἐν Μιτυλήνῃ, Σάμῳ, Χίῳ, Ρόδῳ μὲ χιλίους διδασκάλους καὶ διδασκαλίσσας καὶ 4, 700 μαθητάς, ἤτοι 9. 33% ἐπὶ τοῦ πληθυσμοῦ.»

*
* *

Χάριν περιεργείας καὶ ἐκ χρονογραφικοῦ καθήκοντος παραθέτομεν ἐνταῦθα τὰ τοῦ συμποσίου τοῦ δοθέντος ἐπὶ τῆς ἐκ Λονδίνου **ἀναχωρήσεώς** του ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ εἰς τὸ ὁποῖον μᾶς ἔκαμεν ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν τὸ Συμμαχικὸν πρωτοφανὲς ἐδεσματολόγιον. Εἰς τὸ πρόγευμα παρεκάθισε καὶ ὁ Πρίγκηψ Παῦλος Καραγεώργεβιτς. Τὸ ἐδεσματολόγιον περιελάμβανε Σαλάταν Γεωργίου τοῦ Α΄, Γλῶσσαν Ἀθηναϊκήν, αὐγὰ Σόφιας, βωδινὸν Βελιγραδίου, Καρύκευμα Βαλκανικῆς Συμμαχίας καὶ Γεώμηλα Μαυροβουνίου. Τὰ ὀπωρικὰ καὶ οἱ τυροὶ ἦσαν ἐκ τῶν σπανίων τῶν ἐν Λονδίνῳ, ὡς γνωστόν, προσφερθέντων τῷ κ. Βενιζέλῳ. Ἄκρα φαιδρότης καὶ εὐθυμία ἐπεκράτησε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ Συμποσίου. Ὁ κ. Βενιζέλος προέπιεν ὑπὲρ τῶν Συμμάχων. Ὁ κ. Δάνεφ ἀπήντησεν ὑπὲρ τῆς συμπνοίας αὐτῶν.

Τὰ μετὰ τὴν ἐκ Λονδίνου ἀναχώρησίν του.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ κ. Βενιζέλου παρέμειναν εἰς τὸ Λονδῖνον οἱ κ. κ. Σκουλούδης, Πολίτης καὶ Ραγκαβῆς. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς θὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς συμμάχους αὐτῆς διὰ στρατευμάτων καλῶς γεγυμνασμένων. Ἐπὶ πλέον ὁ Ἕλλην πληρεξούσιος ἐδήλωσεν ὅτι ἡ Ἑλλὰς εἶνε ἀποφασισμένη νὰ διατηρήσῃ πάσῃ θυσίᾳ τὴν Θεσσαλονίκην. Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος δὲν θὰ φύγῃ ἐκεῖθεν εἰμὴ μόνον διὰ τῆς δυνάμεως τῶν ὅπλων.

**
*

Ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Νεαπόλεως κ. Ντισιμόνε Μπρόουερ συνεχάρη τηλεγραφικῶς τὸν κ. Βενιζέλον διὰ τὰς ἐπιτυχίας του δηλῶν συνάμα ὅτι πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἐκτιμήσεως τοῦ γιγαντιαίου ἔργου του, τῆς δημιουργίας νέας Ἑλλάδος, ἐγκαινιάσθη ἕδρα διδασκαλίας νεοελληνικῆς φι-

λολογίας, διὰ πρώτην φορὰν ἱδρυομένη εἰς ἰταλικὸν Πανεπιστήμιον.

**
*

Πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ ἐκ Λονδίνου ὁ κ. Βενιζέλος εἰς συνέντευξιν πρὸς τὸ πρακτορεῖον Ρέουτερ, ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν σὲρ Ἔδ. Γκρέϋ καὶ τοὺς Πρεσβευτὰς διὰ τὰς προσπαθείας των ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ προσέθεσεν:

—Δὲν ἀποχαιρετῶ τὸ Λονδῖνον, ἀλλὰ λέγω ἁπλῶς μόνον «καλὴν ἐντάμωσιν», πεποιθὼς ὅτι θὰ ἐπανέλθωμεν ἵνα συνάψωμεν τὴν ὁριστικὴν εἰρήνην. Ὁ μόνος τρόπος ὅπως συνεννοηθῶμεν μετὰ τῆς Τουρκίας εἶνε τὸ νὰ συνεχίσωμεν τὸν πόλεμον μέχρις ὅτου ἀνομολογήσῃ αὐτὴ ὅτι ἡττήθη. Πρέπει νὰ ὑπογράψωμεν τὴν προκαταρκτικὴν εἰρήνην εἰς τὸ πεδίον τοῦ πολέμου, διὰ νὰ ὑπογράψωμεν κατόπιν εἰς τὸ Λονδῖνον τὴν ὁριστικήν. Αἱ μικροδιαφοραὶ τῶν συμμάχων θὰ ἐξαφανισθῶσιν ἀπέναντι τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ θὰ κανονισθοῦν δὲ μετὰ τὸν πόλεμον. Μετὰ τῆς Τουρκίας ἐπιθυμοῦμεν νὰ ζήσωμεν φιλικῶς, εἶνε ἀδύνατος ὅμως ἡ μονιμοποίησις τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων ἂν δὲν μείνουν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅλαι αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου, μηδεμιᾶς ἐξαιρουμένης.

**
*

Ὁ Βενιζέλος ὁμιλεῖ ὅλας τὰ γλώσσας τῶν Μ. Δυνάμεων, θαυμασίως δὲ τὴν Γαλλικὴν καὶ Ἀγγλικήν.

**
*

Ἡ «Ματὲν» μετὰ τὴν ἐκ Λονδίνου ἀναχώρησιν τοῦ κ. Βενιζέλου ἐν ἐγκωμιαστικῷ περὶ αὐτοῦ ἄρθρῳ τῆς 19 Ἰανουαρίου 1913 λέγει μεταξὺ ἄλλων ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος συναποφέρει τὴν ἐκτίμησιν καὶ τὴν διαρκῆ φιλίαν τῶν Ἄγγλων πολιτικῶν ἀνδρῶν, ὡς ἐπίσης καὶ ὅλων τῶν πρεσβευτῶν μὲ θαυμασμὸν γενικὸν ἐν ὁμοφωνίᾳ πάντων. Ἐὰν δὲν φέρῃ μαζύ

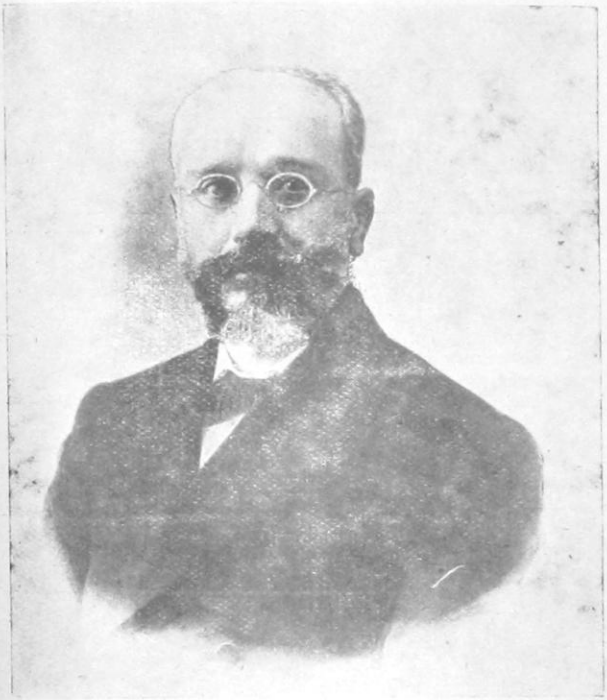
του εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ τὴν συνομολόγησιν τῆς εἰρήνης τοῦτο δὲν εἶνε σφάλμα του. Ἐν Λονδίνῳ προσέφερε πο-

Ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ πρὸ τῆς Πρωθυπουργίας του

λυτιμοτέρας ὑπηρεσίας μὲ τὴν λογικήν του, τὴν ὀξεῖάν του ἀντίληψιν καὶ τὴν νομιμοφροσύνην αὐτοῦ τὴν ἀπαράμιλλον. Ἐὰν ὁ κ. Βενιζέλος ἀνῆκεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἢ Γαλλίαν, ἢ Ρωσσίαν, ἢ Γερμανίαν εἴτε εἰς τὴν Αὐστροουγγαρίαν ἢ καὶ εἰς

Ἰταλίαν θὰ ἦτο ὡρισμένως ὁ μέγιστος καὶ ὁ πρῶτος μεταξὺ τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν τῶν Μ. Δυνάμεων, ἄνευ προηγουμένης παραβολῆς.

Ὁ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ Πρωθυπουργὸς

Ὁ Ρωσσικὸς τύπος τὸν ὠνόμασε κατὰ τὸ ἥμισυ Περικλῆν τῆς ἀρχαιότητος καὶ τὸ ἕτερον ἥμισυ Ὀδυσσέα.

* *
*

Κατὰ τὴν περιοδείαν του ἀνὰ τὸν πολιτικὸν ὁρίζοντα τῶν

μεγάλων Κρατῶν καὶ τῶν τριῶν συμμάχων του οὐδεμία ἐφημερὶς ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ καὶ νὰ μὴ ρίξῃ κραυγὴν ἐνθουσιασμοῦ χειροκροτοῦσα τὸν μέγιστον τῆς Ν. Ἑλλάδος πολιτικόν, ὅστις παρουσιάζει συνηνωμένα ὅλα τὰ μεγάλα προσόντα, ἐν τῶν ὁποίων ἀρκεῖ διὰ νὰ ὠνομασθῇ μέγας. Εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἡ ἀποθέωσίς του δὲν περιγράφεται.

ΠΟΙΑΙ ΝΗΣΟΙ ΑΠΕΣΤΕΙΛΑΝ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Πρὸς τὴν ἐν Λονδίνῳ πρεσβευτικὴν συνδιάσκεψιν, τὴν Βαλκανικὴν τοιαύτην καὶ τὸν ἐπίτιμον ταύτης πρόεδρον Ἄγγλον ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν σὲρ Ἔδουαρδ Γκρέϋ ἀπέστειλαν ψηφίσματα ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως δι' Ἀλεξανδρείας αἱ ἑξῆς νῆσοι:

Α΄. Αἱ κατεχόμεναι ὑπὸ τῆς Ἰταλίας: Ρόδος, Κῶς, Σύμη, Τῆλος, Πάτμος, Κάσσος, Κάρπαθος, Κάλυμνος, Λέρος, Χάλκη καὶ Νίσυρος.

Β΄. Αἱ κατεχόμεναι ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος: Μυτιλήνη, Χῖος, Θάσσος, Λῆμνος, Ἴμβρος, Σαμοθράκη, Ἰκαρία, Ψαρά, Κορσιαί, Στράτη καὶ αἱ νῆσοι Σάμος καὶ Καστελόριζον.

Ἡ Κύπρος

Ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἐπιμένει, ὅπως πᾶσαι αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου ἑνωθῶσι μετὰ τῆς Ἑλλάδος, μὴ ἐξαιρουμένων οὔτε τῆς Κύπρου, ἣν κατέχει ἡ Ἀγγλία, οὔτε τῆς Ρόδου, ἣν κατέχει ὁ ἰταλικὸς στρατός.

Κατὰ τὰς αὐτὰς πληροφορίας ἡ Ἀγγλία προβαίνει εἰς τὴν παραχώρησιν τῆς Κύπρου ἵνα καταστήσῃ αἰσθητὴν εἰς τοὺς Ἰταλοὺς τὴν ἀνάγκην, ὅπως αἱ Μ. Δυνάμεις δώσωσι πρῶται τὸ παράδειγμα τῆς ἀνοδιοτελοῦς πολιτικῆς ἐν τῷ ζητήματι τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου.

Οἱ Ἰταλοὶ ἐν Ρόδῳ

Τὴν 17 Φεβρ. ἡμέραν Κυριακὴν ἐν πολλοῖς χωρίοις τῆς Ρόδου ἐγένοντο πάνδημα συλλαλητήρια ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως. Ὁ λαὸς τῶν χωρίων ἐκώλυσε τὸν ἰταλικὸν στρατόν, ἐπιχειρήσαντα ὑποστολὴν τῶν σημαιῶν. Ἐρρίφθησαν ὡς κακοῦργοι εἰς τὰς φυλακὰς οἱ διδάσκαλοι, οἱ δήμαρχοι, οἱ πρόκριτοι τῶν χωρίων, ὁ ἰατρὸς κ. Εὐθυμίου. Ἀπηλάθησαν δὲ βίᾳ ἐν ὥρᾳ νυκτὸς ὁ κ. Ἀναστασιάδης, ὁ κ. Γεωργιάδης καὶ ὁ κ. Πολίτης εἰς Σῦρον.

Ὁ Ἰταλικὸς στρατὸς περιστέλλει τὰς ἑνωτικὰς ἐκδηλώσεις τῶν Ἑλλήνων, ἐξ ὧν πολλοὶ πρόκριτοι συνελήφθησαν καὶ ἀπηλάθησαν. Ὁ στρατηγὸς Ἀμέλιο ἀπειλεῖ καὶ ἄλλας ἀπελάσεις.

Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Αἱ ἐντυπώσεις του.

Ὁ κ. Βενιζέλος κατὰ τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑπουργῶν συνομιλίαν (τῆς 19ης Φεβρ. 1913) ἀφῆκε νὰ ὑπονοηθῇ ὅτι κατέχεται ὑπὸ θλίψεως, διότι ἐπέστρεψεν ἐκ τοῦ ταξειδίου του χωρὶς νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὴν εἰρήνην. Ὅσον ὁ πρωθυπουργὸς ἐφάνη εὐχαριστημένος, διότι κατὰ τὸ ταξείδιόν του εἰς Λονδῖνον καὶ ἀλλαχοῦ ἐπειεύχθη σὺν τῇ ἀνυψώσει τῶν ἐκεῖ Ἑλλήνων, περὶ ἧς καὶ ἐν τῷ ξένῳ τύπῳ εὐρὺς ἐγένετο λόγος, καὶ ὁ εὐνοϊκὸς διακανονισμὸς πολλῶν ἄλλων ἐθνικῶν ζητημάτων, ***περὶ ὧν ἀργότερον θὰ γνωσθῶσι τὰ δέοντα,*** τόσον ἐφάνη δυσηρεστημένος, διότι ἀπροόπτως ἐματαιώθη ἡ σύναψις τῆς εἰρήνης ἣν ἡ ψυχὴ τοῦ ἔθνους ἐπιθυμεῖ καὶ τῆς ὁποίας τὴν χρησιμότητα πλειότερον παντὸς ἄλλου εἶναι εἰς θέσιν αὐτὸς ὁ πρωθυπουργὸς νὰ ἐκτιμήσῃ.

Ἐξ ἄλλου ὁ πρωθυπουργὸς ἐφάνη ἀπολύτως εὐχαριστημένος, διότι ὄχι μόνον οἱ ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης εὑρισκό-

μενοι ὁμογενεῖς διατηροῦσιν εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν ἀνεπτυγμένην τὴν πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν πρόοδον αὐτοῦ ἀφοσίωσίν των, ἀλλὰ καὶ διότι αἱ γενόμεναι αὐτῷ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Αὐστρίᾳ ἐξαιρετικαὶ τιμαὶ ἀπέδειξαν τὴν ἐπὶ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ γοήτρου πεποίθησιν τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς. Εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως τὸ γεγονὸς ὅτι καὶ κατὰ τὴν μετάβασίν του καὶ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ, ὅπου καὶ ἂν διῆλθεν ὁ κ. πρωθυπουργός, παρετήρησεν ἐξαιρετικὴν κίνησιν τῶν ἐπισήμων πρὸς παροχὴν πάσης εὐκολίας, μὴ ἐξαιρουμένων οὐδὲ ἐκείνων, αἵτινες ἀνάγονται εἰς τὸν κύκλον τῶν τελευταίων λεπτομερειῶν τοῦ ταξειδίου του. Ἰδιαιτέρως ὁ κ. πρωθυπουργὸς ἐφάνη εὐχαριστημένος διὰ τὰς ἐν Βελιγραδίῳ καὶ Σόφιᾳ ἐκ μέρους τῶν ἐπισήμων κύκλων τῶν Συμμάχων παρασχεθείσας αὐτῷ ἐξαιρετικὰς περιποιήσεις.

Ὁ κ. Βενιζέλος θ' ἀναχωρήσῃ ἐξ Ἀθηνῶν ἀμέσως μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐργασιῶν τῆς ἑλληνικῆς βουλῆς, αἵτινες θὰ εἶνε ὀλιγοήμεραι καὶ θὰ εὑρίσκεται εἰς Λονδῖνον πρὸ τοῦ τέλους τοῦ Μαρτίου.

Ἡ ἐπάνοδος τοῦ Ἕλληνος πρωθυπουργοῦ εἰς Λονδῖνον ἀποδίδεται εἰς τὴν προσεχῆ ἐπανάληψιν τῶν διαπραγματεύσεων διὰ τὴν εἰρήνην, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶνε ὁριστικαί αὐτὴν τὴν φοράν.

ΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ

Ἀθῆναι, Φεβρουάριος. Ἐκ τοῦ ἀμέσου περιβάλλοντος τοῦ κ. Βενιζέλου ἀνακοινοῦται, ὅτι πάντα τὰ γραφόμενα περὶ προστριβῶν μεταξὺ τῶν Συμμάχων, εἶναι ψευδῆ. Ἂν συμβαίνωσιν ἐνίοτε ἐπεισόδια, προέρχονται ἐκ παρεξηγήσεων καὶ ὑπερβάλλοντος ζήλου κατωτέρων ὀργάνων. Μεταξὺ τῶν ἀνακτοβουλίων τῶν Συμμάχων ὑπάρχει ἀπόλυτος ἐγκαρδιότης καὶ εἰλικρίνεια, οὐδεμία δ' ὑφίσταται οὐσιαστικὴ διαφορά. Εἶναι ἀποφασισμένα νὰ παρατείνωσι τὴν συμμαχίαν ὅσον τὸ δυνατὸν ἐπὶ μακρότερον. Ὁ κ. Βενιζέλος τὸ ἐδήλωσε ρητῶς μόλις ἀφιχθείς.

ΟΙ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΟΜΕΝΟΙ ΤΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ὁ ἀντιπολιτευτικὸς ἀγὼν ὃν ἐπεχείρησαν φύλλα τινὰ καταπολεμοῦντα τὸν Βενιζέλον, ἐπικαλούμενα τὴν ἐπιδίκασιν καθαρῶς Ἑλληνικῶν τμημάτων εἰς τοὺς συμμάχους, ἀπέτυχεν. Ὁ λαὸς ἔχει ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ὅτι θὰ χειρισθῇ πᾶν ζήτημα ἄριστα. Ἀπέτυχον ἐπίσης καὶ ἀπόπειραι δημοσιογράφου τινος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως προσπαθοῦντος νὰ δημιουργήσῃ ρεῦμα προσωπικῶς κατὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ, διὰ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν προσφύγων, οὓς παρίστα ὡς μαινομένους κατ' αὐτοῦ.

Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΟΜΜΑΤΑ

Εἶναι ψευδὲς ὅτι τὰ κόμματα θὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ Βενιζέλου. Οἱ κ. κ. Ράλλης καὶ Θεοτόκης ἐπιδοκιμάζουσιν ἀπολύτως τὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεως.

Η ΥΠΗΚΟΟΤΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΑΡΤΗΘΗΣΟΜΕΝΩΝ

Βεβαιοῦται ὅτι διαπραγματεύσεις διεξάγονται μεταξὺ τῶν Βαλκανικῶν Συμμάχων, διὰ νὰ ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς παραμένοντας ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ ἄλλου, ὅπως ἂν θέλωσιν ἀποδεχθῶσι τὴν ὑπηκοότητα ἣν προτιμῶσι δι' ἁπλῆς δηλώσεως. Τουτοτρόπως θὰ ἐσώζετο ἡ ἀρχικὴ ἐθνότης πυκνῶν πληθυσμῶν ὑφ' οἱανδήποτε κυρίαρχον καὶ ἂν ἔμενον.

ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΕΝ ΤΗι ΕΛΛ. ΒΟΥΛΗι

Κατὰ τὴν σοβαρὰν ἐπερώτησίν του ὁ ἄλλοτε ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος κ. Καλέργης εἶπεν ὅτι ἐὰν οἱ Βούλγαροι κρατήσωσι τὰς ἤδη ὑπ' αὐτῶν κατεχομένας ἑλληνικὰς ἐπαρχίας Μακεδονίας καὶ Θράκης, τότε θὰ περιληφθῶσιν ἐν τῇ Νέᾳ Βουλγαρίᾳ 470,291 Ἕλληνες, ἀπέναντι 48,145 Βουλγάρων, οἵτινες θὰ μείνωσιν ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν κυριαρχίαν.

Εἰς τοὺς ἀριθμοὺς τούτους ἀπήντησεν ὁ κ. Βενιζέλος, ὅτι τοιαῦτα ζητήματα θὰ λυθῶσιν οὐχὶ ὑπὸ ἀνευθύνων σωβινιστῶν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ὑπευθύνου Κυβερνήσεως, ἥτις ἔχει ἀρκετὸν πατριωτισμὸν καὶ ἀρκετὴν διορατικότητα καὶ νομιμοφροσύνην.

Μὲ ἄλλους λόγους εἶπεν : «*Ἔχουσι τὴν γνῶσιν οἱ φύλακες*».

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΚΑΙ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

ΕΝ ΗΠΕΙΡΩι

Κατὰ τὰς ἐξ Ἀθηνῶν εἰδήσεις ὅταν ὁ κ. Βενιζέλος εὑρίσκετο τελευταίως εἰς τὴν Ἤπειρον, εἶχε προχωρήσει εἰς τὰς πρώτας γραμμὰς τοῦ πυρός. Εἰς τὴν περίστασιν αὐτὴν συνέβη ἐπεισόδιον, ὅπερ ἠδύνατο νὰ στοιχίσῃ ἀκριβώτατα εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Ὁ πρωθυπουργὸς ἐπέμεινεν ὅπως ἐπισκεφθῇ τὰς προφυλακὰς καὶ ἐπροχώρησε πολύ. Ὁ ὅμιλος ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου εὑρίσκετο, ἀπετελεῖτο ἐκ τοῦ Διαδόχου, τοῦ υἱοῦ του, ἑνὸς λοχαγοῦ τοῦ Ἐπιτελείου καὶ δύο κατωτέρων ἀξιωματικῶν. Ὁ Βενιζέλος ἠθέλησε νὰ ἴδῃ μέγα τηλεβόλον λειτουργοῦν. Ἡ ἐπιθυμία του ἐξεπληρώθη καὶ ἐρρίφθησαν μερικαὶ βολαί. Ἀλλὰ μόλις ἐρρίφθησαν οἱ πρῶτοι κανονιοβολισμοὶ ἤρξαντο ν' ἀπαντῶσι καὶ τὰ Τουρκικὰ πυροβολεῖα μετ' εὐστοχίας θαυμαστῆς.

Ὁ τραυματισμὸς τοῦ ἐπιδόξου Διαδόχου

Ἡ εὐστοχία των ἦτο τόση, ὥστε μία ὀβὶς ἔπεσε παραπλεύρως τοῦ ὁμίλου, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ Διάδοχος ἐξενάγει τὸν πρωθυπουργόν. Ὁ ὅμιλος ἐκαλύφθη ὑπὸ πυκνῆς κόνεως. Μετὰ τὴν διάλυσίν της, ἐξηκριβώθη ὅτι ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Διαδόχου ἦτο ἐλαφρῶς τετραυματισμένος καὶ ὁ λοχαγὸς τοῦ ἐπιτελείου ἦτο νεκρός. Μόλις ἐπληροφορήθη τὴν εἴδησιν ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος διεβίβασε μακρὸν τηλεγράφημα πρὸς τὸν Διάδοχον διαμαρτυρόμενος διὰ τὴν ἀσυνεσίαν ἥτις ἐστοίχισεν ἕνα θάνατον καὶ ἕνα τραυματισμόν. Ὅταν ὁ ὅμιλος ἀπεχώρησε τοῦ ἐκτεθειμένου σημείου ὁ Βενιζέλος ἐπεφώνησεν· «Ἔὖγε, Ὀθωμανοὶ πυροβοληταί!»

Καὶ ἄλλα θύματα. Φαίνεται ὅτι κατὰ τὸ ἐπεισόδιον τοῦ Ἐπιδόξου Διαδόχου, δὲν ἐφονεύθη μόνον εἷς ἀξιωματικός ἀλλὰ καὶ τινες ὑπαξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται. Ἰδοὺ ἡ ἀκριβεστέρα τοῦ ἐπεισοδίου περιγραφή. Ὁ ὅμιλος ἀνῆλθεν ἐπὶ λόφου καταλεύκου ἐκ τῆς χιόνος ὅπως ἐπισκοπήσῃ τὰ ἔργα τοῦ Μπιζανίου. ἀνετώτερον. Αἰφνιδίως τὰ Τουρκικὰ πυροβολεῖα ἤρχισαν νὰ κανονιοβολοῦν. Μία ὀβὶς ἔπεσεν εἰς ἀπόστασιν 40 βημάτων ἀπὸ τοῦ Διαδόχου καὶ τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Ἡ ἔκρηξίς της ἐφόνευσε καὶ ἐπλήγωσεν ἄνω τῶν 20. Μεταξὺ τῶν τραυματιῶν συγκαταλέγεται καὶ ὁ πρίγκηψ Ἐπίδοξος Διάδοχος.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΝ ΤΗι ΘΑΛΑΣΣΗι

Ἐν πρώτοις ἡ φύσις τοῦ κατὰ θάλασσαν πολέμου εἶναι διάφορος τοῦ κατὰ ξηράν, ἕνεκα πολλῶν μὲν λόγων, κυρίως ὅμως, καθόσον ἐν τῷ πρώτῳ οἱ ἐμπόλεμοι ἔχουσι συμφέρον ὅπως παραβλάψωσιν οὐ μόνον τὴν δημοσίαν περιουσίαν τοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν εἰς ἰδιώτας τῆς ἐχθρᾶς πολιτείας ἀνήκουσαν, ὡς ἐκ τῆς ἰδιαζούσης σημασίας, ἣν ἡ ἰδιωτικὴ περιουσία κέκτηται κατὰ θάλασσαν. Περὶ τῆς διεξαγωγῆς τοῦ κατὰ θάλασσαν ἀγῶνος δὲν ὑπάρχουσι σαφεῖς διατάξεις καὶ κανόνες, διότι εἰς ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε γενόμενα συνέδρια οἱ πληρεξούσιοι τῶν διαφόρων κρατῶν συνεφώνησαν μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὴν διεξαγωγὴν τῶν κατὰ ξηρὰν ἐχθροπραξιῶν, ἀφῆκαν ὅμως ἐκκρεμὲς τὸ ζήτημα τῶν κατὰ θάλασσαν, ἢ ἐξέφρασαν ἰδέας τινάς, αἵτινες ὅμως δὲν ἐγένοντο δεκταὶ ὑφ' ὅλων καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ἐκωδικοποιήθησαν, ἀλλ' ἐξεφράσθησαν ὡς ἁπλαῖ εὐχαί. Ὥστε ὁ κατὰ θάλασσαν ἀγὼν διεξάγεται κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους κανόνας τοῦ πολέμου, καὶ ὡς ἐκ τούτου παρίσταται βιαιότερος, βαρβαρότερος, ἧττον πολιτισμένος τοῦ κατὰ ξηράν.

Ἰδιωτικὴ περιουσία ἐν τῷ κατὰ θάλασσαν πολέμῳ. Κατ' ἀντίθεσιν τῶν ἐν τῷ κατὰ ξηρὰν πολέμῳ κρατούντων, ἐν τῷ κατὰ θάλασσαν ἐπιτρέπεται οὐ μόνον ἡ κατάληψις περιουσίας, τῇ πολεμίᾳ πολιτείᾳ ἀνηκούσης, ἀλλὰ καὶ ἰδιωτικῆς τοιαύτης, ἥτις ὅμως χαρακτηρίζεται οὐχὶ ὡς ***λάφυρον*** (butin) ἀλλὰ ὡς ***λεία*** (prise). Τὴν τοιαύτην κατάληψιν κανονίζουσιν εἰδικοὶ νόμοι, οἱ περὶ ***θαλασσίας λείας*** καλούμενοι, ἐφαρμοζόμενοι ἔστιν ὅτε καὶ ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν οὐδετέρων πολιτειῶν.

Πᾶσα ἐν θαλάσσῃ συναντωμένη περιουσία ὑπόκειται εἰς κατάληψιν, οὐδέποτε ὅμως συλλαμβάνεται πλοῖων πλέον εἰς οὐδετέραν θάλασσαν.

Νηοψία ἢ ἐπίσκεψις (droit d' inspection de visitte.) Πρὸς βεβαίωσιν τῆς ἰδιότητος τοῦ πλοίου ἢ τοῦ φορτίου του ἰσχύουσιν εἰδικοὶ οἱ περὶ ***νηοψίας*** καλούμενοι κανόνες. Κατὰ τούτους πολεμικὸν πλοῖον, συναντῶν τοιοῦτον ἰδιωτικόν, δύναται νὰ τὸ διατάξῃ δι' ἀσφαίρου βολῆς νὰ σταθῇ. Καὶ ἐὰν μὲν τοῦτο δὲν συμμορφωθῇ, δύναται τὸ πολεμικὸν πλοῖον νὰ προβῇ εἰς κατάληψιν αὐτοῦ. Ἄλλως ὁ κυβερνήτης τοῦ πολεμικοῦ διατάσσει ἐπίσκεψιν πρὸς ἐξακρίβωσιν

τῆς ἰθαγενείας τοῦ ἐμπορικοῦ πλοίου καὶ τῆς ἰδιότητος τοῦ φορτίου του, καὶ ἐὰν **μὲν** ἐξακριβωθῇ ὅτι εἶνε πολέμιον ἢ μεταφέρει λαθρεμπόριον, καταλαμβάνεται καὶ ἀπάγεται εἰς λιμένα τῆς πολιτείας τοῦ συλλαβόντος ἢ ἑτέρας συμμάχου ταύτῃ.

Τῆς καταλήψεως ἐξαιροῦνται, ἐξ ἐθίμου, τὰ εἰς ἐπιστημονικὰς ἀποστολὰς χρησιμεύοντα πλοῖα, τὰ εἰς τὴν παραλίαν ἁλιεύοντα μικρὰ ἁλιευτικὰ πλοιάρια (οὐχὶ δὲ καὶ τὰ εἰς ἀνοικτὰς θαλάσσας ἁλιεύοντα μεγάλα πλοῖα), καὶ τὰ χρησιμεύοντα πρὸς διάσωσιν τῶν ναυαγῶν καὶ τραυματιῶν.

Διαδικασία τῶν θαλασσίων δικαστηρίων. Ἀμέσως μετὰ τὴν κατάληψιν πλοίου τινὸς διεξάγεται ***ἡ διαδικασία τῶν θαλασσίων δικαστηρίων.*** Τὰ δικαστήρια ταῦτα κέκληνται νὰ κρίνωσι περὶ τῆς νομιμότητος τῆς λείας, ἐὰν δηλ. τὸ συλληφθὲν εἶνε ***καλὴ λεία*** (bonne prise), κατὰ τὸν τεχνικὸν ὅρον, καὶ νὰ προσκυρώσωσιν ἢ μὴ τὴν λείαν ταύτην εἰς τὴν συλλαβοῦσαν πολιτείαν. Μέρος τῆς ἀξίας τοῦ συλληφθέντος πλοίου προσκυροῦται συνήθως εἰς τὸν συλλαβόντα ὡς ἀμοιβή. Εἰς πολιτείας τινὰς τὰ δικαστήρια ταῦτα ἀποτελοῦνται ἐκ διοικητικῶν ὑπαλλήλων, εἰς ἄλλας πάλιν ἐκ μικτῶν ἐπιτροπειῶν ἐκ διοικητικῶν ὑπαλλήλων καὶ συνήθων δικαστῶν. Καὶ κατά τινας μὲν νομικούς, ὁ συλληφθεὶς ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ τὸ παράνομον τῆς λείας, οὐχὶ δὲ ὁ συλλαβὼν τὸ νόμιμον, ἐνῷ κατ' ἄλλους πρέπει νὰ συμβαίνῃ τὸ ἐναντίον, ὅπως εἰς τὰς κοινὰς δίκας. Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι πρὸ τῆς προσκυρώσεως ἔτι δύναται ὁ πλοίαρχος νὰ συμβληθῇ καὶ νὰ ἐξαγοράσῃ ἀντὶ λύτρων τὸ πλοῖόν του (ἐξαγορὰ ἢ λύτρωσις, rachat ou rançon).

Καταδρομή. Κατὰ τὴν σύμβασιν τῶν Παρισίων τοῦ 1856, ὅλα τὰ πεπολιτισμένα κράτη, πλὴν τῆς Ἱσπανίας, Μεξικοῦ, τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, παρεδέχθησαν τὴν κατάργησιν τῆς ***καταδρομῆς,*** ἤτοι τῆς δι' ἐμπορικῶν πλοίων, καταλλήλως διασκευαζομένων, διεξαγωγῆς τῶν κατὰ θάλασσαν ἐχθροπραξιῶν.

Ἀποκλεισμός. Ἀποκλεισμὸς καλεῖται ἡ διὰ τῶν θαλασσίων δυνάμεων κράτους τινὸς διακοπὴ τῆς ἀπὸ τῆς θαλάσσης συγκοινωνίας λιμένος, ἀκτῆς, ἢ παραλίου πόλεως τοῦ ἐχθρικοῦ κράτους. Ὁ ἀποκλεισμὸς δὲν βλάπτει τὰ συμφέροντα τῆς ἐχθρᾶς πολιτείας, ἀλλὰ καὶ τῶν οὐδετέρων, οὕτως ὥστε οὔτε οἱ ξένοι διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι νὰ μὴ ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ συνεννοῶνται μετὰ τῆς κυβερνήσεώς των ἄνευ τῆς ἐπιβλέψεως τῶν ἀποκλειόντων. Ἐν ἄρθρῳ 4 τῆς δηλώσεως τῶν Παρισίων τοῦ 1856, ὁρίζεται ὅτι ὁ ἀποκλεισμός,

ἵνα ᾖ σεβαστός, δέον νὰ ᾖ πραγματικὸς (effectif) καὶ οὐχὶ χάρτινος ἢ εἰκονικὸς (blocus sur papier ou fictif) ὅστις ἐγίνετο ἄλλοτε δι' ἁπλῆς κηρύξεως, ἄνευ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτοῦ διὰ πλοίων. Ἵνα ὁ ἀποκλεισμὸς ᾖ σεβαστός, δὲν ἀρκεῖ τὸ πραγματικὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ δέον νὰ γνωστοποιῆται ἐγκαίρως ταῖς οὐδετέραις πολιτείαις ἥ τε ἔναρξις καὶ τὰ τοπικὰ αὐτοῦ ὅρια. Τὰ λόγῳ τρικυμίας ἐξαναγκαζόμενα νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ ἀποκεκλεισμένον μέρος πλοῖα δὲν θεωροῦνται ἔνοχα. Τὰ ἔνοχα πλοῖα συλλαμβανόμενα δημεύονται καὶ ἂν μὲν ὦσι πολέμια, αἰχμαλωτίζεται τὸ πλήρωμά των, ἂν δὲ οὐδέτερα, δημεύονται μὲν ταῦτα, τὸ πλήρωμα ὅμως αὐτῶν ἀφίεται ἐλεύθερον. Ὡς πρὸς τὸ φορτίον οὐδετέρου πλοίου, τότε μόνον θεωρεῖται ὡς bonne prise, ἐφ' ὅσον ὁ ἰδιοκτήτης αὐτοῦ, ἐν γνώσει τελῶν τοῦ ἀποκλεισμοῦ, ἀπέστελλε τοῦτο εἰς τὸ ἀποκλεισμένον μέρος.

ΟΙ ΣΤΟΛΙΣΚΟΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ἀπὸ τοῦ 1830—1866.

ΚΑΙ Ο ΣΤΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΟΥ 1912

Κυρίως εἰπεῖν, τακτικὸς ἑλληνικὸς στόλος πρωτοδημιουγήθη κατὰ τὸ 1830, ἀπαρτισθεὶς ἀπὸ τὰ νεώτερα σκάφη «Αἴολος», «Ζέφυρος» καὶ «Ἑρμῆς». Οὐχ' ἧττον ὅμως καὶ εἰς προηγουμένην ἐποχὴν ταύτης, δὲν ἔλειψαν οἱ Ἕλληνες νὰ φροντίζουν διὰ στόλον. Ἂς σημειωθοῦν κατ' ἀρχὰς τὰ πειρατικὰ τῶν Μητρομάρων, τὰ λῃζόμενα τὸν τόπον μέχρι τοῦ 1772. Κατόπιν ἐπῆλθεν ἡ ἐποχὴ τῶν καπεταναίων, Καραπατάκη, Μανώλαρου, Σαρηγιάννη, Καλημέρη καὶ τοῦ τοσοῦτον εὐεργετήσαντος τὴν Ἑλλάδα Βαρβάκη, ὅστις κατεῖχε τὸ μεγαλείτερον καταδρομικὸν τῶν Ψαρριανῶν. Τῷ 1788 οἱ Ἕλληνες τῆς Τεργέστης κατεσκεύασαν τὸν πρῶτον συστηματοποιημένον κἄπως καταδρομικὸν στολίσκον, διὰ τοῦ ὁποίου ἔδρασεν ὁ περίφημος Λειβαδίτης πλοίαρχος καπετὰν Λάμπρος Κατσώνης. Ἐπίσης ὀνομαστὸς ὑπῆρξε καὶ ὁ ἐξ 70 πλοίων ἀπαρτισθεὶς ἐν Σκιάθῳ ἑλληνικὸς καταδρομικὸς στόλος, ὑπὸ τοὺς ὀνομαστοὺς Σταθᾶν, Καζαβέρνην, Βλαχάβαν, τοὺς Λαζαίους, Τζαχίλον, Ματζιώτην, Σύρον, Κολοκοτρώνην, Νιαούσην, Ρομφέην καὶ Νῖκον Τσάραν, ὁ τεθεὶς ὑπὸ τὴν γενικὴν ἀρχηγίαν τοῦ Σταθᾶ.

Ὁ στόλος τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸ 1866 ἠρίθμει 1 φρεγάταν μετὰ 50 τηλεβόλων, 2 κορβέτας, φερούσας ὁμοῦ 48 τηλεβόλα, 1 ἀτμό-

πλοιον τροχοφόρον 6 τηλεβόλων, καὶ 6 ἑλικοκίνητα φέροντα 10 τηλεβόλα· πρὸς δὲ τούτοις 26 πλοῖα μικροτέρας χωρητικότητος καὶ κανονιοφόρους. Τούτοις προσθετέον καὶ τὰ θωρηκτὰ «Ὄλγα» καὶ «Γεώργιος» τότε νεωστὶ ναυπηγηθέντα. Τὸ δὲ πλήρωμα τοῦ στόλου συνέκειτο ἐκ κληρούχων καὶ ἐθελοντῶν, χορηγουμένων ὑπὸ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν νήσων.

Ο ΣΤΟΛΟΣ ΤΟΥ 1912

(Λόγος κ. ΣΤΡΑΤΟΥ, ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν τῆς Ἑλλάδος).

Ὁ κ. Στρᾶτος ὑπέβαλεν εἰς τὴν Βουλὴν πολλὰ ναυτικὰ νομοσχέδια ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τῶν περιστάσεων. Μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑπέβαλε νομοσχέδιον περὶ αὐξήσεως τῶν θέσεων τῶν ναυάρχων εἰς τρεῖς. Ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ προτείνῃ πρὸς προαγωγὴν ἐπὶ τοῦ παρόντος μόνον τὸν κ. Κουντουριώτην, εἰς ὃν ἀνετέθη ἡ ἀρχηγία τοῦ στόλου τοῦ Αἰγαίου. Αἱ ἄλλαι θέσεις θὰ καταληφθοῦν ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες θ' ἀναδειχθοῦν ἱκανοί.

Εἴμεθα βέβαιοι—ἐξακολουθεῖ ὁ κ. Στρᾶτος—ὅτι ὁ στόλος, τοῦ θωρηκτοῦ «Ἀβέρωφ», τῶν τριῶν παλαιῶν θωρηκτῶν, τῶν ὀκτὼ ἀντιτορπιλλικῶν, τῶν πέντε τορπιλλοβόλων καὶ τοῦ καταδυομένου, ἦτο ἱκανὸς νὰ ἀντιπαραταχθῇ ἐναντίον ἐνδεχομένου ἐχθροῦ. Οὐχ ἧττον ἡ Κυβέρνησις εὑρεθεῖσα ἐνώπιον πιθανῆς συρράξεως δὲν ἠθέλησε νὰ στηριχθῇ εἰς τὴν ὑπεροπλίαν, περὶ ἧς εἶχεν ἐνδόμυχον πεποίθησιν, ἐπεζήτησε δὲ νὰ ἐξασφαλίσῃ ὑπεροπλίαν, κατὰ τὴν κοινὴν πεποίθησιν ἀναγνωριζομένην. Διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις προέβη εἰς τὴν ἀγορὰν τεσσάρων νέων ἀντιτορπιλλικῶν μετὰ τῶν προμαχικῶν αὐτῶν. Τὰ πλοῖα ταῦτα εἶναι ἀντιτορπιλλικὰ ὠκεανοῦ, δύναμαι δὲ νὰ διαβεβαιώσω τὴν Βουλήν, ὅτι πλοῖα τοιούτου μεγέθους δὲν διαθέτει οὐδεμία ναυτικὴ δύναμις ἐν τῇ Μεσογείῳ Θαλάσσῃ. Διὰ τῆς προσθήκης δὲ τῶν σκαφῶν τούτων ὡς καὶ τῶν ἀντιτορπιλλικῶν τῆς «Νέας Γενεᾶς» καὶ «Κεραυνοῦ» δημιουργεῖται τὸ ποθούμενον. Δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὴν Βουλὴν ὅτι ἀπὸ διετίας διεξήχθη ἐργασία ἐκπαιδεύσεως ἐν τῷ Β. Ναυτικῷ ἀθορύβως οὐχὶ ὀλιγώτερον οὐσιαστικὴ τῶν ἐργασιῶν αἵτινες ἐπροκάλουν ἄλλοτε θορυβώδεις ἐπαίνους. Ἡ ἐργασία αὕτη συνετέλεσε σήμερον, ὥστε ὄχι μόνον ἡ ταχυβολία τοῦ «Ἀβέρωφ» νὰ ἀσφαλισθῇ διὰ τῆς καλῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν πληρωμάτων, ἀλλὰ καὶ ἡ ταχυβολία τῶν παλαιῶν θωρηκτῶν νὰ πενταπλασιασθῇ. Ἐφ' ὅσον τὰ ἐπιτελεῖα καὶ τὰ πληρώματα δὲν ἦσαν ἠσκημένα περὶ τὴν βολήν, ἡ ταχυβολία τοῦ πυροβολικοῦ τοῦ «Ἀβέρωφ» ἦτο ἐντελῶς θεωρητική. Ἡ ἄσκησις καὶ ἡ ἐκπαίδευσις κατέστησαν ταχυβόλα σχεδὸν τὰ πυροβόλα τῶν θωρηκτῶν τύπου «Ὕδρας», ἅτινα ἔβαλον κατὰ τὰς ἀσκήσεις τοῦ παρελθόντος θέρους μίαν βολὴν κατὰ δύο λεπτὰ ἀπέναντι τῆς μιᾶς βολῆς κατὰ δέκα λεπτά, ἣν ἔβαλον πρότερον. Τῆς τοιαύτης συστηματικῆς ἐργασίας ἠγήθη ἡ Ἀγγλικὴ ναυτικὴ ἀποστολή, πρὸς τὸν ἀρχηγὸν καὶ τὰ μέλη τῆς ὁποίας ἀπονέμω δημοσίᾳ, τὰς εὐχαριστίας μου διά τε τὴν διηνεκῆ ἐπιμέλειάν των καὶ διὰ τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἐπέδειξαν ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ κατὰ τὰς τελευταίας περιστάσεις. Δύναμαι νὰ βεβαιώσω προσέτι τὴν Βουλήν, ὅτι τὸ φρόνημα τῶν ἐπιτελείων τοῦ ναυτικοῦ καὶ τῶν πληρωμάτων τοῦ ἐνεργοῦ ναυτικοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐφεδρικῶν πληρωμάτων εἶναι ἀκμαῖον.

ΑΙ ΝΑΥΤΙΚΑΙ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΛΕΜΩΝ

Η ΑΞΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ

Αἱ ἀγοραὶ τῶν πολεμικῶν, εἰς ἃς προέβη τελευταίως ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἐγένοντο ἀλλεπάλληλοι. Ἓν μικρὸν καταδρομικὸν καὶ τέσσαρα ἀντιτορπιλλικὰ ἀγορασθέντα ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀτμάκατοι, ἀγορασθεῖσαι ἐν Γερμανίᾳ, ἐπιβεβαιοῦν τὴν πρόθεσιν αὐτῆς ὅπως μετάσχῃ ἐνεργῶς εἰς τὴν βαλκανικὴν σύρραξιν. Δὲν εἶνε λοιπὸν ἄσκοπον νὰ σημειώσωμεν τὴν ἀξίαν τοῦ ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ.

Ὁ ἑλληνικὸς στόλος δὲν δύναται νὰ συγκριθῇ πρὸς οὐδένα τῶν

μεγάλων στόλων, ἔχει ὅμως ἓν πλεονέκτημα, τὸ ὁμοιογενές. Ἐν πρώτῃ γραμμῇ ἔχει τρία θωρηκτὰ τὰ «Ψαρά», τὰς «Σπέτσας» καὶ τὴν «Ὕδραν», ἅτινα ἐναυπηγήθησαν τὸ 1889 καὶ τὸ 1890. Εἶναι καλῶς ἐξωπλισμένα διὰ τὸν ἐκτοπισμόν των (5000 τόννων): τρία τηλεβόλα τῶν 270 χιλιοστομέτρων· πέντε τῶν 150, ἓν τῶν 100, ὀκτὼ τῶν 65, τέσσαρα τῶν 47, καὶ δέκα ἓξ τῶν 37, μετὰ τριῶν τορπιλλοβλητικῶν σωλήνων· ἐκτὸς τούτων ἔχουσι καλοὺς θώρακας 30 ἑκατοστομέτρων πάχους εἰς τὸ διάζωμα καὶ τὰ πυροβολεῖα τῶν μεγάλων τηλεβόλων. Ἡ ταχύτης των εἶνε 17 κόμβων, τὸ δὲ πλήρωμα ἑκάστου ἀποτελεῖται ἐκ 440 ἀνδρῶν, περιλαμβανομένων τῶν ἀξιωματικῶν. Ὑπέστησαν μεταρρυθμίσεις, αἵτινες τὰ ἀνεκαίνισαν.

Μονὰς ἀνοικτῆς θαλάσσης μεγίστης ἀξίας εἶνε τὸ θωρηκτὸν καταδρομικὸν «Γεώργιος Ἀβέρωφ», ὅπερ καθειλκύσθη τῷ 1910. Ἔχει ἐκτοπισμὸν 10,000 τόνων καὶ φέρει τέσαρα τηλεβόλα τῶν 234 χιλιοστομέτρων, ὀκτὼ τῶν 190 καὶ 16 τῶν 76. Ἐκτὸς τούτων φέρει τρεῖς βλητικοὺς σωλῆνας ὑποβρυχίων τορπιλλῶν. Ἔχει θώρακα 180 χιλιοστομέτρων πάχος εἰς τὸ θωράκιον τοῦ κυβερνήτου, 200 χιλιοστομέτρων πάχος εἰς τὸ διάζωμα καὶ εἰς τὰς θέσεις τοῦ βαρέος πυροβολικοῦ καὶ 180 χιλιοστομ. πάχος εἰς τὰς θέσεις τῶν μέσων τηλεβόλων. Ἡ ταχύτης του εἶνε 23 κόμβων, τὸ δὲ ἐπιτελεῖον μετὰ τοῦ πληρώματος ἀνέρχεται εἰς 550 ἄνδρας. Ἐστοίχισεν 27 ἑκατ. φρ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐσχάτως ἀγορασθὲν μικρὸν σκάφος, ὅπερ προωρίζετο κατ' ἀρχὰς διὰ τὴν Κίναν, ὀνομάζεται Σαοχὼ καὶ καθειλκύσθη πρὸ ἑνὸς ἔτους. Ἔχει ἐκτόπισιν 2800 τόνων καὶ εἶνε ὡπλισμένον μὲ δύο τηλεβόλα τῶν 152 χιλιοστομέτρων, τέσσαρα τῶν 102, δύο τῶν 76, ἓξ τῶν 47, δύο τῶν 37, ἐκτὸς δὲ τούτων φέρει καὶ δύο τορπιλλοβλητικοὺς σωλῆνας. Ἔχει ταχύτητα 20 κόμβων καὶ πλήρωμα ἐκ 270 ἀνδρῶν.

Κατόπιν ἔρχεται σειρὰ ὀκτὼ ἀντιτορπιλλικῶν, τοῦ ἰδίου τύπου: ἡ Θύελλα, ἡ Ναυκρατοῦσα, ἡ Λόγχη, ἡ Σφενδόνη, ἡ Νίκη, ἡ Δόξα, ἡ Ἀσπὶς καὶ τὸ Βέλος, ἐκτοπίσματος ἕκαστον 410 τόννων, διανύοντα 31 κόμβους καθ' ὥραν φέρουσι δύο τηλεβόλα τῶν 76 χιλιοστομέτρων καὶ τέσσαρα τῶν 57 καὶ 2 τορπιλλοβλητικοὺς σωλῆνας.

Εἰς τὰ ὀκτὼ ταῦτα ἀντιτορπιλλικὰ δέον νὰ προστεθοῦν 2 μεγαλύτερα ἀντιτορπιλλικὰ ἡ «Νέα Γενεὰ» καὶ ὁ «Κεραυνὸς» καὶ τὰ 4 προσφάτως ἀγορασθέντα ἐν Ἀγγλίᾳ, ἅτινα κατ' ἀρχὰς προωρίζοντο διὰ τὴν Ἀργεντινὴν δημοκρατίαν καὶ ἔφερον τὰ ὀνόματα, ***Σὰν Λονί, Σάντα Φέ, Σαντιάγκο*** καὶ ***Τουκούμαν***.

Τὰ 4 νέα ἀντιτορπιλλικὰ ὠνομάσθησαν: «Λέων», «Πάνθηρ» «Ἀετὸς» καὶ Ἱέραξ».

Κατεσκευάσθησαν εἰς τὸ ἀγγλικὸν ναυπηγεῖον Κάμελ-Λέερ διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἀργεντινῆς Κυβερνήσεως. Εἶχον ἤδη παραληφθῇ τὰ τρία ἐξ αὐτῶν ὑπὸ ἐπιτροπῆς 40 ἀξιωματικῶν τῆς Ἀργεντινῆς Δημοκρατίας καὶ παρελαμβάνετο τὸ 4ον ὅταν μετέβη πρὸς ἀγοράν των ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κ.κ. Τυπάλδου πλωτάρχου, Λεοντοπούλου ἐπιναυπηγοῦ καὶ Πάτση ὑποπλοιάρχου. Ἔχουσιν ἐκτόπισμα 1055 τόννων ἕκαστον, μῆκος 293 ποδῶν, πλάτος 28, βάθος 17 καὶ ταχύτητα 32 μιλλίων. Ἡ δύναμις τῶν μηχανῶν των εἶνε 23 χιλιάδων ἵππων μὲ 5 λέβητας, τοῦ ἑνὸς θερμαινομένου διὰ πετρελαίου.

Ὁ ὁπλισμός των ἀποτελεῖται ἀπὸ 4 ταχυβόλα τῶν 120 χιλιοστομέτρων καὶ 50 διαμετρημάτων μήκους καὶ 4 τορπιλλοβλητικοὺς σωλῆνας 53 ἑκατοστομέτρων.

Ἡ τιμὴ ἑκάστου ἐξ αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς 149,000 λίρας εἶνε δὲ ταῦτα τὰ μεγαλείτερα ἀντιτορπιλλικὰ ὅλων τῶν στόλων τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

*Τὸ νέον Δρήδνωτ τῆς Ν. Ἑλλάδος**

Τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον τῆς Ἑλλάδος, κατόπιν μελέτης εἰδικῶν ἐπιτροπῶν, ἀπεφάσισεν τὴν τροποποίησιν τοῦ παραγγελθέντος τύπου θωρηκτοῦ, ὥστε τοῦτο νὰ καταστῇ ἰσχυρότερον ἀπὸ ἐπιθετικῆς καὶ ἀμυντικῆς ἀπόψεως καὶ μεγαλειτέρας ταχύτητος. Τὸ τροποποιηθὲν θωρηκτὸν ἔσται σύμφωνον πρὸς τὰς νεωτέαας ναυτικὰς ἀνάγκας. Οὕτω τὸ νέον θωρηκτόν, τύπου Δρήτνωτ θὰ ἔχῃ ἐκτόπισμα 19,500 τόννων ἀντὶ τῶν 13,000 τοῦ παραγελθέντος, ὀκτὼ πυροβόλα τῶν 356 ἀντὶ τῶν ἓξ εἰς τέσσαρας πύργους καὶ τὸ διάμηκες, δώδεκα πυροβόλα τῶν 150 ἀντὶ τῶν ὀκτὼ καὶ 13 τῶν 76 ἀντὶ τῶν ὀκτώ. Ἡ θωράκισις αὐξάνεται εἰς 254 χιλιοστὰ ἀπὸ 228. Ἡ ταχύτης εἰς 23 μίλλια ἀντὶ 21 καὶ 5 διὰ 40.000 ἵππων καὶ τριῶν στροβίλων καὶ ἑλίκων. Ὁ νέος τύπος εἶναι πολὺ ἰσχυρότερος ὑπὸ τὴν ἐπιθετικὴν καὶ ἀμυντικὴν δύναμιν τοῦ πρό τινων μηνῶν παραγγελ-

(*) Ἐν Χίῳ καὶ Μυτιλήνῃ γίνονται σοβαροὶ ἔρανοι δι' ἀγορὰν ἑνὸς Ὑπερδρήτνωτ.

θέντος. Τὰ συμβόλαια ὑπεγράφησαν ἐν Ἀθήναις μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ οἴκου Βουλκάν.

Ὁ ἀσύρματος τοῦ οὕτω τροποποιουμένου θωρηκτοῦ θὰ ἔχῃ δύναμιν ἐντάσεως πλέον τῶν χιλίων χιλιομέτρων, ἀντὶ τῶν 700 τοιούτων τοῦ ἀρχικῶς παραγγελθέντος.

Τὸ ἤδη κατασκευαζόμενον Ὑπερδρήτνωτ τῆς Ἑλλάδος δύναται νὰ ὀνομασθῇ ὁ Βασιλεὺς τῆς θαλάσσης, διότι θὰ ἔχῃ τὸ ρεκὸρ τῆς μεγαλειτέρας βολῆς καὶ τῆς μεγαλειτέρας ἀποστάσεως τοῦ βάλλειν, (τηλεβόλα μὲ ὀβίδας βάρους 600 κιλομ.ἐκσφενδονιζομένας ἀπὸ ἀποστάσεως 12,000 μέτρων πρὸς διάτρησιν θώρακος 300 χιλιοστομέτρων πάχους), ἐνῷ οἱ μέχρι σήμερον Γίγαντες «Γαλλία» καὶ «Παρίσιοι» ἔχουν ὀβίδας βάρους 400 κιλ. καὶ δύναμιν ἐξ ἀποστάσεως 9.000 μέτρων διὰ τὴν διάτρησιν τοῦ ἰδίου θώρακος.

*
* *

Ὁ ἑλληνικὸς στόλος κατέχει ἓν ὑποβρύχιον τοῦ τύπου Λαμπὲρ, ναυπηγηθὲν ἐν Γαλλίᾳ, τὸν «Δελφῖνα» ἐκτοπίσματος 310 τόννων εἰς τὴν ἀνάδυσιν καὶ διανύον 14 κόμβους ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν. Εἶνε ὡπλισμένον μὲ 5 τορπιλλοβλητικοὺς σωλῆνας.

Τὰ ἄλλα σκάφη τὰ φερόμενα ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ στόλου δὲν ἔχουσι στρατιωτικὴν ἀξίαν. Εἶναι πρόσκοποι ναυπηγηθέντες ἀπὸ τοῦ 1879 μέχρι τοῦ 1883, τέσσαρες κανονιοφόροι ἀπὸ τοῦ 1857 μία κανονιοφόρος ἀπὸ τοῦ 1881 καὶ δύο κανονιοφόροι λέμβοι τοῦ 1881 μέχρι τοῦ 1885, μεταγωγικὰ παλαιὰ καὶ ἄλλα σκάφη παλαιοῦ τύπου. Τινὰ ἐκ τῶν σκαφῶν τούτων φέρουσι πυροβόλα ἀμφιβόλου ἀποτελεσματικότητος.

Ἐν συνόψει ὡς μαχίμους μονάδας, ὁ Ἑλληνικὸς στόλος ἀριθμεῖ 3 θωρηκτά, 1 καταδρομικὸν θωρηκτόν, 1 καταδρομικὸν θωρακισμένον, 12 ἀντιτορπιλλικὰ καὶ 1 ὑποβρύχιον.

Τὸ καταστατικὸν τῶν πληρωμάτων κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐκυμαίνετο μεταξὺ 4000 καὶ 4900 ἀνδρῶν, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἀξιωματικῶν, οἵτινες ἀνέρχονται εἰς 400.

Τὰ πληρώματα περιλαμβάνουν 110 ὑπαξιωματικοὺς καὶ 2500 ναύτας, δοκίμους κτλ.

Ὁ ναυτικὸς προϋπολογισμὸς ἦτο 11.984.076 δραχμὰς τῷ 1911 καὶ 8.517.206 δραχμὰς τῷ 1912.

Ο ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

Ὁ Ὀθωμανικὸς στόλος ἔχει ὑπὸ κατασκευὴν ἐν Ἀγγλίᾳ ἓν θωρηκτὸν 21,000 τόννων καὶ ἓν καταδρομικὸν θωρηκτὸν τὸ «Δράμα» 3800 τόννων, ὅπερ, κατασκευασθὲν ὑπὸ τῆς Ἰταλίας, δὲν παρεδόθη. Τὰ δύο σκάφη ἀποτελοῦσι μονάδας, αἵτινες ἐν τῇ ἐνεστώσῃ περιστάσῃ ἠδύναντο νὰ τῷ παράσχωσι μεγάλας ὑπηρεσίας.

Τὸ Τουρκικὸν ναυτικὸν διαθέτει ἤδη 7 θωρηκτά, 3 μὲν β΄ τάξεως καὶ 4 γ΄ τάξεως. Εἰς τὰ πρῶτα καταλέγεται τὸ «Μεσουδιὲ» κατασκευασθὲν τῷ 1874 καὶ μετασκευασθὲν 30 ἔτη βραδύτερον. Ἔχει ἐκτόπισιν 9,140 τόννων, φέρει δύο τηλεβόλα τῶν 240, δώδεκα τῶν 150, δεκατέσσαρα τῶν 76 καὶ δέκα τῶν 57, ἔχει δὲ θώρακα 305 χιλιοστομέτρων πάχους. Τὰ δύο ἄλλα θωρηκτὰ τῆς β΄ τάξεως εἶναι τὰ πρό τινων ἐτῶν παρὰ τῆς Γερμανίας ἀγορασθέντα. Ὠνομάζοντο «Ἐκλέκτωρ Φρειδερῖκος Γουλιέλμιος» καὶ «Βάϊσεμβεργ» ὀνομάζονται ἤδη «Χαϊρεδδὶν Βαρβαρόσας» καὶ «Τουργούτ Ρεΐς». Κατεσκευάσθησαν τῷ 1891 μετεσκευάσθησαν δὲ κατόπιν. Ἐκτοπίζουν 10,000 τόννους, διανύουσι 20 κόμβους καὶ φέρουσιν ἕκαστον ἓξ τηλεβόλα τῶν 280 εἰς ἀξωνικοὺς πύργους, ὀκτὼ τῶν 105 καὶ ὀκτὼ τῶν 88, πρὸς δὲ τρεῖς ὑποβρυχίους τορπιλλικοὺς σωλῆνας. Ὁ θώραξ των ἔχει κατὰ τὰ πλευρὰ πάχος 40 ἑκατοστομέτρων.

Τὰ δύο ταῦτα σκάφη εἶνε τὰ καλλίτερα τοῦ στόλου.

Τὰ τέσσαρα θωρηκτὰ τῆς γ΄. τάξεως ἔχουσιν ἐκτόπισιν ἀπὸ 9440 μέχρι 4690 τόννων.

Καθελκύσθησαν ἀπὸ τοῦ 1867 μέχρι τοῦ ἔτους 1870, μετεσκευάσθησαν δὲ τῷ 1907. Φέρουσι πάντα τηλεβόλα τοῦ αὐτοῦ διαμετρήματος ἤτοι 4 τῶν 150 (ἐκτὸς τοῦ Ἀσάρη-Τεβφὶκ φέροντος 3 μόνον) 6 τῶν 75 καὶ 19 τῶν 57. Ὁ θώραξ των ἔχει πάχος 13—20 ἑκ.

Ὑπάρχουσιν ἐπίσης δύο σχετικῶς νέα καταδρομικὰ θωρηκτὰ κατασκευασθέντα τῷ 1903 καὶ διανύοντα 22 κόμβους. Τούτων τὸ «Χαμηδιὲ» ἔχει ἐκτόπισιν 3800 τόννων. Φέρουσι ἀμφότερα ἀνὰ 2 τηλεβόλα τῶν 150, 8 τῶν 120, 6 τῶν 47 καὶ 2 τορπιλλοβλητικοὺς σωλῆνας. Τὸ «Χαμηδιὲ» εἶναι σκάφος ἰσχυρόν.

Τὰ τορπιλλικὰ σκάφη εἶνε ἀρκετὰ τὸν ἀριθμὸν, τὰ πλεῖστα δ' αὐτῶν νεωτέρου τύπου.

Ὑπάρχουσιν ἐν πρώτοις τρία πρόσκοπα τορπιλλικὰ ὧν τὸ «Πελίγκι Δεργιά», χρονολογούμενον ἀπὸ τοῦ 1890, ἐκτοπίζει 900 τόνους καὶ διανύει 19 κόμβους, τὰ δὲ δύο ἄλλα καθελκυσθέντα τῷ 1906 ἐκτο-

πίζουσι 708 τόννους καὶ διανύουσι 23 κόμβους. Καὶ τὰ τρία ἔχουσι τὸν αὐτὸν ὁπλισμὸν ἤτοι 2 τηλεβόλα τῶν 100, ἓξ τῶν 57 καὶ 3 τορπιλλοβλητικούς σωλῆνας.

Τὰ ἀντιτορπιλλικὰ εἶναι 9 τὸν ἀριθμόν. Ἐν κατασκευασθὲν τῷ 1894 ἐκτοπίζει 270 τόννους καὶ διανύει 25 κόμβους. Τὰ ὀκτὼ ἄλλα ὑπάγονται εἰς δύο κατηγορίας ἐκ 4 ἑκάστης. Τὰ τῆς πρώτης κατηγορίας καθελκυσθέντα τῷ 1906—1908 ἐκτοπίζουσι 300 τόννους καὶ ἔχουσι ταχύτητα 28 κόμβων. Τὰ τῆς δευτέρας καθειλκύσθησαν τῷ 1910, ἐκτοπίζουσι 670 τόννους καὶ διανύουσι 36 κόμβους.

Τὰ τορπιλλικὰ εἶναι ἐν ὅλῳ 12. Ὀκτὼ αὐτῶν εἶναι τοῦ αὐτοῦ τύπου. Ἐκτοπίζουσι 160 τόννους, ἔχουσι ταχύτητα ἀπὸ 19—20 κόμβους, 1—2 σωλῆνας τορπιλλοβλητικούς. Τὰ λοιπὰ 4 νεώτερα, τὰ κατασκευασθέντα τὸ 1906 διανύουσι 26 κόμβους, ἔχουσι δὲ ἀνὰ 3 σωλῆνας τορπιλλοβλητικούς.

Ὁ τουρκικὸς στόλος διαθέτει πλεῖστα σκάφη ἀμυντικὰ 1 κανονιοφόρον 500 τόννων. 9 τῶν 310 τόννων καὶ ἓξ τῶν 185 —ἡλικίας πέντε ἕως ἓξ ἐτῶν— καὶ ἄλλα βοηθητικὰ σκάφη, τέσσαρας θαλαμηγοὺς καὶ 5 μεταγωγικά.

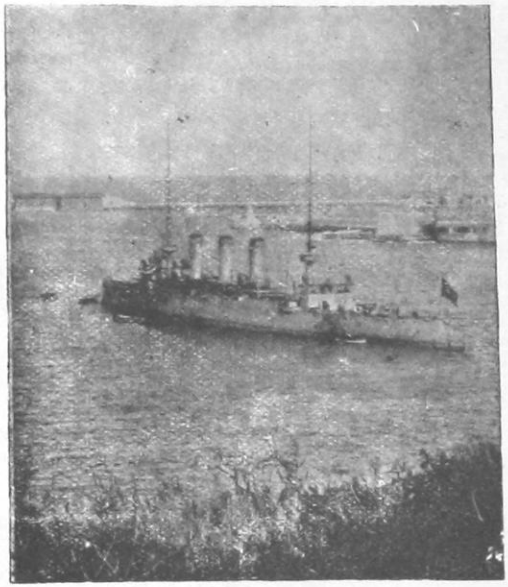
Ὁ ναυτικὸς προϋπολογισμὸς τοῦ 1910—1911 ἀνήρχετο εἰς 37,260,000 φρ. τακτικὰ ἔξοδα μετὰ δὲ ιῶν ἐκτάκτων εἰς φρ. 38,760,000. Ἀλλ' ὁ κατὰ τῆς Ἰταλίας πόλεμος ἐπεβάρυνε κατὰ πολὺ τὸν προϋπολογισμὸν τοῦτον.

Τὰ πληρώματα εἶναι πολλὰ ἰδίᾳ εἰς ἀξιωματικούς. Ὑπάρχουσι 12 ναύαρχοι 9 ἀνώτεροι ἀξιωματικοί, 1184 κατώτεροι ἀξιωματικοὶ καὶ 75 μαθηταὶ ἤτοι ἐν ὅλῳ 1362 ἀξιωματικοὶ ἐπὶ 3200 ὑπαξιωματικῶν καὶ ναυτῶν. Ἐν γενικῇ ἀπόψει ὁ ΤουρκικὸςΣτόλος εἶνε ὑπέρτερος τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς ἀριθμὸν σκαφῶν καὶ τηλεβόλων.

Τὸ περιβόητον ΧΑΜΗΔΙΕ

Ὁ κυβερνήτης του Ρεοὺφ βέης εἶνε ἡλικίας 35 ἐτῶν. Ξανθὸς καὶ ὑψηλὸς ὁμοιάζει μᾶλλον γερμανὸς παρὰ τοῦρκος. Διεκρίνετο πάντοτε διὰ τὴν τόλμην του. Τὸ πλήρωμα τοῦ ***Χαμηδιὲ*** ἀποτελεῖται ἀπὸ 340 ἄνδρας, ἀποφασισμένους ν' ἀποθάνωσιν ὑπὲρ πατρίδος. Τὰ κατορθώματά του ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν τολμηράν του ἔκ τῶν στενῶν ἔξοδον καὶ τὴν διαφυγὴν ἀπὸ τὰ παραμονεύοντα ἑλληνικὰ τορπιλλικά. Κατόπιν ἤρχισεν ἡ δρᾶσίς του μ' ἐκπλήξεις. Ἐβομβάρδισε τὴν Σύρον καὶ ἐγένετο ἄφαντον. Κατόπιν μακρᾶς σιωπῆς ἤρχισε καὶ πά-

λιν νὰ γίνεται λόγος περὶ αὐτοῦ καὶ πλεῖστα ὅσα ἐγράφησαν περὶ συλλήψεως, περὶ καταβυθίσεως αὐτοῦ κλπ. ὅτε αἰφνιδίως ἀνεφάνη ἐν τῇ Ἀδριατικῇ θαλάσσῃ, βομβαρδίζον τὸ ἐν Δυρραχίῳ Σερβικὸν

Τὸ εὔδρομον ΧΑΜΗΔΙΕ

στρατόπεδον, τὸν Ἅγ. Ἰωάννην τῆς Μεδούης καὶ τὸ Ἀλέσσιον. Ὡσαύτως ἐκτύπησε 2 ἑλληνικὰ μεταγωγικὰ πλήρη τροφίμων καὶ ὅπλων τοῦ Σερβ. Στρατοῦ καὶ ἐγένετο πάλιν ἄφαντον. Τὴν δὲ 7 Μαρτίου εὑρίσκετο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἔνθα ὁ κυβερνήτης του Ρεοὺφ βέης ἔσχε συνέντευξιν μετὰ τοῦ Χεδίβου.

Ο ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΣ ΣΤΟΛΟΣ

Ἡ Βουλγαρία κατεσκεύασε τῷ 1898 μικρὸν καταδρομικὸν 720 τόννων, ὀνομαζόμενον «Ναδιέδζα» (Ἐλπίς). Φέρει 2 τηλεβόλα τῶν 100, 2 τῶν 65 καὶ 2 τῶν 47, πρὸς δὲ δύο σωλῆνας τορπιλλοβλητικούς. Εἶνε ἡ μεγαλειτέρα μονὰς τοῦ στόλου της, περιλαμβάνοντος ἐκτὸς αὐτῆς 6 τορπιλλικά, ὧν τὰ τρία χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ 1904, τὰ δὲ ἄλλα ἀπὸ τοῦ 1907. Εἶναι τοῦ αὐτοῦ τύπου, ἐκτοπίζουσιν 100 τόννους, διανύουσιν 26 κόμβους καὶ φέρουσι 2 τηλεβόλα τῶν 47 καὶ 3 τορπιλλοβλητικοὺς σωλῆνας. Ὑπάρχουσιν ἐπίσης 2 θαλαμηγοί, ὧν ἡ μία τροχοφόρος καὶ 13 ἄλλα σκάφη.

Τὸ βουλγαρικὸν ναυτικὸν ἀποτελεῖ τμῆμα ἐξαρτώμενον ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν καὶ διευθυνόμενον ὑπὸ ἑνὸς πλοιάρχου α΄ τάξεως φέροντος δηλαδὴ τὸν μεγαλείτερον βαθμόν. Τὰ πληρώματα περιλαμβάνουσιν 69 ἀξιωματικοὺς καὶ ὑπαλλήλους τοῦ ναυτικοῦ τμήματος καὶ 1010 ἄνδρας.

Ὁ προϋπολογισμὸς ἀνερχόμενος τῷ 1906 εἰς 868000 φρ., ὑπερέβη τῷ 1908 τὸ ἑκατομμύριον, ὑπεβιβάσθη δὲ πέρυσιν εἰς 628,462 φρ.

Η ΚΑΤΑΒΥΘΙΣΙΣ ΤΟΥ «ΦΕΤΧΙ-ΜΠΟΥΛΕΝΤ»

ἐν τῷ λιμένι τῆς Θεσσαλονίκης.

Ἡ πρώτη ἀναγγελία τῆς ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ τορπιλλικοῦ καταβυθίσεως τοῦ «Φέτχι-Μπουλὲντ» ἐγένετο διὰ τοῦ ἑξῆς τηλεγραφήματος:

Αἰκατερίνη, 19 Δεκεμβρ. 1912, ὥρα 1 π. μ.— Ἐσπέραν χθὲς Πέμπτην ἐτορπιλλίσαμεν ἐπιτυχῶς τουρκικὸν θωρηκτὸν «Φέχτι-Μπουλὲντ» εἰς λιμένα Θεσσαλλονίκης. Πλοῖον βυθιζόμενον ἔκλινε δεξιά, πλήρωμα καὶ πλοῖον ἡμῶν ἀβλαβές.

Ἐκεῖθεν κατεπλεύσαμεν εἰς Αἰκατερίνην.

Κυβερνήτης τορπιλλοβόλου Π
Ν. Βότσης

Πᾶσαι αἱ ξέναι ἐφημερίδες ἐξαίρουσι ὡς μέγα τὸ κατόρθωμα τοῦ Ἑλληνικοῦ τορπιλλοβόλου καὶ ἐπαινοῦσιν αὐτὸ

ὡς ἀνώτερον τοῦ κατορθώματος τοῦ ἰταλοῦ Μίλο, ὅστις ἔπλευσε τὰ στενὰ τῶνΔαρδανελλίων εἰς ἀπόστασιν 6 χιλιομέτρων. Τὸ Ἑλληνικὸν τορπιλλοβόλον ἔπλευσεν 12 ὁλόκληρα μίλλια ἐν μέσῳ τορπιλλῶν, ὑφάλων καὶ ὑδάτων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ριχῶν, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τὰ διασταυρούμενα φῶτα τῶν ἠλεκτρικῶν προβολέων τῶν φρουρίων τοῦ Καρᾶ Μπουρνοῦ. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐξαρθῇ, εἶνε ἡ μεθοδικότης τῆς ἐνεργείας, καὶ ἡ ἀποφαστικότης τοῦ πληρώματος. Ἐπλησίασε τὸ τουρκικὸν πλοῖον μόνον εἰς ἀπόστασιν 150 μ. καὶ ἔρριψε 3 τορπίλλας ἐκ τῶν ὁποίων αἱ 2 ἐπέτυχον, χωρὶς νὰ βλάψῃ ἕτερον ξένον πλοῖον ἐκ τῶν πλησίον ἠγκυροβολημένων, πρᾶγμα ὅπερ ἀποδεικνύει τὴν προσοχὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχραιμίαν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ τοῦ πληρώματος.

Ἅμα τῇ καταβυθίσει τοῦ σκάφους οἱ ναῦται καὶ οἱ ἐντὸς τοῦ σκάφους εὑρισκόμενοι ἀξιωματικοὶ ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τινὲς μὲν ἐπνίγησαν, ἄλλοι δὲ κολυμβῶντες καὶ ἄλλοι ἐπιβάντες τῶν λέμβων τοῦ τελωνείου, τοῦ λιμεναρχείου καὶ τῆς ἀστυνομίας κατώρθωσαν νὰ διασωθῶσι.

Παρασημοφορία ἐπὶ ἀνδραγαθίᾳ

Ἐζητήθη παρὰ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως ΓΕΩΡΓΙΟΥ ἔγκρισις περὶ παρασημοφορίας τοῦ κυβερνήτου τοῦ ὑπ' ἀριθ' 11 τορπιλλοβόλου, ὑποπλοιάρχου κ. Ν. Βότση, «ἐπὶ ἀνδραγαθίᾳ ἐν πολέμῳ».

Ὁ Βότσης, νέος Κανάρης

Ὁ Γαλλικὸς Τύπος ἀσχολούμενος μὲ τὸ ναυτικὸν κατόρθωμα τοῦ ὑποπλοιάρχου κ. Ν. Βότση ὁμολογεῖ ὅτι ἀποτελεῖ ἐποποιΐαν ἡ μυθικὴ ἀνδρεία του καὶ προσθέττει μίαν νέαν σελίδα δόξης εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ναυτικόν.

Ὁ «Κῆρυξ τῆς Νέας Ὑόρκης» ἀναφέρει ἐν ἐκτενεστάτῃ

Ὁ πλοίαρχος
Ν. ΒΟΤΣΗΣ
Ὁ τορπιλλήσας τὸ Τουρκικὸν θωρηκτὸν "Φέτχι Μπουλὲντ„ εἰς τὸν λιμένα τῆς Θεσσαλονίκης.

Ὁ κ. **ΔΟΥΣΜΑΝΗΣ**
Κυβερνήτης τοῦ "ΑΒΕΡΩΦ„

περιγραφῇ μετὰ θαυμασμοῦ τὰς λεπτομερείας τοῦ μοναδικοῦ ἡρωϊκοῦ ἐγχειρήματος. Ὁ «Χρόνος» τῶν Παρισίων, λέγει ὅτι ὁ κ. *Βότσης* ἀνεδείχθη *νέος Κανάρης*.

Η ΜΕΓΑΛΗ καὶ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΗ ΝΑΥΜΑΧΙΑ τῆς 5 Ἰανουαρίου 1913.

Ὁ Τουρκικὸς στόλος, εὑρίσκων ὅτι μέρος τῶν πολεμικῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου ἦτο ἀπησχολημένον μὲ τὴν καταδίωξιν τοῦ ἐκ τῶν στενῶν λάθρᾳ καὶ ἐν ὥρᾳ νυκτὸς ἐξελθόντος Τουρκικοῦ θωρηκτοῦ «Χαμηδιὲ» ἀπεφάσισε νὰ ἐκπλεύσῃ τῶν Δαρδανελλίων καὶ νὰ συνάψῃ ναυμαχίαν.

Ὁλόκληρος ὁ Τουρκικὸς στόλος εὑρίσκων ἐλεύθερον τὸ πέλαγος, ἔπλευσε νοτίως τῶν στενῶν περὶ τὰ τριάκοντα μίλλια, τῶν πολεμικῶν Ἑλληνικῶν σκαφῶν, ἅτινα περιεφέροντο πλησίον τῶν Δαρδανελλίων, τραπέντων εἰς φυγὴν καὶ κρυβέντων ἐπὶ σκοπῷ εἰς διάφορα σημεῖα.

Ὅταν δὲ ὁ Τουρκικὸς στόλος εὑρίσκετο μεταξὺ τῶν νήσων Ἴμβρου καὶ Λήμνου, ἐνεφανίσθη αἰφνιδίως ὁ καιροφυλακτῶν Ἑλληνικὸς στόλος μὲ τὸν «Ἀβέρωφ» ἐπὶ κεφαλῆς συνοδευόμενον ὑπὸ τῶν τριῶν θωρηκτῶν «Σπέτσαι», «Ὕδρα» καὶ «Ψαρά», τῶν τεσσάρων ἀνιχνευτικῶν «Λέοντος», «Πάνθηρος», «Ἱέρακος» καὶ «Ἀετοῦ», καὶ ἐπετέθη διὰ σφοδροῦ κανονιοβολισμοῦ κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ στόλου,

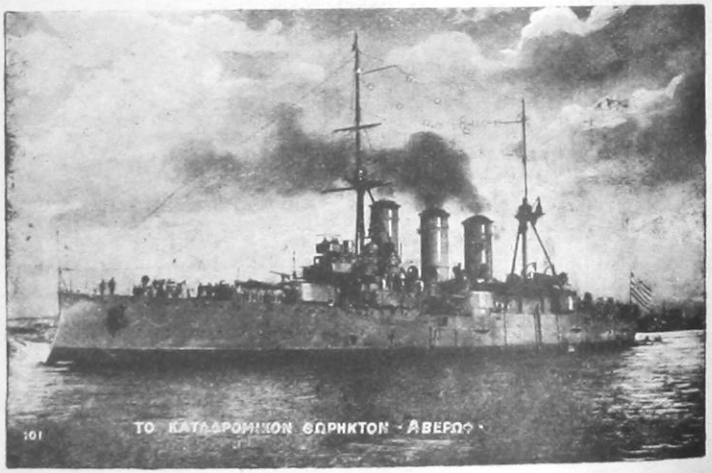
Ἡ ψυχραιμία τοῦ Ναυάρχου Κουντουριώτη ἐξέπληξε τοὺς πάντας, ἰδίᾳ δὲ τὸν ἄγγλον πολεμικὸν ἀνταποκριτὴν κ. Δίξων, εὑρισκόμενον ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος. Ὁ δὲ κυβερνήτης τοῦ «Ἀβέρωφ» κ. Δούσμανης, ἀνεδείχθη ἀληθινὸς ἥρως τῆς θαλάσσης εἰς τὴν κρισιμωτέραν στιγμὴν τῆς θυέλλης τῶν ὁμοβροντιῶν καὶ τοῦ ἀνηκούστου πανδαιμονίου, κρότων, φλογῶν, καπνῶν, τελείας κοσμοχαλασιᾶς ἐν πελάγει.

Π. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΗΣ

Ὁ ναύαρχος

Ἀρχηγὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ Στόλου τοῦ Αἰγαίου.

Τὰ Τουρκικὰ πολεμικὰ ταχθέντα, εἰς ναυμαχίαν ἀπήντησαν εἰς τὸ πῦρ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου διὰ γενικῆς ὁμοβροντίας. Καίτοι ἔχοντα τὴν ἀριθμητικὴν ὑπεροχὴν ἔκριναν καλὸν κατόπιν τῆς φοβερᾶς ναυμαχίας νὰ ἐπαναπλεύσωσιν εἰς Δαρδανέλλια. Μετὰ ταῦτα ὁ Τουρκικὸς στόλος ἐπανέπλευσεν ἐντὸς τῶν στενῶν, ὁ δὲ «Ἀβέρωφ» ἐξηκολούθησε περιπολῶν μέχρι τῆς ἀκτῖνος βολῆς τῶν Τουρκικῶν πυροβολείων τῶν ἐπακτίων φρουρίων τοῦ στομίου τῶν στενῶν».

Τὸ μεταγωγικὸν «Ρεσὶτ πασᾶς», μετέφερεν εἰς Κων)πολιν τοὺς τραυματίας ἀξιωματικοὺς καὶ ὁπλίτας τοῦ Τουρκικοῦ στόλου.

———

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ μετὰ τοῦ κ. ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΟΥ

Ὁ εἰς Λῆμνον ἀπεσταλμένος τοῦ «Μεσατζέρο» τῆς Ρώμης ἀπέστειλε πρὸς τὴν ἐφημερίδα του συνέντευξιν, ἣν ἔσχε μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου ναυάρχου κ. Κουντουριώτου τὴν 20 Φεβρουαρίου 1913.

Μένομεν ἐδῶ, εἶπεν ὁ Ἕλλην ναύαρχος, ὅπως ὁ Τουρκικὸς στόλος ἀποφασίσῃ ἐκ νέου νὰ ἐξέλθῃ.

Ὁ ἀνταποκριτὴς ἠρώτησε τότε τὸν ναύαρχον πῶς ἔγεινεν ἡ ἔξοδος τοῦ «Χαμιδιὲ».

—Τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο δύσκολον, ἀπήντησεν ὁ ναύαρχος. Δὲν εἶνε δύσκολον νά γείνῃ καὶ εἰς ἀνέφελον ἀκόμη νύκτα, διότι μία μονὰς δύναται νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν τῶν Ἑλληνικῶν ἀντιτορπιλλικῶν, ὅταν ταῦτα εἶνε ὑποχρεωμένα νὰ περιπολοῦν πρὸ τῶν Δαρδανελλίων εἰς ἀπόστασιν πλέον τῶν δέκα χιλιομέτρων διὰ νὰ εἶνε ἐκτὸς τῆς βολῆς τῶν φρουρίων.

Ὁ ναύαρχος κατόπιν ὡμίλησε διὰ μακρῶν περὶ τοῦ «Ἀβέρωφ». Ἐρωτηθεὶς περὶ τῶν ἐντυπώσεών του ἀπὸ τὸν Τουρκικὸν στόλον, ὁ ναύαρχος εἶπε·

—Τὰ σκάφη φαίνονται καλά.

Κατόπιν ὁ κυβερνήτης τοῦ «Ἀβέρωφ» κ. Δούσμανης ἀφη-

γήθη ἐν λεπτομερείᾳ εἰς τὸν Ἰταλὸν ἀνταποκριτὴν τὰ τῆς δράσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου ἀπ' ἀρχῆς τοῦ πολέμου. Ὁ κ. Δούσμανης ἀνέφερε καὶ τὴν ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς λεπτομέρειαν ὅτι, ἅμα τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ «Χαμηδιὲ» πρὸ τῆς Σύρου ὁ «Ἀβέρωφ» κατῆλθεν ἐκ Λήμνου καὶ ἐπὶ δύο ἡμέρας περιεπόλει ἀνὰ τὸ Αἰγαῖον, ἐπιστρέψας εἰς Μοῦδρον τὴν 4 Ἰανουαρίου 1913, προλαβὼν τὴν μεγάλην ναυμαχίαν τῆς ἐπιούσης.

Ὁ ἀτρόμητος Διοικητὴς τοῦ «Χαμηδιὲ» πλοίαρχος ***ΡΕΟΥΦ Βέης***

ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΑ

Ὁ Βουλγαρικὸς στρατὸς διῃρέθη εἰς τρεῖς στρατιάς. Τούτων ἡ πρώτη διοικουμένη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ Ἰβάνωφ, εὑρίσκετο εἰς τὸ κέντρον, περιλαμβάνουσα τὰς μεγαλειτέρας δυνάμεις τοῦ Βουλγαρικοῦ στρατοῦ, δηλαδὴ 200,000 ἄνδρας. Ἀνατολικῶς αὐτῆς εὑρίσκετο ἡ τρίτη στρατιὰ ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Δημητρῆεφ καὶ πρὸς Δυσμὰς τὰ Σερβοβουλγαρικὰ σύνορα παρὰ τὸ Κιουστεντίλι ἡ β΄ στρατιὰ μὲ ἀρχηγὸν τὸν στρατηγὸν Κουτίνσεφ, ἐκ 45000 ἀνδρῶν δρῶσα ἀπὸ κοινοῦ μὲ Σερβικὰς δυνάμεις. Ἀπὸ τῆς 26 7)βρίου 1912 τὰ πρὸς τὴν Ῥοδόπην στρατεύματα διῆλθον τὰ βουλγαρικὰ σύνορα διευθυνόμενα πρὸς τὴν Ἀδριανούπολιν. Ἀλλὰ στραφέντα πρὸς τὰ δεξιὰ ὤδευσαν κατὰ τοῦ Μουσταφᾶ πασᾶ. Καθ' ὁδὸν κατέλαβον τὸ Κούρτκιοϊ, ἠπειλεῖτο δὲ πλέον σοβαρῶς ὁ Μουσταφᾶς πασᾶς. Τὸ πρωῒ τῆς Παρασκευῆς, 28 ἰδίου, ἐγένετο ἔφοδος κατὰ τῶν ὀχυρωμάτων κατέλαβον δὲ τέσσαρα μεγάλα τηλεβόλα Κρουὺπ καὶ ἕνδεκα πεδινά. Τὴν 11ην π. μ. ἐγένετο αἱματηρὰ μάχη μεταξὺ τῶν δύο ἱππικῶν, καθ' ἣν ἔλαβε μέρος σύνταγμα βουλγαρικὸν ἐκ 1100 ἱππέων καὶ δύο τουρκικὰ ἐκ 200. Ἀποτέλεσμα τῆς μάχης ταύτης, καθ' ἣν ἔπεσαν πολλοὶ Βούλγαροι, ἦτο ἡ κατάληψις τοῦ Μουσταφᾶ πασᾶ.

Ἡ πόλις μετενωμάσθη Φερδινάνδοβον. Ἀμέσως δὲ τὴν ἰδίαν ἑσπέραν προσωπικὸν ἀπελθὸν ἐκ Σόφιας διωργάνωσε τὴν σιδηροδρομικὴν συγκοινωνίαν. Συγχρόνως καὶ τὰ ἄλλα βουλγαρικὰ σώματα προήλαυνον πρὸς Β. Α. μὲν καταλαμβάνοντα τὸ Τύρναβον, πρὸς νότον δὲ ἐν Μακεδονίᾳ μέχρι τῆς Ἐγρῆ Παλάγκας καὶ τῆς Ἄνω Τζουμαγιᾶς. Μετὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Μουσταφᾶ πασᾶ καὶ τοῦ Τυρνάβου οἱ Βούλγαροι ἅπασας αὐτῶν τὰς προσπαθείας συνεκέντρωσαν κατὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν. Ἐναντίον

τῆς Ἀδριανουπόλεως ὥδευσαν ἐκ δύο σημείων, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἀκολουθοῦντες τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ Ἔβρου, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἀκολουθοῦντες τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ Τούντζα, κειμένου ἀνατολικώτερον. Αἱ προελαύνουσαι αὗται βουλγαρικαὶ δυνάμεις ὑπελογίζοντο εἰς 120 περίπου τάγματα πεζικοῦ καὶ ἱππικοῦ συνοδευόμενα ὑπὸ τῶν ἀναγκαιούντων πυροβόλων. Κατά τινας μάλιστα εἰδήσεις οἱ βούλγαροι εἶχον μεθ' ἑαυτῶν καὶ τηλεβόλα πολιορκίας, τοῦτο δὲ ἔδιδε τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ἐν περιπτώσει δὲν ἀποσυρθῶσι ἐγκαίρως εὐθὺς μετὰ τὴν μάχην θὰ πολιορκήσωσι τὴν Ἀδριανούπολιν. Ὁ στρατὸς οὗτος, ἀπὸ τὰς 25 7)βρίου εἶχε φθάσει εἰς ἀπόστασιν 1-1 1/2 ὥρας πρὸ τοῦ Καραγὰτστοῦ σταθμοῦ τῆς Ἀδριανουπόλεως, καταλαβὼν δύο ὀχυρώματα ἐκτῶν 17, ἅτινα προφυλάσσουσι τὴν Ἀδριανούπολιν. Ἀπὸ τῆς ἑπομένης δὲ 26 7)βρίου, σφοδραὶ ἤρχισαν συναπτόμεναι μάχαι πρὸς τὸ μέρος μεταξὺ 40 Ἐκκλησιῶν καὶ Τούντζα. Μέχρι τῆς μεσημβρίας τῆς Πέμπτης δὲν εἶχε γνωσθῇ, ἂν ἡ Βουλγαρικὴ μεραρχία ἡ ὁδεύουσα ἐκ τοῦ Μουσταφᾶ πασᾶ συνηντήθη μετὰ τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων καὶ συνῆψε τακτικὴν μάχην. Ἠγνοεῖτο δὲ εἰσέτι ἡ ἔκβασις καὶ τῆς μεταξὺ Σμράντα Ἐκκλησιῶν καὶ Τούντζας σαναπτομένης μάχης, τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου μὴ προβάντος εἰς οὐδεμίαν ἕως τότε ἐπίσημον κοινοποίησιν. Ἐπίσης οὐδὲν ἐγνώσθη καὶ περὶ τῆς μάχης, ἥτις ἐξηκολούθει ἀπὸ τῆς 25ης ἐν Ἀρναούτκιοϊ, κειμένῳ ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς ὄχθης τοῦ Τούντζα. Ἀπὸ τῆς μεσημβρίας ὅμως τῆς Πέμπτης 27 ἰδίου ἤρχισε διαδιδομένη καὶ πρὸς τὸ ἑσπέρας διεπιστώθη καὶ ἐπισήμως ἡ ὑποχώρησις τῶν ὀθωμανικῶν στρατευμάτων ἀπὸ τὸ πρὸς τὸ 40 Ἐκκλησίας μέρος τοῦ μετώπου τῆς μάχης καὶ ἡ γενικὴ ἐπίθεσις τοῦ βουλγαρικοῦ στρατοῦ καθ' ὅλην τὴν ἀμυντικὴν γραμμὴν Ἀδριανουπόλεως, φθάσαντος μέχρι τοῦ ἐγγὺς τῆς πόλεως ὀχυρώματος Μαρὰς καὶ ἀπειλοῦντος ὑπερφαλάγγισιν, τῆς ἐν Ἀδριανουπόλει φρουρᾶς. Ἀμέσως μετὰ ταῦτα αἱ 40 Ἐκκλη-

σίαι ἐκενώθησαν ὑπὸ τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατοῦ διεδίδετο δὲ ὅτι καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Ἀδριανουπόλως ἐπρόκειτο νὰ ὑποχωρήσῃ ἵνα σχηματισθῇ δευτέρα ἐνδότερον ἀμυντικὴ γραμμὴ προσερχομένων ἐκεῖ καὶ νέων ἐπικουριῶν. Ἀφ' ἑτέρου ὁ ὀθωμανικὸς

Ἡ περιμάχητος καὶ ἀπόρθητος ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΙΣ.

στόλος προσέβαλε τὸν λιμένα Βάρνης, ὅπου εἶχον προσφύγει τὰ ὑπ' αὐτοῦ καταδιωχθέντα μικρὰ βουλγαρικὰ τορπιλλοβόλα καὶ ἐπροξένησε μερικὰς ζημίας εἰς δημόσια κτίρια, ἐβομβάρδισε καὶ τὴν βορειότερον κειμένην Καβάρναν, μεθ' ὃ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Βόσπορον.

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΛΟΥΛΕ ΒΟΥΡΓΑΣ

Αἱ μάχαι ἐν τῇ περιφερείᾳ Λουλὲ Βουργὰζ— Μπουνὰρ Χισὰρ διήρκεσαν ἐπὶ πέντε ἡμέρας. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἐξάγεται, ὅτι ἀντιθέτως πρὸς τὴν μέχρι τοῦδε γνώμην, οἱ δύο στρατοὶ ἦσαν σχεδὸν ἰσόπαλοι. Κατὰ τὴν πενθήμερον αὐτὴν μάχην ἔσχον 45,000 νεκροὺς καὶ τραυματίας ἀμφότερα τὰ μέρη. Ὁ Τουρκικὸς στρατὸς

ἔσχεν ἀπωλείας ὑπὲρ τὰς 33 ο)ο, τοῦθ' ὅπερ εἶνε τιμητικώτατον σημεῖον τῆς ἐπιμονῆς καὶ ἀνδρείας τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ.

Δὲν εἶναι παράδοξον ἂν ἐπὶ τέλους τὰ τουρκικὰ στρατεύματα ἠναγκάσθησαν, κατόπιν τῶν μεγάλων ἀπωλειῶν νὰ ὑποχωρήσωσι. Ἡ μάχη τοῦ Λουλὲ Βουργὰζ συγκαταλέγεται ἀναμφιβόλως εἰς τὰς αἱματηροτέρας μάχας τῆς στρατιωτικῆς ἱστορίας. Ἀπώλειαι ἄνω τῶν 30 0)0 ἐσημειώθησαν μόνον εἰς τὸ Κολέν, Τζόρνδορφ, Τοργάου, Ἀϊλάου, Ἄσπερν, Βοροδίνο, Μπελελιάνς, Γκέτυσμπουργ καὶ εἰς Πλεύναν. Αἱ μάχαι τοῦ ρωσοϊαπωνικοῦ πολέμου δὲν παρουσίασαν ἐν γένει τόσον φρικαλέας ἀπωλείας. Μόνον τὸ Μοῦκδεν προσεγγίζει εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀπωλειῶν τοῦ Λουλὲ Βουργάζ.

Ἡ μάχη ἤρχισε τὴν 16 Ὀκτωβρίου. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην συνεκροτήθησαν μάχαι πρὸς τὴν βορείαν τουρκικὴν πτέρυγα, ἥτις εἶχε προσλάβει ἐπιθετικὴν στάσιν. Συγχρόνως οἱ Βούλγαροι προέβησαν εἰς ἐπίθεσιν πρὸς τὴν δυτικὴν πτέρυγα καὶ ἐκυρίευσαν τὸ Λουλὲ Βουργάζ.

Τῇ 17 Ὀκτωβρίου ἐπετέθησαν οἱ βούλγαροι κατὰ τοῦ τουρκικοῦ κέντρου βορειοδυτικῶς τοῦ Λουλὲ Βουργὰζ καὶ ἠνάγκασαν τὴν δυτικὴν τουρκικὴν πτέρυγα καὶ τὰ συμπράττοντα τμήματα τοῦ κέντρου νὰ ὑποχωρήσωσι πρὸς τὴν Τυρολόην.

Τῇ 18 Ὀκτωβρίου οἱ βούλγαροι ἀπώθησαν τὸ τουρκικὸν κέντρον.

Τῇ 19 Ὀκτωβρίου διεξήχθη μάχη μόνον ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πτέρυγος. Τὸ βουλγαρικὸν κέντρον καὶ τὸ δυτικὸν κέρας ἠρκέσθησαν, λίαν, ὡς φαίνεται, ἐξαντληθέντα, εἰς διατήρησιν τῶν καταληφθεισῶν θέσεων.

Τῇ 20 Ὀκτωβρίου κατώρθωσαν οἱ βούλγαροι λαβόντες ἐνισχύσεις ν' ἀπωθήσωσι πρὸς τὸ Σεράϊ τὴν ἀνατολικὴν τουρκικὴν πτέρυγα, ἥτις γενναίως μαχομένη εἶχε καλύψει τὴν ὑποχώρησιν τοῦ στρατοῦ.

Τῇ 22 καὶ 23 συνεκροτήθη μάχη ἐν τῇ περιφερείᾳ Τυρολόης—Σεράϊ, καθ' ἣν ἀπεσύρθη ἡ τουρκικὴ ὀπισθοφυλακή.

Ἡ ἀνατολικὴ στρατιὰ συνεκεντρώθη κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν γραμμὴν Μετρῶν ὅπου θὰ ἐλάμβανεν ἐνισχύσεις.

Ὁ βουλγαρικὸς στρατὸς ἔλαβε κατὰ τὰς τελευταίας τότε ἡμέρας σημαντικὰς ἐνισχύσεις. Τὸ μεγαλείτερον μέρος τῆς δυτικῆς βουλγαρικῆς στρατιᾶς, ἥτις ἐνήργει προηγουμένως εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Στρυμῶνος καὶ μέγα μέρος τοῦ δευτέρου στρατοῦ ἀπεστάλησαν σιδηροδρομικῶς διὰ Σόφιας εἰς τὸ ἀνατολικὸν θέατρον τοῦ πολέμου. Οἱ Βούλγαροι κατήρτισαν προσέτι δύο μεραρχίας, ἃς ἀπέστειλαν κυρίως εἰς Ἀδριανούπολιν.

ΑΙ ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΑΙ ΑΠΩΛΕΙΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΜΕΤΡΩΝ

Κατὰ τοὺς «Τάϊμς», ὁ ἐπίσημος κατάλογος τῶν βουλγαρικῶν ἀπωλειῶν περιλαμβάνει 284 ἀξιωματικοὺς νεκροὺς καὶ 876 τραυματίας ἢ ἀσθενεῖς, ἐν ὅλῳ 1160 ἀξιωματικούς. Ἐκ τῶν στρατιωτῶν 21,018 νεκροὺς καὶ 51,000 τραυματίας ἢ ἀσθενεῖς ἐν ὅλῳ 72,718. Τὸ ὁλικὸν ποσὸν τῶν ἀπωλειῶν εἶναι 73,178 ἄνδρες. Ἐκ τῶν τραυματιῶν ἢ ἀσθενῶν 70 τοῖς ἑκατὸν ἐθεραπεύθησαν ἢ εὑρίσκονται ἐν ἀναρρώσει πολλοὶ δὲ ἐπανῆλθον καὶ εἰς τὰς τάξεις των.

Ἐκ τοῦ τρίτου παρὰ τὰς Μέτρας βουλγαρικοῦ στρατοῦ ἠσθένησαν ἐκ χολέρας 35,000, ἀλλὰ μόνον 3,000 ὑπέκυψαν εἰς τὸ νόσημα.

ΑΙ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΑΙ ΜΑΧΑΙ

Εἰς τὴν μεγάλην μάχην τοῦ Λουλὲ Βουργὰζ παρετάχθησαν δυνάμεις ἀνερχόμεναι ὁμοῦ εἰς 380—400,000 ἀνδρῶν. Παραθέτομεν ἐκ τῆς ἀφορμῆς ταύτης πίνακα τῶν μεγαλειτέρων μαχῶν μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀγωνισθέντων ἀνδρῶν :

Μοῦκδεν 627 χιλ. ἄνδρες, Λειψία 499 χιλ. ἄνδρες, Σάδοβα 420 χιλ. ἄνδρες, Βάγραμ 293 χιλ. ἄνδρες, Λιάο Γιάγκ 270 χιλ. ἄνδρες, Βατερλὼ 217 χιλ. ἄνδρες, Πλεῦνα 130 χιλ. ἄνδρες, Ἀούστερλιτς 130 χιλ. ἄνδρες.

ΗΡΩΕΣ ΤΟΥΡΚΟΙ

Αὐτοκρατορικῷ διατάγματι ὁ φρούραρχος Ἀδριανουπόλεως ἀντιστράτηγος Σουκρῆ πασᾶς προεβιβάσθη εἰς πρῶτον ἀντιστράτηγον καὶ ὁ φρούραρχος Σκόδρας συνταγματάρχης Χασὰν Ριζᾶ βέης εἰς ἀντιστράτηγον, ὀνομασθέντες σὺν τῷ Ἐσὰτ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων «Γαζῆδες».

Ἄλλος ἥρως πρὸ τῶν 40 Ἐκκλησιῶν ἄξιος μεγάλου θαυμασμοῦ εἶναι ὁ Χαλὶλ βέης, ἀρχηγὸς ἐμπνεύσας διὰ τοῦ ἡρωϊσμοῦ του τὸ θάρρος εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὸν καὶ θαυματουργήσας. Ἐπίσης καὶ ἐν Δράμᾳ ὁ λοχίας Ἀβδουλὰχ Τσαούς, ὅστις κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ τὴν εὐστάθειαν τῶν στρατιωτῶν του, πατατροπώσας περὶ τοὺς 3,000 Βουλγάρους καὶ εἰς ὃν ὁ Μ. Βεζύρης ἀπηύθυνε τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα:

Ἀβδουλὰχ, λοχίαν Δράμαν.

Ἡ γενναιότης καὶ ἡ εὐστάθεια, τὴν ὁποίαν ἐδείξατε μὲ τοὺς στρατιώτας, εἶναι ἡρωϊσμός, διὰ τὸν ὁποῖον θὰ καυχῶνται ὅλοι οἱ Ὀθωμανοί. Οἱ Ὀθωμανοὶ δὲν θὰ λησμονήσουν τὴν φιλοπατρίαν

καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν λεόντων τῆς Δράμας. Οἱ ἐχθροί μας, καὶ ἂν ἔτι εἶναι πολυπληθέστάροι, δὲν δύνανται νὰ ἀντιστῶσι κατὰ στρατιωτῶν ἀνδρείων, ὅπως ἡμεῖς. Ἐλπίζω καὶ ἀναμένω ὑπομονὴν καὶ εὐστάθειαν ἐκ μέρους ὑμῶν καὶ βοήθειαν ἐκ μέρους τοῦ Ὑψίστου.

Μ. Βεζύρης ΚΙΑΜΗΛ

ΓΕΝΑΙΟΤΗΣ ΟΘΩΜΑΝΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ

Ὁ Τοῦρκος ὑπολοχαγὸς Βαλὴδ βέης, διοικῶν σταθμόν τινα παρὰ τὰ Σερβοβοσνιακὰ σύνορα παρὰ τὸν ποταμὸν Οὐβάτς, ἀντέστη μετὰ εἰκοσάδος ἀνδρῶν μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου φυσιγγίου. Εἶτα τὸ μικρὸν τοῦτο ἀπόσπασμα κατέφυγε νύκτωρ ἐν Βοσνίᾳ. Πρὶν ἢ ἐγκαταλείψουν τὸν σταθμὸν ὅ τε ὑπολοχαγὸς καὶ οἱ 20 αὐτοῦ ἄνδρες ἀνέκραξαν «Ζήτω ὁ Σουλτᾶνος!» Φθάσας εἰς τὰ σύνορα τῆς Βοσνίας ὁ ὑπολοχαγὸς ἔθραυσε τὸ ξῖφος του κλαίων. Τὴν ἑπομένην οἱ Σέρβοι κατέλαβον τὸν ἐγκαταλειφθέντα σταθμόν.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΑΠΡΙΚΩΦ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΛΗΨΕΩΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

Περὶ τῆς ἐπαναλήψεως τοῦ πολέμου ὁ Βούλγαρος στρατηγὸς Παπρίκωφ ἐρωτηθεὶς ἀπήντησεν:

—Ὑπάρχουν ἤδη 280,000 ἀνδρῶν εἰς τὴν χερσόνησον τῆς Θράκης, συμπεριλαμβανομένων δύο μεραρχιῶν Σερβικῶν. Αὐτοὶ οἱ ἄνδρες εἶνε διηρημένοι ὡς ἑξῆς· 100,000 ὑπὸ τὸν στρατ. Ἰβάνωφ περικυκλοῦσι τὴν Ἀδριανούπολιν, 125,000 ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Δημήτριεφ εἶνε παρατεταγμένοι πρὸ τῶν γραμμῶν τῆς Τσατάλτζας, ἀπὸ τῶν Δέρκων ἐπὶ τῆς Μαύρης Θαλάσσης μέχρι τοῦ Μεγάλου Τσεκμετζέ, 56,000 ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Κουτίνσεφ εἶνε παρατεταγμένοι ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Προποντίδος μέχρι τοῦ Αἰγαίου. Ἡ γραμμὴ αὕτη ἐκτείνεται περίπου εἰς 150 χιλιόμετρα. Ὅλος δὲ ὁ στρατὸς οὗτος εἶνε ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην διοίκησιν τοῦ στρατηγοῦ Σάβωφ, ὅστις ἔχει τώρα τὸ στραταρχεῖόν του εἰς Διδυμότειχον.

Πλὴν τῶν 280,000 ὑπάρχουν καὶ 70,000 ἔφεδροι καὶ 15,000 ἐθελονταὶ Μακεδόνες, εἰς τὴν διάθεσίν μας, ἐν ὅλῳ 165,000 ἀνδρῶν. Πρῶτον καθῆκον τοῦ βουλγαρικοῦ στρατοῦ θὰ εἶνε ἀναμφιβόλως ἡ κατάληψις τῆς Ἀδριανουπόλεως,

Ὁ ΓΚΕΣΩΦ, *πρωθυπουργὸς τῆς Βουλγαρίας.*

Ὁ ΣΑΒΒΩΦ,
Ἀρχιστράτηγος τῶν Βουλγαρικῶν στρατευμάτων.

Ὁ πολὺς ΣΟΥΚΡΗ *πασᾶς,*
ὁ ἀκαταγώνιστος ὑπερασπιστὴς
τῆς ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ὁ Βούλγαρος στρατηγὸς ΙΒΑΝΩΦ
τῆς Α΄ Στρατιᾶς (200,000)

Ὁ Βούλγαρος στρατηγὸς ΔΗΜΗΤΡΙΕ

ἐπειδὴ τούτου ἐπιτυγχανομένου θὰ ἔχωμεν εἰς τὴν διάθεσίν μας τὸ μεγαλείτερον μέρος τῶν 100,000 ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι πολιορκοῦν ἤδη τὸ φρούριον τοῦτο διὰ τὰς μετέπειτα ἐπιχειρήσεις. Εἰς ἡμᾶς στοιχίζει 3,000,000 φράγκων ἡμερησίως ἡ ἡ διατήρησις τοῦ στρατοῦ· ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀνακωχῆς δηλαδὴ ἕως τώρα μᾶς ἐστοίχισεν 60 ἑκατομμύρια.

ΤΙ ΠΕΡΙΕΙΧΕΝ Η ΔΙΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Ἡ Διακοίνωσις τῶν Δυνάμεων ἡ δοθεῖσα εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Κιαμὴλ τὴν 9ην Ἰανουαρίου 1913 συνεβούλευε τὴν ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν νὰ παραχωρήσῃ τὴν Ἀδριανούπολιν, καὶ ὑπέσχοντο αἱ Δυνάμεις νὰ λάβωσι πάντα τὰ μέτρα ὅπως διαφυλάξωσι τὰ δίκαια καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν Μουσουλμάνων καί τὸν σεβασμὸν τῶν τάφων, τεμενῶν καὶ ἱερῶν τόπων. Ἡ διακοίνωσις ἐφίστα τὴν σοβαρωτάτην προσοχὴν τῆς Ὑψ. Πύλης ἐπὶ τῆς μεγίστης εὐθύνης τὴν ὁποίαν θὰ ὑπέχῃ ἐπαναλαμβάνοασα τὰς ἐχθροπραξίας, ἐξ οὗ θὰ διακινδυνεύσῃ ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ ἐνδεχόμενον νὰ ἐπεκταθῶσιν αἱ πολεμικαὶ ἐνέργειαι καὶ ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ὅσον διὰ τὰς Νήσους, αἱ Δυνάμεις ὑπεχρέωσαν τὴν Τουρκίαν νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς αὐτὰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου, τὸ ὁποῖον θὰ διευθετήσουν κατὰ τρόπον ἐγγυώμενον τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ὀθωμ. Κράτους. Αἱ Δυνάμεις ἐκφέρουν τὴν παρατήρησιν, ὅτι ἡ χρηματικὴ συνδρομὴ τῆς Εὐρώπης δὲν θέλει παρασχεθῇ αὐτῇ διὰ τὴν οἰκονομικὴν βελτίωσιν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἰμὴ μόνον ἐὰν συμμορφωθῇ πρὸς τὰς συμβουλὰς τῆς Εὐρώπης. Κατόπιν τούτου, τὴν 10 Ἰανουαρίου 1913, ἐγένετο ἡ ἀνατροπὴ τοῦ Ὑπουργείου ΚΙΑΜΗΛ καὶ ὁ θάνατος ΝΑΖΗΜ Πασᾶ. ***Οἱ Νεότουρκοι ἐν θριάμβῳ*** Οἱ ἐλευθεροωταὶ τῆς πατρίδος Μαχμοὺτ Σεφκὲτ πασᾶς καὶ Ἐμβὲρ βὴς ἔσχισαν τὸ ἄδικον σχέδιον. Ἀνεκηρύχθη πάραυτα Νέος Μ. Βεζύρης ἡ Α. Ε. ὁ ΜΑΧΜΟΥΤ ΣΕΦΚΕΤ πασᾶς καὶ Ἐπιτελάρχης ὁ ΕΜΒΕΡ βὴς, Ἀρχιστράτηγος δὲ ὁ ΙΖΕΤ πασᾶς.

Η ΠΛΗΡΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΗΣ ΠΤΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΥΔΡΟΠΛΑΝΟΥ «ΝΑΥΤΙΛΟΥ»

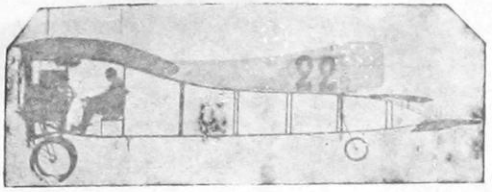
ΥΠΕΡΘΕΝ ΤΩΝ ΣΤΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΑΡΔΑΝΕΛΛΙΩΝ

Τί εἶπεν ὁ ἀεροναύτης κ. Μουτούσης πρὸς τὸν ἀνταποκριτὴν τοῦ «Σέκολο».

Ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ «Σέκολο» τοῦ Μιλάνου κ. Μαγκρίνι εὑρισκόμενος εἰς τὴν Λῆμνον κατὰ τὴν προχθεσινὴν πτῆσιν τοῦ «Ἑλαυτίλου» ὑπεράνω τῶν Δαρδανελλίων καὶ τοῦ ἀγκυροβολείου τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ἐν Ναγαρᾷ, ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ τοῦ ἀεροπόρου ἀξιωματικοῦ κ. Μουτούση, περὶ τῆς πτήσεως τοῦ «Ναυτίλου». Ὁ κ. Μουτούσης ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ κ. Μαγκρίνι περὶ τῶν ἐντυπώσεών του ἐκ τῆς πτήσεως ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς:

«Ἀπεδαφισθεὶς καὶ φθάσας εἰς ὕψος 400 περίπου μέτρων κατηυθύνθην πρὸς τὰ Δαρδανέλλια. Τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἀπεμακρυνόμην τῆς Λήμνου εἶχον ὕψος 600 μέτρων. Συνήντησα ὅμως ἰσχυρὸν ρεῦμα ἀέρος προερχόμενον ἀπὸ τὴν κατεύθυνσιν τῆς Σαμοθράκης, τὸ ὁποῖον μὲ προσέβαλεν ἐκ τῶν πλευρῶν καὶ μὲ ἠμπόδιζε νὰ ὑψωθῶ περισσότερον. Ἠναγκάσθην ὡς ἐκ τούτου νὰ μεταβάλω πορείαν καὶ νὰ λάβω κατεύθυνσιν ἐναντίον τοῦ ρεύματος. Κατώρθωσα τοιουτοτρόπως νὰ ὑψωθῶ καὶ νὰ φθάσω εἰς ἀπόστασιν χιλίων περίπου μέτρων ἀπὸ τῆς Σαμοθράκης, ὁπόθεν ἔλαβον κατεύθυνσιν πρὸς τὸ Κοὺμ-καλεσί. Φθάσας πρὸ τῶν Δαρδανελλίων ἔκλινα πρὸς τὰ ἀριστερὰ προχωρήσας ἄνωθεν τῆς Χερσονήσου τῆς Καλλιπόλεως, τὴν ὁποίαν διέσχισα προχωρῶν κατ' ἀρχὰς ἄνωθεν τῆς κοιλάδος καὶ κατόπιν ἀκολουθῶν τὴν γραμμὴν τῶν λόφων. Προϋχώρουν μεταβάλλων συνεχῶς πορείαν, ἀκολουθῶν γραμμὴν κυματοειδῆ καὶ διατηρῶν πάντοτε ἴδιον ὕψος 1350 μέτρων μὲ τὸν σκοπὸν ν' ἀποφύγω τοὺς πυροβολισμοὺς καὶ τοὺς κανονιοβολισμοὺς τῶν Τούρκων, κίνδυνον τὸν ὁποῖον ἐγνώρισα ὅταν ἱπτάμενος ἄνωθεν τοῦ Μπιζανίου ἤκουσα ὀβίδας Τουρκικὰς ἐκρηγνυομένας εἰς μακρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἀεροπλάνου. «Διασχίσας τὰ στενὰ τῶν Δαρδανελλίων ἐστάθην ἄνωθεν τοῦ Νιγαρᾶ, ὅπου ἦτο συγκεντρωμένος ὁ Τουρκικὸς στόλος καὶ ἔρριψα κατ' αὐτοῦ τέσσαρας βόμβας. Ὁ στόλος διεκρίνετο καθαρώτατα. «Ἐπιστρέφων εἶδον ἐπὶ τῶν σκαφῶν διάφορα νεφίδρια καπνοῦ καὶ λάμψεις ἐξερχομένας τῶν τηλεβόλων. Ἀντελήφθην ὅτι βάλουν ἐναντίον τοῦ ἀεροπλάνου μου. Διέσχισα πάλιν τὴν χερσόνησον τῆς Καλλιπόλεως, ἐξακολουθῶν ἄτακτον πορείαν καὶ ἐξῆλθον ἀπὸ τὸ μέρος, ἀπὸ τὸ ὁποῖον εἶχον εἰσέλθει.

Ὁ ἥλιος τώρα ἦτο ὄπισθεν καὶ μὲ διευκόλυνε νὰ διακρίνω τὸ Τουρκικὸν στρατόπεδον καὶ τὰ ὀχυρώματα τὰ κατασκευασθέντα διὰ

Ὁ ΜΟΥΤΟΥΣΗΣ ὕπερθεν τῶν Δαρδανελλίων.

τὸν φόβον Ἑλληνικῆς ἀποβάσεως. Οἱ Τοῦρκοι ἐπυροβόλησαν πολλάκις ἐναντίον τοῦ ἀεροπλάνου μου ἀλλ' ἀνεπιτυχῶς.

«Ἡ πτῆσις αὕτη μοῦ ἐπέτρεψε νὰ ἀντιληφθῶ τὴν σταθερότητα καὶ τὴν ἀντοχὴν τοῦ ὑδροπλάνου καθὼς καὶ τὴν εὐκολίαν καὶ τὴν ἀποτελεσματικότητα τῆς δι' αὐτοῦ ἐπιτευχθείσης ἀναγνωρίσεως.»

Τί εἶπεν ὁ συνεπιβάτης τοῦ Μουτούση κ. Μωραϊτίνης, σημαιοφόρος ἀξιωματικός.

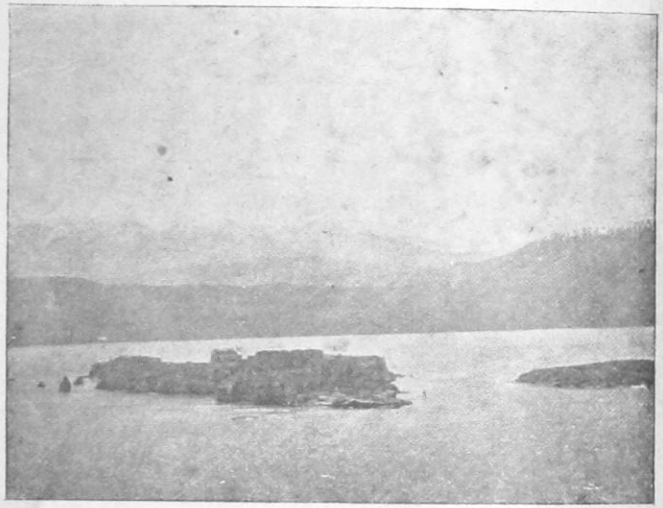
«Διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ἠδυνήθην ν' ἀναγνωρίσω ἀμέσως τὸν «Βαρβαρόσσαν» καὶ νὰ παρατηρήσω τὴν ἀπουσίαν τοῦ «Μεσουδιὲ» καὶ τοῦ Μετζητιέ.» Ἐφαίνοντο εὐκρινῶς ἑπτὰ ἀντιτορπιλλικὰ καὶ τρία τορπιλλοβόλα. Ἓν ἀντιτορπιλλικὸν μοῦ ἐφάνη κεκλιμένον. «Τ' ἀποτελέσματα τοῦ ἐγχειρήματος εἶνε ἀνώτερα πάσης προσδοκίας.»

Ἡ πτῆσις διήρκεσε δύο ὥρας καὶ τριάκοντα πρῶτα λεπτά. Τὸ ἀεροπλάνον διέτρεξε ἐν συνόλῳ διάστημα 180 χιλιομέτρων.

Η ΠΡΟΣΑΡΤΗΣΙΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Σπουδαιότατον γεγονὸς ἔλαβε χώραν ἐν Κρήτῃ. Κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἄγγλου προξένου, ἡ ἀγγλικὴ φυλακὶς «Γιάρμουθ»,

ἡ ὁρμοῦσα εἰς Σούδαν, ἀπεβίβασεν ἄγημα εἰς τὴν νησίδα τῆς Σούδας καὶ κατεβίβασε τὴν σημαίαν τῆς Τουρκίας καὶ τῶν Προστατίδων τῆς Κρήτης Δυνάμεων. Μετὰ τὴν καταβίβασιν τῶν σημαιῶν τῆς Τουρκίας καὶ τῶν Δυνάμεων ἀνυψώθη ἐπὶ τῆς νησίδος ἡ ἑλληνικὴ σημαία, ἡ φύλαξις τῆς ὁποίας ἀνετέθη εἰς χωροφύλακας Κρῆτας. Αἱ καταβιβασθεῖ-

Ἡ ἱστορικὴ νησὶς τῆς Κρήτης, ὁπόθεν κατεβιβάσθη ἡ Τουρκικὴ σημαία.

σαι ὑπὸ τοῦ ἀγγλικοῦ ἀγήματος σημαῖαι τῶν Δυνάμεων, παρεδόθησαν εἰς τοὺς ἐν Χανίοις Γεν. προξένους ἑκάστης Δυνάμεως, ἡ δὲ τουρκικὴ εἰς τὸν Γεν. πρόξενον τῆς Γερμανίας. Ἡ ἀγγλικὴ φυλακὶς «Γιάρμουθ», μετὰ τὴν καταβίβασιν τῶν σημαιῶν μὴ ἔχουσα πλέον λόγον παραμονῆς εἰς Σούδαν ἀπέπλευσε κατὰ τὴν δοθεῖσαν τῷ Ἀγγλῳ κυβερνήτῃ διατα-

γήν. Ἡ ἀγγλικὴ φυλακὶς εἶναι ἡ τελευταία ἀποπλεύσασα ἐκ Κρήτης, ἔλαχε δὲ εἰς αὐτὴν ὁ κλῆρος νὰ καταβιβάσῃ τὰς σημαίας. Ἐπὶ τῇ ἀνυψώσει τῆς ἑλληνικῆς σημαίας εἰς τὴν νησῖδα τῆς Σούδας, ἣν ἐπηκολούθησεν ἡ ἀνύψωσις τῆς ἑλληνικῆς σημαίας εἰς ὅλα τὰ δημόσια καταστήματα τῶν Χανίων, ὁ λαὸς πανηγυρίζει πυροβολῶν. Ὁ γεν. διοικητὴς τῆς Κρήτης κ. Δραγούμης καὶ ἄπειρον πλῆθος μετέβησαν εἰς Σούδαν. Οἱ Κρῆτες ἐξεδήλουν ἀπερίγραπτον ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Προστατίδων.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Χακκῆ πασᾶς ἐξηκολούθει τὸ ταξείδιόν του πρὸς τὴν ἀγγλικὴν μητρόπολιν, ὁπόθεν ἀνεμένοντο οἱ τελικοὶ περὶ τῆς εἰρήνης χρησμοί. Τὴν ἀποστολήν τοῦ Χακκῆ πασᾶ προκατέλαβε καθ' ὁδὸν τὸ γεγονὸς τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐξέπληξε δυσαρέστως τὴν Υ. Πύλην. Αὐτὴ ἐκείνη ἡ Δύναμις, ἥτις ἐθεωρεῖτο ἀνέκαθεν ὡς ἐναντιουμένη εἰς τὴν προσάρτησιν τῆς Κρήτης ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος, ἔσπευσε νὰ προσφέρῃ ἰδία χειρὶ τὴν μεγαλόνησον εἰς τὸ ὑπὸ τὸν ὀργῶντα Κρῆτα βασίλειον. Ἡ μεταστροφὴ αὕτη εἶναι ἓν ἐκ τῶν παραδόξων τῆς ἱστορίας, τὰ ὁποῖα ἐμποιοῦσι βαθεῖαν αἴσθησιν. Ἀλλ' ὁ Χακκῆ πασᾶς θὰ ἴδῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τοὺς Ἄγγλους πολιτευτὰς καὶ ἀμοιβαῖαι ἐξηγήσεις θὰ διαλευκάνωσι τὴν κατάστασιν. Εἶναι ἐξόχως χαρακτηριστικὸν ὅτι ἡ κοσμοκράτειρα προβάλλει σήμερον ὡς ὁ διαιτητὴς πάσης διαφορᾶς.

Εἰς ἄρθρον ἐν τῇ «Ταὶν» ὑπὸ τὸν τίτλον. «***Ἡ ἐν Κρήτῃ σημαία***» ὁ Ἀκᾶ Γκιουντοὺς ἀναφωνεῖ διὰ τὴν ὑποστολὴν τῆς ὀθωμανικῆς σημαίας ἐν Κρήτῃ τὰ ἑπόμενα :

Αἰγαῖον! Κατεβίβασαν τὴν σημαίαν μου, ἥτις ἐκυμάτισεν ἐπὶ τῶν τραχέων ὀρέων. Τὴν εἶδες; Ἐγὼ κλαίω ὄχι πλέον μὲ δάκρυα ἀλλὰ μὲ αἷμα. Ἡ κεφαλή μου εἶναι πλέον τόσον βαρεῖα ὥστε θέλω νὰ τὴν συντρίψω εἰς ἕνα λίθον. Ἀλλ' ἤθελα νὰ τὴν συντρίψω εἰς τοὺς βράχους τῶν τραχέων ἐκείνων ὀρέων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα κατεβιβάσθη ἡ σημαία μου. Ἐκάησαν αἱ οἰκίαι μου καὶ ἔτρεμα ἀπὸ μῖσος. Ἐστραγγαλίσθησαν οἱ ἀδελφοί μου καὶ ἔφριξα ἀπὸ πάθος, εἰς τοὺς

εὐκτηρίους μου οἴκους ἐτοποθετήθησαν κώδωνες καὶ ἐλύσσαξα ἀπὸ ἐκδίκησιν. Ἀλλὰ τίποτε δὲν μ' ἐπλήγωσε τόσον ὅσον ἡ ὑποστολὴ τῆς ἐν Κρήτῃ σημαίας μου. Οὐδὲ τὸ πλῆγμα τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν δὲν μ' ἔφερεν εἰς τόσην σύγχυσιν. Διότι εἶχα σώσει τὴν σημαίαν μου. Παρέδωκα ψυχήν. Ἀλλὰ σημαίαν δὲν παρέδωκα, δὲν ὑπέστειλα σημαίαν. Ἆχ! ἕνας κεραυνὸς μ' ἔκαυσε τώρα.

Ὦ! Σελήνη, ἥτις ἵστασαι ὄπισθεν τῶν συννεφωδῶν οὐρανῶν. Κατεβίβασαν τὴν ἡμισέληνόν σου. Σὺ τί περιμένεις; Σύντριψε τὸ σύμπαν τοῦτο. . .

Θεέ, ὅστις προστατεύῃς ἱστορίαν τρισχιλίων ἐτῶν, θρησκείαν δέκα τεσσάρων αἰώνων, Σουλτανᾶτον ἑπτακοσίων. Ἔρχομαι πρὸς Σέ! Κατεβίβασαν τὴν ἐν Κρήτῃ σημαίαν μου σημαίνει κατεβίβασαν τὸ ἔμβλημα μιᾶς ζώσης θρησκείας, τὸ Σουλτανάτον ἑνὸς Ἔθνους, ὅπερ μάχεται διὰ Σέ.

Ἰδού, τρέμω. Τρέμω ἀπὸ ἐκδίκησιν πραγματικὴν Μουσουλμάνου, ἰσχυρὰν Τούρκου.

Ὁρκίζομαι εἰς τὸν Ἀλλάχ! Τὴν σημαίαν μου τὴν καταβιβασθεῖσαν χθὲς ἐν Κρήτῃ θὰ στήσω εἰς τὰ παράλια τῆς μακρυνῆς Ἀνατολῆς.

ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΚΑΙ ΕΝ ΠΕΡΙΕΡΓΟΝ

Ὁ Βαλκανικὸς πόλεμος ἔφερεν εἰς τὸ μέσον καὶ ἓν περίεργον παιγνίδιον τοῦ συρμοῦ εἰς τὸ Παρίσι.

Εἰς τὴν Εὐρώπην μέχρις ἐσχάτων ὑπῆρχεν ἓν παιγνίδι διασκεδαστικόν, κατὰ τὸ ὁποῖον δύο κρίκοι συνδεδεμένοι ἐδίδοντο διὰ νὰ χωρισθοῦν. Τὸ παιγνίδιον ὁ ἐφευρέτης ὠνόμασε «Τὸ Ρουμανικὸν ζήτημα», διότι ἐφευρέθη κατὰ τὸ 1867. Τώρα οἱ Παρισινοὶ ἔχουν ἐπιδοθῇ εἰς τοιαύτην νέαν διασκέδασιν μὲ τὸ παιγνίδιον τῆς ἡμέρας, τὸ ὁποῖον ὁ ἐφευρέτης του ὠνόμασε «Τὸ Ἀνατολικὸν ζήτημα». Εἷς σταυρὸς καὶ μία ἡμισέληνος εἶναι ἡνωμένοι καὶ δίδεται τὸ σύμπλεγμα πρὸς χωρισμόν. Τὸ παιγνίδιον χαλᾷ κόσμον εἰς Παρισίους. Καὶ ἡ γράφουσα τὸ γεγονὸς γαλλικὴ ἐφημερὶς προσθέτει: «Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ διεθνὲς πρόβλημα. Πῶς θὰ χωρισθῇ ὁ σταυρὸς ἀπὸ τὴν ἡμισέληνον χωρὶς νὰ θραυσθῇ τι. Καὶ μὲ τὸ «τι» αὐτὸ οἱ καλοὶ Εὐρωπαῖοι ἐννοοῦν τὰ συμφέροντα τῆς μεσημβρινῆς Εὐρώπης.

ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΑΤΡΙΩΤΑΙ

ΕΛΛΑΣ. Πολλοὶ γονεῖς Ἑλλήνων, πεσόντων εἰς τὸ πεδίον τῆς τιμῆς, δὲν δέχονται συλλυπητήρια. Εἶνε γεγονός, ὅτι τινὲς ἐξ αὐτῶν δὲν κατεδέχθησαν νὰ φορέσουν μαῦρα, ἐξαιρετικῶς καταργήσαντες καὶ τὸ ἔθιμον τοῦτο ἀφοῦ τὰ μαῦρα ἐκδηλοῦν θλῖψιν. ἀντὶ τῆς ὁποίας αὐτοὶ αἰσθάνονται χαρὰν καὶ εὐχαρίστησιν. Δὲν θέλουν νὰ ψευσθοῦν μὲ τὴν ἐθυμοτυπίαν. Εἰς τὸ πρόσωπόν των λάμπει ἡ Ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια διότι συνετέλεσαν διὰ τῶν τέκνων των εἰς τὴν ὑπερτάτην ἀνάγκην τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος καὶ τῆς ὑπερασπίσεως τῆς τιμῆς αὐτῆς. Ἂν κλαίωμεν, ἔλεγον, τὰ δάκρυά μας εἶνε, τῆς ἀνεκφράστου συγκινήσεώς μας ἡ ἐκχύλισις...

ΦΙΛΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΙΤΑΛΩΝ

Πῶς ἐδραπέτευσαν 32 Ἰταλοὶ ἐθελονταὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα. — Τριάκοντα δύο νέοι μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ μικρότερος υἱὸς τοῦ στρατηγοῦ Ριτσιώτη Γαριβάλδη κ. Ἔτσιο ἐδραπέτευσαν ἐκ τῆς Ἰταλίας ὅπως μεταβῶσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ συμμετάσχωσι τοῦ πολέμου μετὰ τοῦ σώματος τῶν Γαριβαλδινῶν. Ὁ μικρὸς υἱὸς τοῦ Γαριβάλδη ἐδραπέτευσεν ἐκ τοῦ Λυκείου, εἰς ὃ ἐφοίτα, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

Ἐκ τούτων ἄλλοι ἀνήκουσιν εἰς τὰς τάξεις τῶν τελειοφοίτων καὶ ἄλλοι μαθηταὶ τῶν γυμνασιακῶν τάξεων. Διὰ νὰ παραπλανήσωσι τὴν ἀστυνομίαν ἔλαβον διάφορα προφυλακτικὰ μέτρα. Ἡ Ἰταλικὴ ἀστυνομία τὴν τελευταίαν στιγμὴν κατώρθωσε μετὰ αὐστηροτάτας ἐρεύνας ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ,

δι' οὗ ἀνεχώρησαν οἱ νεαροὶ ἐθελονταὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ ἀνακαλύψῃ μόνον τρεῖς ἐξ αὐτῶν. Κατὰ τὴν ἀναχώρησίν των ἐδήλωσαν ὅτι ὁ μόνος των πόθος εἶνε νὰ χύσωσι τὸ αἷμά των ὑπὲρ τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν ἀναχωροῦσιν.

ΣΕΡΒΙΑ. ***Ὁ Σερβικὸς στρατός.*** Κατὰ τὴν μάχην τοῦ Κουμανόβου ἀπεδείχθη ὑπέροχον τὸ Σερβικὸν πυροβολικόν. Ἐπίσης καὶ ὁ διάδοχος κατὰ τὴν κατάληψιν τοῦ Κουμανόβου, προϋχώρει ἄφοβος ὑπὸ βροχὴν σφαιρῶν.

Μία ἀρχαία ψυχὴ

Μεταξὺ τῶν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Κουμανόβου πεσόντων εὐγενῶν Σέρβων ἀναφέρεται καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πρώην μαθητοῦ τῆς ἐν Παρισίοις νομικῆς σχολῆς Βλαδέτε Κοβάτσεβιτς, γραμματέως τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ πολυμαθοῦς σέρβου ἱστορικοῦ Λιούμπα Κουβάτσεβιτς, πρώην ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας.

Ὁ νεαρὸς ἐθελοντὴς πεσὼν μαχόμενος ὑπὲρ πατρίδος, μετηνέχθη εἰς Βελιγράδιον ὅπου τῷ ἐγένετο μεγαλοπρεπὴς κηδεία, προσελθόντος ἀπείρου πλήθους· ὁ γέρων πατὴρ ἐπὶ τοῦ χαίνοντος τάφου τοῦ μονογενοῦς του υἱοῦ περίλυπος, ἀλλ' ὄχι καὶ συντετριμμένος ἐκ τῆς ὀδύνης, τῷ ἀπέτεινε ἀποχαιρετιστήριον προσφώνησιν ἀνταξίαν ἐκείνης ἣν ὁ μέγας Κορνήλιος θέτει εἰς τὸ στόμα τοῦ Ὁρατίου.—"Ἀπελθε υἱέ μου, εἶπεν ὁ γέρων πατήρ, ἀναπαύου ἐν εἰρήνῃ· ἐξεπλήρωσες τὸ πρὸς τὴν πατρίδα χρέος. Δὲν κλαίω, διότι ἦσο καὶ σὺ μεταξὺ τῶν ἡρώων οἵτινες μετὰ αἰώνων δοκιμασίαν προσῆλθον νὰ σώσωσι διὰ τοῦ θανάτου των τὴν ζωὴν χιλιάδων ἀδελφῶν· ἄπελθε ἀφόβως υἱέ μου πρὸς τὸν θρόνον τῆς αἰωνιότητος, εἰπὲ εἰς τὸν Δουσάν, εἰς τὸν Λάζαρον, εἰς πάντας τοὺς ἐν Κοσσυφοπεδίῳ μάρτυρας, ὅτι ἐξεδίκησας τὴν ἐν Κοσσυφοπεδίῳ πανωλεθρίαν. Οἱ παριστάντες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κρατήσουν τὴν βαθεῖαν συγκίνησίν των καὶ τὸν θαυμασμόν

των. Ἐξ αὐτοῦ κρίνομεν εἰς ποῖον ἀξιοθαύμαστον βαθμὸν ὕψους ἀνῆλθεν ἡ φιλοπατρία εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Σέρβων. Εἰς τὴν μάχην τοῦ Κομανόβου ἔπεσεν καὶ ὁ λοχαγὸς Νάσεβιτς, γόνος μεγάλης οἰκογενείας, συγγενὴς τῶν βασιλέων.

Ὁ Σέρβος διάδοχος διηύθυνε τὴν μάχην μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του εὑρισκόμενος πλησιέστατα τῆς γραμμῆς τοῦ πυρός. Προσέτι καὶ ὁ Βασιλεὺς ἐνεφανίσθη μετὰ τοῦ γενικοῦ ἐπιτελείου εἰς τὸ πεδίον τῆς μάχης.

ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ. ***Γυναικόπαιδα.*** Οἱ Μαυροβούνιοι μόλις μετὰ διήμερον ἀγῶνα καὶ μετὰ ἑπτάκις ἐπαναληφθεῖσαν ἔφοδον κατώρθωσαν νὰ κυριεύσουν τὴν Πλάβαν, τῶν Ἀλβανῶν φυγόντων εἰς τὰ ὄρη. Εἰς τὴν μάχην μετέσχον καὶ γυναικόπαιδα. Μεταξὺ τῶν νεκρῶν εὑρίσκονται πολλαὶ γυναῖκες καὶ ἔφηβοι. Οἱ Μαυροβούνιοι ἔσχον 500 νεκροὺς καὶ τραυματίας, οἱ δὲ Ἀλβανοὶ 900 νεκροὺς καὶ τραυματίας. Ἀδύνατον ἐστάθη εἰς τοὺς Ἀλβανοὺς νὰ τηρήσουν τὰς θέσεις των ὑπὸ τὸ πῦρ τῶν μηχανικῶν πυροβόλων καὶ τὴν χάλαζαν τῶν πυροβολισμῶν. Ἡ Πλάβα ἐγένετο σωρὸς ἐρειπίων.

Η ΣΥΜΠΛΟΚΗ ΤΗΣ ΝΙΓΡΙΤΑΣ ΠΑΡΑ ΤΑΣ ΣΕΡΡΑΣ

Ἓν μικρὸν δεῖγμα **ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ**

Η ΝΙΚΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΠΛΩΝ

(172 αἰχμάλωτοι Βούλγαροι).

28 Φεβρουαρίου 1913

Τὸ ἐκ τοῦ αἱματηροῦ ἐπεισοδίου τῆς Νιγρήτας προκληθὲν σοβαρώτατον ἐπεισόδιον μεταξὺ τῆς ἐπισήμου Ἑλλάδος καὶ Βουλγαρίας ἔληξε, κατὰ τρόπον ἱκανοποιητικὸν διὰ τὴν ἑλληνικὴν φιλοτιμίαν. Εἰς ἐντονωτάτην παράστασιν τοῦ κ. Βενιζέλου, ἡ Κυβέρνησις τῆς Σόφιας ἐξουσιοδότησε τὸν ἐν

Ἀθήναις πρεσβευτὴν κ. Χαντζημήτσεφ, ἵνα προβῇ παρὰ τῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει εἰς ἱκανοποιητικὰς ἐξηγήσεις.

Ὁ κ. Βενιζέλος ἐπέρριψε ἅπασαν τὴν εὐθύνην τοῦ ἐπεισοδίου εἰς τοὺς Βουλγάρους, ὁ δὲ κ. Χαντζημήτσεφ ἐδήλωσεν ἐκ μέρους τοῦ κ. Γκέσωφ ὅτι διετάχθησαν αὐστηραὶ ἀνακρίσεις καὶ θὰ τιμωρηθῶσιν ὄχι μόνον οἱ ὑπεύθυνοι καὶ δράσται τοῦ ἐπεισοδίου ἀλλὰ καὶ οἱ τυχὸν παραστάντες θεαταὶ αὐτοῦ. Ἐζήτησε δὲ συγγνώμην παρὰ τῆς ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς τὰς ἀρίστας διαβεβαιώσεις προέβη διὰ τὴν εἰλικρινῆ τήρησιν τῆς συμμαχικῆς ἀμοιβαιότητος καὶ φιλίας ἐκ μέρους τῆς Βουλγαρίας.

Τὸ ἐπεισόδιον τῆς Νιγρήτας ἦτο αἱματηρὰ τριήμερος συμπλοκή. Κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἀνταποκριτοῦ τῶν «Τάϊμς» Βουλγαρικὸς λόχος μετὰ 2 τηλεβόλων καὶ μυδραλιοβόλων ἐκ Σερρῶν ὁρμηθείς, μετέβαινε νὰ καταλάβῃ τὴν ἑλληνικὴν κωμόπολιν Νιγρήταν, περὶ τὰς 4 ὥρας ἀπέχουσαν τῶν Σερρῶν. Ἡ ἐπελθοῦσα συμπλοκὴ κατὰ τὴν πρώτην καὶ δευτέραν ἡμέραν ἀπέβη ἀμφίρροπος. Τὴν τρίτην ἡμέραν οἱ Ἕλληνες ἐπιχειρήσαντες ὑπερφαλάγγισιν ἠνάγκασαν τοὺς Βουλγάρους νὰ ὑψώσωσι λευκὴν σημαίαν καὶ νὰ παραδοθῶσι μετὰ τῶν τηλεβόλων, μυδραλιοβόλων καὶ τῶν ὅπλων των. Εἰς 172 ἀνέρχονται οἱ παραδοθέντες, οἵτινες δέσμιοι καὶ ἐν θριάμβῳ ὡδηγήθησαν ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς Νιγρήταν. Οἱ φονευθέντες ἀνέρχονται εἰς 23 Ἕλληνας καὶ 78 Βουλγάρους καὶ ἀρκετοὺς τραυματίας.

Η ΤΥΧΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΘΕΟΚΡΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ἡ δημοσιευθεῖσα εἰς τὸν «Ἡμερήσιον Τηλέγραφον» τοῦ Λονδίνου σημαντικωτάτη ἀποκάλυψις περὶ τῆς ἀποφασισθείσης ὑπὸ τῶν Δυνάμεων Θεοκρατικῆς τοῦ Ἁγίου Ὄρους

Δημοκρατίας, ἡ τοσοῦτον ἐνδιαφέρουσα, τῆς ὁποίας περίληψις μόνον τηλεγραφικὴ ἐδημοσιεύθη, ἔχει ὡς ἑξῆς:

. , . Ἐνῷ πάντες μετ' ἀδημονίας ἀνέμενον νὰ μάθωσιν ὁποῖαι ἦσαν αἱ κατ' ἐξοχὴν μυστικαὶ καὶ σοβαρώταται διασκέψεις τῶν πρεσβευτῶν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ὑποπτεύσῃ ὅτι μεταξὺ τῶν σοβαρῶν καὶ δυσχερῶν ζητημάτων οἱ πρεσβευταὶ ἀνελάμβανον νὰ δημιουργήσωσι νέαν ἐν Εὐρώπῃ Δημοκρατίαν. Καὶ ὅμως τοῦτο ἐγένετο. Οἱ πρεσβευταὶ ἀπεφάσισαν ὅτι τὸ ὄρος Ἄθως δὲν θὰ ἀνήκῃ εἰς οὐδὲν Βαλκανικὸν Κράτος καὶ εἰς οὐδεμίαν Μεγάλην Δύναμιν. Θὰ κηρυχθῇ οὕτως ἀνεξάρτητος ἐκκλησιαστικὴ Δημοκρατία κυβερνωμένη ὑπὸ τῶν μοναχῶν, ὑπὸ τὴν προστασίαν ὅλων τῶν ὀρθοδόξων Βαλκανικῶν Βασιλείων. Ὅλα τὰ Βαλκανικὰ ἔθνη ἔχουσι μονάς τινας ἐν Ἄθῳ, οἱ Ἕλληνες, οἱ Σέρβοι, οἱ Βούλγαροι καὶ οἱ Ρουμᾶνοι. Ἀλλὰ οἱ Ρῶσοι ὄχι μόνον κέκτηνται δύο ἢ τρεῖς μονάς, ἀλλὰ αἱ μοναὶ αὗται ὑπερβάλουσιν πᾶσαν ἄλλην μονὴν λόγῳ πλούτου καὶ ἀριθμοῦ σχετικῶς πεπαιδευμένων μοναχῶν. «Δὲν θὰ φανῇ σχετικῶς παράδοξον ἐὰν μεταξὺ τῶν προστατῶν τῆς Νέας Δημοκρατίας προστεθῇ καὶ ἡ Ρωσία καὶ ἡ Ρουμανία. «Εἶνε παράδοξον πῶς οἱ πρεσβευταὶ ἀπεφάσισαν ἐπὶ ζητήματος, ὅπερ μεγάλως ἐνδιαφέρει ἕκαστον βαλκανικὸν κράτος, χωρὶς—ἔστω καὶ ἀκαδημαϊκῶς, – νὰ ζητήσωσι γνώμην παρὰ τῶν ἐν Λονδίνῳ ἀντιπροσώπων τῶν συμμάχων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχουσιν οἱ καλῶς γνωρίζοντες τὰ Ἀθωνικὰ ζητήματα. «Ἠκούσαμεν ὅτι συνεφωνήθη καὶ ἡ δημιουργία στρατιωτικῆς δυνάμεως. Ἡ κεφαλὴ τῆς Νέας Δημοκρατίας ἔσται ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὅστις πρὸ πολλοῦ διατελεῖ ὁ πραγματικὸς κυρίαρχος τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας ἐν τῇ ἐγγὺς Ἀνατολῇ»,

Ἰδοὺ πρόσθετοί τινες λεπτομέρειαι. Ὁ Ἡγεμὼν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, θ' ἀντιπροσωπεύεται ἐν τῇ Χαλκιδικῇ ὑπὸ ἀντιπροσώπου (Λεγκάτου). Ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία θὰ ἀσκῆται ὑπὸ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἐκλεγομένου ὑπὸ τῶν 20 Μονῶν, περιλαμβανουσῶν 8000 μοναχούς. Ἐκτὸς τῶν κοινοβιτῶν καὶ τῶν ἐρημιτῶν τοῦ Ὄρους, ἡ χερσόννησος δὲν ἀριθμεῖ ἄλλους κατοίκους. Θὰ διωργανωθῇ στρατός. Ὅλα τὰ ὀρθόδοξα Κράτη θὰ ἀσκήσωσι τὴν προστασίαν των ἐπὶ τῆς χώρας. Δυνατὸν ὅπως ἡ μεγάλη Σλαυϊκὴ Δύναμις καὶ ἡ Αὐστρία συμμετάσχωσι παραπλεύρως τῆς Ρουμανίας καὶ τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν εἰς τὸ κοινὸν τοῦτο Πρωτεκτοράτον.

Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ Ὀρθόδοξος Πατριάρχης, ὁ πάπας τῆς Ἀνατολῆς, ἐπὶ κεφαλῆς θεοκρατικοῦ κράτους. Μνηστέον ὅτι ἀπὸ τοῦ 1453, διεδραμάτισε ἐν Τουρκίᾳ πρόσωπον πραγματικοῦ ἡγεμόνος. Ἀπὸ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν Ἐθνικῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ρωσίας, Ρουμανίας καὶ Σερβίας καὶ ἀπὸ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ σχίσματος ὁ πολιτικὸς καὶ θρησκευτικὸς αὐτὸς ρόλος ἠλαττώθη. Σήμερον ἡ ἡγεμονία αὐτοῦ εὑρίσκεται εἰς τὸ σημεῖον ν' ἀναγνωρισθῇ παρ' ὅλης τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς. Ἤδη ἀγγέλλεται ὅτι μεταξὺ τοῦ Φαναρίου καὶ τῆς Ἐξαρχίας ἤρχισαν διαπραγματεύσεις πρὸς συνδιαλλαγὴν τῶν ἐκκλησιῶν. Καὶ ὅμως οἱ Μοναχοὶ ζητοῦν τὴν προσάρτησιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τοῦθ' ὅπερ εἶνε καὶ τὸ πιθανώτερον νὰ γίνῃ.

ΤΟΥΡΚΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΑΣ

Προκειμένης Ἑλληνοτουρκικῆς συμμαχίας ἡ «Ἀλεμδὰρ» ἔγραψε ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ πολλά, ἐξ ὧν ἀποσπῶμεν τὰ ἑξῆς:

«Ὁ ἀπὸ ἓξ περίπου μηνῶν ἐξακολουθῶν πόλεμος ὑπῆρξε δι' ἡμᾶς τοὺς Ὀθωμανοὺς θλιβερὸς καὶ πλήρης συμφορῶν. Εὑρέθημεν πρὸ γεγονότων τόσον ἀπροόπτων καὶ ἀνελπίστων καὶ ἐταράχθημεν τόσον πολύ, ὥστε νὰ μὴν εἰμποροῦμεν νὰ καθορίσωμεν τὸ τί πρέπει νὰ πράξωμεν. Οὐδεὶς λόγος ὑπῆρχε κωλύων συμμαχίαν Ὀθωμανῶν καὶ Ἑλλήνων, ἐκτὸς ἑνός. Καὶ οὗτος εἶνε ἡ μὴ παρ' ἀμφοτέρων ἐκτίμησις τῶν πραγματικῶν συμφερόντων αὐτῶν καὶ ἡ παραφορὰ ἀπὸ χαμερπῆ τινὰ αἰσθήματα καὶ αἱ βδελυραὶ ὑποκινήσεις μερικῶν προστύχων πολιτικολόγων.

Καὶ εἰς τὴν παρατήρησιν τινῶν «ὅτι ἐπὶ τέλους θὰ ἐξαναγκασθῇ ἡ Ἑλλὰς νὰ συνεννοηθῇ μὲ τοὺς Σλαύους καὶ κηρύττουσα καθ' ἡμῶν πόλεμον θὰ μᾶς φέρῃ εἰς δύσκολον θέσιν καὶ κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν» ἀντέτασσον αὐτοί: «Δζάνουμ! Τί σημασίαν ἔχουν ἐρίφηδες ὡσὰν τοὺς Ἕλληνας. Ἡμεῖς θὰ τοὺς πνίξωμεν μόνον μὲ 100,000 στρατιώτας».

Ἐν τούτοις ἡ Ἑλλὰς ἀπέκλεισε μὲ τὸν στόλον της τὰ πα-

ΟΙ ΔΥΟ ΓΙΓΑΝΤΕΣ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Ὁ ΠΟΥΑΓΚΑΡΕ πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας

Ὁ ΓΡΕΫ· ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ἀγγλίας.

Ἡ ἀπέναντι ἄνωθι εἰκὼν παριστᾷ τὸν νῦν Διάδοχον ΓΕΩΡΓΙΟΝ. Ἡ δὲ κάτωθι τὸν πρίγκηπα ΝΙΚΟΛΑΟΝ, Στρατιωτικὸν Διοικητὴν τῆς Θεσσαλονίκης.

ράλιά μας παρεκώλυσε τὴν μεταφορὰν στρατευμάτων ἐκ τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὴν Ρούμελην. Ἠχμαλώτισεν ὑπὲρ τὰς 100,000 Ὀθωμανοὺς γυμνασμένους στρατιώτας καὶ ἀξιωματικοὺς πεπειραμένους, καὶ ἠμπόδισε τὸν ἐπισιτισμὸν τῆς Σκόδρας καὶ τῶν Ἰωαννίνων ὡς καὶ τὴν μεταφορὰν πολεμοφοδίων εἰς τὰς πόλεις αὐτάς. Περιττὸν ὅμως νὰ ἐπιμείνωμεν τοῦ λοιποῦ εἰς αὐτά. Τὰ γινόμενα οὐκ ἀπογίνονται. Οἱ Ἕλληνες ὅ,τι κατέκτησαν διὰ τῆς σπάθης των δὲν θέλουν νὰ τὸ χάσουν· ἐὰν ὅμως δὲν θέλουν νὰ κατασυντριβοῦν προσεχῶς ὑπὸ τῶν Σλαύων καὶ νὰ μὴ ἐξωσθοῦν ἐκ τῆς Ρούμελης, ὀφείλουν νὰ σχίσουν τὴν μετὰ τῆς Βουλγαρίας συνεννόησιν καὶ νὰ συνεννοηθοῦν μὲ τὴν Τουρκίαν. Ὅ,τι θὰ γίνῃ κατ' ἀνάγκην αὖριον ἂς γίνῃ σήμερον. Ἡ βραδύτης εἶνε ἀμφοτέρωθεν καταστροφή.

Η ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ Δ΄.

Τὴν 5)18 Μαρτίου 1913, ἡμέραν Τρίτην, 5 μ. μ. ὅτε ὁ Βασιλεὺς ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ συνήθους καὶ τακτικοῦ περιπάτου διηυθύνετο πρὸς τὸ Ἀνάκτορον, ὁ δολοφόνος, κεκρυμμένος εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ Ἁγίας Τριάδος καὶ τῶν ἐξοχῶν, ὀλίγον μακρὰν τοῦ ἀστυνομικοῦ σταθμοῦ τῆς συνοικίας, μόλις ὁ βασιλεὺς ἔκαμψε τὴν γωνίαν, ἐπυροβόλησεν ὁ κακοῦργος ἐναντίον του ἐκ τῶν ὄπισθεν, ἐξ ἀποστάσεως δύο μέτρων, διὰ μεγάλου Μαυροβουνιωτικοῦ περιστρόφου. Πάραυτα στρέψας ὁ συνωδεύων τὸν βασιλέα ὑπασπιστής Του κ. Φραγκούδης ἥρπασε ἀπὸ τὸν λαιμὸν τὸν δολοφόνον καὶ τοῦ ἁφήρεσε τὸ ὅπλον, ἐνῷ ταύτοχρόνως ὁ θανασίμως βληθεὶς Βασιλεὺς ἐγονάτιζεν· οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν Α. Μ. δύο Κρῆτες χωροφύλακες σπεύσαντες παρέλαβον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ κ. Φραγκούδη τὸ ἀποφώλιον τέρας. Ἡ σφαῖρα εἰσδύσασα κάτωθεν τῆς δεξιᾶς ὠμοπλάτης ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στομάχου. Ὁ Βασιλεὺς δὲν ἐπρόλαβεν νὰ ψελίσσῃ οὔτε ἓν ὤχ ! ἀλλὰ μεταφερόμενος δι' ἁμάξης εἰς τὸ χειρουργεῖον,

μόλις ἤνοιξε καθ' ὁδὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὡσεὶ ἀπεχαιρέτα τὸν κόσμον, μετὰ πάροδον δὲ ὀλίγων λεπτῶν, ἐξέπνευσεν.

Ὁ Γεώργιος θὰ ταφῇ ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ ἐν Δεκελείᾳ ὑπ' αὐτοῦ κτισθὲν Οἰκογενειακὸν Βασιλικὸν Μαυσωλεῖον, ἔνθα εἶνε τεθαμμένη καὶ ἡ προσφιλής Του κόρη.

Δαπάναις δὲ τοῦ Κράτους θ' ἀνεγερθῇ ἐν Ἀθήναις Μνημεῖον ἄξιον τοῦ λαοφιλοῦς βασιλέως. Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος πεσὼν ἐν τῷ βασιλικῷ καθήκοντί Του, ὡς φρουρὸς τῶν ἐθνικῶν δικαίων, ἐγένετο ὁ πρῶτος ἐθνομάρτυς τοῦ ἀγῶνος καὶ ὁ πρῶτος μεταξὺ τῶν νεκρῶν τοῦ πολέμου. Τὸν σωρόν Του, μεταφερόμενον ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Πειραιᾶ ἠκολούθησαν ὅλα τὰ πολεμικὰ τῶν ξένων κρατῶν. Ἀπὸ τῆς 6 Μαρτίου μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ταφῆς Του ἀπανταχοῦ τῆς Ν. Ἑλλάδος κανονιοβολισμοὶ ἀδιάκοποι θὰ ῥίπτωνται κατὰ ἡμίσειαν ὥραν, ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ Ἡλίου. Τὴν κηδείαν θὰ συνωδεύσωσιν ὅλοι οἱ σύμμαχοι βασιλεῖς, ὁ διάδοχος τῆς Γερμανίας καὶ ὅλοι οἱ βασιλικοὶ ἀντιπρόσωποι. Ἄπειρα εἶναι τὰ πανταχόθεν σταλέντα θερμὰ συλλυπητήρια, μηδ' αὐτῆς τῆς Ἰαπωνίας ἐξαιρουμένης. Τὰ ἐπὶ τῷ ἀδίκῳ θανάτῳ τοῦ τοῖς πᾶσι προσφιλοῦς Βασιλέως γραφέντα ἄρθρα τῶν μεγάλων ἐφημερίδων τοῦ κόσμου, εἶνε ὅλα γεμάτα θαυμασμὸν καὶ λατρείαν, γεμάτα θλῖψιν καὶ ὀδύνην.

Ἡ εἴδησις τοῦ ΘΑΝΑΤΟΥ.

Μόνος ἐκ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας εὑρέθη ἐν Θεσσαλονίκῃ ὁ στρατιωτικὸς Διοικητὴς τῆς πόλεως υἱός του πρίγκηψ ΝΙΚΟΛΑΟΣ. Εἰς αὐτὸν ἔλαχεν ὁ κλῆρος νὰ τηλεγραφήσῃ τὴν ὀδυνηρὰν εἴδησιν εἰς τὸν ἐν Ἰωαννίνοις ἀδελφόν του νέον βασιλέα Κωνσταντῖνον ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀδελφούς του πρίγκηπας Γεώργιον καὶ Ἀνδρέαν ὅπως μετὰ πολλῶν προφυλάξεων ἀναγγείλωσι τὴν συμφορὰν τοῦ θανάτου τοῦ «μπαμπᾶ» εἰς τὴν «μαμά». Τὴν ψυχικὴν τοῦ Νικολάου ὀδύνην δὲν εἶνε δύσκολον νὰ τὴν συμπεράνωμεν.

Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ βαθύτατα πληγεὶς ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ ἀκίνητος. Δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνοίξῃ τὸ στόμα του εἰς τοὺς συλλυπουμένους. Ἔκλαιε δὲ ἀκαταπαύστως ἐπὶ πολύ. Ἡ Βασίλισσα ΟΛΓΑ μεθ' ὅλας τὰς προφυλάξεις τῆς εἰδήσεως ἐλιποθύμισε, καταπέσασα ἀναίσθητος. Ὁ νέος βασιλεὺς ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας ἐν μέσῳ νεκρικῆς σιγῆς καὶ παραλαβὼν τὴν μητέρα Του καὶ τὸν κ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΝ, ἀνεχώρησε τὴν 9 Μαρτίου διὰ πολεμικοῦ εἰς Θεσσαλονίκην. Τὸ ***πένθος*** εἰς τὴν Ἑλλάδα διετάχθη 6 μηνῶν διὰ τὴν χώραν καὶ 12 μηνῶν διὰ τὴν αὐλήν.

Ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον δολοφονηθεὶς ἔπεσεν ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ἐπλακοστρώθη διὰ τσιμέντου καὶ περιφραχθεὶς ὑπὸ κιγκλίδων φρουρεῖται ὑπὸ στρατιωτῶν. Εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἔνθα εἶνε Ἑβραϊκὸν παντοπωλεῖον τοῦ Ἰσαὰκ Σάρφα, θ' ἀνεγερθῇ δαπάνῃ τῶν Θεσσαλονικέων, Μέγα Μνημεῖον μὲ τὸν ἀνδριάντα τοῦ Ἐθνομάρτυρος βασιλέως.

Ὁ ἀπαίσιος ΒΑΣΙΛΟΚΤΟΝΟΣ.

Ὁ δολοφόνος εἶνε εἷς ἄθλιος, οὐχὶ ἀνισσόροπος, στυγνὸς τὴν μορφήν, ἡλικίας 50 ἐτῶν ὡς ἔγγιστα, ρακένδυτος, χρηματίσας καὶ διδάσκαλος, ζῶν δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δι' ἐλεημοσύνης. Ὀνομάζεται Ἀλέξανδρος Σχοινᾶς, καὶ εἶνε, ὡς λέγει, σοσιαλιστής.

Ὁ Βασιλοκτόνος εἶνε ἐξ Ἀσβεστοχωρίου τῆς Μακεδονίας, τέλειον κτῆνος μὲ πρωτοφανῆ ἀναισθησίαν. Ἡ ἀποκτήνωσις τοῦ ἐκφύλου τούτου τὸν ἀποσπᾷ ἐκ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ καὶ τοιοῦτος ὢν δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχῃ οὔτε θρησκείαν, οὔτε πατρίδα. Φαίνεται ὅτι ἐξεμεταλλεύθησαν τὴν τερατώδη ταύτην ὕπαρξιν ὕποπτοι δάκτυλοι πρὸς δημιουργίαν ἀλληλοσπαραγμῶν. Βεβαίως τὸ μέλλον θὰ διαφωτίσῃ τὸ σκοτεινὸν καὶ μυστηριῶδες τοῦτο σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὀλίγας ἀκτῖνας ἔχυσαν ἤδη τινὰ τῶν ἐν τοῖς θυλακίοις του ἐγγράφων.....

Ἀποκαλυπτικὰ ἔγγραφα — ἄλλαι δηλώσεις

Κατεσχέθησαν ἐπάνω του πολλαὶ ἐκβιαστικαὶ ἐπιστολαὶ πρὸς διάφορα πρόσωπα Θεσσαλονίκης, Ἀθηνῶν καὶ ἄλλων πόλεων. Μία ἐπιστολὴ σταλεῖσα πρὸς αὐτὸν ἐκ Χαλκίδος μὲ ὑπογραφὴν λέγει μεταξὺ ἄλλων:

«Ἔλαβα τὰς δύο ἐπιστολάς σου καὶ συνήντησα τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον μοῦ γράφεις, ἀλλὰ τὸ πρόσωπον αὐτὸ μὲ ἠρώτησε: «Τέλος πάντων θὰ τὴν τελειώσῃ τὴν δουλειὰ ἢ δὲν θὰ τὴν τελειώσῃ; Ἂς κυττάξῃ λοιπὸν νὰ κάμῃ ὅ,τι θὰ κάμῃ.»

Τοῦ κ. Φραγκούδη ἐκφράσαντος ἔκπληξιν διότι Ἕλλην ἐφόνευσε τὸν Βασιλέα, ὁ Σχοινᾶς ἀπήντησε:

—Δὲν εἶμαι Ἕλλην. Εἶμαι σοσιαλιστὴς καὶ κάθε σοσιαλιστὴς σεβόμενος ἑαυτὸν δὲν ἔχει πατρίδα».

Εἰς Θεσσαλονίκην εὑρίσκετο εἰς ἀθεμίτους σχέσεις μετὰ διδασκαλίσσης. Εἰς τὴν ἀνάκρισιν ἐδήλωσεν ἀπεριφράστως ὅτι εἶνε παιδεραστής. Ἐπανῆλθεν εἰς Θεσσαλονίκην ἐξ Ἀθηνῶν πρὸ 20 ἡμερῶν διελθὼν ἐκ Βόλου καὶ ἐπικοινωνήσας μὲ τὸν Ἀθανάσιον Οἰκονομίδην, ὑπάλληλον τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης.

Ὁ κατηραμένος δολοφόνος ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΧΟΙΝΑΣ

Ὁ Σχοινᾶς καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἀνακρίσεως ἦτο ἠρεμώτατος καὶ ψυχραιμότατος. Εἰς τὰς ἐρωτήσεις τοῦ ἀνακριτοῦ ἀπήντα μετὰ πολλῆς δυσκολίας.

Ἤρχισεν ὁμιλῶν ὅταν ἐπαρουσιάσθη αὐτῷ ἔγγραφον διαβιβασθὲν τηλεγραφικῶς ἀπὸ τὸν Βόλον. Τὸ περιεχόμενον τοῦ σπουδαίου ἐγγράφου παρέμεινε μυστικόν. Συνελήφθησαν πάντα τὰ πρόσωπα ὅσα ἐπεκοινώνησαν μετ' αὐτοῦ. Δὲν φαίνεται διόλου μετανοημένος.

Ὁ Σχοινᾶς φέρει οὐλὴν εἰς τὸ αὐτί. Ἔζησε πολλὰ ἔτη εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἰταλίαν, σπαταλήσας ὁλόκληρον πατρικὴν περιουσίαν χάριν σοσιαλιστικῶν ἰδεῶν.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΔΟΛΟΦΟΝΗΘΕΝΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Δανίας Χριστιανοῦ τοῦ Θ', ἐγεννήθη ἐν Κοπεγχάγῃ, τῇ 12)24 Δεκεμβρίου 1845. Ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἦσαν ὁ πρὸ δύο περίπου ἐτῶν ἀποβιώσας βασιλεὺς τῆς Δανίας, Φρειδερῖκος καὶ ὁ πρίγκηψ Βάλδεμαρ, ἀδελφαὶ δὲ ἡ χήρα αὐτοκράτειρα τῆς Ἀγγλίας Ἀλεξάνδρα, ἡ χήρα αὐτοκράτειρα τῆς Ρωσίας Μαρία (Δάγμαρ) καὶ ἡ χήρα δούκισσα τῆς Κουμβερλάνδης Θύρα.

Ἀνηγορεύθη παμψηφεὶ ὑπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνοσυνελεύσεως βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων τῇ 19)31 Μαρτίου 1863, κατῆλθε δ' εἰς Ἀθήνας τῇ 18)30 Ὀκτωβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, καὶ ἀνέλαβε τὴν βασιλείαν, κηρυχθεὶς ἐνῆλιξ.

Ἐνυμφεύθη ἐν Πετρουπόλει τῇ 15)27 Ὀκτωβρίου 1867 τὴν μεγάλην δούκισσαν Ὄλγαν Κωνσταντινόβναν (γεννηθεῖσαν τῇ 22)3 Σεπτεμβρίου 1851), τέκνα δ' αὐτῶν ἐπιζῶντα εἰσίν: ὁ διάδοχος Κωνσταντῖνος, γεννηθεὶς τῇ 21 Ἰουλίου (2 Αὐγούστου) τοῦ 1868, ὁ πρίγκηψ Γεώργιος, γεννηθεὶς τῇ 12)24 Ἰουνίου 1869, ὁ πρίγκηψ Νικόλαος, γεννηθεὶς τῇ 9)21 Ἰανουαρίου 1872, ἡ μεγάλη δούκισσα Μαρία Μαγδαληνή, γεννηθεῖσα τῇ 10 Φεβρουαρίου (3 Μαρτίου) 1876, ὁ πρίγκηψ Ἀνδρέας, γεννηθεὶς τῇ 20 Ἰανουαρίου 1882 καὶ ὁ πρίγκηψ Χριστόφορος, γεννηθεὶς τῇ 29 Ἰουλίου 1888.

Ὁ βασιλεὺς Γεώργιος ἐβασίλευσεν ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη πλὴν ὀλίγων μηνῶν καὶ μετ' ὀλίγους μῆνας θὰ ἐτελοῦντο αἱ ἑορταὶ τοῦ πεντηκοστοῦ ἰωβηλαίου τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Εὐτυχὴς βασιλεύς· ἐκτὸς πικριῶν τινῶν, ἃς ὑπέστη κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1897 καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Αὐγούστου 1909, παρέλαβε τὸ Ἑλληνικὸν βασίλειον συγκείμενον ἐκ τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῶν Κυκλάδων καὶ περιέχον 1.200.000 μόλις ψυχῶν, καταλείπει αὐτὸ τριπλάσιον, περιλαμβάνον περὶ τὰ 5 ἑκατομμύρια κατοίκων. Φθάσας εἰς Θεσσαλονίκην ἡμέρας τινὰς μετὰ τὴν κατάληψιν αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, διέμενεν ἐν αὐτῇ. Ἐδολοφονήθη τῇ 5 Μαρτ. 1913, ὥρα, 5 μ.μ., ἐν τῇ παραλιακῇ ὁδῷ διὰ σφαίρας πολυκρότου.

Ὁ Γεώργιος ἐξέφρασεν ἐν Θεσσαλονίκῃ τὴν ἐπιθυμίαν ὅπως παραιτηθῇ ὑπὲρ τοῦ Υἱοῦ Του Διαδόχου Κωνσταντίνου καὶ ἐφησυχάσῃ πλέον. Θὰ παρητεῖτο δὲ ὁριστικῶς ἀμέσως μετὰ τὰς ἑορτὰς τῆς πεντηκονταετηρίδος Του, αἵτινες ἐπρόκειτο νὰ τελεσθῶσι τὸν

Η ΒΑΣΙΛΟΜΗΤΩΡ **ΟΛΓΑ**

προσεχῇ Ὀκτώβριον, διότι ἔβλεπεν ὅτι αἱ περιφανεῖς νίκαι τοῦ υἱοῦ Του καὶ Διαδόχου Του Κωνσταντίνου ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ο ΝΕΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ο ΙΒ΄.

Ὁ νέος Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος, δούξ τῆς Σπάρτης, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Ἰουλίου 1868 καὶ ἐνυμφεύθη τὴν 15 Ὀκτωβρίου 1889 τὴν πριγκήπισσαν τῆς Πρωσίας Σοφίαν, ἀδελφὴν τοῦ αὐτοκράτορος Γουλιέλμου, γεννηθεῖσαν τὴν 4ην Ἰουλίου 1870· ἀπέκτησεν ἐξ αὐτῆς τὰ ἑξῆς τέκνα:

Τὸν νῦν Διάδοχον ΓΕΩΡΓΙΟΝ, γεννηθέντα ἐν Δεκελείᾳ τὴν 7 Ἰουλίου 1890, τὸν Πρίγκηπα ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ, γεννηθέντα ἐν Δεκελείᾳ τὴν 7 Ἰουλίου 1893, τὴν πριγκήπισσαν ΕΛΕΝΗΝ, γεννηθεῖσαν ἐν Ἀθήναις τὴν 20 Ἀπριλίου 1896, τὸν πρίγκηπα ΠΑΥΛΟΝ, γεννηθέντα ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Δεκεμβρίου 1901, καὶ τὴν πριγκήπισσαν ΕΙΡΗΝΗΝ, γεννηθεῖσαν τῷ 1904.

Ὁ νέος Βασιλεὺς εὐθὺς ἐξέδωκε τὸ ἀκόλουθον πρῶτον του Βασιλικὸν Διάγγελμα :

Πρὸς τὸν στρατόν Μου,

Ἀπαίσιον ἀνοσιούργημα κατὰ τοῦ ἱεροῦ προσώπου τῆς Α. Μ. τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Γεωργίου Α΄ ἐστέρησε πάντας ἡμᾶς τοῦ ἀρχηγοῦ μας, εἰς στιγμὰς κρισιμωτάτας δι' ὁλόκληρον τὸ Ἑλληνικὸν Γένος.

Καλούμενος ἤδη ὑπὸ τῆς Θείας Προνοίας νὰ διαδεχθῶ τὸν Βασιλέα πατέρα Μου ἐπὶ τοῦ χειρεύσαντος Θρόνου, τὸν ὁποῖον ἐπὶ μακρὰ ἔτη ἐδόξασε καὶ ἐτίμησεν, ἀγγέλω τοῦτο πρὸς τὸν στρατόν Μου, εἰς τὸν ὁποῖον ἀφιέρωσα ὁλόκληρον τὸν βίον Μου, μὲ τὸν ὁποῖον ὁ ἀτυχὴς καὶ εὐτυχὴς πόλεμος ἀδιαρρήκτως μὲ συνέδεσαν.

Ἀρθείσης ἀπὸ πολλοῦ πάσης παρεξηγήσεως τοῦ παρελθόντος, δηλῶ πρὸς τὸν στρατόν, ὅτι ἡγούμενος πάντοτε αὐτοῦ δὲν θὰ παύσω μεριμνῶν περὶ τῆς προόδου αὐτοῦ τε καὶ τοῦ στόλου, τοῦ ὁποίου τὰ ἔνδοξα κατορθώματα ἐμεγάλυναν καὶ ἐλάμπρυναν τὴν Πατρίδα μας.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΙΒ΄

ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Εἰς ὅλους τοὺς πεσόντας ἥρωας τῶν ἐμπολέμων ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς τιμῆς ὑπὲρ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

"Ο ΗΡΩΣ ΔΕΝ ΠΕΘΑΙΝΕΙ„

Ἕλληνες, Τοῦρκοι καὶ λοιπὰ Βαλκανικὰ λεοντάρια,
ἐσεῖς ὁποῦ τὸ δείξατε πῶς εἶστε παλληκάρια
καὶ θυσιάσατε ζωή, νειάτα, χαρὰ κ' ἐλπίδα
γιὰ τὴν ὑπέροχη τιμή, γιὰ τὴν γλυκειὰ πατρίδα,

Ἐσεῖς δὲν ἀπεθάνατε . . . Στὸ Ἔθνος, στὴ φυλή σας
χαρίσατε τὴν ἔντιμη κι' ἀθάνατη ζωή σας.
Ναί ! Ζῆτε, ζῆτε στὴν καρδιὰ τοῦ κάθε πατριώτου
καὶ τὸν συγχαίρουν τὸν γονειὸ ποῦ ἔχασε τὸ γειό του . . .

Ἕλληνες, Τοῦρκοι, Βούλγαροι, Σέρβοι, Μαυροβουνιῶται
μικροὶ μεγάλοι, ἀρχηγοὶ μαζὶ καὶ στρατιῶται,
ὅσοι κρατήσατε ψηλὰ περήφανη παντιέρα
καὶ δὲν παραστρατήσατε σὰν ἄλλους ἐκειπέρα,*
σ' ἐσᾶς καὶ μόνον ἡ τιμὴ τοῦ Ἥρωος ἀνήκει
καὶ ἡττημένους σᾶς τιμᾷ μὲ θαυμασμὸ ἡ ΝΙΚΗ !

Σεῖς οἱ Μεγάλοι ἥρωες, οἱ πρῶτοι πατριῶται,
σ' ὅποιαν ἀνήκετε φυλὴ — γενναῖοι στρατιῶται —
τὸν ἴδιο τάφο ἔχετε δαφνοστεφανωμένοι
μ' ἓν γενικὸν ἐπίγραμμα : ***Ὁ Ἥρως δὲν πεθαίνει !***

Ἐσεῖς δὲν ἀπεθάνατε. . . Μὲ τ' ἀκριβό σας αἷμα,
ὁ Αἵμος κατεσκεύασε τῆς δόξης λάμπον στέμμα
ὅπου τὰ μάτια τῆς γρηᾶς Εὐρώπης** τὰ θαμβόνει
καὶ ἡ πατρὶς τοῦ καθενὸς τὴ λάμψι καμαρόνει . . .

Ἡ λάμψι εἶνε ἡ ζωή . . . Νεκροὶ εὐτυχισμένοι !
Σ' αὐτὴν τὴν ψεύτικη ζωὴ χαρᾶς τον ποῦ πεθαίνει
μὲ συναυλίαν κανονιῶν ἀντὶ μὲ ψαλμῳδίαις
κ' εὐγνωμοσύνης λούλουδα τοῦ χύνουν εὐωδίαις . . .

Κανδῆλι εἰς τὸν τάφο σας θ' ἀνάψῃ ἡ ἱστορία.
Αἰῶνες θὰ τελοῦν γιὰ σᾶς Μνημόσυνα μυρία,
κ' ἡ θάλασσες κ' οἱ ποταμοὶ κ' ἡ λίμνες μὲ τὸ κῦμα
θὰ ψέλνουν ἐπιτάφια εἰς τὸ δικό σας μνῆμα . . .
. . . . . .

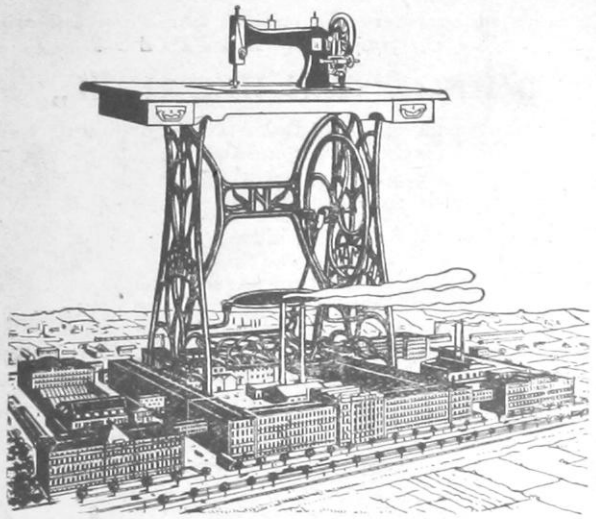
Κων)πολις, 1)14 Μαρτίου 1913.

ΚΩΝΣΜΑΡΚ

---

*) Ἐνταῦθα ὁ γράψας ὑπαινίσσεται τοὺς ἀνάνδρους σφαγεῖς γυναικοπαίδων καὶ ἅρπαγας ἱερῶν κλπ. οἱασδήποτε Ἐθνικότητος.

**) Κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ κ. Βενιζέλου.

ΜΙΑ ΜΟΝΗ

ΓΝΩΜΗ ΥΠΑΡΧΕΙ

Ἐν σχέσει πρὸς τὰς ΡΑΠΤΟΜΗΧΑΝΑΣ

ΝΑΟΥΜΑΝ

τὸ ὅτι αὗται εἶναι αἱ μᾶλλον στερεαί, αἱ μᾶλλον τελειοποιημέναι, αἱ τοῦ μᾶλλον νεωτάτου συστήματος καὶ ταυτοχρόνως αἱ ἁπλούστεραι καὶ αἱ μᾶλλον εὐχείριστοι.

Μεγάλη ποικιλία ἐργαλείων προστιθεμένων δωρεὰν εἰς πᾶσαν μηχανήν. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ δωρεὰν ὅλων τῶν εἰδῶν τῆς ραπτικῆς καὶ τοῦ κεντήματος.

Ἡ ὑστάτη λέξις τελειοποιήσεως ἐδόθη εἰς τὰς ραπτομηχανὰς τοῦ ἐργοστασίου ΝΑΟΥΜΑΝ τοῦ μεγαλειτέρου τῆς Εὐρώπης.

ΕΓΓΥΗΣΙΣ ΣΟΒΑΡΑ

Πώλησις ἐπὶ πιστώσει, εἰς ἑβδομαδιαίας δόσεις!!

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΘΗΚΗ : Ἐν Γαλατᾷ, Χουδαβενδικιὰρ χὰν ἐπὶ τῶν προκυμαιῶν, κατέναντι τοῦ Τελωνείου.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ : ***Ἐν Πέραν***, Μεγάλη ὁδὸς 185, δίοδος Ἀνατολῆς. ***Ἐν Χρυσουπόλει***, Τσαρσῆ Μπογί, παρὰ τὴν Τράπεζαν Βιέννης. ***Ἐν Χαλκηδόνι***, Μόδα Δζαδεσί, ἀριθ. 64.

Εἰς τὴν μεταξὺ τῶν σελίδων *96* καὶ *105* παρεντιθεμένην διαφήμισιν τοῦ κ. Α. Π. ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ ἐγένετο τὸ ἑξῆς παράρραμα :

Τὸ ἐν Πέραν Τεκὲ - ὑπ' ἀριθ. *4*^{84} bis κατάστημά του συνεχωνεύθη εἰς τὸ κεντρικὸν, κείμενον ἐν Γαλατᾷ, Γιουξὲκ Καλδιρὶμ ἀρ. *48* καὶ παρακαλεῖται ἡ πελατεία ν' ἀπευθύνεται ἐν τῷ μέλλοντι ΜΟΝΟΝ εἰς τὸ Κατάστημα τοῦτο τοῦ ἀριθ. *48*, Γιουξὲκ Καλδιρίμ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Ἕνεκα τῆς ἀπροσδοκήτου πληθώρας τῶν ἐγγραφέντων, ἡ δημοσίευσις ὅλων θ' ἀπετέλει ὄγκον τόμου, ὑπερβαίνοντος τὸ κείμενον τοῦ βιβλίου. Διὰ τοῦτο εὑρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ζητήσωμεν συγγνώμην παρὰ τῶν κ. κ. συνδρομητῶν, ὧν τὰ ὀνόματα δὲν ἐδημοσιεύθησαν, εἰδοποιοῦντες αὐτοῖς συγχρόνως, ὅτι δὲν εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ δεχθῶσι τὸ βιβλίον. Ὁ ΑΙΜΟΣ διὰ τοὺς μὴ ἐγγραφέντας τιμᾶται ἀκριβώτερον, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τοῦ ἐξωφύλλου ἀναγράφεται ἡ διατίμησίς του. Ἐν τούτοις εἰς ὅσους εὐαρεστηθῶσι νὰ δεχθῶσι τὸ βιβλίον, καίτοι μὴ δημοσιευθέντος τοῦ ὀνόματός των ἐν τῷ κατωτέρῳ **καταλόγῳ**, προσφέρομεν τὰς εὐχαριστίας μας καὶ παραχωροῦμεν εἰς αὐτοὺς τὸν ΑΙΜΟΝ μὲ τὸ τιμολόγιον τῶν συνδρομητῶν, ἀφοῦ ἅπαξ ἐνεγράφησαν εἰς τὰς ἀγγελίας.

Δημοσιεύονται δὲ κατωτέρω τὰ ὀνόματα μόνον ἐκείνων, ὅσοι εἶχον προλάβει νὰ ἐπιστρέψωσι τὰς ἀγγελίας των κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα τῆς προσκλήσεως.

ΟΔΗΣΣΟΣ

Φροντίδι τῶν κ. κ. Δ. Παρθενιάδου σώμ. 494, Ἀνωνύμου σώμ. 100, Ε. Ι. Φανᾶ σ. 526, Ἰωάννου Δημητρίου 472, Ε. Σάρου 382.
ΒΑΤΟΥΜ. *Φροντίδι Λ. Διλάη* Σώματα 214.
ΣΕΒΑΣΤΟΥΠΟΛΙΣ, *φροντίδι Π. Τκιών* σώμ. 180.
ΤΡΑΠΕΖΟΥΣ, *φροντίδι Α. Π. Νικολαΐδου* σώμ. 745.
ΑΜΙΣΟΣ, *φροντίδι Γ. Φέρα*, σώμ. 627.
ΚΕΡΑΣΟΥΣ, *φροντίδι Ι. Σουρμελῆ* 240.
ΟΡΔΟΥ, *φροντίδι Ἀδ. Μακρίδου* σώμ. 80.

ΕΝ ΠΑΦΡΑ

Φροντίδι κ.κ. Υἱῶν Λ. Ἐλεμινίδου : Π' Βασίλειος, Ἀθανάσιος Ἐλεμινίδης, Γ. Ἐλεμινίδης, Ἰω. Ὑαλόπουλος, Ἀναστ. Ἰωαννίδης, Γαβριὴλ Ἐλεμίνογλου, Περ. Μαυρίδης, Π. Κονζινόπουλος, Ἀριστοτ. Μαυρίδης, Ἀν. Κιουλάπογλου, Ν. Κοντζονίδης, Λ. Καππαθανάσης, Κων. Μαυροσκωλίδης, Π. Ἀδαμίδης, Ἀνδρόνικος Ἰωαννίδης, Ἰσ.

Διοικιτίδης, Β. Ἱπποτζίδης, Τηλ. Χ" Σάββα, Γ. Ἀντωνιάδης, Δημοσθένης Καρίπογλου, Β. Χαραλαμπίδης, Κ. Μαυρίδης, Ἰορδ. Ἀρζόγλους, Ἀδ)φοὶ Δεληκιόζογλου, Χαρ. Ἀσλανίδης, Β. Βασιλειάδης, Γ. Μελετίου, Ρενὼ Χ" Ἰωάννου, Δ. Ἰακωβίδης, Β. Παππαδάκης, Στ. Χ" Σταυρίδης, Νεόφ. Χ" Σταυρίδης, Γ. Ἀσλανίδης, Ἀν. Χ" Ἐλευθεριάδης, Νεόφ. Χριστοφορίδης, Ἀλ. Παπαδόπουλος, Σ. Κωνσταντινίδης, Ἰω. Παπαδόπουλος.

ΕΝ ΦΑΤΣΑ

Π. Κωνσταντινίδης, Κλ. Πετμεζίδης, Ἀν. Κωνσταντινίδης, Ἰωάν. Οὐσταπασίδης, Ν. Κωτσαμανίδης, Γ. Βαλαβάνης, Ἀν. Κοτζαμανίδης, Ἡρ. Πηλείδης, Ν. Τερζόγλους, Ἰσ. Τοκατλίδης, Πολ. Βασιλειάδης, Γρ. Τσακυρίδης, Ἠλίας Θωμαΐδης, Θ. Ὑφαντίδης, Χαρ. Σαχίνογλους, Ἰω. Τερψόπουλος, Σάβ. Ἀργυρόπουλος, Χαρ. Ξανθόπουλος, Χριστόφορος Γεωργιάδης.

ΕΝ ΣΙΝΩΠΗ

Φροντίδι κ. κ. Ἀδελφῶν Μεγγρέλη: Ἀδελφοὶ Μεγγρέλη, Γ. Παπαθεοδώρου, Δ. Μίκος, Γ. Ἀδαμαντόπουλος, Χρ. Συμεωνίδης, Ν. Μουργιακμάς, Θ. Κακναβᾶτος, Λ. Βαρεόπουλος, Χρ. Σαράντης, Ν. Τσινόγλους, Π. Γιασκοτζόγλου, Θ. Ραφαήλογλου, Γ. Χρυσιάδης, Μ. Γιαννούσης, Ἀπ. Τζινόγλου.

ΣΟΥΡΜΕΝΑ (Τραπεζοῦντος)

Φροντίδι Αἰδεσιμ. Παπᾶ Βασιλείου: Οἰκονόμος Βασίλειος, Ἀδελ. Χ" Χαριτίδου, Παπᾶ Χρυσόστομος Χαριτόπουλος, Ἀδελφοὶ Φωκᾶ, Θεμιστοκλῆς Γρηγοριάδης, Σταῦρος Γρηγοριάδης, Στ. Φωκᾶς, Ἰω. Χ" Ν. Παπουτσῆς, Ἀδελφοὶ Βαρειογίδου, Σταῦρος Π. Φωκᾶς, Στ. Σημαιοφορίδης, Παναγ. Καλωννυμίδης, Λάμπρος Σ. Φωκᾶς, Παναγ. Σαββουλίδης, Βασ. Βασιλειάδης, Χρ. Κούσης, Παπᾶ Παῦλος.

Φροντίδι κ. Νικολάου Μεταξᾶ: Οἰκονόμος Παπᾶ Σάββας, Ν. Μεταξᾶς, Ἰω. Πανιτσίδης, Γεώργ. Λεπτοκαρόπουλος Στ. Ἀμοιρίδης, Ἰορδ. Τουρτανίδης, Θεμ. Βασιλειάδης, Χρ. Δημητριάδης, Χαρίλαος Ἀθανασιάδης, Δημήτριος Θεοδωρίδης, Ἀναστ. Ἰωαννίδης, Συμεὼς Παρταλᾶς, Ἰωάννης Κυριμλῆς, Μιχαὴλ Ἀναστασιάδης, Ἠλίας Μουκουλίδης, Ἰω. Τσουχνικᾶς, Ἰω. Φώκιαλης, Πέτρος Σαλονικίδης Δημήτριος Μεταξᾶς, Ἀνέστης Ν. Μεταξᾶς.

ΕΝ ΙΝΕΠΟΛΕΙ

Φροντίδι κ. Ἀλεξίου Ἀλεξιάδου: Ἰω. Παπαδόπουλος, Ἰω. Κανδαμίρωφ, Θρ. Λαζαρίδης, Ἰω. Εὐτυχίου, Ἀθανάσιος Ἰωαννίδης, Ἰορ. Φρυδᾶς, Ἰωσὴφ Ἰωσηφίδης, Ἀντ. Βαλμᾶς, Π. Σπανόπουλος, Ἐμμ. Βοσινάκης. Γ. Μόρφης, Κ. Ἀδαμίδης, Ἀν. Μορφίδης, Ἀλ. Π. Ἀλεξιάδης. — Ἐν ΜΑΡΜΑΡΑ. Χρ. Πανταζόγλους. — Ἐν Gynokeburu (Ρωσσίας) Χρ. Καρύδης. = Ἐν ΠΑΡΘΕΝΙΩ Σπ. Ζουμπουλίδης.

ΕΝ ΖΟΥΓΚΟΥΔΑΚ

Φροντίδι κ. Ἀλεξάνδρου Τριανταφυλλίδου: Πέτρος Βαγγελινός, Δημοσθ. Κυριακίδης, Ἀθαν. Ράπτης, Νικόλ. Γεωργούλης, Δημήτρ. Ροντάκης, Ἀλέξ. Σιλελίδης, Νικ. Βουγιούκας, Δημήτρ. Χασάπης, Δημ. Σπύρου, Φίλιππος Δελιγιάννης, Παναγ. Μαΐστρας, Μήτσος Γαλανός, Ἱπποκράτης Λαζαρίδης, Ἀναστ. Ἀσλανίδης, Ἰορδάνης Σαββίδης, Ἀριστόδημος Γεωργιάδης, Νέστωρ Διονυσόπουλος, Κωνστ. Δημητριάδης, Νικόλαος Θεμιστοκλέους, Σωτήριος Βελκόπουλος, Νεοπτόλεμος Μπέμπος, Χρῆστος Μαΐδης, Δημήτριος Μαλαμᾶς, Πέτρος Τριανταφυλλίδης, Φώτιος Βαρούτης, Νῖκος Νικολαΐδης, Φιλάρετος Καλαφατίδης, Κωνστ. Βαλαβάνης, Γεώργ. Θεολόγος, Ἰω. Ἀμβουλὸς, Βασίλειος Πετρέλης, Δημήτριος Κατσαμπέρης, Νίκος Καλαφατίδης, Κωνστ. Τζιβανίδης, Δημ. Θωμαΐδης, Μανώλης Πατέρας, Γεώργιος Σταυρίδου, Ἰω. Σαχίνοβιτζ, Σπῦρος Θωμαΐδης, Στυλ. Μιχαηλίδης, Δημήτριος Χρηστίδης, Θεόδωρος Χρυσαφίδης, Σταῦρος Βαφειάδης. Ἀπόστ. Κουλουρίδης, Διαμαντῆς Παλαιολόγος, Βασίλ. Ζαχαριάδης, Κῶτσος Σιμιτζῆς, Ἀντώνιος Ἀντωνιάδης, Γεώργ. Παπαδόπουλος. Γαβριὴλ Δοκίδης, Ὀδυσσεὺς Ρομβάκης, Σεραφεὶμ Παπανικολάου, Γρηγ. Ἀμβουλός, Δημήτριος Λαζόπουλος, Γεώργ. Χαραλάμπους, Γεράσιμος Βαλλιανάτος, Ἠλίας Λιούλιας, Μιχαὴλ Κοσμίδης, Βασίλ, Νικολαΐδης, Ἰωσὴφ Ἀδάμ, Ζηνόβιος Συμεωνίδης, Θεόδ. Ραδίνοβιτζ, Κωνστ. Νικολαΐδης, Κώστας Κολικάκης, Κωνστ. Ἐδρεμίτογλου, Ἀδελφ. Κοκκινάρη, Κωνστ. Θωμᾶ, Νικόλ. Καλατζῆεφ, Σάββας Παλαιολόγος, Ἀπόστολος Κουμπαρόπουλος, Ἀδελφοὶ Σβίγκου *ἐν Τενέδῳ*, Σερκὴζ Στεφάνου, Ἀδελφοὶ Σβίγκου *ἐν Ζούγκουλδακ*, Ἀθαν' Γενίδουνιας, Βασίλ. Ἰωαννίδης, Βασίλ. Καλλιοντζίδης, Ἐλευθέριος Ἀφεντούλης, Γεώργιος Ἀθανασίου, Δημήτρ. Καραγιάννης, Γεώργιος Σεραφεὶμ, Σταῦρος Ἐμμανουὴλ, Ἀναστ. Ἀναστασιάδης, Γεώργ. Ἀλεξόπουλος, Μιλτιάδης Ἀρσάνογλους, Νικόλ. Φωτιάδης Γεώργιος Δασκαλόπουλος, Ἀθαν. Γιωργιάδης, Γεώργ. Ἀντωνίου, Ἰορδάνης Σολομονίδης, Χαράλαμπος Ναθαναὴλ, Πρόδρομος Ζαχαριάδης, Γ. Π. Δουρμούσογλους, Παναγ. Μιτρέλλης, Νικόλ. Γαβριηλίδης.

ΕΝ ΑΒΑΣΚΙΟΙ

Φροντίδι τοῦ κ. Ἰωάννου Δημητριάδου: Ἰωάννης Δημητριάδης, Κωνσταντῖνος Ι. Ματσούλης, Σπυρ. Η. Σαμόπουλος, Θεόδωρος Ὀδυσσεύς, Χρυσόστομος Π. Ζερπάλα. Ἀπόστολος Β. Τσουκάτος, Κωνστ. Γιαννακόπουλος, Νικόλαος Σ. Ἠλιάδης.

ΕΝ ΠΡΟΥΣΗ

Φροντίδι κ. Δημοκρ. Κοράλλη: Ἰωάννης Κοντζόγλους, Γρ. Σκούταρης, Παντ. Δέρβος, Γ. Χ" Νικολάου, Φ. Ἰωαννίδης, Δημόκρ. Κοράλλης, Κωνστ. Κασελᾶς.

ΕΝ ΧΑΡΑΚΙ

Φροντίδι κ. Λαζάρου Καλφοπούλου: Χρ. Ὀρφανίδης, Μ. Ἰωάννου, Ι. Παπαδόπουλος, Π. Τζανός, Δ. Χ" Γεωργίου, Στ. Μουράτογλου, Ι. Νικολάου, Α. Νικολάου, Ἀν. Ὀρφανίδης, Γρ. Γαβριηλίδης, Β. Γεωργίου, Ε. Γεωργίου, Μ. Ὀρφανίδης, Σάββας Εὐσταθίου, Κ. Εὐσταθίου, Ε. Εὐσταθίου, Ι. Ἀντίππας, Ν. Ἀποστόλου, Π. Μυτσάκας, Σ. Ἀντωνίου, Σ. Κουτούπας, Χ. Τριανταφύλου, Μ. Ἐμμανουήλ, Π. Ἰωάννου, Γ. Βεζυρόπουλος, Μαριάνθη Πεχλιβανίδου, Ἐλατὼ Πεχλιβανίδου, Εὐριδίκη Πεχλιβανίδου, Σοφία Πεχλιβανίδου, Ν. Καρανικόλας, Ἀν. Β. Κιτζιτάνη.

ΜΟΥΔΑΝΙΑ

Φροντίδι Ἀθανασίου Μπαζάρμπαση: Ναπολέων Σακατζίδης, Λάζαρος Γεωργιάδης, Δημήτριος Κύπριζλης, Θεμιστοκλῆς Γαϊτάνος, Γεώργιος Τσούφης, Βασίλειος Καραμανόγλου, Ἀνδρέας Παπαδόπουλος, Παναγιώτης Τζίγκος, Γ. Πλαθούρας, Δ. Εὐσταθίου Ξιραφόπουλος, Νικολάκης Παπασταύρου, Ἀντώνιος Κώσταρος.

ΤΡΙΓΛΙΑ

Φροντίδι κ. Σταύρου Μποτός: Φιλοξενίδης Φούνδας, Σταῦρος Μποτός, Νικόλαος Καλπάκης, Γεώργιος Ὑδραῖος, Ἰορδάνης Πετράκογλους, Ἀλέξανδρος Κελάδης, Σωτήριος Πιλάτος, Ἀλέξανδρος Μαστραλέξης, Ἀπόστολος Παναγιώτου, Νικόλαος Τουρακμάνη, Θεόδωρος Μελκῆς, Ἀθανάσιος Παλασίου, Ἀναστάσιος Χ" Ἀναστάσης, Ἀλέξανδρος Μαστροντινός, Γεώργιος Τακᾶς, Κωνσταντῖνος Ὀρφανίδης, Ἀριστοφάνης Γ. Κασέρης, Ἀναστ. Προύσαρις, Ἀπόστολος Παλικαρᾶς.

ΛΕΦΚΕ

Φροντίδι κ. Διογένους Παπαδοπούλου: Σωκράτης Τσαούσογλους, Γεώργιος Ἀλγιανακίδης, Παπᾶ Μιχαήλ, Γεώργιος Κων)νίδης, Λάζαρος Ἀναστασιάδης, Ἰωάννης Ἰωαννίδης, Ἀλέξ. Μόμμας, Σωκράτης Ἀναστασίου, Νικόλαος Ζαφειρόπουλος, Δημήτριος Γαλανίδης, Κωνστ. Γεωργίου, Ἰορδ. Παπαδόπουλος.

ΚΙΟΣ

Φροντίδι κ. Περικλέους Γιαβάσογλου: Λεωνίδας Γιασημακόπουλος, Περικλῆς Γιαβάσογλους, Χρ. Γιαβάσογλους, Ἀλέξ. Μέλιας, Ἀρχιγένης Μιχαηλίδης, Ἰω. Μαρκουΐζος (ἰατρός), Ἀναστ. Χατζόγλους, Γεώργ. Κουντουρίδης, Δημ. Καγκελάρης, Κωνστ. Λασκαρίδης, Ἀθ. Πολυχρονιάδης, Δημ. Γεώγλους, Κων)νος Χαραλαμπίδης.

ΕΝ ΠΟΡΩ (Ικονίου)

Γρ. Ι. Γρηγοριάδης.

ΕΝ ΕΣΚΙ - ΣΕΧΙΡ

Φροντίδι κ. Ἰορδάνου Χ' *Β. Σαράφογλου, γραμματέως τοῦ κεντρ. ἐργοστ. τῶν Ἀνατ. Σιδηρ.* Nicolas Mavrogenis, Georges Fliegler, Δ. Καβούρης, Λ. Ἀποστολίδης, Κ. Ἠλιάδης, Ἀ. Ἀθανασιάδης, Ἰω. Ἰωαννίδης, Ἀχιλ. Χατζηπαύλου, Λ. Χαραλαμπίδης, Χρυσάφης Ἰορδάνογλου, Ἰορδ. Ἰορδάνογλου, Τρ. Λαζαρίδης, Δημήτρ. Ζαχαριάδης, Ἀχιλ. Τακατσιόγλου, Ἰωάννης Τσιλίδης, Ἀνδρ. Ἐφραιμίδης, Ἰωσὴφ Παπαδόπουλος, Νικ. Ἀλεξιάδης, Γ. Βιδούρης, Σωτήρ. Μισαηλίδης, Στ. Μπασματζίδης, Θ. Τριανταφυλλίδης, Ἰω. Μαντζός, Γ. Σάνιας, Γ. Καλαμποκίδης, Ν. Ποτοῦ, Γαβρ. Ἀναστασίου, Στ. Γουναρίδης, Β. Μεζόπουλος, Δ. Βολογιάννης, Δημ. Κούβαλος, Β. Κάλλιος, Κ. Κορομπίλης, Πέτρος Ζαρίτας, Ἀναστ. Τσαούσογλους, Δημ. Χρηστίδης, Κ. Σταυρίδης, Τηλέμαχος Τσελέντης, Δ. Μιτηλιναῖος, Δημ. Καραγκιόζης.

Φροντίδι κ. Γ. Δ. Κοτσελίδου: † Ἀρχιμ. Ἰω Μπουδουρίδης, Ἐλευθ. Σεφέρογλους, Νικ. Δ. Κοτζελίδης, Γ. Κωνσταντινίδης, Ι. Ἀναστασιάδης, Στ. Ἐμμανουηλίδης, Κ. Φεγγάρας, Ἰορδ. Σαράφογλους, Δημ. Γεωργιάδης, Μ. Ἀγιάνογλους, Χ. Οἰκονομίδης, Μ. Στεργέλης, Ἀπ. Κούβαλος, Θωμᾶς Ἔξαρχος, Ἰω. Μάντζος, Κωνστ. Δημωλᾶς, Δ. Χρηστίδης, Τζωβάννης Καλαβάσης, Γ. Σένιος, Στ. Γουναρίδης, Κ. Γικώχας, Θ. Παρτάλης, Χρ. Σιδέρης.

ΕΝ ΙΚΟΝΙΩ

Φροντίδι τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Π" Παύλου: Πρωτοπρεσβύτερος Παῦλος, Γ. Μαυροχαλυβδίνης, Κ. Σ. Μάνθος, Ἰ. Ιεσσαλ Λαζαρίδης, Ἰωάννης Τσολακίδης, Ἀ. Ἀλεκτορίδης, Σοφία Ματθαιοπούλου, Ι. Σ. Διαμαντίδης, Ν. Λεοντιάδης, Κ. Ἀρτεμιάδης, Ἀθανασία Γεωργιάδου, Ἠλίας Δανιηλίδης, Σ. Κ. Ἀλεκτορίδης, Κ. Ι. Νομίδης, Εὐτύχιος Μ. Εὐτυχιάδης, Σ. Σ. Δεξιπμεντζόγλους, Ἰωάννης Κουμαριανός.

ΕΝ ΠΑΝΟΡΜΩ

Φροντίδι κ. Ἀριστείδου Ἀθανασιάδου σώμ. 20.
» *κ. Γεωργίου Ἀθανασιάδου » 20.*
» *κ. Π. Μπάνη . . . . . » 20.*

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ

Φροντίδι Ν. Κ. Βεράκη 100, Φ. Θελούδη 100, Ι. Θελούδη 100, Ἀλεξ. Σαρίδη 100, Νικ. Ἀνδρεάδου 100, Ἀντωνίου Δουρμπετάκη 100, Σάββα Βαρβαρίγου 100, Ἐλ. Δουάνογλου 10, Πειριθ. Ξανθοπούλου 10. Κ. Νέζερ 8, Δημητρίου Γρηγοριάδου 24, Ἀνδρ. Χαλιωρῆ 20, Κωνστ. Σεβαστίδη 20, Ἀναστασίου Χ. Ἀναστασιάδου 20, Σ. Πιατᾶ 20, Γ. Ἀνδριτσογιάννη 20, Θ. Φιλομαθοῦς 20, Ν. Γιαγκίτση 20, Θ. Μπολότη 10, Β. Σωτηρακοπούλου 10.

Φροντίδι κ. κ. Σφέτζου καὶ Ἀράπογλου: Θεόδ. Γκαδζελίδης, Φώτιος Μαυρουδῆς, Ἀλεξ. Κανάριος.

Φροντίδι κ. Γεωργίου Κούτικα: Χρῆστος Δημητριάδης, Νικόλ. Μωραΐτης, Ἀναστ. Λεμοντζόγλους, Παναγ. Καμπουράκης, Κωνστ. Μιχαηλίδης, Μιχ. Σκαλιάρης, Στέφανος Ἀγγελόπουλος, Σωκρ. Σαρόγλους, Ἀθαν. Τσερετόπουλος, Δημήτρ. Ναουμίδης, Κώνστ. Ἀθανασιάδης, Κυρ. Κινεζόπουλος

Φροντίδι κ. Δημ. Ζαχάρωφ: Ἀναστ. Ἰωσηφίδης, Δημοσθ. Οἰκονομίδης, Κλεόβουλος Γεωργιάδης, Δημ. Λαζαρίδης, Πέτρος Καπρῆς, Ἀνδρ. Ζῶτος, Δημήτρ. Σβορῶνος, Πανταλ. Βέργος, Γεώργ. Μαρίνος Ἀναστ. Παρασκευόπουλος, Ἰω. Μαστιχιάδης.

Φροντίδι κ. Δ. Καμαράδου: Δημ. Χατζηκωστῆς, Βασίλ. Ζαχαριάδης, Ἀναστ. Βέλλης, Ἀθαν. Ἀναστασιάδης, Δημ. Σωτηρόπουλος, Δημ. Πετρίδης, Ἀλκιβ. Περτετζόγλους, Δημ. Ζαφειρίου, Χρ. Πολύδωρος, Δημ. Μιχαηλίδης, Βασιλ. Καμαράδος. Νικόλ Βλαχόπουλος Κωνστ. Σωτηριάδης, Νηλεὺς Καμαράδος, Γεώργιος Ἀντίπας, Κωνστ. Ζερβουδάκης, Γεώργ. Σύριος, Σωτήρ. Χρυσόπουλος, Γιασουμῆ Σκήνδρης, Georges, Loncyls, Edgard Franco, Δημ. Βαρδάκης, Λεων. Μέλας, Δημ. Δερτουζιάδης.

Φροντίδι κ. Κωνστ. Κύρου: Νικόλαος Κόνιος, Δημ.Κίλαβος, Ἀριστ. Μακκᾶς, Σάββας Καναρίδης, Δημ. Δαβιδόπουλος, Δημ. Λοράντος.

Φροντίδι κ. Ματθαίου Ἀρμάο: Στέφ. Πιρπινιάνης, Ἰω. Κοκορόμβας, Γεώργ. Μονογιούδης, Ἀγλαΐα Μαθία, Ἑλένη Καζανίδου.

Φροντίδι κ. Κωνστ. Κωσιοπούλου: Ἀντ. Παπαγημόπουλος, Θεόφ. Πριόβουλος, Κωστῆς Σωτήλας, Γεώργ. Κονδίλης.

Φροντίδι κ. Δημ. Μπαλάση: Ἰω. Ἀσλάνης, Μπαλάσης Δημήτριος, Κωνστ. Ἀποστολίδης, Παναγῆς Βιζάνης, Π. Πατσαρώνης, Κ. Κουράγιος, Νικ. Δοπτόγλους, Κ. Π. Κωνσταντινίδης. Σπυρίδων Μουδούρης, Χριστόφ. Ἐπαινετός, Χαράλ. Χαραλαμπίδης, Ἐπαμ. Γιαννόπουλος, Π. Γεράρδος.

Φροντίδι κ. Κωνσταντίνου Σινανίδη: Μ. Ἰωαννίδης. Δ. Γ. Πιρπινιᾶς, Ν. Γ. Πιρπινιᾶς, Ν. Σινανίδης, Εὐάγγ. Σαραντίδης, Δ. Μιχαηλίδης, Χ. Βεζυργιαννίδης, Ἀγησίλ. Περβανίδης Ἀλέξ. Καψάλης, Ἰωσὴφ Σεΐσογλους, Δ. Τσίτσης, Κωνστ. Σινανίδης.

Φροντίδι κ. Ἰω. Λίτση: Χρυσόστ. Λαδόπουλος, Κωνστ. Μάγειρος, Γιανούλης Κουρτέσης, Δημ. Πασχόπουλος, Γεώργ. Βράττος, Μιχαὴλ Κώτσης, Κ. Π. Μπούκης, Λούκας Λακίδης.

Φροντίδι κ. Κωνστ. Ξανθοπούλου: Παντ. Σκαναβῆς, Ἀθαν. Βαλληάνος, Κωνστ. Ξανθόπουλος, Ἀντών. Σπιτέρης, Σ. Παππαδόπουλος, Ἐρ. Φαβρικέζης, Ἀπολλ. Παππαγιανόπουλος, Κ. Θεοχαρίδης, Σταμ. Θεοχαρίδης, Λεον. Χατζημιχάλης, Cuiseppe Tedeschi, Παῦλος Ἀντικάκης, Θεόδ. Ζαγορίδης.

Φροντίδι κ. Πέτρου Καισαρίδη: Σωκράτης Παπαδόπουλος, Χρ. Κοντοστεργιάδης, Ἀλεξ. Ραβαλᾶς, Σ. Παπαδόπουλος, Π. Καισαρίδης.

Φροντίδι κ. Νικολ. Καλπακτσόγλου: Νικόλ. Ζῶτος, Ἰω. Χρυσομάλης, Νικόλ. Συμεωνίδης, Γεώρ. Ἀναστασιάδης, Ἀναστ. Γεωργόπουλος, Σταῦρος Νικολόπουλος, Σταῦρος Βενέτης, Γεώργ. Ἡσαΐου, Βασίλ. Μπάκουλας, Χαράλαμπος Κομπᾶς, Θεόδ. Κόντος, Μαρ. Παπαδοπούλου, Βασίλ. Γιαννισοπούλου, Χ. Καλούδης, Παναγ. Καλίτσης Δημοσθ. Δζονγκάλογλου, Δνὶς Δ. Μοσκόφ, Δνὶς Διαμάντογλου, Μαγδαληνὴ Μοσκώφ, Ἀσπασία Βαλάση, Anne Dzirdrof, Θωμᾶς Χρήστου, Ἀνδρονίκη Ἱερεμία, Μαγδ. Μακασίκη, Arnice Djirdroff, Μαρίκα Βέλη, Μαρίκα Κοντοζακέλη, Σωτήριος Μουκαΐδης, Περ. Κωνσταντίνου, Θεόδ. Παππαθανασίου, Θεοφανὼ Μοσκώφ, Ν. Σπυρίδης, Α. Τσιγγαρίδης, Φίλιππος Κρισταλούδης, Σταῦρος Μωϋσάκης.

Φροντίδι κ. Κωνσταντίνου Νίτση: Ἀρχάγγελος Εὐθυμιάδης, Στυλιανὸς Δελλατόλλας, Ἡλίας Χρησίδης, Χρῆστος Βενέγγας, Ἀντώνιος Παπαδόπουλος, Συμεὼν Βαλσαμίδης, Γεώργιος Στασουλόπουλος, Ξενοφῶν Λαζαρίδης, Κωνσταντῖνος Ἀρτελάρης.

Φροντίδι κ. Εὐστρατίου Κ. Ἀντωνιάδου: Πέτρος Ἀποστολίδης, Ἀναστάσιος Καριοφίλλης, Ἀργύριος Θεοδοσίου, Νικόλαος Παρασκευᾶς, Ἀναστάσιος Παντερμαλῆς, Ἄγγελος Λογοθέτης, Στέφανος Χρυσανθόπουλος, Κυριάκος Γουδῆς, Βασίλειος Γκαλιούρης, Νικόλ. Ρίτζος, Ἀδελφοὶ Ἱερεμιάδαι, Ἀλκιβιάδης Βολοβίνης, Σταῦρος Λύθεντόπουλος, Ξενοφῶν Καραμαούνας, Θεόδ. Βαρβάνος.

Φροντίδι κ. Παναγ. Πλινθοπούλου: Μιχαὴλ Σταυρινός, Θωμᾶς Κασάπογλους, Β. Τουβλατζόγλους, Θεόφιλος Τραμπούλης, Κωνστ. Καλλιοντζῆς, Βασίλειος Βραχόπουλος, Κωνστ. Ἰωαννίδης, Στέφ. Κιτσακόπουλος, Μόσχος Μοσχόπουλος, Ἀναστ. Τοττόνη, Ν. Μικιάτης, Ἡρακλῆς Ἰωαννίδης, Δημήτρ. Παναγιωτίδης, Γεώργ. Παναγόπουλος Ἰω. Ζωγραφίδης, Βασίλ. Λαζαρίδης, Σωκρ. Νίγκας, Λ. Κυριακοῦ.

Φροντίδι κ. Δημητρίου Ν. Ἰωαννίδου, διδασκάλου καὶ ἱεροψάλτου: Σάββας Καρρᾶς, Κ. Μακρατζᾶς, Δημήτρ. Ἰωαννίδης, Γεώργ. Ἰωαννίδης, Εἰρήνη Δενδρινοῦ, Εὐφημία Γκιάλη, Θεοφανὼ Ἰωάννου, Κατίνα Νικολοπούλου, Π. Ψαλτόπουλος, Στέφανος Κούσης, Γεώργ. Συμεωνίδης, Ἀθαν. Ἀναγνωστόπουλος, Σταῦρος Βυτσαρᾶς, Ράλλης Ραλλίδης, Κωνστ. Σεραφειμίδης, Νικόλ. Γούναρης, Β. Θεοδωρίδης, Νικόλαος Μοδόπουλος, Κωνστ. Ἀποστολίδης, Φωκίων Γεωργιάδης, Κωνστ. Χανιώτης, Χρῆστος Ἀνδρεάδης, Ἰω. Ἀναστασίου, Νικόλ. Τιβέριος, Ἡλίας Μπάμπτης, Παναγ. Κορδελίδης, Κωνστ. Ραΐσης, Δημ. Νουκάσεβιτζ, Θεμ. Κατινάκης, Γεώργ. Ἰσογλους, Νικόλ. Χρηστίδης, Γεώρ. Γκέλιος, Βασίλ. Ἀντωνίου, Ἀνδρ. Θεμιστοκλέους, Ἀ. Χατζηστεφάνου.

Φροντίδι κ. Γεωργίου Ι. Θελούδη: Εὐάγ. Γ. Καλούμενος, Ν. Κουτσοῦκος, Ἰσαὰκ Β. Ἰσαακίδης, Εὐκλείδης Γ. Μακρίδης, Νικόλαος Ι. Κουρεύς, Γρηγ. Ἰωαννίδης, Π. Παλαιολόγος, Ἀθ. Σουβατζίδης, Ἀθ. Ἀθανασιάδης, Α. Ι. Μαξιμιάδης, Δημ. Φράγκος, Ἰω. Κονταξῆς, Μιχ. Π. Ἰωαννίδης, Ἀλέξαν. Βυζαντιάδης, Ἡλίας Σάββας, Ἰω. Θωμᾶ, Βασίλ. Ἰ. Ἰορδάνογλους, Γεώργιος Β. Παϊλόπουλος, Ἐμμανουὴλ Σπυρόπουλος, Παῦλος Χαλόπουλος.

Φροντίδι κ. Κομνηνοῦ Θ. Βακάλη: Ἀριστείδης Παπᾶ Γεωργίου, Ἀρ. Χ" Ἀγγίνης, Γεώργ. Μιτακίδης, Χρῆστος Κοντογιάνης, Γαβρ. Πατρώνης, Θεόδωρος Ἡρακλῆς, Λυσίμαχος Κωνσταντινίδης, Κολάρου, Ἰωάννης Βάκουλας, Φώτιος Νικολάου, Λάζαρος Σ. Στεργίου Νικόλαος Δ. Σακκόπουλος, Χρῆστος Κ. Καραχαλίδης, Γεώργ. Βανκόπουλος, Ἡλίας Π. Ριτσανίδης.

Φροντίδι Νικία Γ. Ναούμ: Νικίας Γ. Ναούμ, Γεώργιος Μπῆκος, Χ" Ἀντωνίου, Τριχόπουλος, Κωνστ. Ἀναστασιάδης, Γεώργιος Μαρῖνος, Δαλαμάγκος, Κ. Κωνσταντινίδης, Γιαχόπουλος, Τσιγάντις.

Φροντίδι Γ. Ι. Θελούδη: Γ. Κεσίσογλους, Ἰορδανίδης, Χρ. Ἀσπρούλης, Δημήτρ. Παπουτζόγλους, Νικ. Νικολόπουλος.

Φροντίδι Ἀλέξ. Ν. Βαλσαμίδου: Φώτιος Καλούδης, Ἰωάννης Ἰωαννίδης, Στ. Μανδαλόπουλος.

Φροντίδι κ. Ἀμύντα Πιπιλιαγκοπούλου: Κώστας Πιπιλιαγκόπουλος, Δημήτριος Πιπιλιαγκόπουλος, Ὀρέστης Πιπιλιαγκόπουλος, Παντελῆς Μυλονόπουλος, Γ. Χ" Γιαννάκης, Δ. Μιχαηλίδης, Δ. Καρδιακόπουλος, Σ. Δημητριάδης, Ζιὰς Χαμζάρης, Δημήτριος Ε. Καραβασόπουλος, Ἰω. Χαλκιάς.

Φροντίδι κ. Ἀντωνίου Παπαγαζῆ: Χ. Νάτσιος, Ἰωάν. Χατζόπουλος, Ἰωάννης Κουνουγέλης, Θρασ. Κωνσταντινίδης, Κωνστ. Βαρσάκης, Εὐάγγελος Λαμπάδης, Βασίλειος Πετρίδης, Γεώργιος Μπιλλάλης, Ι. Δ. Διαμάντογλους, Μιχαὴλ Πετσίλιος, Γεώργιος Τζιρᾶς.

Φροντίδι κ. Φωκίωνος Δημητριάδου: Φ. Δημητριάδης, Ι. Χαντζάρας, Ι. Μαρμαρινός, Π. Παυλάκης, Α. Ξαφτάκης, Ν. Πανᾶς, Γρ. Βλαχόπουλος, Edmond Volgo, Χρ. Ἀνδρεάδης, Γ. Ἀμασλίδης, Ρ. Σκενδερίδης, Ν. Θεοδωρίδης, Πρ. Βογιατζόγλους, Κ. Ζαννῆς, Δ. Γιαννακάκης, Α. Καγκέλης, Δ. Τούμης, Κ. Γ. Κουτέλας, Νικόλαος Βαλλῆς, Θ. Χούλης, Στ. Κωνσταντουλάκης, Μ. Μουτσάκης, Γ. Βαλσαμάκης, Γεώργιος Χρυσόπουλος, Βασίλειος Δ. Οἰκονόμου.

ΟΙ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΑΝ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Μὲ παραστάσεις καθ' ἑκάστην, ἀπογευματινὰς καὶ ἑσπερινάς, τὰς δὲ ἑορτὰς καὶ Κυριακὰς μὲ περισσοτέρας ἡμερησίας ἐξακολουθητικῶς.

Ἀλλαγαὶ Προγραμμάτων δὶς τῆς ἑβδομάδος.

Ἰδοὺ αἱ διευθύνσεις των ἀλφαβητικῶς :

ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟΝ *Ἀδελφῶν Πατέ*, ἐν Μνηματακίοις. Εἶναι τὸ μόνον ἀμφιθεατρικόν. Ὁ οἶκος ΠΑΤΕ εἶναι πασίγνωστος διὰ τὰς ἐξαισίας ταινίας του. Ἴδε εἰκόνα ἐν σελίδι 130 τοῦ ΑΙΜΟΥ.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΣ,—Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν—Παρμὰκ Καποῦ. Ταινίαι Ἀμερικανικῆς προελεύσεως τοῦ Ἐργοστασίου The Vitagraphe, μὲ πρωτοτυπίαν μεγάλην καὶ θέματα πάντοτε ἐνδιαφέροντα.

ΒΑΡΙΕΤΕ. — Θέατρον μετὰ Θεωρείων καὶ Ὑπερῴου. Μεγάλη ὁδὸς Πέραν. *Κινηματογράφος* ΕΔΙΣΩΝ μὲ πρωτοφανεῖς ταινίας τοῦ οἴκου ΓΚΩΜΟΝ. Ποικιλία ὑποθέσεων ἐκλεκτῶν.

ΕΚΛΑΙΡ — Θέατρον ΩΔΕΙΟΝ μετὰ Θεωρείων καὶ Ὑπερῴου. Μεγάλη ὁδὸς Πέραν. Ταινίαι προκλητικαὶ μεγάλης ἀξίας εἴς τε δραματικὰς καὶ κωμικὰς ὑποθέσεις.

ΟΜΙΛΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ. Προνομιοῦχος δια τὴν Τουρκίον ὁ *Ὁμιλῶν Κινηματογράφος* (FILMPARLANT) εἶναι ἐφεύρεσις τοῦ οἴκου ΓΚΩΜΟΝ. Ὁ συγχρονισμὸς φωνῆς καὶ κινήσεων εἶναι τόσον τέλειος, ὥστε ζωντανὰ πρόσωπα βλέπει τις δρῶντα ἐπὶ τῆς σκηνῆς. Αἱ ὑποθέσεις τῶν ταινιῶν, τῶν τε ὁμιλουσῶν ὡς καὶ τῶν ἄλλων, εἶναι ἐκλελεγμέναι μὲ σπανίαν καλαισθησίαν. Διεύθυνσις: Τὸ ἐπίτηδες μεταρρυθμισθὲν πρῴην ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΝ ἐν τῇ Μεγ. ὁδῷ Πέραν.

ΟΡΙΑΝΤΩ—Μεγάλη Ὁδὸς Πέραν, παραπλεύρως τοῦ ΒΑΡΙΕΤΕ. Ταινίαι τοῦ οἴκου ΓΚΩΜΟΝ. Δράματα, τραγῳδίαι καὶ κωμῳδίαι διαφόρων κοινωνικῶν ὑποθέσεων ὑψίστου ἐνδιαφέροντος.

ΠΑΓΚΑΛΤΙΟΥ — *Ἀδελφῶν Πατέ*. Ἐπὶ τῆς Μεγάλης ὁδοῦ Πέραν - Σισλίου. Ταινίαι τοῦ γνωστοῦ οἴκου ΠΑΤΕ.

ΡΟΣΙΝΙΟΛ — Χειμερινὸν καὶ Καλοκαιρινὸν Κέντρον ἐν Σισλίῳ. Ποικιλία ταινιῶν μὲ θέματα ὡραῖα καὶ περίεργα, ἐνδιαφέροντα τοὺς πάντας.

ΣΑΝΤΡΑΛ — Μεγάλη ὁδὸς τοῦ Πέραν, παρὰ τὸ ΤΟΥΝΕΛ, Σιτὲ ΣΥΡΙΑΣ. Κινηματογράφος πρώτης τάξεως.

ΤΑΞΕΙΜΙΟΥ ΚΗΠΟΣ καθ' ὅλον τὸ Θέρος καὶ τὸ Φθινόπωρον. Ὁ μόνος ἐν ὑπαίθρῳ Κινηματογράφος MONSTRE μὲ εἴσοδον 1 γρ. (συμπεριλαμβανομένης τῆς εἰσόδου τοῦ Κήπου).